

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓
เรื่อง ขั้วขานสำเนียง
เสนาะเสียงโอ้แอ่ววิหารราย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ขั้วขานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้เอ้วิหารราย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑

รายวิชาภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ภาคเรียนที่ ๑

เวลา ๒๐ ชั่วโมง

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

ท ๑.๑ ม.๑/๑	อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน
ท ๑.๑ ม.๑/๒	จับใจความสำคัญ จากเรื่องที่อ่าน
ท ๑.๑ ม.๑/๓	ระบุเหตุและผลและข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
ท ๑.๑ ม.๑/๔	ระบุและอธิบายคำ เปรียบเทียบและคำที่มีหลาย ความหมายในบริบทต่าง ๆ จากการอ่าน
ท ๑.๑ ม.๑/๕	ตีความคำยากในเอกสารวิชาการ โดยพิจารณา จากบริบท
ท ๑.๑ ม.๑/๗	ปฏิบัติตามคู่มือแนะนำวิธีการใช้งานของเครื่องมือหรือเครื่องใช้ ในระดับที่ยากขึ้น
ท ๑.๑ ม.๑/๘	วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่าง หลากหลาย เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหา ในชีวิต
ท ๑.๑ ม.๑/๙	มีมารยาทในการอ่าน

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

ท ๒.๑ ม.๑/๑	คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด
ท ๒.๑ ม.๑/๒	เขียนสื่อสารโดยใช้ ถ้อยคำถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสม และสละสลวย
ท ๒.๑ ม.๑/๖	เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระจากสื่อที่ได้รับ
ท ๒.๑ ม.๑/๙	มีมารยาทในการเขียน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๓.๑	สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ตัวชี้วัด
ท ๓.๑ ม.๑/๑	พูดสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังและดู
ท ๓.๑ ม.๑/๒	เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่ฟังและดู
ท ๓.๑ ม.๑/๓	พูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู
ท ๓.๑ ม.๑/๔	ประเมินความน่าเชื่อถือของสื่อที่มีเนื้อหาโน้มน้าวใจ
ท ๓.๑ ม.๑/๕	พูดรายงานเรื่อง หรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา
ท ๓.๑ ม.๑/๖	มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๔.๑	เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ
ตัวชี้วัด	
ท ๔.๑ ม.๑/๑	อธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทย
ท ๔.๑ ม.๑/๔	วิเคราะห์ความ แตกต่างของภาษาพูดและภาษาเขียน
ท ๔.๑ ม.๑/๕	แต่งบทร้อยกรอง

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๕.๑	เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
ตัวชี้วัด	
ท ๕.๑ ม.๑/๑	สรุปเนื้อหาวรรณคดี และวรรณกรรมที่อ่าน
ท ๕.๑ ม.๑/๒	วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ
ท ๕.๑ ม.๑/๓	อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน
ท ๕.๑ ม.๑/๔	สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ ใช้ในชีวิตจริง
ท ๕.๑ ม. ๑/๕	ท่องจำบทอาขยาน ตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มี คุณค่าตามความสนใจ

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

“ประพันธ์บทสวดโอ้เอ้วิหารราย และร่วมกันฝึกฝน เพื่อมีส่วนร่วมในการประกวดสวดโอ้เอ้วิหารราย สร้างสรรค์การแสดงสะท้อนถึงคุณค่าของวรรณคดีไทยได้อย่างเหมาะสม”

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๓.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- ๑) บอกหลักการอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรองได้
- ๒) บอกนิยามของบทร้อยกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ ได้
- ๓) บอกนิยามของบทร้อยกรองชนิดกาพย์ฉบัง ๑๖ ได้
- ๔) บอกนิยามของบทร้อยกรองชนิดกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ได้
- ๕) อธิบายที่มาของการสวดโอ้เอ้วิหารรายได้
- ๖) อธิบายหลักการออกแบบการประกวดการสวดโอ้เอ้วิหารรายได้
- ๗) อธิบายหลักการแต่งบทประพันธ์ได้
- ๘) บอกขั้นตอนการออกแบบการประกวดกลอนสวดได้
- ๙) อธิบายที่มาของการสวดโอ้เอ้วิหารรายได้
- ๑๐) บอกขั้นตอนการประกวดกลอนสวดได้
- ๑๑) ยกตัวอย่างงานเขียนที่มาจากบทร้อยกรองในบทเรียนได้
- ๑๒) อธิบายกระบวนการถอดบทเรียนได้

๓.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

- ๑) เขียนหลักการอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรองได้
- ๒) อ่านบทร้อยกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ แบบทำนองเสนาะได้
- ๓) อ่านบทร้อยกรองชนิดกาพย์ฉบัง ๑๖ ได้
- ๔) อ่านบทร้อยกรองชนิดกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ได้
- ๕) สรุปที่มาของการสวดโอ้เอ้วิหารรายได้
- ๖) สรุปขั้นตอนของการออกแบบการประกวดการสวดโอ้เอ้วิหารรายได้
- ๗) สรุปขั้นตอนของการแต่งบทประพันธ์ได้
- ๘) แต่งบทประพันธ์ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ได้
- ๙) วางแผนและสร้างแนวการประกวดกลอนสวดได้
- ๑๐) สรุปที่มาของการสวดโอ้เอ้วิหารรายได้
- ๑๑) จัดการประกวดกลอนสวดได้
- ๑๒) สะท้อนผลการถอดบทเรียนได้

๓.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ๑) ร่วมกิจกรรมการบอกหลักการอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรองได้
- ๒) ร่วมกิจกรรมการบทร้อยกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ ได้
- ๓) ร่วมกิจกรรมการบทร้อยกรองชนิดกาพย์ฉบัง ๑๖ ได้
- ๔) ร่วมกิจกรรมการบทร้อยกรองชนิดกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ได้
- ๕) บอกประโยชน์ของการสวดโอ้เอ้วิหารรายในการปรับใช้ได้
- ๖) อธิบายประโยชน์จากการทำกิจกรรมเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
- ๗) บอกประโยชน์ของการออกแบบการประกวดการสวดโอ้เอ้วิหารรายได้
- ๘) บอกประโยชน์ของการแต่งบทประพันธ์ได้
- ๙) ร่วมกิจกรรมวางแผนและสร้างแนวการประกวดกลอนสวดได้

๑๐) บอกประโยชน์ของการสวดไอ้เอวี่หารรายได้

๔. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

๑) อ่านและแบ่งวรรคของของบทร้อยกรองได้ถูกต้องแล้วประเมินความสามารถการอ่านของตนเองได้ (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑)

๒) อ่านและแบ่งวรรคของของบทร้อยกรองได้ถูกต้องแล้วประเมินความสามารถทางการอ่านของตนเองได้รวมถึงรับข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้ (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑)

๓) สรุปสาระสำคัญโดยการถ่ายทอดความคิดจากสารที่ได้รับด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนเข้าใจง่าย (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๑.๑.๔ ๒.๓.๑ ๔.๓.๑)

๔) สรุปสาระสำคัญโดยการถ่ายทอดความคิดจากสารที่ได้รับด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนเข้าใจง่าย (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๑.๑.๔ ๒.๓.๑ ๔.๓.๑)

๕) วางแผน/ออกแบบการประกวดไอ้เอวี่หารราย แล้วนำเสนอผลการออกแบบทั้งยังสามารถยอมรับฟังข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่องานกลุ่มแล้วแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

(๑.๑.๑ ๑.๓.๑ ๒.๑.๓ ๓.๑.๗ ๔.๒.๑ ๕.๑.๑)

๖) ประกวดการอ่านไอ้เอวี่หารราย ๓ ทำนอง / สะท้อนผลการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนา นำไปสู่การปรับปรุงของตนเองและเพื่อนได้ (๑.๑.๑ ๑.๓.๑ ๒.๑.๓ ๓.๑.๗ ๔.๒.๑ ๕.๑.๑)

๗) ร่วมกันสะท้อนผลการเรียนรู้และการปฏิบัติได้อย่างหลากหลาย (๑.๑.๓ ๑.๑.๔ ๒.๑.๒ ๓.๔.๑ ๔.๑.๑)

๕. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๕.๑ ใฝ่เรียนรู้

๕.๑.๑ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้

๕.๑.๑.๑ บันทึกความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบจากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้

๕.๑.๑.๒ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม

๕.๒ มุ่งมั่นการทำงาน

๕.๒.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

๕.๒.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๕.๑.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ

๕.๓ มีจิตสาธารณะ

๕.๓.๑ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจโดยไม่หวังผลตอบแทน

๕.๓.๑.๑ อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน

๖. การประเมินผลรวบยอด

๖.๑ ชิ้นงานหรือภาระงาน

- ๑) ใบงานที่ ๑ หลักการอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรองได้
- ๒) ใบงานที่ ๒ การอ่านกาพย์ยานี ๑๑
- ๓) ใบงานที่ ๓ การอ่านกาพย์ฉบัง ๑๖
- ๔) ใบงานที่ ๔ การสรุปใจความสำคัญจากการศึกษาที่มาของการอ่านบทโอ้อ้วนวิหาราย
- ๕) ใบงานที่ ๑๑ การสรุปใจความสำคัญจากการศึกษาที่มาของการอ่านบทโอ้อ้วนวิหาราย
- ๖) ใบงานที่ ๑๒ การแต่งบทประพันธ์เพื่อสะท้อนคุณค่าของการสวดโอ้อ้วนวิหาราย
- ๗) ใบงานที่ ๑๓ การแต่งบทประพันธ์เพื่อสะท้อนคุณค่าของการสวดโอ้อ้วนวิหาราย
- ๘) ใบงานที่ ๑๔ การออกแบบการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด
- ๙) ใบงานที่ ๑๗ การสรุปใจความสำคัญจากการศึกษาที่มาของการอ่านบทโอ้อ้วนวิหาราย
- ๑๐) ใบงานที่ ๑๙ การจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด
- ๑๑) ใบงานที่ ๒๐ การถอดบทเรียน

๖.๒ เกณฑ์การประเมินผลชิ้นงานหรือภาระงาน

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน
๑) หลักการอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรองได้	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
๒) การอ่านกาพย์ยานี ๑๑	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
๓) การอ่านกาพย์ฉบัง ๑๖	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
๔) การสรุปใจความสำคัญจากการศึกษาที่มาของการอ่านบทโอ้อ้วนวิหาราย	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
๕) การแต่งบทประพันธ์เพื่อสะท้อนคุณค่าของการสวดโอ้อ้วนวิหาราย	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
๖) การแต่งบทประพันธ์เพื่อสะท้อนคุณค่าของการสวดโอ้อ้วนวิหาราย	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
๗) การออกแบบการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
๘) การสรุปใจความสำคัญจากการศึกษาที่มาของการอ่านบทโอ้อ้วนวิหาราย	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
๙) การจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
๑๐) ริเริ่ม ก่อร่าง สร้างงานเขียน	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
๑๑) นำเสนอสร้างสรรค์สารพันผลงาน	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
๑๒) รังสรรค์ผลงานเขียน	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
๑๓) การถอดบทเรียน	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน	๑๕ - ๒๐	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก
คะแนน	๑๐ - ๑๔	คะแนน	หมายถึง	ดี
คะแนน	๕ - ๙	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
คะแนน	๐ - ๔	คะแนน	หมายถึง	ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับ พอใช้ ขึ้นไป

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ฝึกทักษะรู้จังหวะได้ (๑)		
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒	เรื่อง ขั้วขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย	
รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑	รายวิชา ภาษาไทย	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ภาคเรียนที่ ๑	เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม.๑/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่อง

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๒.๑ ใช้กระบวนการสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวใน
รูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษา
ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ท ๒.๑ ม.๑/๙ มีมารยาทในการเขียนที่อ่าน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด
และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด ท ๓.๑ ม.๑/๓ พูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง
เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม.๑/๕ ท่องจำบทอาขยาน ตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มี
คุณค่าตามความสนใจ

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

บทร้อยกรองเป็นคำประพันธ์ที่แต่งขึ้นโดยมีข้อบังคับหรือฉันทลักษณ์ จำกัดคำและวรรคตอนให้สัมผัส
กันไพเราะตามเกณฑ์ที่ได้วางไว้ในฉันทลักษณ์ เช่น กลอนสุภาพ โคลงสุภาพ กาพย์ยานี ๑๑ และกาพย์ฉบ
๑๖ ฯลฯ คำว่า “บทร้อยกรอง” มีคำที่ใช้เรียกแตกต่างกันหลาย ๆ อย่าง เช่น คำประพันธ์คำประพันธ์ร้อย
กรอง กาพย์กลอน กวีนิพนธ์หรือบทกวีซึ่งมีคุณค่าต่อผู้อ่าน การอ่านบทร้อยกรองให้พิจารณาลักษณะบท
ประพันธ์ก่อนว่าเป็นชนิดใด ต่อมาพิจารณาคำที่ปรากฏ ต่อมาคือการแบ่งวรรคเมื่อแบ่งแล้วให้ฝึกอ่านจนเกิด
ความชำนาญ

ของการให้นักเรียนได้ฝึกอ่านบทร้อยกรอง ฝึกการแบ่งวรรค แล้วประเมินความสามารถในการอ่านจึง
เป็นทักษะที่เป็นการฝึกกระบวนการวางแผนทางการอ่าน และเป็นการประเมินการอ่านเพื่อนำไปพัฒนาให้
ชำนาญยิ่งขึ้น

๓. สารการเรียนรู้

บทร้อยกรองเป็นคำประพันธ์ที่แต่งขึ้นโดยมีข้อบังคับหรือฉันทลักษณ์ จำกัดคำและวรรคตอนให้สัมผัสกันไพเราะตามเกณฑ์ที่ได้วางไว้ในฉันทลักษณ์ เช่น กลอนสุภาพ โคลงสี่สุภาพ กาพย์ยานี ๑๑ และกาพย์ฉบัง ๑๖ ฯลฯ คำว่า “บทร้อยกรอง” มีคำที่ใช้เรียกแตกต่างกันหลาย ๆ อย่าง เช่น คำประพันธ์คำประพันธ์ร้อยกรอง กาพย์กลอน กวีนิพนธ์หรือบทกวีซึ่งมีคุณค่าต่อผู้อ่าน การอ่านบทร้อยกรองให้พิจารณาลักษณะบทประพันธ์ก่อนว่าเป็นชนิดใด ต่อมาพิจารณาคำที่ปรากฏ ต่อมาคือการแบ่งวรรคเมื่อแบ่งแล้วให้ฝึกอ่านจนเกิดความชำนาญ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายของคำว่า “ร้อยกรอง” ดังนี้

- (๑) ก. สอดผูกให้ติดต่อกัน, ร้อย ถัก และเย็บงานประเภทประณีตศิลป์เช่นดอกไม้ให้เป็นรูปต่าง ๆ, เช่น ร้อยกรองชายคลุมไตร ร้อยกรองสบ
- (๒) ก. ตรวจชำระให้ถูกต้อง, สักคายนา, ในคำว่า ร้อยกรองพระธรรมวินัย
- (๓) ก. แต่งหนังสือดีให้มีความไพเราะ, เรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์.
- (๔) น. คำประพันธ์, ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์.

การอ่านบทร้อยกรอง อ่านได้ ๒ แบบ

๑. อ่านแบบธรรมดา เป็นการอ่านออกเสียงพูดธรรมดา ไม่มีทำนองเหมือนอ่านร้อยแก้ว แต่มีการแบ่งจังหวะวรรคตอนให้ถูกต้องตามชนิดของคำประพันธ์
๒. อ่านแบบทำนองเสนาะ เป็นการอ่านออกเสียงที่มีทำนองอย่างไพเราะ มีเอื้อนเสียง เน้นสัมผัส แบ่งจังหวะจำนวนคำ การอ่านตามฉันทลักษณ์บังคับของคำประพันธ์

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- ๑) บอกหลักการอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรองได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (S)

- ๑) เขียนหลักการอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรองได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ๑) ร่วมกิจกรรมการบอกหลักการอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรองได้

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

อ่านและแบ่งวรรคของของบทร้อยกรองได้ถูกต้องแล้วประเมินความสามารถการอ่านของตนเองได้

(๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน

- ๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

- ๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ฝึกทักษะรู้จังหวะได้ (๑)

หน่วยที่ ๒ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขั้วขานสำเนียง เสนาะเสียงโอเอื้อวิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน อ่านและแบ่งวรรคของของบท ร้อยกรองได้ถูกต้องแล้ว ประเมินความสามารถการอ่านของตนเองได้(๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑) (๑.๑.๒ ๒.๑.๒) ด้านความรู้ (K) - บอกหลักการอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรองได้ ด้านทักษะกระบวนการ (S) - เขียนหลักการอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรองได้ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๕ นาที) ๑. ครูนำนักเรียนร่วมพูดคุยในประเด็นดังนี้ - นักเรียนเคยอ่านบทร้อยกรองหรือไม่ - นักเรียนชอบบทร้อยกรองชนิดใดมากที่สุด เพราะเหตุใด - ครูให้นักเรียนอ่านข้อความดังนี้ ๒. ครูสรุปคำตอบของนักเรียนแล้วอธิบายให้นักเรียนฟังถึงบทความที่ยกมานักเรียนแต่ละคนจะมีความชื่นชอบและมีความถนัดการอ่านบทร้อยกรองแตกต่างกันไป วันนี้จะเป็นการศึกษาเรื่องบทร้อยกรองและการแบ่งวรรคในบทร้อยกรอง ๓.	๑. นักเรียนร่วมกันตอบและแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ครูตั้งคำถาม	- สื่อ Power Point	- ใบงานที่ ๑ ฝึกทักษะรู้จังหวะได้ (๑)	๑. ตอบคำถามจากชุดคำถามชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ๒. ประเมินใบงาน ที่ ๑ ด้วยประเมินแบบประเมินสมรรถนะจากการอ่านและแบ่งวรรคของบทร้อยกรองด้วยรูปรีด ๓. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้คุณลักษณะอัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ฝึกทักษะรู้จำหระได้ (๑)

หน่วยที่ ๒ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัขนานสำเนียง เสนาะเสียงไ้อั้ววิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
- ร่วมกิจกรรมการเขียน หลักการอ่านและแบ่งวรรคใน บทร้อยกรองได้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน ๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการ ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย	ขั้นสอน (๑๕ นาที) ๑. ครูแจกใบงานแล้วให้นักเรียนจับคู่กัน ศึกษาใบงานแล้วร่วมแลกเปลี่ยน ความรู้จากสิ่งที่ศึกษาโดยมีครูให้ คำแนะนำเพิ่มเติม ๒. ครูให้ความรู้และอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้ นักเรียนได้เกิดความรู้และความเข้าใจ เพิ่มเติม	๑. นักเรียนศึกษาบทอ่าน และรับฟัง กติกาที่ครูแจ้งให้ทราบ			ฟังประสงค์
	ขั้นปฏิบัติ (๒๕ นาที) ๑. ครูให้นักเรียนปฏิบัติใบงานการแบ่งวรรคใน บทร้อยกรอง เมื่อเสร็จแล้วตรวจทานกับ เพื่อน เพื่อแลกเปลี่ยน / แสดงความคิดเห็น เพิ่มเติม เมื่อเสร็จแล้ว ครูให้ตัวแทน นักเรียนนำเสนอผลงาน	๑. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเขียนลงใน ใบงานแล้วแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและ กัน			
	ขั้นสรุป (๕ นาที) ๑. ครูสรุปภาพรวมของความสามารถ ทางการอ่านและแบ่งวรรคบทร้อยกรอง ของนักเรียนโดยภาพรวม เพื่อสะท้อนให้	๑. นักเรียนเขียนสะท้อนผลลง กระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติด บริเวณห้องเรียน			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ฝึกทักษะรู้จำหระได้ (๑)

หน่วยที่ ๒ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัขนานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ้วหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	เห็นความสำคัญของการอ่านที่ดี และ ถูกต้อง หลังจากนั้นให้นักเรียนเขียนลง กระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติดบริเวณ ห้องเรียน				

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. Power Point เรื่อง ฝึกทักษะรู้จังหวะได้ (๑)
๒. ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง ฝึกทักษะรู้จังหวะได้ (๑)
๓. ใบงานที่ ๑ ฝึกทักษะรู้จังหวะได้ (๑)

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๑ หลักการอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรองได้

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกหลักการอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรองได้	๑. ตอบคำถามจากขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ๒. ตรวจสอบคำตอบในใบงานที่ ๑ (ข้อที่ ๑)	๑. ชุดคำถาม ๒. ใบงานที่ ๑ (ข้อที่ ๑)	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
ด้านทักษะ/กระบวนการ (S) - เขียนหลักการอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรองได้	ใช้วิธีการเดียวกับการประเมินสมรรถนะ	ใช้เครื่องมือเดียวกับการประเมินสมรรถนะ	ใช้เกณฑ์เดียวกับการประเมินสมรรถนะ
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - ร่วมกิจกรรมการเขียนหลักการอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรองได้	๑. ตรวจสอบคำตอบในใบงานที่ ๑ (ข้อที่ ๒-๓) ๒. ประเมินใบงานด้วยแบบประเมินสมรรถนะอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรอง	๑. แบบประเมินใบงาน ที่ ๑ (ข้อที่ ๒-๓) ๒. แบบประเมินสมรรถนะอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรอง	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน อ่านและแบ่งวรรคของของบทร้อยกรองได้ถูกต้องแล้วประเมินความสามารถการอ่านของตนเองได้(๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑)	๑. ประเมินสมรรถนะอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรองด้วยรูบรีค ๒. ตรวจสอบผลงานจากใบงานที่ ๑๐ (ข้อที่ ๓ - ๔)	๑. แบบประเมินสมรรถนะอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรอง ๒. ใบงานที่ ๑๐ (ข้อที่ ๓ - ๔)	๑. ผ่านเกณฑ์คุณภาพระดับ “ดี” ๒. ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมเป็นรายบุคคล	- แบบสังเกตพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ผ่าน / ไม่ผ่าน

หมายเหตุ : (๑) การวัด การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ประเมินเป็นรายหน่วย ดูเครื่องมือ การประเมินในภาคผนวก

แบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรอง

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
ความชัดเจนของเสียง	อ่านด้วยเสียงชัดเจน และชัดแจ้งครอบคลุม ตามหลักการอ่านบท ประพันธ์	อ่านด้วยเสียงชัดเจน และชัดแจ้ง แต่บาง จุดไม่ชัดเจน	อ่านด้วยเสียงชัดเจน แต่ไม่ชัดความ แม่นยำหลาย ตำแหน่ง	อ่านเสียงไม่ชัดเจน
การออกเสียงและจังหวะ	อ่านด้วยจังหวะที่ เหมาะสม อักษร คำ ควบกล้ำชัดเจน	จังหวะบางจุดไม่ เหมาะสม	จังหวะบางจุดไม่ เหมาะสม	จังหวะไม่เหมาะสม หลายจุด
การออกเสียงและจังหวะ	อ่านด้วยจังหวะที่ เหมาะสม	จังหวะบางจุดไม่ เหมาะสม	จังหวะบางจุดไม่ เหมาะสม	จังหวะไม่เหมาะสม หลายจุด
ความถูกต้องตามหลักการ แบ่งวรรค	แบ่งวรรคได้ถูกต้อง ทุกวรรค	แบ่งวรรคถูกต้องส่วน ใหญ่ มีบางวรรค ผิดพลาดเล็กน้อย	แบ่งวรรคถูกต้อง ครึ่งหนึ่ง	แบ่งวรรคผิดพลาด หลายวรรค
การร่วมกิจกรรมการเขียน หลักการอ่านและแบ่ง วรรคในบทร้อยกรองได้	สามารถร่วมกิจกรรม การเขียนหลักการอ่าน และแบ่งวรรคในบท ร้อยกรองได้ประโยชน์ ได้ตลอดทุกขั้นตอน และครอบคลุม	สามารถร่วมกิจกรรม การเขียนหลักการ อ่านและแบ่งวรรคใน บทร้อยกรองได้ ประโยชน์ได้ ตรงตาม ประเด็น	สามารถร่วมกิจกรรม การเขียนหลักการ อ่านและแบ่งวรรคใน บทร้อยกรองได้ ประโยชน์ได้บางส่วน	ไม่สามารถร่วม กิจกรรมการเขียน หลักการอ่านและ แบ่งวรรคในบทร้อย กรองได้

ชุดคำถาม

- นักเรียนเคยอ่านบทร้อยกรองมาก่อนหรือไม่
- นักเรียนชอบบทร้อยกรองชนิดใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

คำถามสะท้อนคิด

นักเรียนคิดว่าการฝึกอ่านบทร้อยกรองและการแบ่งวรรค มีความจำเป็นหรือไม่ อย่างไร
จงอธิบาย

เกณฑ์การพิจารณา

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
15 - 20 คะแนน	ดีมาก
10 - 14 คะแนน	ดี
5 - 9 พอใช้	พอใช้
0-4 คะแนน	ปรับปรุง

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

.....

*หมายเหตุ : ดูแนวคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง ฝึกทักษะรู้จังหวะได้ (๑)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขับขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอวี่หารราย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ฝึกทักษะรู้จังหวะได้ (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

บทร้อยกรองเป็นคำประพันธ์ที่แต่งขึ้นโดยมีข้อบังคับหรือฉันทลักษณ์ จำกัดคำและวรรคตอนให้สัมผัสกันไพเราะตามเกณฑ์ที่ได้วางไว้ในฉันทลักษณ์ เช่น กลอนสุภาพ โคลงสี่สุภาพ กาพย์ยานี ๑๑ และกาพย์ฉบัง ๑๖ ฯลฯ คำว่า “บทร้อยกรอง” มีคำที่ใช้เรียกแตกต่างกันหลาย ๆ อย่าง เช่น คำประพันธ์คำประพันธ์ร้อยกรอง กาพย์กลอน กวีนิพนธ์หรือบทกวีซึ่งมีคุณค่าต่อผู้อ่าน การอ่านบทร้อยกรองให้พิจารณาลักษณะบทประพันธ์ก่อนว่าเป็นชนิดใด ต่อมาพิจารณาคำที่ปรากฏ ต่อมาคือการแบ่งวรรคเมื่อแบ่งแล้วให้ฝึกอ่านจนเกิดความชำนาญ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายของคำว่า “ร้อยกรอง” ดังนี้

- (๑) ก. สอดผูกให้ติดต่อกัน, ร้อย ถัก และเย็บงานประเภทประณีตศิลป์เช่นดอกไม้ให้เป็นรูปต่าง ๆ, เช่น ร้อยกรองข่ายคลุมไตร ร้อยกรองสบ
- (๒) ก. ตรวจชำระให้ถูกต้อง, สังคายนา, ในคำว่า ร้อยกรองพระธรรมวินัย
- (๓) ก. แต่งหนังสือดีให้มีความไพเราะ, เรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์.
- (๔) น. คำประพันธ์, ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์

ที่มาของบทประพันธ์

เข้าใจว่า การอ่านทำนองเสนาะมีมานานแล้วแต่ครั้งกรุงสุโขทัย เท่าที่ปรากฏหลักฐานในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง พุทธศักราช ๑๘๓๕ หลักที่ หนึ่ง บรรทัดที่ ๑๘ – ๒๐ ดังคำว่า “...ด้วยเสียงพาดเสียงพินเสียงเลื้อน เสียงขับ ใครจักมักเล่น เล่นใครจักมักหัว หัวใครจักมักเลื้อน เลื้อน...” จากข้อความดังกล่าว ฉันทิพย์ กระเสสินธุ์ กล่าวว่า เสียงเลื้อน เสียงขับ คือการร้องเป็นทำนองเสนาะ ส่วน ทอสิบ สุภะมารค ชี้แจงว่า เลื้อนตรงกับภาษาไทยถิ่นที่ “เลื้อน” หมายถึง การอ่านหนังสือเอื้อนเสียงเป็นทำนอง ซึ่งคล้ายกับที่ประเสริฐ ณ นคร อธิบายว่า “เลื้อน” เป็นคำภาษาถิ่นแปลว่า อ่านทำนองเสนาะ โดยอ้างถึง บรรจบ พันธุเมธา กล่าวว่า คำนี้เป็นภาษาถิ่นของไทยในพม่า ถิ่นไทยในรัฐฉานหรือไทยใหญ่นั้นเอง จากความคิดเห็นของผู้รู้ ประกอบกับหลักฐานในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงดังกล่าว ทำให้เชื่อว่าการอ่านทำนองเสนาะของไทยมีมานานหลายร้อยปีแล้ว โดยเรียกเป็นภาษาไทยถิ่นที่ “เลื้อน”

ที่มาหรือต้นเค้าของการอ่านทำนองเสนาะพอจะสันนิษฐานได้ว่า น่าจะมีบ่อเกิดจากการดำเนินวิถีชีวิตของคนไทยในสมัยก่อน ที่มีความเกี่ยวข้องกับการร้องเพลงทำนองต่าง ๆ ตลอดมา ทั้งนี้จากเหตุผลที่ว่า คนไทยมีนิสัยชอบพูดคำคล้องจองให้มีจังหวะด้วยลักษณะสัมผัสเสมอ ประกอบกับคำภาษาไทยที่มีวรรณยุกต์กำกับจึงทำให้คำมีระดับเสียงสูงต่ำเหมือนดนตรี เมื่อประดิษฐ์ทำนองง่าย ๆ ใส่เข้าไปก็ทำให้สามารถสร้างบทเพลงร้องขึ้นมาได้แล้ว ดังนั้นคนไทยจึงมีโอกาสดำฟังและชื่นชมกับการร้องเพลงทำนองต่าง ๆ ตั้งแต่เกิดจนตายทีเดียว

ศิลปะการอ่านทำนองเสนาะขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้อ่าน และความไพเราะของบทประพันธ์แต่ละประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้อ่านทำนองเสนาะจึงต้องศึกษาวิธีการอ่านให้ไพเราะและต้องหมั่นฝึกฝนการอ่านจนเกิดความชำนาญ

อนึ่งศิลปะการอ่านทำนองเสนาะอยู่ที่ตัวผู้อ่านต้องรู้จัก วิธีการอ่านทอดเสียง โดยผ่อนจังหวะให้ช้าลง การเอื้อนเสียง โดยการลากเสียงช้า ๆ เพื่อให้เข้าจังหวะและให้หางเสียงให้ไพเราะ การครั้นเสียง โดยทำเสียงสะดุดสะเทือนเพื่อความไพเราะเหมาะสมกับบทกวีบางตอน การหลบเสียง โดยการหักเสียงให้พลิกกลับจากเสียงสูงลงมาเป็นเสียงต่ำ หรือจากเสียงต่ำขึ้นไปเป็นเสียงสูง เนื่องจากผู้อ่านไม่สามารถที่จะดำเนินตามทำนองต่อไปได้ เป็นการหลบหนีจากเสียงที่เกินความสามารถ จึงต้องหักทำนองพลิกกลับเข้ามาดำเนินทำนองในเขตเสียงของตน และการกระแทกเสียงโดยการอ่านกระซกเสียงให้ดังผิดปกติในโอกาสที่แสดงความโกรธหรือความไม่พอใจหรือเมื่อต้องการเน้นเสียง

(มนตรี ตราโมท ๒๕๒๗ : ๕๐)

ที่มา https://www.baanjomut.com/library_๒/thai_poetry/๐๔.html

การอ่านบทร้อยกรอง อ่านได้ ๒ แบบ

๑. อ่านแบบธรรมดา เป็นการอ่านออกเสียงพูดธรรมดา ไม่มีทำนองเหมือนอ่านร้อยแก้ว แต่มีการแบ่งจังหวะวรรคตอนให้ถูกต้องตามชนิดของคำประพันธ์

๒. อ่านแบบทำนองเสนาะ เป็นการอ่านออกเสียงที่มีทำนองอย่างไพเราะ มีเอื้อนเสียง เน้นสัมผัสแบ่งจังหวะจำนวนคำการอ่านตามฉันทลักษณ์บังคับของคำประพันธ์

จุดมุ่งหมายของการอ่านออกเสียงบทร้อยกรองทำนองเสนาะ

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองหรือการอ่านทำนองเสนาะ เป็นการอ่านให้คนอื่นฟัง ฉะนั้นทำนองเสนาะต้องอ่านออกเสียง เสียงทำให้เกิดความรู้สึก ทำให้เห็นความงาม เห็นความไพเราะ เห็นภาพพจน์ผู้ฟังสัมผัสด้วยเสียง จึงจะเข้าถึงรสและความงามของบทร้อยกรองที่เรียกว่า อ่านแล้วฟังพริ้งเพราะเสนาะโสการอ่านทำนองเสนาะจึงมุ่งเน้นให้ผู้ฟังเข้าถึงรสและเห็นความงามของบทร้อยกรองศิลปะการอ่านทำนองเสนาะ จึงขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้อ่าน และความไพเราะของบทประพันธ์แต่ละประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้อ่านทำนองเสนาะจึงต้องอาศัยวิธีการอ่านให้ไพเราะและต้องหมั่นฝึกฝนการอ่านให้เกิดความชำนาญ

(มนตรี ตราโมท ๒๕๒๗: ๕๐)

หลักการอ่านบทร้อยกรอง

๑. ก่อนอ่านให้แบ่งคำแบ่งวรรคให้ถูกต้องตามหลักคำประพันธ์เสียก่อน โดยต้องระวังในเรื่องความหมายของคำด้วยเพราะคำบางคำอ่านแยกคำกันไม่ได้ เช่น “สร้อยคอขนมยุระ ยุงงาม” (ขนมยุระ , ขนม-ยุระ)

๒. อ่านออกเสียงทำนองธรรมดาให้คล่องก่อน

๓. อ่านให้ชัดเจน โดยเฉพาะออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำ ำ ให้ถูกต้อง

๔. อ่านให้เอื้อนสัมผัส เรียกว่า แปรเสียง เพื่อให้เกิดเสียงสัมผัสที่ไพเราะ

๕. ระวัง ๓ ต คือ อย่าให้ตกหล่น อย่าต่อเติม อย่าตุ๋ตัว

๖. อ่านให้ถูกจังหวะ คำประพันธ์แต่ละประเภท จะมีจังหวะแตกต่างกัน ต้องอ่านให้ถูกวรรคตอนตามแบบแผนลักษณะของคำประพันธ์

๗. อ่านให้ถูกทำนองของคำประพันธ์

๘. ผู้อ่านต้องใส่อารมณ์ตามรสความของบทประพันธ์ รสรัก รสโศก ตื่นเต้นขบขัน โกรธ

๙. อ่านให้เสียงดัง ไม่ใช่ตะโกน

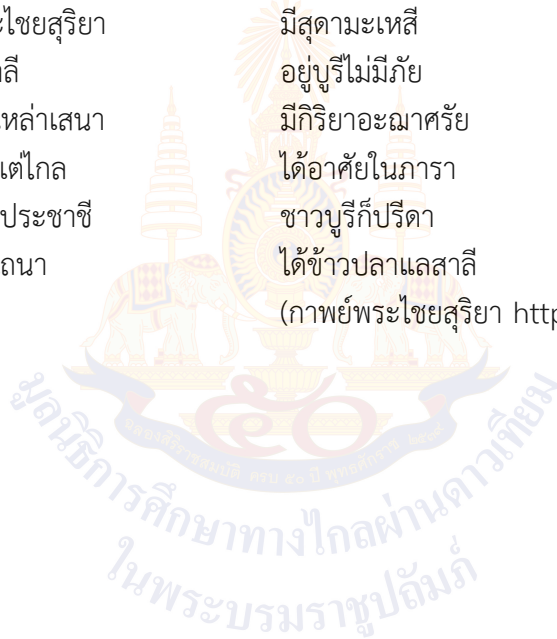
๑๐. เวลาอ่านอย่าให้เสียงขาดเป็นช่วง ต้องให้เสียงติดต่อกันตลอด

๑๑. เวลาจบให้ทอดเสียงช้า

ตัวอย่างบทร้อยกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑

๑ สารุสะจะขอไหว้	พระศรีไตรสระณะ
พ่อแม่แลครุบา	เทวดาในราศี
๑ ข้าเจ้าเอา ก ข	เข้ามาต่อ ก กา มี
แก้ไขในเท่านี้	ติมิติอย่าตรีชา
๑ จะร่ำคำต่อไป	พอล่อใจกุมารา
ธรรณมีราชา	เจ้าภาราสาวะถี
๑ ชื่อพระไชยสุริยา	มีสุตามะเหสี
ชื่อว่าสุมาลี	อยู่บุรีไม่มีภัย
๑ ข้าเฝ้าเหล่าเสนา	มีกิริยาอะฉะศรัย
พ่อค้ำมาแต่ไกล	ได้อาศัยในภารา
๑ ไพร่ฟ้าประชาชี	ชาวบุรีก็ปรีดา
ทำไร่เขาไถนา	ได้ข้าวปลาแลสาส์

(กาพย์พระไชยสุริยา <https://vajirayana.org/>)

ใบงานที่ ๑ เรื่อง ฝึกทักษะรู้จังหวะได้ (๑)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขั้วขานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้อัศจรรย์
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ฝึกทักษะรู้จังหวะได้ (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑. หลักการอ่านบทร้อยกรองมีขั้นตอนอย่างไรบ้าง (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

๒. จงแบ่งวรรคบทร้อยกรองดังต่อไปนี้ให้ถูกต้อง (๕ คะแนน)

๑ อยู่มาหมู่ข้าเฝ้า	ก็หาเยวะนารี
ที่หน้าตาดีดี	ท่ามะโหรี่ที่เคหา
๑ คำเข้าเฝ้าสืขอ	เข้าแต่หอล่อกามา
หาได้ให้ภรรยา	โลภพาให้บ้ำใจ
๑ ไม่จำคำพระเจ้า	เหไปเข้าภาษาไสย
ถือดีมีข้าไทย	ฉ้อแต่ไพร่ใส่ชื่อคา
๑ คะดีที่มีคู่	คือไก่หมูเจ้าสุภา
ใครเอาข้าวปลามา	ให้สุภาก็ว่าดี
๑ ที่แพ้แก่ชนะ	ไม่ถือพระประเวณี
ชี้ฉ้อก็ได้ดี	ไล่ดำตีมีอาญา

๓. จากการศึกษาร่องอ่านบทร้อยกรองและฝึกแบ่งวรรค นักเรียนสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตอย่างไร หรือในสถานการณ์ใดบ้าง จงอธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๔. จากการทำกิจกรรมให้นักเรียนสะท้อนผลที่ได้จากการทดสอบความสามารถทางการอ่านว่ามีจุดเด่นหรือจุดพัฒนาอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ฝึกทักษะรู้จังหวะได้ (๒)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒	เรื่อง ขั้วขานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้เอ้วิหารราย	
รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑	รายวิชา ภาษาไทย	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ภาคเรียนที่ ๑	เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม.๑/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่อง

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๒.๑ ใช้กระบวนการสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวใน
รูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษา
ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ท ๒.๑ ม.๑/๙ มีมารยาทในการเขียนที่อ่าน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด
และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด ท ๓.๑ ม.๑/๓ พูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง
เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม.๑/๕ ท่องจำบทอาขยาน ตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มี
คุณค่าตามความสนใจ

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

บทร้อยกรองเป็นคำประพันธ์ที่แต่งขึ้นโดยมีข้อบังคับหรือฉันทลักษณ์ จำกัดคำและวรรคตอนให้สัมผัส
กันไพเราะตามเกณฑ์ที่ได้วางไว้ในฉันทลักษณ์ เช่น กลอนสุภาพ โคลงสี่สุภาพ กาพย์ยานี ๑๑ และกาพย์ฉบ
๑๖ ฯลฯ คำว่า “บทร้อยกรอง” มีคำที่ใช้เรียกแตกต่างกันหลาย ๆ อย่าง เช่น คำประพันธ์คำประพันธ์ร้อย
กรอง กาพย์กลอน กวีนิพนธ์หรือบทกวีซึ่งมีคุณค่าต่อผู้อ่าน การอ่านบทร้อยกรองให้พิจารณาลักษณะบท
ประพันธ์ก่อนว่าเป็นชนิดใด ต่อมาพิจารณาคำที่ปรากฏ ต่อมาคือการแบ่งวรรคเมื่อแบ่งแล้วให้ฝึกอ่านจนเกิด
ความชำนาญ

ของการให้นักเรียนได้ฝึกอ่านบทร้อยกรอง ฝึกการแบ่งวรรค แล้วประเมินความสามารถในการอ่านจึง
เป็นทักษะที่เป็นการฝึกกระบวนการวางแผนทางการอ่าน และเป็นการประเมินการอ่านเพื่อนำไปพัฒนาให้
ชำนาญยิ่งขึ้น

๓. สารการเรียนรู้

บทร้อยกรองเป็นคำประพันธ์ที่แต่งขึ้นโดยมีข้อบังคับหรือฉันทลักษณ์ จำกัดคำและวรรคตอนให้สัมผัสกันไพเราะตามเกณฑ์ที่ได้วางไว้ในฉันทลักษณ์ เช่น กลอนสุภาพ โคลงสี่สุภาพ กาพย์ยานี ๑๑ และกาพย์ฉบัง ๑๖ ฯลฯ คำว่า “บทร้อยกรอง” มีคำที่ใช้เรียกแตกต่างกันหลาย ๆ อย่าง เช่น คำประพันธ์คำประพันธ์ร้อยกรอง กาพย์กลอน กวีนิพนธ์หรือบทกวีซึ่งมีคุณค่าต่อผู้อ่าน การอ่านบทร้อยกรองให้พิจารณาลักษณะบทประพันธ์ก่อนว่าเป็นชนิดใด ต่อมาพิจารณาคำที่ปรากฏ ต่อมาคือการแบ่งวรรคเมื่อแบ่งแล้วให้ฝึกอ่านจนเกิดความชำนาญ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายของคำว่า “ร้อยกรอง” ดังนี้

- (๑) ก. สอดผูกให้ติดต่อกัน, ร้อย ถัก และเย็บงานประเภทประณีตศิลป์เช่นดอกไม้ให้เป็นรูปต่าง ๆ, เช่น ร้อยกรองชายคลุมไตร ร้อยกรองสบ
- (๒) ก. ตรวจชำระให้ถูกต้อง, สักคายน, ในคำว่า ร้อยกรองพระธรรมวินัย
- (๓) ก. แต่งหนังสือดีให้มีความไพเราะ, เรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์.
- (๔) น. คำประพันธ์, ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์.

การอ่านบทร้อยกรอง อ่านได้ ๒ แบบ

๑. อ่านแบบธรรมดา เป็นการอ่านออกเสียงพูดธรรมดา ไม่มีทำนองเหมือนอ่านร้อยแก้ว แต่มีการแบ่งจังหวะวรรคตอนให้ถูกต้องตามชนิดของคำประพันธ์
๒. อ่านแบบทำนองเสนาะ เป็นการอ่านออกเสียงที่มีทำนองอย่างไพเราะ มีเอื้อนเสียง เน้นสัมผัส แบ่งจังหวะจำนวนคำ การอ่านตามฉันทลักษณ์บังคับของคำประพันธ์

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- ๑) บอกหลักการประเมินอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรองได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (S)

- ๑) เขียนหลักการอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรองได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ๑) ร่วมกิจกรรมการบอกหลักการประเมินอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรองได้

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

อ่านและแบ่งวรรคของของบทร้อยกรองได้ถูกต้องแล้วประเมินความสามารถอ่านของตนเองได้

(๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน

๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ฝึกทักษะรู้จังหวะได้ (๒) หน่วยที่ ๒ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัขนานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วหาราย รหส์วิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน อ่านและแบ่งวรรคของของบท ร้อยกรองได้ถูกต้องแล้ว ประเมินความสามารถอ่านของตนเองได้(๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑) (๑.๑.๒ ๒.๑.๒) ด้านความรู้ (K) - บอกหลักการประเมินอ่าน และแบ่งวรรคในบทร้อยกรองได้ ด้านทักษะกระบวนการ (S) - เขียนหลักการอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรองได้	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๕ นาที) ๑. ครูน่านักเรียนร่วมพูดคุยในประเด็นดังนี้ - นักเรียนคิดว่าการอ่านบทร้อยกรองที่ดี จำเป็นต้องมีการนสะท้อนผลหรือไม่ - นักเรียนเคยฟังรายการเพลงใดแล้วแสดงความคิดเห็นต่อรายการเพลงนั้น ๆ หรือไม่ ว่าเป็นอย่างไร - ครูให้นักเรียนอ่านข้อความดังนี้ ๒. ครูสรุปคำตอบของนักเรียนแล้วอธิบายให้นักเรียนฟังถึงบทความที่ยกมานว่านักเรียนแต่ละคนจะมีความชื่นชอบและมีความถนัดการอ่านบทร้อยกรองแตกต่างกันไป วันนี้จะเป็นการศึกษา	๑. นักเรียนร่วมกันตอบและแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ครูตั้งคำถาม	- สื่อ Power Point	- ใบงานที่ ๒ ฝึกทักษะรู้จังหวะได้ (๒)	๑. ตอบคำถามจากชุดคำถามชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ๒. ประเมินใบงาน ที่ ๒ ด้วยประเมินแบบประเมินสมรรถนะจากการอ่านและแบ่งวรรคของบทร้อยกรองด้วยรูปรีด ๓. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้คุณลักษณะอัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ฝึกทักษะรู้จังหวะได้ (๒)

หน่วยที่ ๒ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขั้วขานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้เอ้วิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - ร่วมกิจกรรมการเขียนหลักการอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรองได้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน ๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	เรื่องบทร้อยกรองและการแบ่งวรรคในบทร้อยกรอง				ฟังประสงค์
	ขั้นสอน (๑๕ นาที) ๑. ครูให้นักเรียนจับคู่กันแล้วแบ่งบทบาทหน้าที่เป็นผู้อ่าน ๑ คน และผู้ประเมิน ๑ คน จากให้ฝึกอ่านบทร้อยกรองแล้วอีกคนประเมิน แล้วทำสลับกัน ๒. ครูให้ความรู้เรื่องหลักการประเมินและแนวการอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนได้เกิดความรู้และความเข้าใจเพิ่มขึ้น	๑. นักเรียนศึกษาบทอ่าน และรับฟังกติกาที่ครูแจ้งให้ทราบ			
	ขั้นปฏิบัติ (๒๕ นาที) ๒. ครูให้นักเรียนปฏิบัติการแบ่งบทบาทหน้าที่เป็นผู้อ่าน - ผู้ประเมิน จากนั้นสลับหน้าที่กันแล้วบันทึกผลการประเมิน เมื่อเสร็จแล้วครูสุ่มตัวแทน เพื่อนำเสนอการอ่านและการประเมินผล พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	๑. นักเรียนแบ่งบทบาทหน้าที่เป็นผู้อ่าน - ผู้ประเมิน โดยทำสลับกันจากนั้นร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การพัฒนา			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ฝึกทักษะรู้จำหว่าได้ (๒)

หน่วยที่ ๒ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัขนสำเนียง เสนาะเสียงไ้อั้วหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	ขั้นสรุป (๕ นาที) ๑. ครูสรุปภาพรวมของความสามารถทางการอ่านและแบ่งวรรคบทร้อยกรองของนักเรียนโดยภาพรวม เพื่อสะท้อนให้เห็นความสำคัญของการอ่านที่ดี และถูกต้อง หลังจากนั้นให้นักเรียนเขียนลงกระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติดบริเวณห้องเรียน	๑. นักเรียนเขียนสะท้อนผลลงกระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติดบริเวณห้องเรียน			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. Power Point เรื่อง ผีก็ทักษะรู้จังหวะได้ (๒)
๒. ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง ผีก็ทักษะรู้จังหวะได้ (๒)
๓. ใบงานที่ ๒ ผีก็ทักษะรู้จังหวะได้ (๒)

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๑ หลักการอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรองได้

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกหลักการประเมินอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรองได้	๑. ตอบคำถามจากขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ๒. ตรวจสอบคำตอบในใบงานที่ ๑ (ข้อที่ ๑)	๑. ชุดคำถาม ๒. ใบงานที่ ๑ (ข้อที่ ๑)	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
ด้านทักษะ/กระบวนการ (S) - เขียนหลักการอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรองได้	ใช้วิธีการเดียวกับการประเมินสมรรถนะ	ใช้เครื่องมือเดียวกับการประเมินสมรรถนะ	ใช้เกณฑ์เดียวกับการประเมินสมรรถนะ
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - ร่วมกิจกรรมการเขียนหลักการอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรองได้	๑. ตรวจสอบคำตอบในใบงานที่ ๒ (ข้อที่ ๒-๓) ๒. ประเมินใบงานด้วยแบบประเมินสมรรถนะอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรอง	๑. แบบประเมินใบงาน ที่ ๒ (ข้อที่ ๒-๓) ๒. แบบประเมินสมรรถนะอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรอง	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน อ่านและแบ่งวรรคของของบทร้อยกรองได้ถูกต้องแล้วประเมินความสามารถการอ่านของตนเองได้(๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑)	๑. ประเมินสมรรถนะอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรองด้วยรูบรีค ๒. ตรวจสอบผลงานจากใบงานที่ ๒ (ข้อที่ ๑ – ๒)	๑. แบบประเมินสมรรถนะอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรอง ๒. ใบงานที่ ๒ (ข้อที่ ๑ – ๒)	๑. ผ่านเกณฑ์คุณภาพระดับ “ดี” ๒. ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมเป็นรายบุคคล	- แบบสังเกตพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ผ่าน / ไม่ผ่าน

หมายเหตุ : (๑) การวัด การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ประเมินเป็นรายหน่วย ดูเครื่องมือ การประเมินในภาคผนวก

แบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรอง

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
ความชัดเจนของเสียง	อ่านด้วยเสียงชัดเจน และชัดแจ้งครอบคลุม ตามหลักการอ่านบท ประพันธ์	อ่านด้วยเสียงชัดเจน และชัดแจ้ง แต่บาง จุดไม่ชัดเจน	อ่านด้วยเสียงชัดเจน แต่ไม่ชัดความ แม่นยำหลาย ตำแหน่ง	อ่านเสียงไม่ชัดเจน
การออกเสียงและจังหวะ	อ่านด้วยจังหวะที่ เหมาะสม อักษร คำ ควบกล้ำชัดเจน	จังหวะบางจุดไม่ เหมาะสม	จังหวะบางจุดไม่ เหมาะสม	จังหวะไม่เหมาะสม หลายจุด
การออกเสียงและจังหวะ	อ่านด้วยจังหวะที่ เหมาะสม	จังหวะบางจุดไม่ เหมาะสม	จังหวะบางจุดไม่ เหมาะสม	จังหวะไม่เหมาะสม หลายจุด
ความถูกต้องตามหลักการ แบ่งวรรค	แบ่งวรรคได้ถูกต้อง ทุกวรรค	แบ่งวรรคถูกต้องส่วน ใหญ่ มีบางวรรค ผิดพลาดเล็กน้อย	แบ่งวรรคถูกต้อง ครึ่งหนึ่ง	แบ่งวรรคผิดพลาด หลายวรรค
การร่วมกิจกรรมการเขียน หลักการอ่านและแบ่ง วรรคในบทร้อยกรองได้	สามารถร่วมกิจกรรม การเขียนหลักการอ่าน และแบ่งวรรคในบท ร้อยกรองได้ประโยชน์ ได้ตลอดทุกขั้นตอน และครอบคลุม	สามารถร่วมกิจกรรม การเขียนหลักการ อ่านและแบ่งวรรคใน บทร้อยกรองได้ ประโยชน์ได้ ตรงตาม ประเด็น	สามารถร่วมกิจกรรม การเขียนหลักการ อ่านและแบ่งวรรคใน บทร้อยกรองได้ ประโยชน์ได้บางส่วน	ไม่สามารถร่วม กิจกรรมการเขียน หลักการอ่านและ แบ่งวรรคในบทร้อย กรองได้

ชุดคำถาม

- นักเรียนคิดว่าการอ่านบทร้อยกรองที่ดี จำเป็นต้องมีการนสะท้อนผลหรือไม่
- นักเรียนเคยฟังรายการเพลงใดแล้วแสดงความคิดเห็นต่อรายการเพลงนั้น ๆ หรือไม่ ว่าเป็นอย่างไร

คำถามสะท้อนคิด

นักเรียนคิดว่าการฝึกอ่านบทร้อยกรองและการแบ่งวรรค มีความจำเป็นหรือไม่ อย่างไร
จงอธิบาย

เกณฑ์การพิจารณา

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
15 - 20 คะแนน	ดีมาก
10 - 14 คะแนน	ดี
5 - 9 พอใช้	พอใช้
0-4 คะแนน	ปรับปรุง

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

.....

*หมายเหตุ : ดูแนวคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง ฝึกทักษะรู้จังหวะได้ (๒)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขับขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอวี่หารราย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ฝึกทักษะรู้จังหวะได้ (๒)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

บทร้อยกรองเป็นคำประพันธ์ที่แต่งขึ้นโดยมีข้อบังคับหรือฉันทลักษณ์ จำกัดคำและวรรคตอนให้สัมผัสกันไพเราะตามเกณฑ์ที่ได้วางไว้ในฉันทลักษณ์ เช่น กลอนสุภาพ โคลงสี่สุภาพ กาพย์ยานี ๑๑ และกาพย์ฉบัง ๑๖ ฯลฯ คำว่า “บทร้อยกรอง” มีคำที่ใช้เรียกแตกต่างกันหลาย ๆ อย่าง เช่น คำประพันธ์คำประพันธ์ร้อยกรอง กาพย์กลอน กวีนิพนธ์หรือบทกวีซึ่งมีคุณค่าต่อผู้อ่าน การอ่านบทร้อยกรองให้พิจารณาลักษณะบทประพันธ์ก่อนว่าเป็นชนิดใด ต่อมาพิจารณาคำที่ปรากฏ ต่อมาคือการแบ่งวรรคเมื่อแบ่งแล้วให้ฝึกอ่านจนเกิดความชำนาญ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายของคำว่า “ร้อยกรอง” ดังนี้

- (๑) ก. สอดผูกให้ติดต่อกัน, ร้อย ถัก และเย็บงานประเภทประณีตศิลป์เช่นดอกไม้ให้เป็นรูปต่าง ๆ, เช่น ร้อยกรองข่ายคลุมไตร ร้อยกรองสบ
- (๒) ก. ตรวจชำระให้ถูกต้อง, สังคายนา, ในคำว่า ร้อยกรองพระธรรมวินัย
- (๓) ก. แต่งหนังสือดีให้มีความไพเราะ, เรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์.
- (๔) น. คำประพันธ์, ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์

ที่มาของบทประพันธ์

เข้าใจว่า การอ่านทำนองเสนาะมีมานานแล้วแต่ครั้งกรุงสุโขทัย เท่าที่ปรากฏหลักฐานในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง พุทธศักราช ๑๘๓๕ หลักที่ หนึ่ง บรรทัดที่ ๑๘ – ๒๐ ดังความว่า **“...ด้วยเสียงพาดเสียงพินเสียงเลื้อน เสียงขับ ใครจักมักเล่น เล่นใครจักมักหัว หัวใครจักมักเลื้อน เลื้อน...”** จากข้อความดังกล่าว ฉันทิพย์ กระเสสินธุ์ กล่าวว่า เสียงเลื้อน เสียงขับ คือการร้องเป็นทำนองเสนาะ ส่วน ทอสิบ สุภะมารค ชี้แจงว่า เลื้อนตรงกับภาษาไทยถิ่นว่า “เลื้อน” หมายถึง การอ่านหนังสือเอื้อนเสียงเป็นทำนอง ซึ่งคล้ายกับที่ประเสริฐ ณ นคร อธิบายว่า “เลื้อน” เป็นคำภาษาถิ่นแปลว่า อ่านทำนองเสนาะ โดยอ้างถึง บรรจบ พันธุเมธา กล่าวว่า คำนี้เป็นภาษาถิ่นของไทยในพม่า ถิ่นไทยในรัฐฉานหรือไทยใหญ่นั้นเอง จากความคิดเห็นของผู้รู้ ประกอบกับหลักฐานในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงดังกล่าว ทำให้เชื่อว่าการอ่านทำนองเสนาะของไทยมีมานานหลายร้อยปีแล้ว โดยเรียกเป็นภาษาไทยถิ่นว่า “เลื้อน”

ที่มาหรือต้นเค้าของการอ่านทำนองเสนาะพอจะสันนิษฐานได้ว่า น่าจะมีบ่อเกิดจากการดำเนินวิถีชีวิตของคนไทยในสมัยก่อน ที่มีความเกี่ยวข้องกับการร้องเพลงทำนองต่าง ๆ ตลอดมา ทั้งนี้จากเหตุผลที่ว่า คนไทยมีนิสัยชอบพูดคำคล้องจองให้มีจังหวะด้วยลักษณะสัมผัสเสมอ ประกอบกับคำภาษาไทยที่มีวรรณยุกต์กำกับจึงทำให้คำมีระดับเสียงสูงต่ำเหมือนดนตรี เมื่อประดิษฐ์ทำนองง่าย ๆ ใส่เข้าไปก็ทำให้สามารถสร้างบทเพลงร้องขึ้นมาได้แล้ว ดังนั้นคนไทยจึงมีโอกาสดำฟังและชื่นชมกับการร้องเพลงทำนองต่าง ๆ ตั้งแต่เกิดจนตายทีเดียว

ศิลปะการอ่านทำนองเสนาะขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้อ่าน และความไพเราะของบทประพันธ์แต่ละประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้อ่านทำนองเสนาะจึงต้องศึกษาวิธีการอ่านให้ไพเราะและต้องหมั่นฝึกฝนการอ่านจนเกิดความชำนาญ

อนึ่งศิลปะการอ่านทำนองเสนาะอยู่ที่ตัวผู้อ่านต้องรู้จัก วิธีการอ่านทอดเสียง โดยผ่อนจังหวะให้ช้าลง การเอื้อนเสียง โดยการลากเสียงช้า ๆ เพื่อให้เข้าจังหวะและให้หางเสียงให้ไพเราะ การครั้นเสียง โดยทำเสียงสะดุดสะเทือนเพื่อความไพเราะเหมาะสมกับบทกวีบางตอน การหลบเสียง โดยการหักเสียงให้พลิกกลับจากเสียงสูงลงมาเป็นเสียงต่ำ หรือจากเสียงต่ำขึ้นไปเป็นเสียงสูง เนื่องจากผู้อ่านไม่สามารถที่จะดำเนินตามทำนองต่อไปได้ เป็นการหลบหนีจากเสียงที่เกินความสามารถ จึงต้องหักทำนองพลิกกลับเข้ามาดำเนินทำนองในเขตเสียงของตน และการกระแทกเสียงโดยการอ่านกระซกเสียงให้ดังผิดปกติในโอกาสที่แสดงความโกรธหรือความไม่พอใจหรือเมื่อต้องการเน้นเสียง

(มนตรี ตราโมท ๒๕๒๗ : ๕๐)

ที่มา https://www.baanjomut.com/library_๒/thai_poetry/๐๔.html

การอ่านบทร้อยกรอง อ่านได้ ๒ แบบ

๑. อ่านแบบธรรมดา เป็นการอ่านออกเสียงพูดธรรมดา ไม่มีทำนองเหมือนอ่านร้อยแก้ว แต่มีการแบ่งจังหวะวรรคตอนให้ถูกต้องตามชนิดของคำประพันธ์

๒. อ่านแบบทำนองเสนาะ เป็นการอ่านออกเสียงที่มีทำนองอย่างไพเราะ มีเอื้อนเสียง เน้นสัมผัสแบ่งจังหวะจำนวนคำการอ่านตามฉันทลักษณ์บังคับของคำประพันธ์

จุดมุ่งหมายของการอ่านออกเสียงบทร้อยกรองทำนองเสนาะ

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองหรือการอ่านทำนองเสนาะ เป็นการอ่านให้คนอื่นฟัง ฉะนั้นทำนองเสนาะต้องอ่านออกเสียง เสียงทำให้เกิดความรู้สึก ทำให้เห็นความงาม เห็นความไพเราะ เห็นภาพพจน์ผู้ฟังสัมผัสด้วยเสียง จึงจะเข้าถึงรสและความงามของบทร้อยกรองที่เรียกว่า อ่านแล้วฟังพริ้งเพราะเสนาะโสการอ่านทำนองเสนาะจึงมุ่งเน้นให้ผู้ฟังเข้าถึงรสและเห็นความงามของบทร้อยกรองศิลปะการอ่านทำนองเสนาะ จึงขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้อ่าน และความไพเราะของบทประพันธ์แต่ละประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้อ่านทำนองเสนาะจึงต้องอาศัยวิธีการอ่านให้ไพเราะและต้องหมั่นฝึกฝนการอ่านให้เกิดความชำนาญ

(มนตรี ตราโมท ๒๕๒๗: ๕๐)

หลักการอ่านบทร้อยกรอง

๑. ก่อนอ่านให้แบ่งคำแบ่งวรรคให้ถูกต้องตามหลักคำประพันธ์เสียก่อน โดยต้องระวังในเรื่องความหมายของคำด้วยเพราะคำบางคำอ่านแยกคำกันไม่ได้ เช่น “สร้อยคอขนมยุระ ยุงงาม” (ขนม-ยุระ , ขนม-ยุระ)

๒. อ่านออกเสียงทำนองธรรมดาให้คล่องก่อน

๓. อ่านให้ชัดเจน โดยเฉพาะออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำ ำ ให้ถูกต้อง

๔. อ่านให้เอื้อนสัมผัส เรียกว่า แปรเสียง เพื่อให้เกิดเสียงสัมผัสที่ไพเราะ

๕. ระวัง ๓ ต คือ อย่าให้ตกหล่น อย่าต่อเติม อย่าตุ๋ตุ๋

๖. อ่านให้ถูกจังหวะ คำประพันธ์แต่ละประเภท จะมีจังหวะแตกต่างกัน ต้องอ่านให้ถูกวรรคตอนตามแบบแผนลักษณะของคำประพันธ์

๗. อ่านให้ถูกทำนองของคำประพันธ์

๘. ผู้อ่านต้องใส่อารมณ์ตามรสความของบทประพันธ์ รสรัก รสโศก ตื่นเต้นขบขัน โกรธ

๙. อ่านให้เสียงดัง ไม่ใช่ตะโกน

๑๐. เวลาอ่านอย่าให้เสียงขาดเป็นช่วง ต้องให้เสียงติดต่อกันตลอด

๑๑. เวลาจบให้ทอดเสียงช้า

ตัวอย่างบทร้อยกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑

๑ สารุสะจะขอไหว้

พระศรีไตรสระณะ

พ่อแม่แลครูบา

เทวดาในราศี

๑ ข้าเจ้าเอา ก ข

เข้ามาต่อ ก กา มี

แก้ไขในเท่านี้

ติมิติอย่าตรีชา

๑ จะร่ำคำต่อไป

พอล่อใจกุมารา

ธรรณมีราชา

เจ้าภาราสาวะถี

๑ ชื่อพระไชยสุริยา

มีสุตามะเหสี

ชื่อว่าสุมาลี

อยู่บุรีไม่มีภัย

๑ ข้าเฝ้าเหล่าเสนา

มีกิริยาอะฉาศรัย

พ่อค้ำมาแต่ไกล

ได้อาศัยในภารา

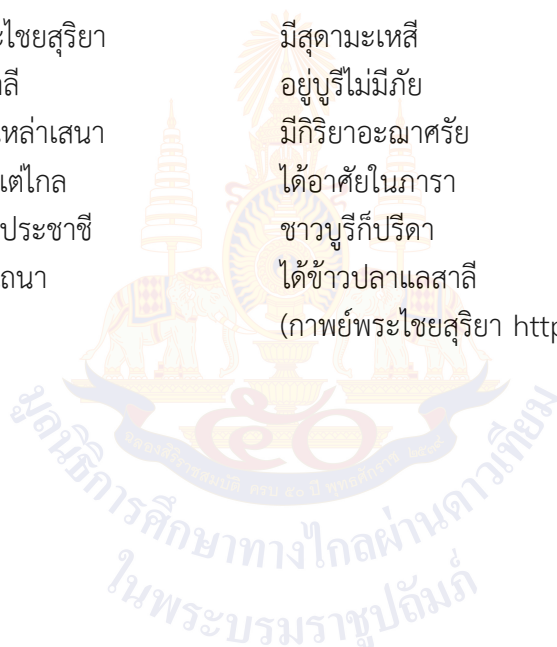
๑ ไพร่ฟ้าประชาชี

ชาวบุรีก็ปรีดา

ทำไร่เขาไถนา

ได้ข้าวปลาแลสาส์

(กาพย์พระไชยสุริยา <https://vajirayana.org/>)

ใบงานที่ ๒ เรื่อง ฝึกทักษะรู้จังหวะได้ (๒)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัขนานลำเนียง เสนาะเสียงโอ้อัวิหารราย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ฝึกทักษะรู้จังหวะได้ (๒)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

แบบประเมิน (รูปริค) การประเมินการอ่านบทร้อยกรอง

ชื่อผู้อ่านครั้งที่ ๑.....

ผู้ประเมิน ครั้งที่ ๑

ชื่อผู้อ่านครั้งที่ ๒.....

ผู้ประเมิน ครั้งที่ ๒

ตารางที่ ๑ เกณฑ์การประเมินการอ่านบทร้อยกรอง
แบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรอง

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
ความชัดเจนของเสียง	อ่านด้วยเสียงชัดเจน และชัดแจ้งครอบคลุม ตามหลักการอ่านบท ประพันธ์	อ่านด้วยเสียงชัดเจน และชัดแจ้ง แต่บาง จุดไม่ชัดเจน	อ่านด้วยเสียงชัดเจน แต่ไม่ขาดความ แม่นยำหลาย ตำแหน่ง	อ่านเสียงไม่ชัดเจน
การออกเสียงและจังหวะ	อ่านด้วยจังหวะที่ เหมาะสม อักษร คำ ควบกล้ำชัดเจน	จังหวะบางจุดไม่ เหมาะสม	จังหวะบางจุดไม่ เหมาะสม	จังหวะไม่เหมาะสม หลายจุด
การออกเสียงและจังหวะ	อ่านด้วยจังหวะที่ เหมาะสม	จังหวะบางจุดไม่ เหมาะสม	จังหวะบางจุดไม่ เหมาะสม	จังหวะไม่เหมาะสม หลายจุด
ความถูกต้องตามหลักการ แบ่งวรรค	แบ่งวรรคได้ถูกต้อง ทุกวรรค	แบ่งวรรคถูกต้องส่วน ใหญ่ มีบางวรรค ผิดพลาดเล็กน้อย	แบ่งวรรคถูกต้อง ครึ่งหนึ่ง	แบ่งวรรคผิดพลาด หลายวรรค
การร่วมกิจกรรมการเขียน หลักการอ่านและแบ่ง วรรคในบทร้อยกรองได้	สามารถร่วมกิจกรรม การเขียนหลักการอ่าน และแบ่งวรรคในบท ร้อยกรองได้ประโยชน์ ได้ตลอดทุกขั้นตอน และครอบคลุม	สามารถร่วมกิจกรรม การเขียนหลักการ อ่านและแบ่งวรรคใน บทร้อยกรองได้ ประโยชน์ได้ ตรงตาม ประเด็น	สามารถร่วมกิจกรรม การเขียนหลักการ อ่านและแบ่งวรรคใน บทร้อยกรองได้ ประโยชน์ได้บางส่วน	ไม่สามารถร่วม กิจกรรมการเขียน หลักการอ่านและ แบ่งวรรคในบทร้อย กรองได้

ตารางที่ ๒ ตารางการประเมินการอ่านบทร้อยกรอง คนที่ ๑

ระดับ คะแนน	การออกเสียงและ วรรณยุกต์	จังหวะและน้ำเสียง	ความคล่องแคล่ว และต่อเนื่อง	อารมณ์และความเข้าใจใน บทกลอน
๔ (ดีเยี่ยม)				
๓ (ดี)				
๒ (พอใช้)				
๑ (ปรับปรุง)				

ตารางที่ ๓ ตารางการประเมินการอ่านบทร้อยกรอง คนที่ ๒

ระดับ คะแนน	การออกเสียงและ วรรณยุกต์	จังหวะและน้ำเสียง	ความคล่องแคล่ว และต่อเนื่อง	อารมณ์และความเข้าใจใน บทกลอน
๔ (ดีเยี่ยม)				
๓ (ดี)				
๒ (พอใช้)				
๑ (ปรับปรุง)				

๑. ให้นักเรียนเขียนข้อเสนอแนะที่พบในระหว่างที่เพื่อนอ่านบทร้อยกรองทั้งคนที่ ๑ และคนที่ ๒ (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. การแบ่งวรรคในบทร้อยกรอง มีส่วนสำคัญในการอ่านหรือไม่ อย่างไร จงอธิบาย (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

๓. การอ่านบทร้อยกรอง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างไรบ้าง จงอธิบาย (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๑)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓	เรื่อง ขับขานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้เอ้วิหารราย	
รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑	รายวิชา ภาษาไทย	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ภาคเรียนที่ ๑	เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม.๑/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่อง

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๒.๑ ใช้กระบวนการสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวใน
รูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษา
ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ท ๒.๑ ม.๑/๒ เขียนสื่อสารโดยใช้ ถ้อยคำถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสม และสละสลวย
ที่อ่าน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด
และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด ท ๓.๑ ม.๑/๑ พูดสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังและดู

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง
เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม.๑/๕ ท่องจำบทอาขยาน ตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มี
คุณค่าตามความสนใจ

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การอ่านออกเสียงในบทร้อยกรองภาษาไทยให้มีความไพเราะนั้น ผู้เรียนจำเป็นที่จะต้องศึกษาลักษณะ
และวิธีการการอ่านให้เข้าใจเพื่อให้ออกเสียง สูง ต่ำ หนัก เบา ยาว สั้น เอื้อนเสียงและเน้นสัมผัสได้ชัดเจน
ไพเราะ เป็นจังหวะเหมาะสมกับอารมณ์ของคำประพันธ์นั้น ๆ โดยการอ่านออกเสียงในบทร้อยกรองนั้นสามารถ
อ่านได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งอ่านแบบทำนองเสนาะ หรือแบบทำนองกลอนสวด เป็นต้น

๓. สาระการเรียนรู้

บทร้อยกรองเป็นคำประพันธ์ที่แต่งขึ้นโดยมีข้อบังคับหรือฉันทลักษณ์ จำกัดคำและวรรคตอนให้สัมผัส
กันไพเราะตามเกณฑ์ที่ได้วางไว้ในฉันทลักษณ์ เช่น กลอนสุภาพ โคลงสุภาพ กาพย์ยานี ๑๑ และกาพย์ฉบัง
๑๖ ฯลฯ คำว่า “บทร้อยกรอง” มีคำที่ใช้เรียกแตกต่างกันหลาย ๆ อย่าง เช่น คำประพันธ์คำประพันธ์ร้อย
กรอง กาพย์กลอน กวีนิพนธ์หรือบทกวีซึ่งมีคุณค่าต่อผู้อ่าน การอ่านบทร้อยกรองให้พิจารณาลักษณะบท

ประพันธ์ก่อนว่าเป็นชนิดใด ต่อมาพิจารณาคำที่ปรากฏ ต่อมาคือการแบ่งวรรคเมื่อแบ่งแล้วให้ฝึกอ่านจนเกิดความชำนาญ

กาพย์ยานี ๑๑ เป็นคำประพันธ์ไทย ประเภทกาพย์ที่กวีนิยมแต่งมากที่สุด มีรูปแบบดังนี้ บทหนึ่งมีสองบาทเรียกว่า บาทเอกและบาทโท บาทละ ๑๑ คำ วรรคหน้ามี ๕ คำ แบ่งการอ่านได้ ๒/๓ วรรคหลัง ๖ คำ แบ่งจังหวะการอ่านได้ ๓/๓ สำหรับวรรณคดีเรื่องกาพย์พระไชยสุริยามีการนำเอากาพย์ชนิดต่าง ๆ มาแต่งร้อยเรียงเป็นเรื่องราว รวมถึงมีการนำเอามาสวดเพื่อให้เกิดการจดจำหนังสือและคำได้ เรียกว่า “กลอนสวด”

การให้นักเรียนได้ฝึกอ่านบทร่ายกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ โดยใช้ทำนองเสนาะและทำนองกลอนสวดจากผู้เชี่ยวชาญหรือจากการสื่อวีดิทัศน์ที่เชื่อถือได้นั้นประเมินความสามารถในการอ่านจึงเป็นทักษะที่จะช่วยให้ได้แนวทางการอ่านบทประพันธ์ทั้ง ๒ ทำนองอีกทั้งเป็นการฝึกการออกเสียงภาษาไทยให้ชัดเจน เป็นจังหวะอีกด้วย

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

๑) บอกนิยามของบทร่ายกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ ได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (S)

๑) อ่านบทร่ายกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ แบบทำนองเสนาะได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

๑) ร่วมกิจกรรมการบทร่ายกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ ได้

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

อ่านและแบ่งวรรคของของบทร่ายกรองได้ถูกต้องแล้วประเมินความสามารถทางการอ่านของตนเองได้รวมถึงรับข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้ (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน

๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒) หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขั้วขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วหาราย รหส์วิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน อ่านและแบ่งวรรคของของบท ร้อยกรองได้ถูกต้องแล้ว ประเมินความสามารถทางการอ่านของตนเองได้ รวมถึงรับข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้ (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑) (๑.๑.๒ ๒.๑.๒) ด้านความรู้ (K) - บอกนิยามของบทร้อยกรอง ชนิดกาพย์ยานี ๑๑ ได้ ด้านทักษะกระบวนการ (S)	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๕ นาที) ๑. ครูนำนักเรียนร่วมพูดคุยในประเด็น ดังนี้ - “บทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองมีความแตกต่างกันอย่างไร” ครูให้นักเรียนอ่านข้อความดังนี้ ๒. ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะของบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง ว่าบทร้อยแก้วไม่มีข้อกำหนดในการเขียนตามรูปแบบฉันทลักษณ์อย่างบทร้อยกรอง ซึ่งบทร้อยกรองมีหลายประเภท ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย ซึ่งแต่ละคำประพันธ์จะมีลักษณะเฉพาะในการบังคับบ่งชี้เหมือนกัน ซึ่งเมื่ออ่านออกเสียงจะมีความไพเราะต่างกัน	๑. นักเรียนร่วมกันตอบและแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ครูตั้งคำถาม	- สื่อ Power Point	- ใบงานที่ ๑ เสนอเสียงสำเนียงหวาน (๑)	๑. ตอบคำถามจากชุดคำถามชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ๒. ประเมินการอ่านด้วยประเมินแบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านกาพย์ยานี ๑๑ รูปรีค ๓. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้คุณลักษณะอัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัษขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
- อ่านบทร้อยกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ แบบทำนองเสนาะได้ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - ร่วมกิจกรรมการบทร้อยกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ ได้	ขั้นสอน (๑๕ นาที) ๑. ครูแจกใบงานแล้วให้นักเรียนจับคู่กันศึกษาใบงานแล้วร่วมแลกเปลี่ยนความรู้จากสิ่งที่ศึกษาโดยมีครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม ๒. ครูให้ความรู้และอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนได้เกิดความรู้และความเข้าใจเพิ่มเติม	๑. นักเรียนศึกษาบทอ่าน และรับฟังกติกาคำที่ครูแจ้งให้ทราบ			ฟังประสงค์
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน ๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	ขั้นปฏิบัติ (๒๕ นาที) ๑. ครูให้นักเรียนชมวิดีโอการอ่านออกเสียงกาพย์ยานี ๑๑ และการอ่านแบบกลอนสวดไอ้เอ๋วิหารราย จากเรื่องกาพย์พระไชยสุริยา แล้วสังเกตการออกเสียง การอ่านทั้ง ๒ แบบมีความแตกต่างกันอย่างไร ๒. ครูตั้งคำถามต่อไปว่า การอ่านทั้ง ๒ แบบให้ความรู้สึกแตกต่างกันอย่างไร	๑. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเขียนลงในใบงานแล้วแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขับขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	๓. ครูอธิบายเกี่ยวกับหลักการอ่านกาพย์ยานี ๑๑ เกี่ยวกับการเว้นวรรค และการอ่านแบบทำนองเสนาะ โดยอ่านเป็นตัวอย่างให้นักเรียนฟัง หรือให้นักเรียนฟังตัวอย่างจากวิดีโอก็ได้				
	๔. ครูให้นักเรียนฝึกอ่านพร้อมกัน				
	ขั้นสรุป (๕ นาที) ๑. ครูสรุปภาพรวมของความสามารถทางการอ่านกาพย์ยานี ๑๑ ของนักเรียน โดยภาพรวม เพื่อสะท้อนให้เห็นความสำคัญของการอ่านที่ดี และถูกต้อง หลังจากนั้นให้นักเรียนเขียนลงกระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติดบริเวณหน้าห้องเรียน	๑. นักเรียนเขียนสะท้อนผลลงกระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติดบริเวณหน้าห้องเรียน			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. Power Point เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)
๒. ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)
๓. ใบงานที่ ๓ เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)
๔. ใบความรู้สำหรับครู เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๓ การอ่านกาพย์ยานี ๑๑

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกนิยามของบทร่ายกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ ได้	๑. ตอบคำถามจากขั้นนำเข้าสู่บทเรียน	๓. ชุดคำถาม ๔.	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
ด้านทักษะ/กระบวนการ (S) - อ่านบทร่ายกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ แบบทำนองเสนาะได้	ใช้วิธีการเดียวกับการประเมินสมรรถนะ	ใช้เครื่องมือเดียวกับการประเมินสมรรถนะ	ใช้เกณฑ์เดียวกับการประเมินสมรรถนะ
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - ร่วมกิจกรรมการบทร่ายกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ ได้	๑. ประเมินการร่วมกิจกรรมด้วยแบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านกาพย์ยานี ๑๑	๓. แบบประเมินสมรรถนะอ่านและแบ่งวรรคในบทร่ายกรอง	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน อ่านและแบ่งวรรคของของบทร่ายกรองได้ถูกต้องแล้วประเมินความสามารถทางการอ่านของตนเองได้รวมถึงรับข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้ (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑)	๓. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านกาพย์ยานี ๑๑ ด้วยรูปรีค	๓. แบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านกาพย์ยานี ๑๑	๑. ผ่านเกณฑ์คุณภาพระดับ “ดี” ๒. ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมเป็นรายบุคคล	- แบบสังเกตพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ผ่าน / ไม่ผ่าน

หมายเหตุ : (๑) การวัด การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ประเมินเป็นรายหน่วย ดูเครื่องมือ การประเมินในภาคผนวก

แบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านกาพย์ยานี ๑๑

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
๑. การอ่านถูกต้อง ตามอักขรวิธี	อ่านออกเสียงถูกต้อง ตามอักขรวิธีทุกคำ	อ่านออกเสียง ไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๑ - ๒ คำ	อ่านออกเสียง ไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๓ - ๔ คำ	อ่านออกเสียง ไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๕ - ๖ คำ
๒. การอ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ	ไม่อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ	อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ ๑ - ๒ แห่ง	อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ ๓ - ๔ แห่ง	อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ ๕ - ๖ แห่ง
๓. ความชัดเจนในการอ่าน ๓.๑ อ่านชัดถ้อยชัดคำ ๓.๒ อ่านด้วยน้ำเสียง เหมาะสมกับเนื้อ เรื่อง	ความชัดเจน ในการอ่านสมบูรณ์ ทั้ง ๒ ข้อ	ความชัดเจน ในการอ่านบกพร่อง ๑ - ๒ แห่ง	ความชัดเจน ในการอ่านบกพร่อง ๓ - ๔ แห่ง	ความชัดเจน ในการอ่านบกพร่อง ๕ - ๖ แห่ง
๔. การเว้นวรรคตอน และจังหวะในการอ่าน	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ได้ถูกต้องทุกแห่ง	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ไม่ถูกต้อง ๑ - ๒ แห่ง	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ไม่ถูกต้อง ๓ - ๔ แห่ง	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ไม่ถูกต้อง ๕ - ๖ แห่ง
การร่วมกิจกรรมการอ่าน บทร้อยกรองชนิดกาพย์ ยานี ๑๑ ได้	ร่วมกิจกรรมด้วย ความเต็มใจ รู้บทบาท หน้าที่ตนเอง มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนอย่างดีเยี่ยม	นำเสนอด้วยความ มั่นใจและชัดเจน มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนอย่างดี	นำเสนอด้วยความ มั่นใจบางส่วน และ ยังไม่ชัดเจนในบาง จุด มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนบางส่วน	นำเสนอด้วยความไม่ มั่นใจ และยังไม่ ชัดเจน ขาดการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อน

ชุดคำถาม

- บทร้อยแก้วและบทร้อยกรองมีความแตกต่างกันอย่างไร

คำถามสะท้อนคิด

นักเรียนคิดว่าการฝึกอ่านกาพย์ยานี ๑๑ มีความยากง่ายอย่างไร จงอธิบาย

เกณฑ์การพิจารณา

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
15 - 20 คะแนน	ดีมาก
10 - 14 คะแนน	ดี
5 - 9 พอใช้	พอใช้
0-4 คะแนน	ปรับปรุง

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

.....

*หมายเหตุ : ดูแนวคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ภาพยยานี ๑๑

ตัวอย่าง

ลึงค่าง/ครางโครกครอก	ฝูงจิ้งจอก/ออกเห่าหอน
ชะนี/วิเวกวอน	นกหกร่อน/นอนรังเรีง
ลูกนก/ยกปีกป้อง	อ้าปากร้อง/ซอแซ่เสียง
แม่นก/ปกปีกเคียง	เลี้ยงลูกอ่อนป้อนอาหาร

ภาพย์พระไชยสุริยา ของ สุนทรภู่

๒. การใส่ทำนอง ภาพยยานี มีทำนองดังนี้ บาทเอกออกเสียงลงต่ำ ส่วนบาทโทออกเสียงต้นวรรคขึ้นเสียงสูง

๓. การใส่อารมณ์ ในการอ่านภาพย์ควรใส่อารมณ์สอดแทรกลงไปในบทที่อ่าน ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและบรรยากาศโดยอาศัยการตีความตัวบทที่จะอ่านให้ถ่องแท้เสียก่อน แล้วอ่านถ่ายทอดอารมณ์ออกมาเป็นท่วงทำนองให้น่าฟัง

ใบงานที่ ๓ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๑)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัບขานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้อัศจรรย์
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย / เพื่อแบ่งจังหวะการอ่านกาพย์ยานี ๑๑ ที่ถูกต้อง แล้ว
 เลือกบทอ่านมา ๓ บท เพื่อทดสอบการอ่าน

สารุสะจะขอไหว้	พระศรีไตรสรนา
พ่อแม่แลครุบา	เทวดาในราศี
ข้าเจ้าเอา ก ข	เข้ามาต่อ ก กา มี
แก้ไขในเท่านี้	ดีมีดีอย่าตรีชา
จะรำคำต่อไป	พอล่อใจกุมารา
ธณีนีมีราชา	เจ้าพาราสาเวถี
ชื่อพระไชยสุริยา	มีสุตามะเหลสี
ชื่อว่าสุมาลี	อยู่บุรีไม่มีภัย
ข้าเฝ้าเหล่าเสนา	มีกิริยาอัชฌาสัย
พ่อค้ามาแต่ไกล	ได้อาศัยในพารา
ไพร่ฟ้าประชาชี	ชาวบุรีก็บริดา
ทำไร่เขาไถนา	ได้เข้าปลาแลสาลี
อยู่มาหมู่ข้าเฝ้า	ก็หาเยาวนารี
ที่หน้าตาดีดี	ทำมโหรีที่เคหา
คำเข้าเฝ้าสี่ขอ	เข้าแต่หอล่อกามา
หาได้ให้ภริยา	โลภพาให้บ้าใจ
ไม่จำคำพระเจ้า	เหไปเข้าภาษาไสย
ถือดีมีข้าไท	ฉ้อแต่ไพร่ใส่ชื่อคา
คติที่มีคู่	คือไก่หมูเจ้าสุภา
ใครเอาเข้าปาลามา	ให้สุภาก็ว่าดี
ที่แพ้แก่ชนะ	ไม่ถือพระประเวณี
ชี้ฉ้อก็ได้ดี	ไล่ดำตีมีอาญา

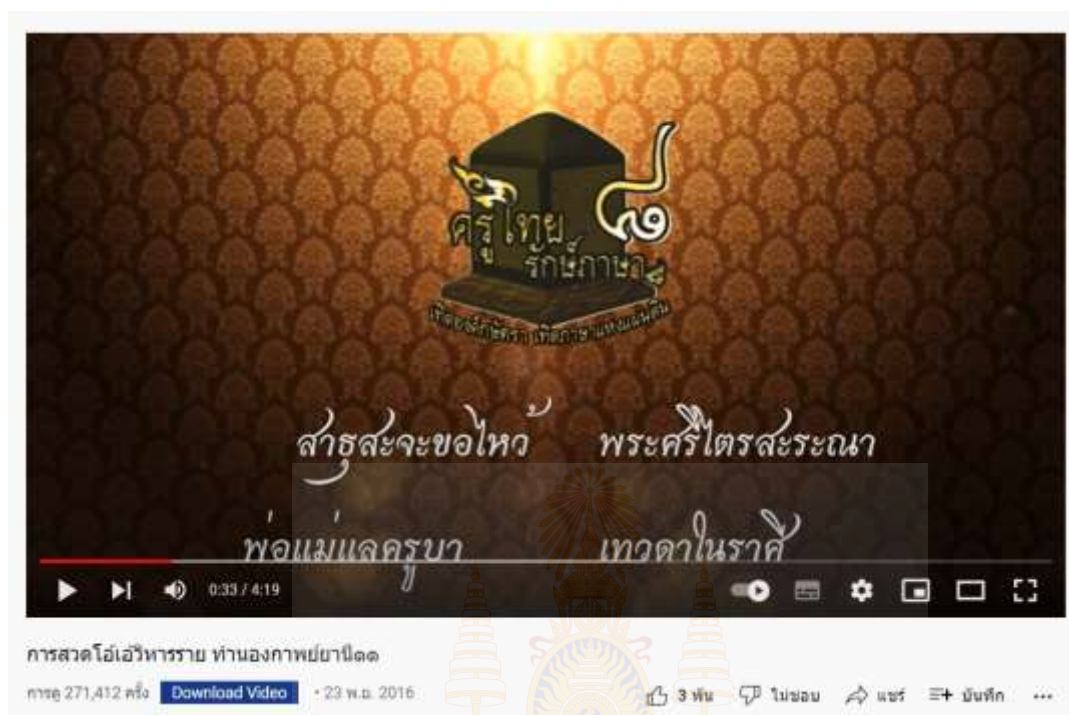
เฉลยใบงานที่ ๓ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๑)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขบขันสำเนียง เสนาะเสียงโอเอฬัฬารราย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย / เพื่อแบ่งจังหวะการอ่านกาพย์ยานี ๑๑ ที่ถูกต้อง แล้ว
 เลือกรบที่อ่านมา ๓ บท เพื่อทดสอบการอ่าน

สาธุสะ / จะขอไหว้	พระศรีไตร / สรนา
พ่อแม่ / แลครุบา	เทวดา / ในราศี
ข้าเจ้า / เอา ก ข	เข้ามาต่อ / ก กา มี
แก้ไข / ในเท่านี้	ตมิตี / อย่าตรีชา
จะร่ำ / คำต่อไป	พอล่อใจ / กุมารา
ธรรณี / มีราชา	เจ้าพารา / สาวะถี
ชื่อพระ / ไชยสุริยา	มีสุดา / มะเหสี
ชื่อว่า / สุมาลี	อยู่บุรี / ไม่มีภัย
ข้าเฝ้า / เหล่าเสนา	มีกิริยา / อังฆมาสัย
พ่อค้า / มาแต่ไกล	ได้อาศัย / ในพารา
ไพร่ฟ้า / ประชาชี	ชาวบุรี / ก็ปรีดา
ทำไร่ / เขาไถนา	ได้เข้าปลา / แลสาละ
อยู่มา / หมูข้าเฝ้า	ก็หาเยา / วณารี
ที่หน้า / ตาดีดี	ทำมโหรี / ที่เคหา
คำเข้า / เฝ้าสืขอ	เข้าแต่หอ / ล่อกามา
หาได้ / ให้ภริยา	โลโกพา / ให้บำใจ
ไม่จำ / คำพระเจ้า	เหไปเข้า / ภาษาไสย
ถือดี / มีข้าไท	ฉือแต่ไพร่ / ใส่ชื่อคา
คดี / ที่มีคู่	คือไก่หมู / เจ้าสุภา
ใครเอา / เข้าปลามา	ให้สุภา / ก็ว่าดี
ที่แพ้ / แก่ชนะ	ไม่ถือพระ / ประเวณี
ขี้ฉ้อ / ก็ได้ดี	ไล่ดำตี / มีอาญา

สื่อการสอนสำหรับครู

ภาพคลิปวิดีโอตัวอย่างการอ่านแบบกลอนสวดไอ้เอ้ววิหารราย

Link สำหรับวิดีโอ <https://www.youtube.com/watch?v=GbDRgbOBChg>

ภาพคลิปวิดีโอตัวอย่างการอ่านแบบกลอนสวดไอ้เอ้ววิหารราย

Link สำหรับวิดีโอ <https://www.youtube.com/watch?v=๑KGUIEMSqQA>

ใบความรู้สำหรับครู เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๑)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขับขานสำเนียง เสนาะเสียงโอเอื้อวิหารราย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

กาพย์ยานี๑๑ เป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่ง มีลักษณะคำประพันธ์ ดังนี้

๑. บท บทหนึ่ง มี ๒ บาท บาทละ ๑๑ คำ บาทหนึ่งแบ่งเป็น ๒ วรรค วรรคหน้า มี ๕ คำ วรรคหลัง มี ๖ คำ บทหนึ่งจึงมี ๔ วรรค

๒. สัมผัส กาพย์ยานี ๑๑ มีสัมผัสบังคับ ดังนี้

๒.๑ สัมผัสนอก หรือสัมผัสระหว่างวรรค ได้แก่

๑) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับคำที่ ๓ ของวรรคที่ ๒

๒) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับคำสุดท้าย ของวรรคที่ ๓

สำหรับวรรคที่ ๓ กับวรรคที่ ๔ ไม่บังคับสัมผัส แต่ถ้าคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ ส่งไปสัมผัสกับคำที่ ๓ ของวรรคที่ ๔ ก็จะทำให้ไพเราะยิ่งขึ้น

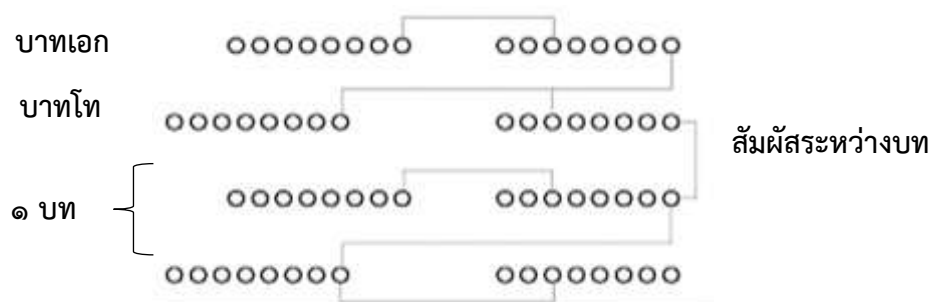
๒.๒ สัมผัสระหว่างบท คือ คำสุดท้ายบาทที่ ๒ ของบทต้น ไปสัมผัสกับคำสุดท้ายของบาทแรกในบทถัดไป

ข้อแนะนำในการอ่านกาพย์ยานี

การอ่านกาพย์ยานี ๑๑ มีวิธีการอ่านทำนองเสนาะเช่นเดียวกับหลักการอ่านทำนองเสนาะโดยทั่วไปที่ได้กล่าวไว้ แต่มีหลักการอ่านเฉพาะกาพย์อยู่บ้าง ดังนี้

๑. การแบ่งจังหวะ กาพย์ยานี วรรคหน้าแบ่งจังหวะเป็น ๒ - ๓ ส่วนวรรคหลังแบ่งเป็น ๓ - ๓

แผนผังฉันทลักษณ์

ภาพยยานี ๑๑

ตัวอย่าง

ลึงค่าง/ครางโครกครอก	ฝูงจิ้งจอก/ออกเห่าหอน
ชะนี/วิเวกวอน	นกหกร่อน/นอนรังเรีง
ลูกนก/ยกปีกป้อง	อ้าปากร้อง/ซอ่งแซ่เสียง
แม่นก/ปกปีกเคียง	เลี้ยงลูกอ่อนป้อนอาหาร

ภาพย์พระไชยสุริยา ของ สุนทรภู่

๒. การใส่ทำนอง ภาพยยานี มีทำนองดังนี้ บาทเอกออกเสียงลงต่ำ ส่วนบาทโทออกเสียงต้นวรรคขึ้นเสียงสูง

๓. การใส่อารมณ์ ในการอ่านภาพย์ควรใส่อารมณ์สอดแทรกลงไปในบทที่อ่าน ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและบรรยากาศโดยอาศัยการตีความตัวบทที่จะอ่านให้ถ่องแท้เสียก่อน แล้วอ่านถ่ายทอดอารมณ์ออกมาเป็นท่วงทำนองให้น่าฟัง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓	เรื่อง ขับขานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้เอ้วิหารราย	
รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑	รายวิชา ภาษาไทย	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ภาคเรียนที่ ๑	เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม.๑/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่อง

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๒.๑ ใช้กระบวนการสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวใน
รูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษา
ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ท ๒.๑ ม.๑/๒ เขียนสื่อสารโดยใช้ ถ้อยคำถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสม และสละสลวย
ที่อ่าน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด
และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด ท ๓.๑ ม.๑/๑ พูดสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังและดู

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง
เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม.๑/๕ ท่องจำบทอาขยาน ตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มี
คุณค่าตามความสนใจ

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การอ่านออกเสียงในบทร้อยกรองภาษาไทยให้มีความไพเราะนั้น ผู้เรียนจำเป็นที่จะต้องศึกษาลักษณะ
และวิธีการการอ่านให้เข้าใจเพื่อให้ออกเสียง สูง ต่ำ หนัก เบา ยาว สั้น เอื้อนเสียงและเน้นสัมผัสได้ชัดเจน
ไพเราะ เป็นจังหวะเหมาะสมกับอารมณ์ของคำประพันธ์นั้น ๆ โดยการอ่านออกเสียงในบทร้อยกรองนั้นสามารถ
อ่านได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งอ่านแบบทำนองเสนาะ หรือแบบทำนองกลอนสวด เป็นต้น

๓. สาระการเรียนรู้

บทร้อยกรองเป็นคำประพันธ์ที่แต่งขึ้นโดยมีข้อบังคับหรือฉันทลักษณ์ จำกัดคำและวรรคตอนให้สัมผัส
กันไพเราะตามเกณฑ์ที่ได้วางไว้ในฉันทลักษณ์ เช่น กลอนสุภาพ โคลงสุภาพ กาพย์ยานี ๑๑ และกาพย์ฉบัง
๑๖ ฯลฯ คำว่า “บทร้อยกรอง” มีคำที่ใช้เรียกแตกต่างกันหลาย ๆ อย่าง เช่น คำประพันธ์คำประพันธ์ร้อย
กรอง กาพย์กลอน กวีนิพนธ์หรือบทกวีซึ่งมีคุณค่าต่อผู้อ่าน การอ่านบทร้อยกรองให้พิจารณาลักษณะบท

ประพันธ์ก่อนว่าเป็นชนิดใด ต่อมาพิจารณาคำที่ปรากฏ ต่อมาคือการแบ่งวรรคเมื่อแบ่งแล้วให้ฝึกอ่านจนเกิดความชำนาญ

กาพย์ยานี ๑๑ เป็นคำประพันธ์ไทย ประเภทกาพย์ที่กวีนิยมแต่งมากที่สุด มีรูปแบบดังนี้ บทหนึ่งมีสองบาทเรียกว่า บาทเอกและบาทโท บาทละ ๑๑ คำ วรรคหน้ามี ๕ คำ แบ่งการอ่านได้ ๒/๓ วรรคหลัง ๖ คำ แบ่งจังหวะการอ่านได้ ๓/๓ สำหรับวรรณคดีเรื่องกาพย์พระไชยสุริยามีการนำเอากาพย์ชนิดต่าง ๆ มาแต่งร้อยเรียงเป็นเรื่องราว รวมถึงมีการนำเอามาสวดเพื่อให้เกิดการจดจำหนังสือและคำได้ เรียกว่า “กลอนสวด”

การให้นักเรียนได้ฝึกอ่านบทร่ายกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ โดยใช้ทำนองเสนาะและทำนองกลอนสวดจากผู้เชี่ยวชาญหรือจากการสื่อวีดิทัศน์ที่เชื่อถือได้นั้นประเมินความสามารถในการอ่านจึงเป็นทักษะที่จะช่วยให้ได้แนวทางการอ่านบทประพันธ์ทั้ง ๒ ทำนองอีกทั้งเป็นการฝึกการออกเสียงภาษาไทยให้ชัดเจน เป็นจังหวะอีกด้วย

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

๑) บอกนิยามของบทร่ายกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ ได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (S)

๑) อ่านบทร่ายกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ แบบทำนองเสนาะได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

๑) ร่วมกิจกรรมจากการสมมุติการประกวดการอ่านร้อยกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ ได้

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

อ่านและแบ่งวรรคของของบทร่ายกรองได้ถูกต้องแล้วประเมินความสามารถทางการอ่านของตนเองได้รวมถึงรับข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้ (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน

๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒) หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขั้วขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วหาราย รหส์วิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน อ่านและแบ่งวรรคของของบท ร้อยกรองได้ถูกต้องแล้ว ประเมินความสามารถทางการอ่านของตนเองได้ รวมถึงรับข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้ (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑) (๑.๑.๒ ๒.๑.๒) ด้านความรู้ (K) - บอกนิยามของบทร้อยกรอง ชนิดกาพย์ยานี ๑๑ ได้ ด้านทักษะกระบวนการ (S)	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๕ นาที) ๑. ครูนำนักเรียนร่วมพูดคุยในประเด็น ดังนี้ - “บทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองมีความแตกต่างกันอย่างไร” ครูให้นักเรียนอ่านข้อความดังนี้ ๒. ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะของบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง ว่าบทร้อยแก้วไม่มีข้อกำหนดในการเขียนตามรูปแบบฉันทลักษณ์อย่างบทร้อยกรอง ซึ่งบทร้อยกรองมีหลายประเภท ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย ซึ่งแต่ละคำประพันธ์จะมีลักษณะเฉพาะในการบังคับบ่งชี้เหมือนกัน ซึ่งเมื่ออ่านออกเสียงจะมีความไพเราะต่างกัน	๑. นักเรียนร่วมกันตอบและแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ครูตั้งคำถาม	- สื่อ Power Point	- ใบงานที่ ๑ เสนอเสียงสำเนียงหวาน (๒)	๑. ตอบคำถามจากชุดคำถามชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ๒. ประเมินการอ่านด้วยประเมินแบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านกาพย์ยานี ๑๑ รูปรีค ๓. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้คุณลักษณะอัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขั้วขานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้อั้ววิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
- อ่านบทร้อยกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ แบบทำนองเสนาะได้ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - ร่วมกิจกรรมจากการสมมุติการประกวดการอ่านร้อยกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ ได้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน ๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					ฟังประสงค์
	ขั้นสอน (๑๕ นาที) ๑. ครูแจกใบงานแล้วให้นักเรียนจับคู่กันศึกษาใบงานแล้วร่วมแลกเปลี่ยนความรู้จากสิ่งที่ศึกษาโดยมีครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม ๒. ครูให้ความรู้และอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนได้เกิดความรู้และความเข้าใจเพิ่มเติม	๑. นักเรียนศึกษาบทอ่าน และรับฟังกติกาที่ครูแจ้งให้ทราบ			
	ขั้นปฏิบัติ (๒๕ นาที) ๑. ครูให้นักเรียนชมวิดีโอการอ่านออกเสียงกาพย์ยานี ๑๑ และการอ่านแบบกลอนสวดโอ้อั้ววิหารราย จากเรื่องกาพย์พระไชยสุริยา แล้วสังเกตการออกเสียง การอ่านทั้ง ๒ แบบมีความแตกต่างกันอย่างไร	๑. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเขียนลงในใบงานแล้วแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขับขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	๒. ครูตั้งคำถามต่อไปว่า การอ่านทั้ง ๒ แบบ ให้ความรู้สึกแตกต่างกันอย่างไร ๓. ครูอธิบายเกี่ยวกับหลักการอ่านกาพย์ยานี ๑๑ เกี่ยวกับการเว้นวรรค และการอ่านแบบทำนองเสนาะ โดยอ่านเป็นตัวอย่างให้นักเรียนฟัง หรือให้นักเรียนฟังตัวอย่างจากวิดีโอก็ได้ ๔. ครูให้นักเรียนฝึกอ่านพร้อมกัน				
	ขั้นสรุป (๕ นาที) ๑. ครูสรุปภาพรวมของความสามารถทางการอ่านกาพย์ยานี ๑๑ ของนักเรียน โดยภาพรวม เพื่อสะท้อนให้เห็นความสำคัญของการอ่านที่ดี และถูกต้อง หลังจากนั้นให้นักเรียนเขียนลงกระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติดบริเวณหน้าห้องเรียน	๑. นักเรียนเขียนสะท้อนผลลงกระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติดบริเวณหน้าห้องเรียน			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. Power Point เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)
๒. ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)
๓. ใบงานที่ ๒ เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)
๔. ใบความรู้สำหรับครู เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๒ การอ่านกาพย์ยานี ๑๑

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกนิยามของบทร่ายกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ ได้	๑. ตอบคำถามจากขั้นนำเข้าสู่บทเรียน	๕. ชุดคำถาม ๖.	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
ด้านทักษะ/กระบวนการ (S) - อ่านบทร่ายกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ แบบทำนองเสนาะได้	ใช้วิธีการเดียวกับการประเมินสมรรถนะ	ใช้เครื่องมือเดียวกับการประเมินสมรรถนะ	ใช้เกณฑ์เดียวกับการประเมินสมรรถนะ
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - ร่วมกิจกรรมจากการสมมติการประกวดการอ่านร้อยกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ ได้	๑. ประเมินการร่วมกิจกรรมด้วยแบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านกาพย์ยานี ๑๑	๕. แบบประเมินสมรรถนะอ่านและแบ่งวรรคในบทร่ายกรอง	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน อ่านและแบ่งวรรคของของบทร่ายกรองได้ถูกต้องแล้วประเมินความสามารถทางการอ่านของตนเองได้รวมถึงรับข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้ (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑)	๔. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านกาพย์ยานี ๑๑ ด้วยรูปรีค	๔. แบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านกาพย์ยานี ๑๑	๑. ผ่านเกณฑ์คุณภาพระดับ “ดี” ๒. ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมเป็นรายบุคคล	- แบบสังเกตพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ผ่าน / ไม่ผ่าน

หมายเหตุ : (๑) การวัด การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ประเมินเป็นรายหน่วย ดูเครื่องมือ การประเมินในภาคผนวก

แบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านกาพย์ยานี ๑๑

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
๑. การอ่านถูกต้อง ตามอักขรวิธี	อ่านออกเสียงถูกต้อง ตามอักขรวิธีทุกคำ	อ่านออกเสียง ไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๑ - ๒ คำ	อ่านออกเสียง ไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๓ - ๔ คำ	อ่านออกเสียง ไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๕ - ๖ คำ
๒. การอ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ	ไม่อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ	อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ ๑ - ๒ แห่ง	อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ ๓ - ๔ แห่ง	อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ ๕ - ๖ แห่ง
๓. ความชัดเจนในการอ่าน ๓.๑ อ่านชัดถ้อยชัดคำ ๓.๒ อ่านด้วยน้ำเสียง เหมาะสมกับเนื้อ เรื่อง	ความชัดเจน ในการอ่านสมบูรณ์ ทั้ง ๒ ข้อ	ความชัดเจน ในการอ่านบกพร่อง ๑ - ๒ แห่ง	ความชัดเจน ในการอ่านบกพร่อง ๓ - ๔ แห่ง	ความชัดเจน ในการอ่านบกพร่อง ๕ - ๖ แห่ง
๔. การเว้นวรรคตอน และจังหวะในการอ่าน	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ได้ถูกต้องทุกแห่ง	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ไม่ถูกต้อง ๑ - ๒ แห่ง	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ไม่ถูกต้อง ๓ - ๔ แห่ง	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ไม่ถูกต้อง ๕ - ๖ แห่ง
การร่วมกิจกรรมการอ่าน บทร้อยกรองชนิดกาพย์ ยานี ๑๑ ได้	ร่วมกิจกรรมด้วย ความเต็มใจ รู้บทบาท หน้าที่ตนเอง มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนอย่างดีเยี่ยม	นำเสนอด้วยความ มั่นใจและชัดเจน มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนอย่างดี	นำเสนอด้วยความ มั่นใจบางส่วน และ ยังไม่ชัดเจนในบาง จุด มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนบางส่วน	นำเสนอด้วยความไม่ มั่นใจ และยังไม่ ชัดเจน ขาดการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อน

ชุดคำถาม

- บทร้อยแก้วและบทร้อยกรองมีความแตกต่างกันอย่างไร

คำถามสะท้อนคิด

นักเรียนคิดว่าการฝึกอ่านกาพย์ยานี ๑๑ มีความยากง่ายอย่างไร จงอธิบาย

เกณฑ์การพิจารณา

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
15 - 20 คะแนน	ดีมาก
10 - 14 คะแนน	ดี
5 - 9 พอใช้	พอใช้
0-4 คะแนน	ปรับปรุง

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

.....

*หมายเหตุ : ดูแนวคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัขนานสำเนียง เสนาะเสียงโอเอวิหารราย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การอ่านกาพย์ยานี ๑๑

กาพย์ยานี๑๑ เป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่ง มีลักษณะคำประพันธ์ ดังนี้

๑. บท บทหนึ่ง มี ๒ บาท บาทละ ๑๑ คำ บาทหนึ่งแบ่งเป็น ๒ วรรค วรรคหน้า มี ๕ คำ วรรคหลัง มี ๖ คำ บทหนึ่งจึงมี ๔ วรรค

๒. สัมผัส กาพย์ยานี ๑๑ มีสัมผัสบังคับ ดังนี้

๒.๑ สัมผัสนอก หรือสัมผัสระหว่างวรรค ได้แก่

๑) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับคำที่ ๓ ของวรรคที่ ๒

๒) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับคำสุดท้าย ของวรรคที่ ๓

สำหรับวรรคที่ ๓ กับวรรคที่ ๔ ไม่บังคับสัมผัส แต่ถ้าคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ ส่งไปสัมผัสกับคำที่ ๓ ของวรรคที่ ๔ ก็จะทำให้ไพเราะยิ่งขึ้น

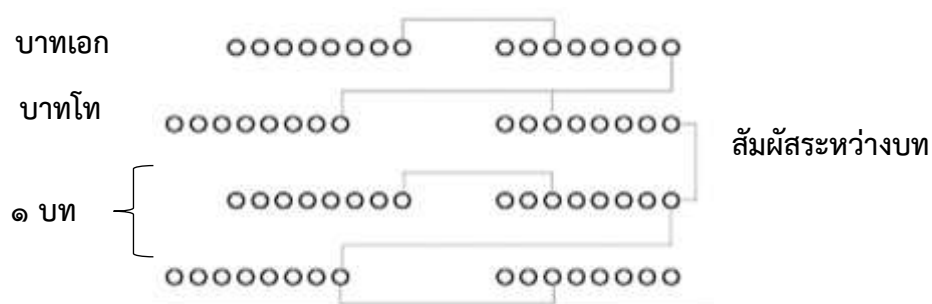
๒.๒ สัมผัสระหว่างบท คือ คำสุดท้ายบาทที่ ๒ ของบทต้น ไปสัมผัสกับคำสุดท้ายของบาทแรกในบทถัดไป

ข้อแนะนำในการอ่านกาพย์ยานี

การอ่านกาพย์ยานี ๑๑ มีวิธีการอ่านทำนองเสนาะเช่นเดียวกับหลักการอ่านทำนองเสนาะโดยทั่วไปที่ได้กล่าวไว้ แต่มีหลักการอ่านเฉพาะกาพย์อยู่บ้าง ดังนี้

๑. การแบ่งจังหวะ กาพย์ยานี วรรคหน้าแบ่งจังหวะเป็น ๒ - ๓ ส่วนวรรคหลังแบ่งเป็น ๓ - ๓

แผนผังฉันทลักษณ์

ภาพยยานี ๑๑

ตัวอย่าง

ลึงค่าง/ครางโครกครอก	ฝูงจิ้งจอก/ออกเห่าหอน
ชะนี/วิเวกวอน	นกหกร่อน/นอนรังเรียง
ลูกนก/ยกปีกป้อง	อ้าปากร้อง/ซอแซ่เสียง
แม่นก/ปกปีกเคียง	เลี้ยงลูกอ่อนป้อนอาหาร

ภาพย์พระไชยสุริยา ของ สุนทรภู่

๒. การใส่ทำนอง ภาพยยานี มีทำนองดังนี้ บาทเอกออกเสียงลงต่ำ ส่วนบาทโทออกเสียงต้นวรรคขึ้นเสียงสูง

๓. การใส่อารมณ์ ในการอ่านภาพย์ควรใส่อารมณ์สอดแทรกลงไปในบทที่อ่าน ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและบรรยากาศโดยอาศัยการตีความตัวบทที่จะอ่านให้ถ่องแท้เสียก่อน แล้วอ่านถ่ายทอดอารมณ์ออกมาเป็นท่วงทำนองให้น่าฟัง

ใบงานที่ ๔ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัບขานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้อัศจรรย์
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย / เพื่อแบ่งจังหวะการอ่านกาพย์ยานี ๑๑ ที่ถูกต้อง แล้ว
 เลือกบทอ่านมา ๓ บท เพื่อทดสอบการอ่าน

สารธุระจะขอไหว้	พระศรีไตรสรนา
พ่อแม่แลครุบา	เทวดาในราศี
ข้าเจ้าเอา ก ข	เข้ามาต่อ ก กา มี
แก้ไขในเท่านี้	ดีมีดีอย่าตรีชา
จะร่ำคำต่อไป	พอล่อใจกุมารา
ธณีนีมีราชา	เจ้าพาราสาเวถี
ชื่อพระไชยสุริยา	มีสุตามะเหลสี
ชื่อว่าสุมาลี	อยู่บุรีไม่มีภัย
ข้าเฝ้าเหล่าเสนา	มีกิริยาอัชฌาสัย
พ่อค้ามาแต่ไกล	ได้อาศัยในพารา
ไพร่ฟ้าประชาชี	ชาวบุรีก็บริดา
ทำไร่เขาไถนา	ได้เข้าปลาแลสาลี
อยู่มาหมู่ข้าเฝ้า	ก็หาเยาวนารี
ที่หน้าตาดีดี	ทำมโหรีที่เคหา
คำเข้าเฝ้าสี่ขอ	เข้าแต่หอล่อกามา
หาได้ให้ภริยา	โลภพาให้บ้าใจ
ไม่จำคำพระเจ้า	เหไปเข้าภาษาไสย
ถือดีมีข้าไท	ฉ้อแต่ไพร่ใส่ชื่อคา
คติที่มีคู่	คือไก่หมูเจ้าสุภา
ใครเอาเข้าปาลามา	ให้สุภาก็ว่าดี
ที่แพ้แก่ชนะ	ไม่ถือพระประเวณี
ชี้ฉ้อก็ได้ดี	ไล่ดำตีมีอาญา

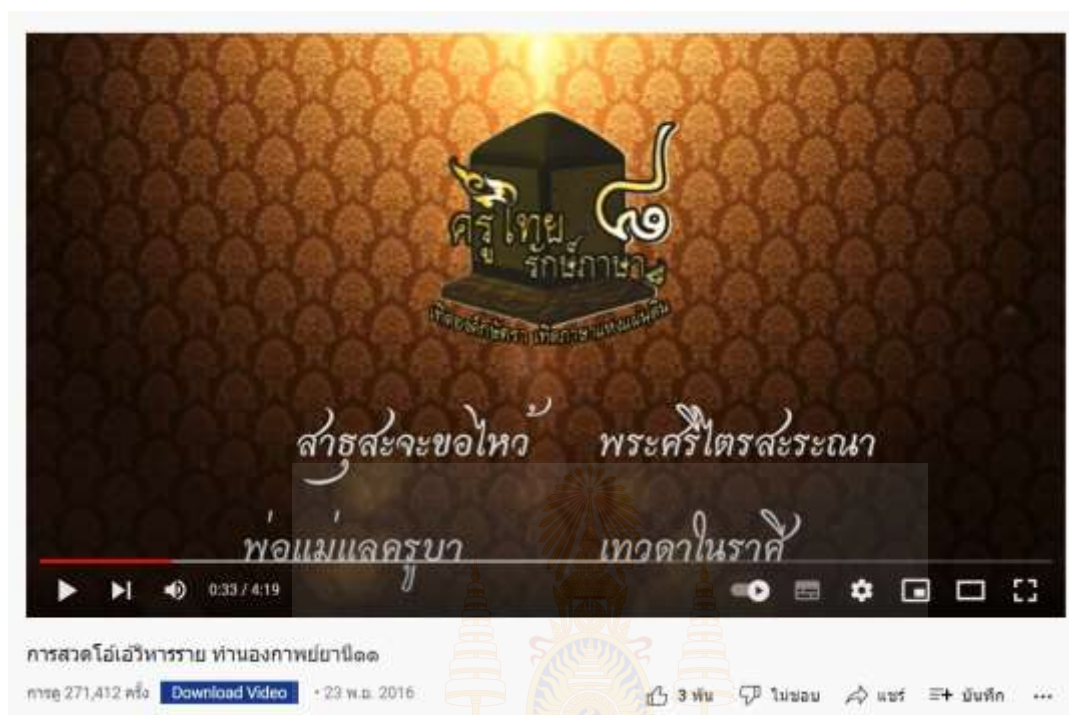
เฉลยใบงานที่ ๔ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขบขันสำเนียง เสนาะเสียงโอ้อวดวิหารราย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย / เพื่อแบ่งจังหวะการอ่านกาพย์ยานี ๑๑ ที่ถูกต้อง แล้ว
 เลือบท่ออ่านมา ๓ บท เพื่อทดสอบการอ่าน

สาธุสะ / จะขอไหว้	พระศรีไตร / สรนา
พ่อแม่ / แลครุบา	เทวดา / ในราศี
ข้าเจ้า / เอา ก ข	เข้ามาต่อ / ก กา มี
แก้ไข / ในเท่านี้	ติมิติ / อย่าตรีชา
จะร่ำ / คำต่อไป	พอล่อใจ / กุมารา
ธณิ / มีราชา	เจ้าพารา / สาวะถิ
ชื่อพระ / ไชยสุริยา	มีสุดา / มะเหสี
ชื่อว่า / สุมาลี	อยู่บุรี / ไม่มีภัย
ข้าเฝ้า / เหล่าเสนา	มีกิริยา / อัจฉมาสัย
พ่อค้า / มาแต่ไกล	ได้อาศัย / ในพารา
ไพร่ฟ้า / ประชาชี	ชาวบุรี / ก็ปรีดา
ทำไร่ / เขาไถนา	ได้เข้าปลา / แลสาลี
อยู่มา / หมูข้าเฝ้า	ก็หาเยา / วนาริ
ที่หน้า / ตาดีดี	ทำมโหรี / ที่เคหา
คำเข้า / เฝ้าสืขอ	เข้าแต่หอ / ล่อกามา
หาได้ / ให้ภริยา	โลโกพา / ให้บำใจ
ไม่จำ / คำพระเจ้า	เหไปเข้า / ภาษาไสย
ถือดี / มีข้าไท	ฉ้อแต่ไพร่ / ใส่ชื่อคา
คดี / ที่มีคู่	คือไก่หมู / เจ้าสุภา
ใครเอา / เข้าปลามา	ให้สุภา / ก็ว่าดี
ที่แพ้ / แก่ชนะ	ไม่ถือพระ / ประเวณี
ขึ้น / ก็ได้ดี	ไล่ดำตี / มีอาญา

สื่อการสอนสำหรับครู

ภาพคลิปวิดีโอตัวอย่างการอ่านแบบกลอนสวดไอ้เอ้ววิหารราย

Link สำหรับวิดีโอ <https://www.youtube.com/watch?v=GbDRgbOBChg>

ภาพคลิปวิดีโอตัวอย่างการอ่านแบบกลอนสวดไอ้เอ้ววิหารราย

Link สำหรับวิดีโอ <https://www.youtube.com/watch?v=๑KGUIEMSqQA>

ใบความรู้สำหรับครู เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัขนานสำเนียง เสนาะเสียงโอเอวิหารราย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ภาพยยานี๑๑ เป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่ง มีลักษณะคำประพันธ์ ดังนี้

๑. บท บทหนึ่ง มี ๒ บาท บาทละ ๑๑ คำ บาทหนึ่งแบ่งเป็น ๒ วรรค วรรคหน้า มี ๕ คำ วรรคหลัง มี ๖ คำ บทหนึ่งจึงมี ๔ วรรค

๒. สัมผัส ภาพยยานี ๑๑ มีสัมผัสบังคับ ดังนี้

๒.๑ สัมผัสนอก หรือสัมผัสระหว่างวรรค ได้แก่

๑) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับคำที่ ๓ ของวรรคที่ ๒

๒) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับคำสุดท้าย ของวรรคที่ ๓

สำหรับวรรคที่ ๓ กับวรรคที่ ๔ ไม่บังคับสัมผัส แต่ถ้าคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ ส่งไปสัมผัสกับคำที่ ๓ ของวรรคที่ ๔ ก็จะทำให้ไพเราะยิ่งขึ้น

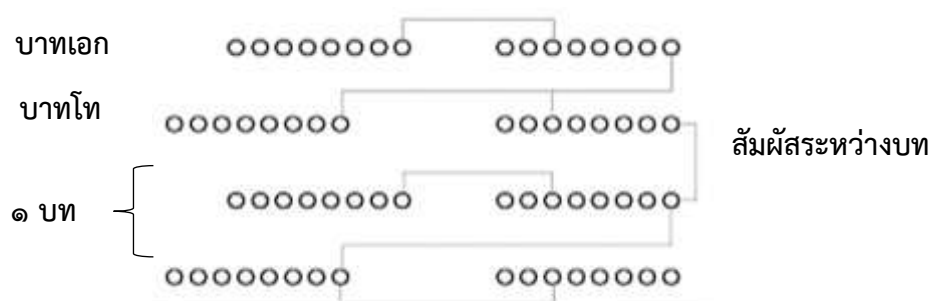
๒.๒ สัมผัสระหว่างบท คือ คำสุดท้ายบาทที่ ๒ ของบทต้น ไปสัมผัสกับคำสุดท้ายของบาทแรกในบทถัดไป

ข้อแนะนำในการอ่านภาพยยานี

การอ่านภาพยยานี ๑๑ มีวิธีการอ่านทำนองเสนาะเช่นเดียวกับหลักการอ่านทำนองเสนาะโดยทั่วไปที่ได้กล่าวไว้ แต่มีหลักการอ่านเฉพาะภาพยยานีอยู่บ้าง ดังนี้

๑. การแบ่งจังหวะ ภาพยยานี วรรคหน้าแบ่งจังหวะเป็น ๒ - ๓ ส่วนวรรคหลังแบ่งเป็น ๓ - ๓

แผนผังฉันทลักษณ์

ภาพยยานี ๑๑

ตัวอย่าง

ลึงค่าง/ครางโครกครอก	ฝูงจิ้งจอก/ออกเห่าหอน
ชะนี/วิเวกวอน	นกหกร่อน/นอนรังเรียง
ลูกนก/ยกปีกป้อง	อ้าปากร้อง/ซอแซ่เสียง
แม่นก/ปกปีกเคียง	เลี้ยงลูกอ่อนป้อนอาหาร

ภาพย์พระไชยสุริยา ของ สุนทรภู่

๒. การใส่ทำนอง ภาพยยานี มีทำนองดังนี้ บาทเอกออกเสียงลงต่ำ ส่วนบาทโทออกเสียงต้นวรรคขึ้นเสียงสูง

๓. การใส่อารมณ์ ในการอ่านภาพย์ควรใส่อารมณ์สอดแทรกลงไปในบทที่อ่าน ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและบรรยากาศโดยอาศัยการตีความตัวบทที่จะอ่านให้ถ่องแท้เสียก่อน แล้วอ่านถ่ายทอดอารมณ์ออกมาเป็นท่วงทำนองให้น่าฟัง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒	เรื่อง ขับขันสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย	
รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑	รายวิชา ภาษาไทย	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ภาคเรียนที่ ๑	เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม.๑/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่อง

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๒.๑ ใช้กระบวนการสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวใน
รูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ท ๒.๑ ม.๑/๒ เขียนสื่อสารโดยใช้ ถ้อยคำถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสม และสละสลวย

ที่อ่าน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด
และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด ท ๓.๑ ม.๑/๑ พูดสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังและดู

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง
เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม.๑/๕ ท่องจำบทอาขยาน ตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มี
คุณค่าตามความสนใจ

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การอ่านออกเสียงในบทร้อยกรองภาษาไทยให้มีความไพเราะนั้น ผู้เรียนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาลักษณะ
และวิธีการการอ่านให้เข้าใจเพื่อให้ออกเสียง สูง ต่ำ หนัก เบา ยาว สั้น เอื้อนเสียงและเน้นสัมผัสได้ชัดเจน
ไพเราะ เป็นจังหวะเหมาะสมกับอารมณ์ของคำประพันธ์นั้น ๆ โดยการอ่านออกเสียงในบทร้อยกรองนั้นสามารถ
อ่านได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งอ่านแบบทำนองเสนาะ หรือแบบทำนองกลอนสวด เป็นต้น

๓. สาระการเรียนรู้

บทร้อยกรองเป็นคำประพันธ์ที่แต่งขึ้นโดยมีข้อบังคับหรือฉันทลักษณ์ จำกัดคำและวรรคตอนให้สัมผัส
กันไพเราะตามเกณฑ์ที่ได้วางไว้ในฉันทลักษณ์ เช่น กลอนสุภาพ โคลงสี่สุภาพ กาพย์ฉกั ๑๖ และกาพย์ฉกั ๑๖ ฯลฯ คำว่า “บทร้อยกรอง” มีคำที่ใช้เรียกแตกต่างกันหลาย ๆ อย่าง เช่น คำประพันธ์คำประพันธ์ร้อย

กรอง ภาพย่อกลอน กวีนิพนธ์หรือบทกวีซึ่งมีคุณค่าต่อผู้อ่าน การอ่านบทร้อยกรองให้พิจารณาลักษณะบท ประพันธ์ก่อนว่าเป็นชนิดใด ต่อมาพิจารณาคำที่ปรากฏ ต่อมาคือการแบ่งวรรคเมื่อแบ่งแล้วให้ฝึกอ่านจนเกิดความชำนาญ

กาพย์ฉบังเป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่ง มีลักษณะคำประพันธ์ ดังนี้

๑. บท บทหนึ่ง ๑๖ คำ มี ๓ วรรค อาจเรียกว่า วรรคสดับ วรรครับ วรรคส่ง ก็ได้ มีจำนวนคำวรรคละ ๖-๔-๖ คำ แบ่งเป็น

- วรรคแรก (วรรคสดับ) มี ๖ คำ
- วรรคที่สอง (วรรครับ) มี ๔ คำ
- วรรคที่สาม (วรรคส่ง) มี ๖ คำ รวมทั้งหมด ๑๖ คำ จึงเรียกบั้ง ๑๖

๒. สัมผัส กาพย์ฉบัง ๑๖ มีสัมผัสบังคับ ดังนี้

๑. สัมผัสนอก หรือสัมผัสระหว่างวรรค คือ คำสุดท้ายของวรรคหนึ่ง (วรรคสดับ) สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคสอง (วรรครับ)

๒. สัมผัสระหว่างบท คือ คำสุดท้ายของวรรคสาม (วรรคส่ง) เป็นคำส่งสัมผัส ไปสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคหนึ่ง (วรรคสดับ)

กาพย์ฉบัง ๑๖ แบ่งจังหวะวรรคแรกและวรรคท้าย นิยมอ่านแยกเป็น ๓ ช่วง ช่วงละ ๒ คำ (๒/๒/๒) ส่วนวรรคกลาง แบ่งจังหวะเป็น ๒ ช่วง ช่วงละ ๒ คำ (๒/๒)

การให้นักเรียนได้ฝึกอ่านบทร้อยกรองชนิดกาพย์ฉบัง ๑๖ โดยใช้ทำนองเสนาะและทำนองกลอนสวดจากผู้เชี่ยวชาญหรือจากการสื่อวีดิทัศน์ที่เชื่อถือได้นั้นประเมินความสามารถในการอ่านจึงเป็นทักษะที่จะช่วยให้ได้แนวทางการอ่านบทประพันธ์ทั้ง ๒ ทำนอง อีกทั้งเป็นการฝึกการออกเสียงภาษาไทยให้ชัดเจนเป็นจังหวะอีกด้วย

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

๑) บอกนิยามของบทร้อยกรองชนิดกาพย์ฉบัง ๑๖ ได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (S)

๑) อ่านบทร้อยกรองชนิดกาพย์ฉบัง ๑๖ ได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

๑) ร่วมกิจกรรมการบทร้อยกรองชนิดกาพย์ฉบัง ๑๖ ได้

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

อ่านและแบ่งวรรคของบทร้อยกรองได้ถูกต้องแล้วประเมินความสามารถทางการอ่านของตนเองได้รวมถึงรับข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้ (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน

๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๓) หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัขนานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน อ่านและแบ่งวรรคของของบท ร้อยกรองได้ถูกต้องแล้ว ประเมินความสามารถทางการอ่านของตนเองได้ รวมถึงรับข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้ (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑) ด้านความรู้ (K) - บอกนิยามของบทร้อยกรองชนิดกาพย์ฉบัง ๑๖ ได้ ด้านทักษะกระบวนการ (S) - อ่านบทร้อยกรองชนิดกาพย์ฉบัง ๑๖ ได้	ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๕ นาที) ๑. ครูแสดงแผนภูมิคำประพันธ์กาพย์ฉบัง ๑๖ ให้นักเรียนดูบนกระดาน ๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันเติมคำประพันธ์ลงในช่องว่างให้สมบูรณ์ ๓. ครูถามนักเรียนว่าแผนภูมิคำประพันธ์ข้างต้น คือ คำประพันธ์ชนิดใด	๑. นักเรียนร่วมกันพิจารณาแผนภูมิคำประพันธ์กาพย์ฉบัง ๑๖ บนกระดาน ๒. นักเรียนร่วมกันเติมคำประพันธ์ลงในช่องว่างให้สมบูรณ์ ๓. นักเรียนตอบคำถามแนวคำตอบ กาพย์ฉบัง ๑๖	- สื่อ Power Point	- ใบงานที่ ๓ เสนาะเสียง สำเนียง หวาน (๓)	๑. ตอบคำถามจากชุดคำถามขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ๒. ประเมินการอ่านด้วยประเมินแบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านกาพย์ฉบัง ๑๖ ด้วยรูปรีด ๓. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้คุณลักษณะอัน
	ขั้นสอน (๑๕ นาที) ๑. ครูเปิดวีดิทัศน์การอ่านทำนองเสนาะกาพย์ฉบัง ๑๖ ให้นักเรียนฟัง และสังเกตการแบ่งวรรคตอน การออกเสียง ๒. ครูตั้งคำถามว่ากาพย์ฉบัง ๑๖ มีวิธีการอ่านออกเสียงอย่างไร ๓. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง หลักการอ่านกาพย์ฉบัง ๑๖	๑. นักเรียนฟังและชมวีดิทัศน์ พร้อมสังเกตการแบ่งวรรคตอน และการออกเสียง ๒. นักเรียนร่วมกันตอบคำถาม ๓. นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง หลักการอ่านกาพย์ฉบัง ๑๖			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๓)

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขับขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - ร่วมกิจกรรมการอ่านบท ร้อยกรองชนิดกาพย์ฉก ๑๖ ได้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน ๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการ ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย					ฟังประสงค์
	ขั้นปฏิบัติ (๒๕ นาที) ๑. ครูให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงบทร้อย กรองกาพย์ฉก ๑๖ ดังนี้ ๑.๑ อ่านพร้อมกันทั้งห้อง ๑.๒ แบ่งกลุ่ม ๒ กลุ่มใหญ่ อ่านสลับกัน ๑.๓ แบ่งเป็นแถวสลับกันอ่าน ๒. ครูมอบหมายภาระงาน ให้นักเรียนเลือก กาพย์ฉก ๑๖ ที่ประทับใจ จำนวน ๓ บท จากนั้นฝึกอ่าน และอ่านให้ครูฟัง (นอก เวลาเรียน)	๑. นักเรียนอ่านบทร้อยกรองกาพย์ฉก ๑๖ ตามลำดับ ๒. นักเรียนเลือกกาพย์ฉก ๑๖ ที่ ประทับใจ จำนวน ๓ บท และอ่านให้ ครูฟัง (นอกเวลาเรียน)			
	ขั้นสรุป (๕ นาที) ๑. ครูสรุปภาพรวมของความสามารถ ทางการอ่านกาพย์ฉก ๑๖ ของนักเรียน โดยภาพรวม เพื่อสะท้อนให้เห็น ความสำคัญของการอ่านที่ดี และถูกต้อง หลังจากนั้นให้นักเรียนเขียนลงกระดาษ	๑. นักเรียนเขียนสะท้อนผล ลง กระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติดบริเวณ หน้าห้องเรียน			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๓)

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขับขันสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	โพสต์อิท แล้วนำไปติดบริเวณหน้า ห้องเรียน				

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. Power Point เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๓)
๒. ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๓)
๓. ใบงานที่ ๕ เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๓)
๔. แผนภูมิคำประพันธ์กาพย์ฉบัง ๑๖
๕. วีดิทัศน์ เรื่อง การอ่านทำนองเสนาะ กาพย์ฉบัง ๑๖

ลิงก์: <https://www.youtube.com/watch?v=Na๒clfi๒KsJM>

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๕ การอ่านกาพย์ฉบัง ๑๖

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกนิยามของบทร่ายกรองชนิดกาพย์ฉบัง ๑๖ ได้	๑. ตอบคำถามจากชิ้น นำเข้าสู่บทเรียน	๑. ชุดคำถาม	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
ด้านทักษะ/กระบวนการ (S) - อ่านบทร่ายกรองชนิดกาพย์ฉบัง ๑๖ ได้	ใช้วิธีการเดียวกับการ ประเมินสมรรถนะ	ใช้เครื่องมือเดียวกับการ ประเมินสมรรถนะ	ใช้เกณฑ์เดียวกับการ ประเมินสมรรถนะ
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - ร่วมกิจกรรมการบทร่ายกรองชนิดกาพย์ฉบัง ๑๖ ได้	๑. ประเมินการร่วม กิจกรรมด้วยแบบ ประเมินสมรรถนะจาก การหลักการอ่าน กาพย์ฉบัง ๑๖	๑. แบบประเมิน สมรรถนะอ่าน และแบ่งวรรคใน บทร่ายกรอง	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับ ผู้เรียน อ่านและแบ่งวรรคของของบทร่าย กรองได้ถูกต้องแล้วประเมิน ความสามารถทางการอ่านของ ตนเองได้รวมถึงรับข้อมูลจากแหล่ง ที่เชื่อถือได้ (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑)	๑. ประเมิน สมรรถนะด้วย แบบประเมิน สมรรถนะจาก การหลักการอ่าน กาพย์ฉบัง ๑๖ ด้วยรูปรีด ๒. ประเมินการทำใบ งานที่ ๓ (ข้อที่ ๑) ด้วยแบบประเมิน	๑. แบบประเมิน สมรรถนะจาก การหลักการอ่าน กาพย์ฉบัง ๑๖ ๒. แบบประเมิน สมรรถนะจาก การหลักการอ่าน กาพย์ฉบัง ๑๖	๑. ผ่านเกณฑ์ คุณภาพระดับ “ดี” ๒. ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐

	หลักการอ่าน กาพย์ฉบับ ๑๖		
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมเป็น รายบุคคล	- แบบสังเกต พฤติกรรมตามตัว บ่งชี้คุณลักษณะอัน พึงประสงค์	ผ่าน / ไม่ผ่าน

หมายเหตุ : (๑) การวัด การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ประเมินเป็นรายหน่วย ดูเครื่องมือ การประเมินในภาคผนวก

แบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านกาพย์ฉบับ ๑๖

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
๑. การอ่านถูกต้อง ตามอักขรวิธี	อ่านออกเสียงถูกต้อง ตามอักขรวิธีทุกคำ	อ่านออกเสียง ไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๑ - ๒ คำ	อ่านออกเสียง ไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๓ - ๔ คำ	อ่านออกเสียง ไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๕ - ๖ คำ
๒. การอ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ	ไม่อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ	อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ ๑ - ๒ แห่ง	อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ ๓ - ๔ แห่ง	อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ ๕ - ๖ แห่ง
๓. ความชัดเจนในการอ่าน ๓.๑ อ่านชัดถ้อยชัดคำ ๓.๒ อ่านด้วยน้ำเสียง เหมาะสมกับเนื้อ เรื่อง	ความชัดเจน ในการอ่านสมบูรณ์ ทั้ง ๒ ข้อ	ความชัดเจน ในการอ่านบกพร่อง ๑ - ๒ แห่ง	ความชัดเจน ในการอ่านบกพร่อง ๓ - ๔ แห่ง	ความชัดเจน ในการอ่านบกพร่อง ๕ - ๖ แห่ง
๔. การเว้นวรรคตอน และจังหวะในการอ่าน	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ได้ถูกต้องทุกแห่ง	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ไม่ถูกต้อง ๑ - ๒ แห่ง	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ไม่ถูกต้อง ๓ - ๔ แห่ง	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ไม่ถูกต้อง ๕ - ๖ แห่ง
การร่วมกิจกรรมการอ่าน บทร้อยกรองชนิดกาพย์ ฉบับ ๑๖ ได้	ร่วมกิจกรรมด้วย ความเต็มใจ รับผิดชอบ หน้าที่ตนเอง มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนอย่างดีเยี่ยม	นำเสนอด้วยความ มั่นใจและชัดเจน มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนอย่างดี	นำเสนอด้วยความ มั่นใจบางส่วน และ ยังไม่ชัดเจนในบาง จุด	นำเสนอด้วยความไม่ มั่นใจ และยังไม่ ชัดเจน ขาดการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อน

			มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนบางส่วน	
--	--	--	--	--

ชุดคำถาม

- บทร้อยแก้วและบทร้อยกรองมีความแตกต่างกันอย่างไร

คำถามสะท้อนคิด

นักเรียนคิดว่าการฝึกอ่านกาพย์ฉันทอ ๑๖ ทั้ง ๒ ทำนอง มีความยากง่ายอย่างไร จงอธิบาย

เกณฑ์การพิจารณา

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
15 - 20 คะแนน	ดีมาก
10 - 14 คะแนน	ดี
5 - 9 พอใช้	พอใช้
0-4 คะแนน	ปรับปรุง

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

.....

*หมายเหตุ : คู่มือคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๓)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัບขานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้อัศจรรย์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๓)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ภาพย่นบั้งเป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่ง มีลักษณะคำประพันธ์ ดังนี้

๑. บท บทหนึ่ง ๑๖ คำ มี ๓ วรรค อาจเรียกว่า วรรคดับ วรรครับ วรรคส่ง ก็ได้ มีจำนวนคำวรรคละ ๖-๔-๖ คำ แบ่งเป็น

- วรรคแรก (วรรคดับ) มี ๖ คำ
- วรรคที่สอง (วรรครับ) มี ๔ คำ
- วรรคที่สาม (วรรคส่ง) มี ๖ คำ

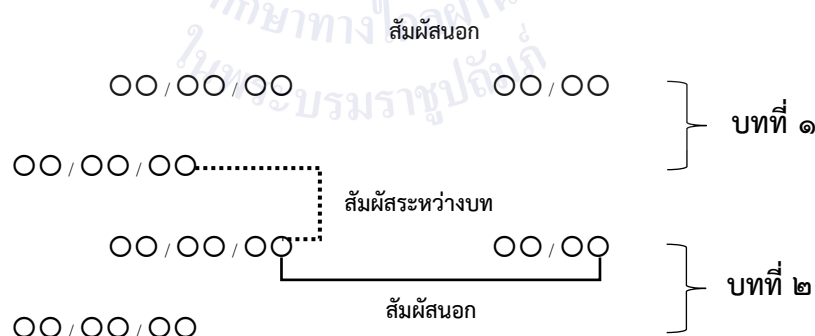
รวมทั้งหมด ๑๖ คำ จึงเรียกย่นบั้ง ๑๖

๒. สัมผัส ภาพย่นบั้ง ๑๖ มีสัมผัสบังคับ ดังนี้

๑. สัมผัสนอก หรือสัมผัสระหว่างวรรค คือ คำสุดท้ายของวรรคหนึ่ง (วรรคดับ) สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคสอง (วรรครับ)
๒. สัมผัสระหว่างบท คือ คำสุดท้ายของวรรคสาม (วรรคส่ง) เป็นคำส่งสัมผัส ไปสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคหนึ่ง (วรรคดับ)

ภาพย่นบั้ง ๑๖ แบ่งจังหวะวรรคแรกและวรรคท้าย นิยมอ่านแยกเป็น ๓ ช่วง ช่วงละ ๒ คำ (๒/๒/๒) ส่วนวรรคกลาง แบ่งจังหวะเป็น ๒ ช่วง ช่วงละ ๒ คำ (๒/๒)

ตัวอย่าง ลักษณะคำประพันธ์และการแบ่งจังหวะภาพย่นบั้ง ๑๖

เห็นกวาง / ย่างเอื้อง / ขำเลื่องเดิน	เหมือนอย่าง / นางเชิญ
พระแสง / สำอาง / ข้างเคียง	
เขาสูง / ผุ่งหงส์ / ลงเรียง	เรีงร้อง / ก้องเสียง
สำเนียง / น่ำฟิ่ง / วังเวง	

(ภาพย่นบั้งของสุริยา ของ สุนทรภู)

ใบงานที่ ๕ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๓)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขับขันสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๓)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑. แผนภูมิคำประพันธ์

คำสั่ง: ให้นักเรียนดูแผนภูมิคำประพันธ์ภาพย้ง ๑๖ และเติมคำลงในช่องว่างให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์

ภาพย้งหนึ่ง / พึงดู / จำนวน วรรคต้น / / หกคำ วรรคกลาง / มีสี่ / / ฦบ้ง / บอกไป	สามวรรค / ครอบสิบ / หกจำ (ฉันทชัย อธิเกียรติ)
---	---

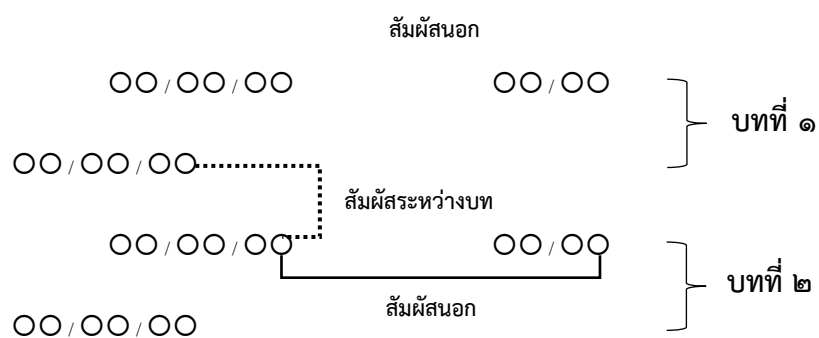
ภาพย้งหนึ่ง / พึงดู / จำนวน วรรคต้น / <u>วรรคท้าย</u> / หกคำ วรรคกลาง / มีสี่ / <u>ขึ้นนำ</u> <u>หนึ่งบท</u> / ฦบ้ง / บอกไป	สามวรรค / <u>ขึ้นชวน</u> ครอบสิบ / หกจำ (ฉันทชัย อธิเกียรติ)
--	--

๒. สื่อวีดิทัศน์ การอ่านทำนองเสนาะ ภาพย้ง ๑๖

วิชชุดา ดวงชาทม. (๒๕๖๑). การสอนอ่านทำนองเสนาะภาพย้ง ๑๖ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑. สืบค้นจาก

<https://www.youtube.com/watch?v=Nal๒clf๒KsJM>

แผนผังกายณ์ฉบับ ๑๖

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๔)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

เรื่อง ขับขันสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑

รายวิชา ภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ภาคเรียนที่ ๑

เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม.๑/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่อง

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๒.๑ ใช้กระบวนการสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวใน
รูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ท ๒.๑ ม.๑/๒ เขียนสื่อสารโดยใช้ ถ้อยคำถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสม และสละสลวย

ที่อ่าน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด
และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด ท ๓.๑ ม.๑/๑ พูดสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังและดู

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง
เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม.๑/๕ ท่องจำบทอาขยาน ตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มี
คุณค่าตามความสนใจ

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การอ่านออกเสียงในบทร้อยกรองภาษาไทยให้มีความไพเราะนั้น ผู้เรียนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาลักษณะ
และวิธีการการอ่านให้เข้าใจเพื่อให้ออกเสียง สูง ต่ำ หนัก เบา ยาว สั้น เอื้อนเสียงและเน้นสัมผัสได้ชัดเจน
ไพเราะ เป็นจังหวะเหมาะสมกับอารมณ์ของคำประพันธ์นั้น ๆ โดยการอ่านออกเสียงในบทร้อยกรองนั้นสามารถ
อ่านได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งอ่านแบบทำนองเสนาะ หรือแบบทำนองกลอนสวด เป็นต้น

๓. สาระการเรียนรู้

บทร้อยกรองเป็นคำประพันธ์ที่แต่งขึ้นโดยมีข้อบังคับหรือฉันทลักษณ์ จำกัดคำและวรรคตอนให้สัมผัส
กันไพเราะตามเกณฑ์ที่ได้วางไว้ในฉันทลักษณ์ เช่น กลอนสุภาพ โคลงสี่สุภาพ กาพย์ฉก ๑๖ และกาพย์ฉก
๑๖ ฯลฯ คำว่า “บทร้อยกรอง” มีคำที่ใช้เรียกแตกต่างกันหลาย ๆ อย่าง เช่น คำประพันธ์คำประพันธ์ร้อย

กรอง ภาพยักลอน กวีนิพนธ์หรือบทกวีซึ่งมีคุณค่าต่อผู้อ่าน การอ่านบทร้อยกรองให้พิจารณาลักษณะบทประพันธ์ก่อนว่าเป็นชนิดใด ต่อมาพิจารณาคำที่ปรากฏ ต่อมาคือการแบ่งวรรคเมื่อแบ่งแล้วให้ฝึกอ่านจนเกิดความชำนาญ

ภาพยักยักเป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่ง มีลักษณะคำประพันธ์ ดังนี้

๑. บท บทหนึ่ง ๑๖ คำ มี ๓ วรรค อาจเรียกว่า วรรคสดับ วรรครับ วรรคส่ง ก็ได้ มีจำนวนคำวรรคละ ๖-๔-๖ คำ แบ่งเป็น

- วรรคแรก (วรรคสดับ) มี ๖ คำ
- วรรคที่สอง (วรรครับ) มี ๔ คำ
- วรรคที่สาม (วรรคส่ง) มี ๖ คำ รวมทั้งหมด ๑๖ คำ จึงเรียกยักยัก ๑๖

๒. สัมผัส ภาพยักยัก ๑๖ มีสัมผัสบังคับ ดังนี้

๑. สัมผัสนอก หรือสัมผัสระหว่างวรรค คือ คำสุดท้ายของวรรคหนึ่ง (วรรคสดับ) สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคสอง (วรรครับ)

๒. สัมผัสระหว่างบท คือ คำสุดท้ายของวรรคสาม (วรรคส่ง) เป็นคำส่งสัมผัส ไปสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคหนึ่ง (วรรคสดับ)

ภาพยักยัก ๑๖ แบ่งจังหวะวรรคแรกและวรรคท้าย นิยมอ่านแยกเป็น ๓ ช่วง ช่วงละ ๒ คำ (๒/๒/๒) ส่วนวรรคกลาง แบ่งจังหวะเป็น ๒ ช่วง ช่วงละ ๒ คำ (๒/๒)

การให้นักเรียนได้ฝึกอ่านบทร้อยกรองชนิดภาพยักยัก ๑๖ โดยใช้ทำนองเสนาะและทำนองกลอนสวดจากผู้เชี่ยวชาญหรือจากการสื่อวีดิทัศน์ที่เชื่อถือได้จากนั้นประเมินความสามารถในการอ่านจึงเป็นทักษะที่จะช่วยให้ได้แนวทางการอ่านบทประพันธ์ทั้ง ๒ ทำนอง อีกทั้งเป็นการฝึกการออกเสียงภาษาไทยให้ชัดเจนเป็นจังหวะอีกด้วย

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

๑) บอกนิยามของบทร้อยกรองชนิดภาพยักยัก ๑๖ ได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (S)

๑) อ่านบทร้อยกรองชนิดภาพยักยัก ๑๖ ได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

๑) ร่วมกิจกรรมการบทร้อยกรองชนิดภาพยักยัก ๑๖ ได้

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

อ่านและแบ่งวรรคของบทร้อยกรองได้ถูกต้องแล้วประเมินความสามารถทางการอ่านของตนเองได้รวมถึงรับข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้ (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน

๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๔) หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขั้วขานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้เอ้วิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน อ่านและแบ่งวรรคของของบท ร้อยกรองได้ถูกต้องแล้ว ประเมินความสามารถทางการอ่านของตนเองได้ รวมถึงรับข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้ (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑) ด้านความรู้ (K) - บอกนิยามของบทร้อยกรองชนิดกาพย์ฉบัง ๑๖ ได้ ด้านทักษะกระบวนการ (S) - อ่านบทร้อยกรองชนิดกาพย์ฉบัง ๑๖ ได้	ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๕ นาที) ๑. ครูแสดงแผนภูมิคำประพันธ์กาพย์ฉบัง ๑๖ ให้นักเรียนดูบนกระดาน ๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันเติมคำประพันธ์ลงในช่องว่างให้สมบูรณ์ ๓. ครูถามนักเรียนว่าแผนภูมิคำประพันธ์ข้างต้น คือ คำประพันธ์ชนิดใด	๑. นักเรียนร่วมกันพิจารณาแผนภูมิคำประพันธ์กาพย์ฉบัง ๑๖ บนกระดาน ๒. นักเรียนร่วมกันเติมคำประพันธ์ลงในช่องว่างให้สมบูรณ์ ๓. นักเรียนตอบคำถามแนวคำตอบ กาพย์ฉบัง ๑๖	- สื่อ Power Point	- ใบงานที่ ๓ เสนาะเสียง สำเนียง หวาน (๔)	๑. ตอบคำถามจากชุดคำถามขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ๒. ประเมินการอ่านด้วยประเมินแบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านกาพย์ฉบัง ๑๖ ด้วยรูปรีด ๓. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้คุณลักษณะอัน
	ขั้นสอน (๑๕ นาที) ๑. ครูเปิดวีดิทัศน์การอ่านทำนองเสนาะกาพย์ฉบัง ๑๖ ให้นักเรียนฟัง และสังเกตการแบ่งวรรคตอน การออกเสียง ๒. ครูตั้งคำถามว่ากาพย์ฉบัง ๑๖ มีวิธีการอ่านออกเสียงอย่างไร ๓. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง หลักการอ่านกาพย์ฉบัง ๑๖	๑. นักเรียนฟังและชมวีดิทัศน์ พร้อมสังเกตการแบ่งวรรคตอน และการออกเสียง ๒. นักเรียนร่วมกันตอบคำถาม ๓. นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง หลักการอ่านกาพย์ฉบัง ๑๖			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๔)

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขับขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋ววิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - ร่วมกิจกรรมการอ่านบท ร้อยกรองชนิดกาพย์ฉก ๑๖ ได้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน ๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการ ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย	ขั้นปฏิบัติ (๒๕ นาที) ๑. ครูให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงบทร้อย กรองกาพย์ฉก ๑๖ ดังนี้ ๑.๑ อ่านพร้อมกันทั้งห้อง ๑.๒ แบ่งกลุ่ม ๒ กลุ่มใหญ่ อ่านสลับกัน ๑.๓ แบ่งเป็นแถวสลับกันอ่าน ๒. ครูมอบหมายภาระงาน ให้นักเรียนเลือก กาพย์ฉก ๑๖ ที่ประทับใจ จำนวน ๓ บท จากนั้นฝึกอ่าน และอ่านให้ครูฟัง (นอก เวลาเรียน)	๑. นักเรียนอ่านบทร้อยกรองกาพย์ฉก ๑๖ ตามลำดับ ๒. นักเรียนเลือกกาพย์ฉก ๑๖ ที่ ประทับใจ จำนวน ๓ บท และอ่านให้ ครูฟัง (นอกเวลาเรียน)			ฟังประสงค์
	ขั้นสรุป (๕ นาที) ๑. ครูสรุปภาพรวมของความสามารถ ทาง การอ่านกาพย์ฉก ๑๖ ของนักเรียน โดยภาพรวม เพื่อสะท้อนให้เห็น ความสำคัญของการอ่านที่ดี และถูกต้อง หลังจากนั้นให้นักเรียนเขียนลงกระดาษ โพสท์อิท แล้วนำไปติดบริเวณ หน้า ห้องเรียน	๑. นักเรียนเขียนสะท้อนผลลง กระดาษโพสท์อิท แล้วนำไปติด บริเวณหน้าห้องเรียน			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. Power Point เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๔)
๒. ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๔)
๓. ใบงานที่ ๖ เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๔)
๔. แผนภูมิคำประพันธ์กาพย์ฉิ่ง ๑๖
๕. วีดิทัศน์ เรื่อง การอ่านทำนองเสนาะ กาพย์ฉิ่ง ๑๖

ลิงก์: <https://www.youtube.com/watch?v=Na๒clfi๒KsJM>

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๓ การอ่านกาพย์ฉิ่ง ๑๖

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกนิยามของบทร่ายกรองชนิดกาพย์ฉิ่ง ๑๖ ได้	๑. ตอบคำถามจากชิ้น นำเข้าสู่บทเรียน	๑. ชุดคำถาม	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
ด้านทักษะ/กระบวนการ (S) - อ่านบทร่ายกรองชนิดกาพย์ฉิ่ง ๑๖ ได้	ใช้วิธีการเดียวกับการ ประเมินสมรรถนะ	ใช้เครื่องมือเดียวกับการ ประเมินสมรรถนะ	ใช้เกณฑ์เดียวกับการ ประเมินสมรรถนะ
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - ร่วมกิจกรรมการบทร่ายกรอง ชนิดกาพย์ฉิ่ง ๑๖ ได้	๑. ประเมินการร่วม กิจกรรมด้วยแบบ ประเมินสมรรถนะจาก การหลักการอ่าน กาพย์ฉิ่ง ๑๖	๑. แบบประเมิน สมรรถนะอ่าน และแบ่งวรรคใน บทร่ายกรอง	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับ ผู้เรียน อ่านและแบ่งวรรคของของบทร่าย กรองได้ถูกต้องแล้วประเมิน ความสามารถทางการอ่านของ ตนเองได้รวมถึงรับข้อมูลจากแหล่ง ที่เชื่อถือได้ (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑)	๑. ประเมิน สมรรถนะด้วย แบบประเมิน สมรรถนะจาก การหลักการอ่าน กาพย์ฉิ่ง ๑๖ ด้วยรูปรีด ๒. ประเมินการทำใบ งานที่ ๓ (ข้อที่ ๑) ด้วยแบบประเมิน	๑. แบบประเมิน สมรรถนะจาก การหลักการอ่าน กาพย์ฉิ่ง ๑๖ ๒. แบบประเมิน สมรรถนะจาก การหลักการอ่าน กาพย์ฉิ่ง ๑๖	๑. ผ่านเกณฑ์ คุณภาพระดับ “ดี” ๒. ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐

	หลักการอ่าน กาพย์บัง ๑๖		
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมเป็น รายบุคคล	- แบบสังเกต พฤติกรรมตามตัว บ่งชี้คุณลักษณะอัน พึงประสงค์	ผ่าน / ไม่ผ่าน

หมายเหตุ : (๑) การวัด การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ประเมินเป็นรายหน่วย ดูเครื่องมือ การประเมินในภาคผนวก

แบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านกาพย์บัง ๑๖

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
๑. การอ่านถูกต้อง ตามอักขรวิธี	อ่านออกเสียงถูกต้อง ตามอักขรวิธีทุกคำ	อ่านออกเสียง ไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๑ - ๒ คำ	อ่านออกเสียง ไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๓ - ๔ คำ	อ่านออกเสียง ไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๕ - ๖ คำ
๒. การอ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ	ไม่อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ	อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ ๑ - ๒ แห่ง	อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ ๓ - ๔ แห่ง	อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ ๕ - ๖ แห่ง
๓. ความชัดเจนในการอ่าน ๓.๑ อ่านชัดถ้อยชัดคำ ๓.๒ อ่านด้วยน้ำเสียง เหมาะสมกับเนื้อ เรื่อง	ความชัดเจน ในการอ่านสมบูรณ์ ทั้ง ๒ ข้อ	ความชัดเจน ในการอ่านบกพร่อง ๑ - ๒ แห่ง	ความชัดเจน ในการอ่านบกพร่อง ๓ - ๔ แห่ง	ความชัดเจน ในการอ่านบกพร่อง ๕ - ๖ แห่ง
๔. การเว้นวรรคตอน และจังหวะในการอ่าน	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ได้ถูกต้องทุกแห่ง	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ไม่ถูกต้อง ๑ - ๒ แห่ง	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ไม่ถูกต้อง ๓ - ๔ แห่ง	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ไม่ถูกต้อง ๕ - ๖ แห่ง
การร่วมกิจกรรมการอ่าน บทร้อยกรองชนิดกาพย์ บัง ๑๖ ได้	ร่วมกิจกรรมด้วย ความเต็มใจ รับผิดชอบ หน้าที่ตนเอง มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนอย่างดีเยี่ยม	นำเสนอด้วยความ มั่นใจและชัดเจน มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนอย่างดี	นำเสนอด้วยความ มั่นใจบางส่วน และ ยังไม่ชัดเจนในบาง จุด	นำเสนอด้วยความไม่ มั่นใจ และยังไม่ ชัดเจน ขาดการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อน

			มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนบางส่วน	
--	--	--	--	--

ชุดคำถาม

- บทร้อยแก้วและบทร้อยกรองมีความแตกต่างกันอย่างไร

คำถามสะท้อนคิด

นักเรียนคิดว่าการฝึกอ่านกาพย์ฉบัง ๑๖ ทั้ง ๒ ทำนอง มีความยากง่ายอย่างไร จงอธิบาย

เกณฑ์การพิจารณา

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
15 - 20 คะแนน	ดีมาก
10 - 14 คะแนน	ดี
5 - 9 พอใช้	พอใช้
0-4 คะแนน	ปรับปรุง

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

.....

*หมายเหตุ : คู่มือคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๔)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขับขันสำเนียง เสนาะเสียงโอ้อั้ววิหารราย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๔)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ภาพย่นบั้งเป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่ง มีลักษณะคำประพันธ์ ดังนี้

๑. บท บทหนึ่ง ๑๖ คำ มี ๓ วรรค อาจเรียกว่า วรรคดับ วรรครับ วรรคส่ง ก็ได้ มีจำนวนคำวรรคละ ๖-๔-๖ คำ แบ่งเป็น

- วรรคแรก (วรรคดับ) มี ๖ คำ
- วรรคที่สอง (วรรครับ) มี ๔ คำ
- วรรคที่สาม (วรรคส่ง) มี ๖ คำ

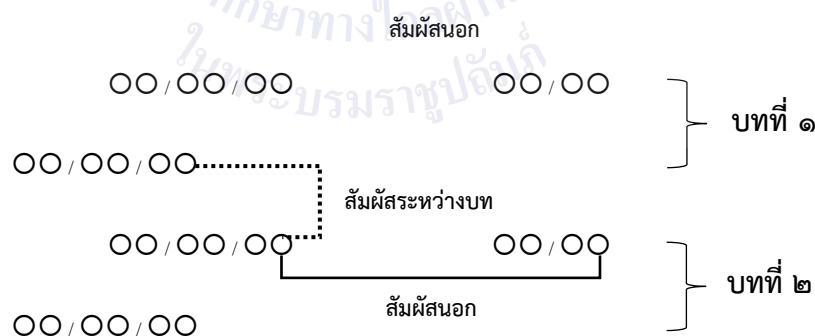
รวมทั้งหมด ๑๖ คำ จึงเรียกย่นบั้ง ๑๖

๒. สัมผัส ภาพย่นบั้ง ๑๖ มีสัมผัสบังคับ ดังนี้

๑. สัมผัสนอก หรือสัมผัสระหว่างวรรค คือ คำสุดท้ายของวรรคหนึ่ง (วรรคดับ) สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคสอง (วรรครับ)
๒. สัมผัสระหว่างบท คือ คำสุดท้ายของวรรคสาม (วรรคส่ง) เป็นคำส่งสัมผัส ไปสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคหนึ่ง (วรรคดับ)

ภาพย่นบั้ง ๑๖ แบ่งจังหวะวรรคแรกและวรรคท้าย นิยมอ่านแยกเป็น ๓ ช่วง ช่วงละ ๒ คำ (๒/๒/๒) ส่วนวรรคกลาง แบ่งจังหวะเป็น ๒ ช่วง ช่วงละ ๒ คำ (๒/๒)

ตัวอย่าง ลักษณะคำประพันธ์และการแบ่งจังหวะภาพย่นบั้ง ๑๖

เห็นกวาง / ย่างเอื้อง / ขำเลื่องเดิน	เหมือนอย่าง / นางเชิญ
พระแสง / สำอาง / ข้างเคียง	
เขาสูง / ผุ่งหงส์ / ลงเรียง	เรีกร้อง / ก้องเสียง
สำเนียง / น่ำฟิ่ง / วังเวง	

(ภาพย่นบั้งของสุริยา ของ สุนทรภู)

ใบงานที่ ๖ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๔)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขบขันสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๔)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑. แผนภูมิคำประพันธ์

คำสั่ง: ให้นักเรียนดูแผนภูมิคำประพันธ์ภาพยบัง ๑๖ และเติมคำลงในช่องว่างให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์

ภาพยบังหนึ่ง / พึงดู / จำนวน	สามวรรค /
วรรคต้น / / หกคำ	
วรรคกลาง / มีสี่ /	ครบสิบ / หกจำ
..... / ฉบับ / บอกไป	(ฉันธชัย อธิเกียรติ)

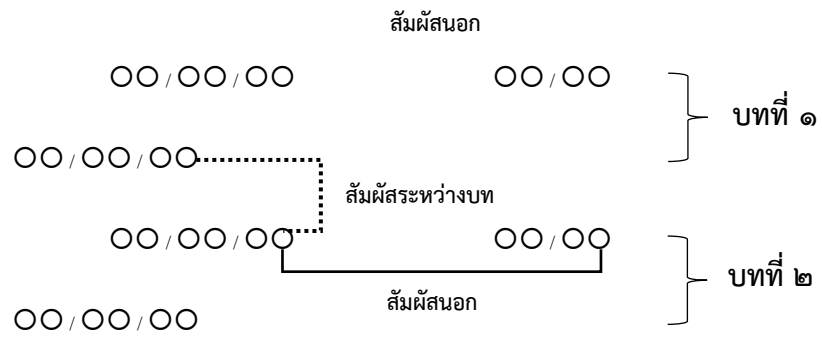
ภาพยบังหนึ่ง / พึงดู / จำนวน	สามวรรค / <u>ชี้ชวน</u>
วรรคต้น / <u>วรรคท้าย</u> / หกคำ	
วรรคกลาง / มีสี่ / <u>ชี้ชวน</u>	ครบสิบ / หกจำ
<u>หนึ่งบท</u> / ฉบับ / บอกไป	(ฉันธชัย อธิเกียรติ)

๒. สื่อวีดิทัศน์ การอ่านทำนองเสนาะ ภาพยบัง ๑๖

วิชชุดา ดวงชาทม. (๒๕๖๑). การสอนอ่านทำนองเสนาะภาพยบัง ๑๖ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑. สืบค้นจาก

<https://www.youtube.com/watch?v=Nal๒clfl๒KsJM>

แผนผังภาพย้ง ๑๖

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๕)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒	เรื่อง ขับขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย	
รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑	รายวิชา ภาษาไทย	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ภาคเรียนที่ ๑	เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม.๑/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่อง

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๒.๑ ใช้กระบวนการสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวใน
รูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษา
ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ท ๒.๑ ม.๑/๒ เขียนสื่อสารโดยใช้ ถ้อยคำถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสม และสละสลวย

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด
และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด ท ๓.๑ ม.๑/๓ พูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง
เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม.๑/๕ ท่องจำบทอาขยาน ตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มี
คุณค่าตามความสนใจ

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การอ่านออกเสียงในบทร้อยกรองภาษาไทยให้มีความไพเราะนั้น ผู้เรียนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาลักษณะ
และวิธีการการอ่านให้เข้าใจเพื่อให้ออกเสียง สูง ต่ำ หนัก เบา ยาว สั้น เอื้อนเสียงและเน้นสัมผัสได้ชัดเจน
ไพเราะ เป็นจังหวะเหมาะสมกับอารมณ์ของคำประพันธ์นั้น ๆ โดยการอ่านออกเสียงในบทร้อยกรองนั้นสามารถ
อ่านได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งอ่านแบบทำนองเสนาะ หรือแบบทำนองกลอนสวด เป็นต้น

๓. สาระการเรียนรู้

บทร้อยกรองเป็นคำประพันธ์ที่แต่งขึ้นโดยมีข้อบังคับหรือฉันทลักษณ์ จำกัดคำและวรรคตอนให้สัมผัส
กันไพเราะตามเกณฑ์ที่ได้วางไว้ในฉันทลักษณ์ เช่น กลอนสุภาพ โคลงสี่สุภาพ กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ และ
กาพย์ฉกัณ ๑๖ ฯลฯ คำว่า “บทร้อยกรอง” มีคำที่ใช้เรียกแตกต่างกันหลาย ๆ อย่าง เช่น คำประพันธ์คำ
ประพันธ์ร้อยกรอง กาพย์กลอน กวีนิพนธ์หรือบทกวีซึ่งมีคุณค่าต่อผู้อ่าน การอ่านบทร้อยกรองให้พิจารณา

ลักษณะบทประพันธ์ก่อนว่าเป็นชนิดใด ต่อมาพิจารณาคำที่ปรากฏ ต่อมาคือการแบ่งวรรคเมื่อแบ่งแล้วให้ฝึกอ่านจนเกิดความชำนาญ

กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ บทหนึ่งมี ๒๘ คำ แบ่งออกเป็น ๗ วรรค วรรคละ ๔ คำ สัมผัสนอกมีบังคับหลายแบบ แต่ที่นิยม คือ คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ ส่งสัมผัสไปคำสุดท้ายวรรคที่ ๒ คำสุดท้ายวรรคที่ ๓ ส่งสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคที่ ๕ กับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๖ ส่วนสัมผัสระหว่างบท จะส่งสัมผัสจากคำสุดท้ายบทต้น ส่งสัมผัสยังคำสุดท้ายท้ายวรรคที่ ๓ ในบทถัดไป กาพย์สุรางคนางค์นิยมอ่านแยกวรรคละ ๒ ช่วง ช่วงละ ๒ คำ

การให้นักเรียนได้ฝึกอ่านบทหรือกรอนชนิดกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ โดยใช้ทำนองเสนาะและทำนองกลอนสวดจากผู้เชี่ยวชาญหรือจากการสื่อวิธีทัศน์ที่เชื่อถือได้จากนั้นประเมินความสามารถในการอ่านจึงเป็นทักษะที่จะช่วยทำให้ได้แนวทางการอ่านบทประพันธ์ทั้ง ๒ ทำนอง อีกทั้งเป็นการฝึกการออกเสียงภาษาไทยให้ชัดเจน เป็นจังหวะอีกด้วย

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

๑) บอกนิยามของบทหรือกรอนชนิดกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (S)

๑) อ่านบทหรือกรอนชนิดกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

๑) ร่วมกิจกรรมการบทหรือกรอนชนิดกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ได้

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

อ่านและแบ่งวรรคของของบทหรือกรอนได้ถูกต้องแล้วประเมินความสามารถทางการอ่านของตนเองได้รวมถึงรับข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้ (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน

๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๕) หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขั้วขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วหาราย รหส์วิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิด กับผู้เรียน อ่านและแบ่งวรรคของของบท ร้อยกรองได้ถูกต้องแล้ว ประเมินความสามารถ ทางการอ่านของตนเองได้ รวมถึงรับข้อมูลจากแหล่งที่ เชื่อถือได้ (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑) ด้านความรู้ (K) - บอกนิยามของบทร้อยกรอง ชนิดกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ได้ ด้านทักษะกระบวนการ (S)	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๕ นาที) ๑. ครูแสดงแผนผังฉันทลักษณ์กาพย์ สุรางคนางค์ ๒๘ บนกระดานให้ นักเรียนสังเกต ๒. ครูตั้งคำถามว่า เพราะเหตุใดคำ ประพันธ์ข้างต้นถึงมีเลข ๒๘ ลงท้าย	๑. นักเรียนสังเกตแผนผังฉันท- ลักษณ์กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ๒. นักเรียนตอบคำถาม แนวคำตอบ เพราะมีจำนวนคำทั้งหมด ๒๘ คำใน ๑ บท	- สื่อ Power Point	- ใบงานที่ ๔ เสนาะเสียง สำเนียง หวาน (๕)	๑. ตอบคำถาม จากชุดคำถามชั้น นำเข้าสู่บทเรียน ๒. ประเมิน การอ่านด้วย ประเมินแบบ ประเมิน สมรรถนะจาก การหลักการอ่าน กาพย์ฉันท ๑๖ ด้วยรูปрик ๓. ประเมิน สมรรถนะด้วย แบบสังเกต พฤติกรรมตาม ตัวบ่งชี้ คุณลักษณะอัน
	ขั้นสอน (๑๕ นาที) ๑. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ “การอ่านออกเสียงกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘” ๒. ครูเปิดวีดิทัศน์การอ่านทำนองเสนาะ กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ให้นักเรียนฟัง และสังเกตการแบ่งวรรคตอน การออก เสียง ๓. ครูตั้งคำถามว่ากาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ มีวิธีการอ่านออกเสียงอย่างไร	๑. นักเรียนอ่านใบความรู้ “การอ่าน ออกเสียงกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘” ๒. นักเรียนฟังและชมวีดิทัศน์ พร้อม สังเกตการแบ่งวรรคตอน และการ ออกเสียง ๓. นักเรียนร่วมกันตอบคำถาม			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๕)

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขับขานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้เอ้วิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
- อ่านบทร้อยกรองชนิดกาพย์ สุรางคนางค์ ๒๘ ได้และ ทำนองกลอนสวดได้ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - ร่วมกิจกรรมการอ่านบท ร้อย กรอง ช นิด ก า พ ย์ สุรางคนางค์ ๒๘ได้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน ๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการ ป ฏิ บั ตี ห ้ น ้า ที่ ที่ ได้ ร ับ มอบหมาย	ขั้นปฏิบัติ (๒๕ นาที) ๑. ครูให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงบทร้อย กรองกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ดังนี้ ๑.๑ อ่านพร้อมกันทั้งห้อง ๑.๒ แบ่งกลุ่ม ๒ กลุ่มใหญ่ อ่านสลับกัน ๑.๓ แบ่งเป็นแถวสลับกันอ่าน ๒. ครูมอบหมายภาระงาน ให้นักเรียนเลือก กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ที่ประทับใจ จำนวน ๓ บท จากนั้นฝึกอ่าน และอ่านให้ครูฟัง (นอกเวลาเรียน)	๑. นักเรียนอ่านบทร้อยกรองกาพย์ สุรางคนางค์ ๒๘ ตามลำดับ ๒. นักเรียนเลือกกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ที่ ประทับใจ จำนวน ๓ บท และอ่านให้ ครูฟัง (นอกเวลาเรียน)			ฟังประสงค์
	ขั้นสรุป (๕ นาที) ๑. ครูสรุปภาพรวมของความสามารถ ทางการอ่านกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ของนักเรียนโดยภาพรวม เพื่อสะท้อนให้ เห็นความสำคัญของการอ่านที่ดี และ ถูกต้อง หลังจากนั้นให้นักเรียนเขียนลง กระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติดบริเวณ หน้าห้องเรียน	๑. นักเรียนเขียนสะท้อนผลลง กระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติด บริเวณหน้าห้องเรียน			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. Power Point เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๕)
๒. ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๕)
๓. ใบงานที่ ๗ เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๕)
๔. แผนผังชั้นทักษะและการแบ่งวรรคตอนภาพยู่สร้างคนางค์ ๒๘
- ๕) วิดีทัศน์ เรื่อง การอ่านทำนองเสนาะ ภาพยู่สร้างคนางค์ ๒๘

ลิงก์: <https://www.youtube.com/watch?v=CQau๕ELOqvM>

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๔ การอ่านภาพยู่สร้างคนางค์ ๒๘

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกนิยามของบทร้อยกรองชนิดภาพยู่สร้างคนางค์ ๒๘ ได้	๑. ตอบคำถามจากชิ้นนำเข้าสู่บทเรียน	๗. ชุดคำถาม	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
ด้านทักษะ/กระบวนการ (S) - อ่านบทร้อยกรองชนิดภาพยู่สร้างคนางค์ ๒๘ ได้และทำนองกลอนสวดได้	ใช้วิธีการเดียวกับการประเมินสมรรถนะ	ใช้เครื่องมือเดียวกับการประเมินสมรรถนะ	ใช้เกณฑ์เดียวกับการประเมินสมรรถนะ
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - ร่วมกิจกรรมการบทร้อยกรองชนิดภาพยู่สร้างคนางค์ ๒๘ ได้	๑. ประเมินการร่วมกิจกรรมด้วยแบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านภาพยู่สร้างคนางค์ ๒๘	๕. แบบประเมินสมรรถนะอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรอง	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน อ่านและแบ่งวรรคของของบทร้อยกรองได้ถูกต้องแล้วประเมินความสามารถทางการอ่านของตนเองได้รวมถึงรับข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้ (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑)	๕. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านภาพยู่สร้างคนางค์ ๒๘ ด้วยรูปรีด ๖.	๕. แบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านภาพยู่ฉบับ ๑๖	๑. ผ่านเกณฑ์คุณภาพระดับ “ดี” ๒. ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมเป็นรายบุคคล	- แบบสังเกตพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ผ่าน / ไม่ผ่าน

หมายเหตุ : (๑) การวัด การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ประเมินเป็นรายหน่วย ดูเครื่องมือ การประเมินในภาคผนวก

แบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
๑. การอ่านถูกต้อง ตามอักขรวิธี	อ่านออกเสียงถูกต้อง ตามอักขรวิธีทุกคำ	อ่านออกเสียง ไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๑ - ๒ คำ	อ่านออกเสียง ไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๓ - ๔ คำ	อ่านออกเสียง ไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๕ - ๖ คำ
๒. การอ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ	ไม่อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ	อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ ๑ - ๒ แห่ง	อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ ๓ - ๔ แห่ง	อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ ๕ - ๖ แห่ง
๓. ความชัดเจนในการอ่าน ๓.๑ อ่านชัดถ้อยชัดคำ ๓.๒ อ่านด้วยน้ำเสียง เหมาะสมกับเนื้อ เรื่อง	ความชัดเจน ในการอ่านสมบูรณ์ ทั้ง ๒ ข้อ	ความชัดเจน ในการอ่านบกพร่อง ๑ - ๒ แห่ง	ความชัดเจน ในการอ่านบกพร่อง ๓ - ๔ แห่ง	ความชัดเจน ในการอ่านบกพร่อง ๕ - ๖ แห่ง
๔. การเว้นวรรคตอน และจังหวะในการอ่าน	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ได้ถูกต้องทุกแห่ง	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ไม่ถูกต้อง ๑ - ๒ แห่ง	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ไม่ถูกต้อง ๓ - ๔ แห่ง	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ไม่ถูกต้อง ๕ - ๖ แห่ง
การร่วมกิจกรรมการอ่าน บทร้อยกรองชนิดกาพย์ สุรางคนางค์ ๒๘ ได้	ร่วมกิจกรรมด้วย ความเต็มใจ รับผิดชอบต่อ หน้าที่ตนเอง มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนอย่างดีเยี่ยม	นำเสนอด้วยความ มั่นใจและชัดเจน มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนอย่างดี	นำเสนอด้วยความ มั่นใจบางส่วน และ ยังไม่ชัดเจนในบาง จุด มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนบางส่วน	นำเสนอด้วยความไม่ มั่นใจ และยังไม่ ชัดเจน ขาดการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อน

ชุดคำถาม

- บทร้อยแก้วและบทร้อยกรองมีความแตกต่างกันอย่างไร

คำถามสะท้อนคิด

นักเรียนคิดว่าการฝึกอ่านกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ มีความยากง่ายอย่างไร จงอธิบาย

เกณฑ์การพิจารณา

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
15 - 20 คะแนน	ดีมาก
10 - 14 คะแนน	ดี
5 - 9 พอใช้	พอใช้
0-4 คะแนน	ปรับปรุง

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

.....

*หมายเหตุ : คู่มือคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

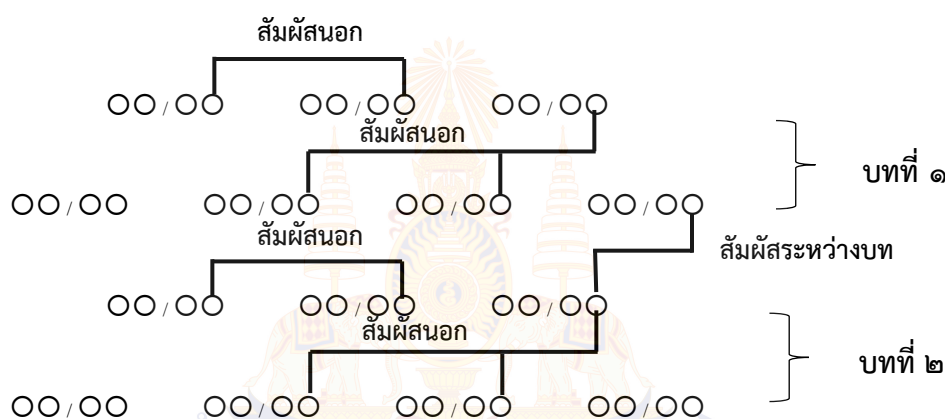
ลงชื่อ ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๕)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัขันสำเนียง เสนาะเสียงโอ้เอ้วิหารราย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๕)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ บทหนึ่งมี ๒๘ คำ แบ่งออกเป็น ๗ วรรค วรรคละ ๔ คำ สัมผัสนอกมีบังคับหลายแบบ แต่ที่นิยม คือ คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ ส่งสัมผัสไปคำสุดท้ายวรรคที่ ๒ คำสุดท้ายวรรคที่ ๓ ส่งสัมผัส ไปยังคำสุดท้ายของวรรคที่ ๕ กับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๖ ส่วนสัมผัสระหว่างบท จะส่งสัมผัสจากคำสุดท้ายบทต้น ส่งสัมผัสยังคำสุดท้ายท้ายวรรคที่ ๓ ในบทถัดไป

กาพย์สุรางคนางค์นิยมอ่านแยกวรรคละ ๒ ช่วง ช่วงละ ๒ คำ

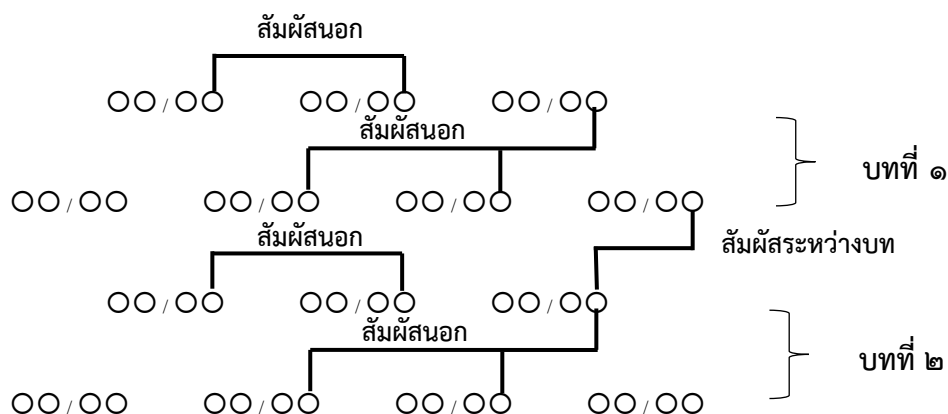

ตัวอย่าง

สุราง / คนางค์	เจ็ดวรรค / จักวาง	ให้เห็น / วิธี
สัมผัส / มีหลัก	คำวรรค / ละสี่	ยี่สิบแปด / มี
ครบบท / จดจำ		
สุราง / คนางค์	แต่งเป็น / ตัวอย่าง	เหมาะสม / คมขำ
คตินึก / ตรึกตรา	เลือกหา / ถ้อยคำ	สอดเสียง / สูงต่ำ
		ฟังเพราะ / เสนาะแล

(ฐะปะนีย์ นาครทรรพ)

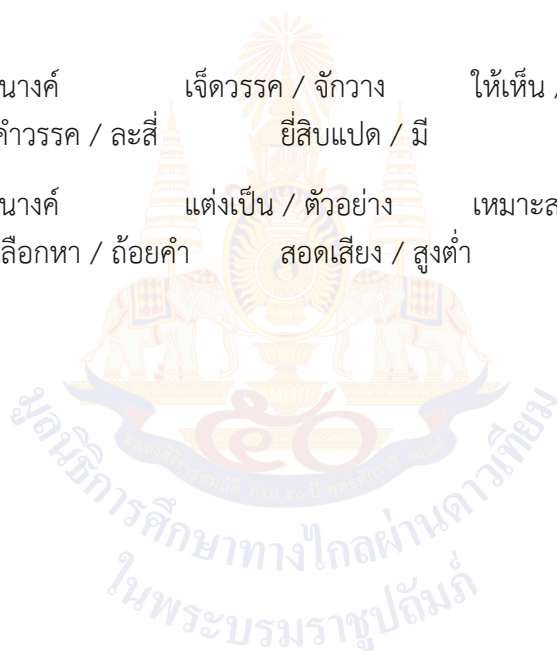
๑. แผนผังและการแบ่งวรรคตอนภาพยี่สุรางคนางค์ ๒๘

ตัวอย่าง

สุราง / คนางค์	เจ็ดวรรค / จักวาง	ให้เห็น / วิธี
สัมผัส / มีหลัก	คำวรรค / ละสี่	ยี่สิบแปด / มี
สุราง / คนางค์	แต่งเป็น / ตัวอย่าง	เหมาะสม / คมขำ
คตินึก / ตรึกตรา	เลือกหา / ถ้อยคำ	ฟังเพราะ / เสนาะแล

(ฐะปะนีย์ นาครทรรพ)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๖)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓	เรื่อง ขับขันสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย	
รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑	รายวิชา ภาษาไทย	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ภาคเรียนที่ ๑	เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม.๑/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่อง

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๒.๑ ใช้กระบวนการสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวใน
รูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษา
ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ท ๒.๑ ม.๑/๒ เขียนสื่อสารโดยใช้ ถ้อยคำถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสม และสละสลวย

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด
และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด ท ๓.๑ ม.๑/๓ พูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง
เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม.๑/๕ ท่องจำบทอาขยาน ตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มี
คุณค่าตามความสนใจ

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การอ่านออกเสียงในบทร้อยกรองภาษาไทยให้มีความไพเราะนั้น ผู้เรียนจำเป็นที่จะต้องศึกษาลักษณะ
และวิธีการการอ่านให้เข้าใจเพื่อให้ออกเสียง สูง ต่ำ หนัก เบา ยาว สั้น เอื้อนเสียงและเน้นสัมผัสได้ชัดเจน
ไพเราะ เป็นจังหวะเหมาะสมกับอารมณ์ของคำประพันธ์นั้น ๆ โดยการอ่านออกเสียงในบทร้อยกรองนั้นสามารถ
อ่านได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งอ่านแบบทำนองเสนาะ หรือแบบทำนองกลอนสวด เป็นต้น

๓. สาระการเรียนรู้

บทร้อยกรองเป็นคำประพันธ์ที่แต่งขึ้นโดยมีข้อบังคับหรือฉันทลักษณ์ จำกัดคำและวรรคตอนให้สัมผัส
กันไพเราะตามเกณฑ์ที่ได้วางไว้ในฉันทลักษณ์ เช่น กลอนสุภาพ โคลงสี่สุภาพ กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ และ
กาพย์ฉับ ๑๖ ฯลฯ คำว่า “บทร้อยกรอง” มีคำที่ใช้เรียกแตกต่างกันหลาย ๆ อย่าง เช่น คำประพันธ์คำ
ประพันธ์ร้อยกรอง กาพย์กลอน กวีนิพนธ์หรือบทกวีซึ่งมีคุณค่าต่อผู้อ่าน การอ่านบทร้อยกรองให้พิจารณา

ลักษณะบทประพันธ์ก่อนว่าเป็นชนิดใด ต่อมาพิจารณาคำที่ปรากฏ ต่อมาคือการแบ่งวรรคเมื่อแบ่งแล้วให้ฝึกอ่านจนเกิดความชำนาญ

กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ บทหนึ่งมี ๒๘ คำ แบ่งออกเป็น ๗ วรรค วรรคละ ๔ คำ สัมผัสนอกมีบังคับหลายแบบ แต่ที่นิยม คือ คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ ส่งสัมผัสไปคำสุดท้ายวรรคที่ ๒ คำสุดท้ายวรรคที่ ๓ ส่งสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคที่ ๕ กับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๖ ส่วนสัมผัสระหว่างบท จะส่งสัมผัสจากคำสุดท้ายบทต้น ส่งสัมผัสยังคำสุดท้ายท้ายวรรคที่ ๓ ในบทถัดไป กาพย์สุรางคนางค์นิยมอ่านแยกวรรคละ ๒ ช่วง ช่วงละ ๒ คำ

การให้นักเรียนได้ฝึกอ่านบทหรือกรอนชนิดกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ โดยใช้ทำนองเสนาะและทำนองกลอนสวดจากผู้เชี่ยวชาญหรือจากการสื่อวิธีทัศน์ที่เชื่อถือได้จากนั้นประเมินความสามารถในการอ่านจึงเป็นทักษะที่จะช่วยทำให้ได้แนวทางการอ่านบทประพันธ์ทั้ง ๒ ทำนอง อีกทั้งเป็นการฝึกการออกเสียงภาษาไทยให้ชัดเจน เป็นจังหวะอีกด้วย

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

๑) บอกนิยามของบทหรือกรอนชนิดกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (S)

๑) อ่านบทหรือกรอนชนิดกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

๑) ร่วมกิจกรรมการบทหรือกรอนชนิดกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ได้

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

อ่านและแบ่งวรรคของของบทหรือกรอนได้ถูกต้องแล้วประเมินความสามารถทางการอ่านของตนเองได้รวมถึงรับข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้ (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน

๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๖) หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัขนานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้อั้วหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน อ่านและแบ่งวรรคของของบท ร้อยกรองได้ถูกต้องแล้ว ประเมินความสามารถทางการอ่านของตนเองได้ รวมถึงรับข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้ (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑) ด้านความรู้ (K) - บอกนิยามของบทร้องกรองชนิดกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ได้ ด้านทักษะกระบวนการ (S)	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๕ นาที) ๑. ครูแสดงแผนผังฉันทลักษณ์กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ บนกระดานให้นักเรียนสังเกต ๒. ครูตั้งคำถามว่า เพราะเหตุใดคำประพันธ์ข้างต้นถึงมีเลข ๒๘ ลงท้าย	๑. นักเรียนสังเกตแผนผังฉันทลักษณ์กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ๒. นักเรียนตอบคำถามแนวคำตอบ เพราะมีจำนวนคำทั้งหมด ๒๘ คำใน ๑ บท	- สื่อ Power Point	- ใบงานที่ ๔ เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๖)	๑. ตอบคำถามจากชุดคำถามชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ๒. ประเมินการอ่านด้วยประเมินแบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านภาพย่นบั้ง ๑๖ ด้วยรูปรีด ๓. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้คุณลักษณะอัน
	ขั้นสอน (๑๕ นาที) ๑. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ “การอ่านออกเสียงกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘” ๒. ครูเปิดวีดิทัศน์การอ่านทำนองเสนาะกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ให้นักเรียนฟัง และสังเกตการแบ่งวรรคตอน การออกเสียง ๓. ครูตั้งคำถามว่ากาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ มีวิธีการอ่านออกเสียงอย่างไร	๑. นักเรียนอ่านใบความรู้ “การอ่านออกเสียงกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘” ๒. นักเรียนฟังและชมวีดิทัศน์ พร้อมสังเกตการแบ่งวรรคตอน และการออกเสียง ๓. นักเรียนร่วมกันตอบคำถาม			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๖)

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขับขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋ววิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
- อ่านบทร้อยกรองชนิดกาพย์ สุรางคนางค์ ๒๘ ได้และ ทำนองกลอนสวดได้ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - ร่วมกิจกรรมการอ่านบท ร้อย กรอง ช นิด ก า พ ย์ สุรางคนางค์ ๒๘ได้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน ๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการ ป ฏิ บั ตี ห ้ น ้า ที่ ที่ ไ้ ด้ ร ับ มอบหมาย	ขั้นปฏิบัติ (๒๕ นาที) ๑. ครูให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงบทร้อย กรองกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ดังนี้ ๑.๑ อ่านพร้อมกันทั้งห้อง ๑.๒ แบ่งกลุ่ม ๒ กลุ่มใหญ่ อ่านสลับกัน ๑.๓ แบ่งเป็นแถวสลับกันอ่าน ๒. ครูมอบหมายภาระงาน ให้นักเรียนเลือก กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ที่ประทับใจ จำนวน ๓ บท จากนั้นฝึกอ่าน และอ่านให้ครูฟัง (นอกเวลาเรียน)	๑. นักเรียนอ่านบทร้อยกรองกาพย์ สุรางคนางค์ ๒๘ ตามลำดับ ๒. นักเรียนเลือกกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ที่ ประทับใจ จำนวน ๓ บท และอ่านให้ ครูฟัง (นอกเวลาเรียน)			ฟังประสงค์
	ขั้นสรุป (๕ นาที) ๑. ครูสรุปภาพรวมของความสามารถ ทางการอ่านกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ของนักเรียนโดยภาพรวม เพื่อสะท้อนให้ เห็นความสำคัญของการอ่านที่ดี และ ถูกต้อง หลังจากนั้นให้นักเรียนเขียนลง กระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติดบริเวณ หน้าห้องเรียน	๑. นักเรียนเขียนสะท้อนผลลง กระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติด บริเวณหน้าห้องเรียน			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. Power Point เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๖)
๒. ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๖)
๓. ใบงานที่ ๘ เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๖)
๔. แผนผังชั้นลักษณะและการแบ่งวรรคตอนภาพยู่สร้างคนางค์ ๒๘
- ๕) วิดีทัศน์ เรื่อง การอ่านทำนองเสนาะ ภาพยู่สร้างคนางค์ ๒๘

ลิงก์: <https://www.youtube.com/watch?v=CQau&ELOqvM>

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชั้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๔ การอ่านภาพยู่สร้างคนางค์ ๒๘

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกนิยามของบทร้อยกรองชนิดภาพยู่สร้างคนางค์ ๒๘ ได้	๑. ตอบคำถามจากชั้นนำเข้าสู่บทเรียน	๑. ชุดคำถาม	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
ด้านทักษะ/กระบวนการ (S) - อ่านบทร้อยกรองชนิดภาพยู่สร้างคนางค์ ๒๘ ได้และทำนองกลอนสวดได้	ใช้วิธีการเดียวกับการประเมินสมรรถนะ	ใช้เครื่องมือเดียวกับการประเมินสมรรถนะ	ใช้เกณฑ์เดียวกับการประเมินสมรรถนะ
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - ร่วมกิจกรรมการบทร้อยกรองชนิดภาพยู่สร้างคนางค์ ๒๘ ได้	๑. ประเมินการร่วมกิจกรรมด้วยแบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านภาพยู่สร้างคนางค์ ๒๘	๑. แบบประเมินสมรรถนะอ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรอง	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน อ่านและแบ่งวรรคของของบทร้อยกรองได้ถูกต้องแล้วประเมินความสามารถทางการอ่านของตนเองได้รวมถึงรับข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้ (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑)	๑. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านภาพยู่สร้างคนางค์ ๒๘ ด้วยรูปรีด	๑. แบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านภาพยู่ฉบับ ๑๖	๑. ผ่านเกณฑ์คุณภาพระดับ “ดี” ๒. ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมเป็นรายบุคคล	- แบบสังเกตพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ผ่าน / ไม่ผ่าน

หมายเหตุ : (๑) การวัด การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ประเมินเป็นรายหน่วย ดูเครื่องมือ การประเมินในภาคผนวก

แบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
๑. การอ่านถูกต้อง ตามอักขรวิธี	อ่านออกเสียงถูกต้อง ตามอักขรวิธีทุกคำ	อ่านออกเสียง ไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๑ - ๒ คำ	อ่านออกเสียง ไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๓ - ๔ คำ	อ่านออกเสียง ไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๕ - ๖ คำ
๒. การอ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ	ไม่อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ	อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ ๑ - ๒ แห่ง	อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ ๓ - ๔ แห่ง	อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ ๕ - ๖ แห่ง
๓. ความชัดเจนในการอ่าน ๓.๑ อ่านชัดถ้อยชัดคำ ๓.๒ อ่านด้วยน้ำเสียง เหมาะสมกับเนื้อ เรื่อง	ความชัดเจน ในการอ่านสมบูรณ์ ทั้ง ๒ ข้อ	ความชัดเจน ในการอ่านบกพร่อง ๑ - ๒ แห่ง	ความชัดเจน ในการอ่านบกพร่อง ๓ - ๔ แห่ง	ความชัดเจน ในการอ่านบกพร่อง ๕ - ๖ แห่ง
๔. การเว้นวรรคตอน และจังหวะในการอ่าน	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ได้ถูกต้องทุกแห่ง	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ไม่ถูกต้อง ๑ - ๒ แห่ง	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ไม่ถูกต้อง ๓ - ๔ แห่ง	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ไม่ถูกต้อง ๕ - ๖ แห่ง
การร่วมกิจกรรมการอ่าน บทร้อยกรองชนิดกาพย์ สุรางคนางค์ ๒๘ ได้	ร่วมกิจกรรมด้วย ความเต็มใจ รับผิดชอบต่อ หน้าที่ตนเอง มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนอย่างดีเยี่ยม	นำเสนอด้วยความ มั่นใจและชัดเจน มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนอย่างดี	นำเสนอด้วยความ มั่นใจบางส่วน และ ยังไม่ชัดเจนในบาง จุด มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนบางส่วน	นำเสนอด้วยความไม่ มั่นใจ และยังไม่ ชัดเจน ขาดการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อน

ชุดคำถาม

- บทร้อยแก้วและบทร้อยกรองมีความแตกต่างกันอย่างไร

คำถามสะท้อนคิด

นักเรียนคิดว่าการฝึกอ่านกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ มีความยากง่ายอย่างไร จงอธิบาย

เกณฑ์การพิจารณา

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
15 - 20 คะแนน	ดีมาก
10 - 14 คะแนน	ดี
5 - 9 พอใช้	พอใช้
0-4 คะแนน	ปรับปรุง

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

.....

*หมายเหตุ : คู่มือคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

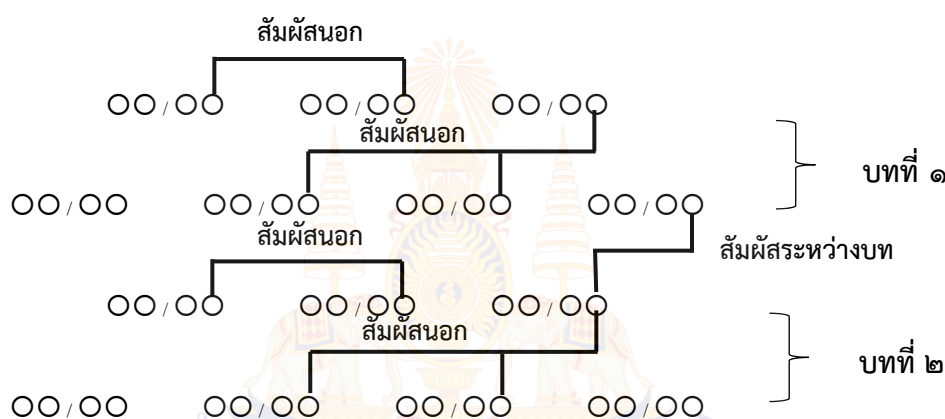
ลงชื่อ ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๖)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัขันสำเนียง เสนาะเสียงโอ้เอ้วิหารราย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๖)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ บทหนึ่งมี ๒๘ คำ แบ่งออกเป็น ๗ วรรค วรรคละ ๔ คำ สัมผัสนอกมีบังคับหลายแบบ แต่ที่นิยม คือ คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ ส่งสัมผัสไปคำสุดท้ายวรรคที่ ๒ คำสุดท้ายวรรคที่ ๓ ส่งสัมผัส ไปยังคำสุดท้ายของวรรคที่ ๕ กับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๖ ส่วนสัมผัสระหว่างบท จะส่งสัมผัสจากคำสุดท้ายบทต้น ส่งสัมผัสยังคำสุดท้ายท้ายวรรคที่ ๓ ในบทถัดไป

กาพย์สุรางคนางค์นิยมอ่านแยกวรรคละ ๒ ช่วง ช่วงละ ๒ คำ

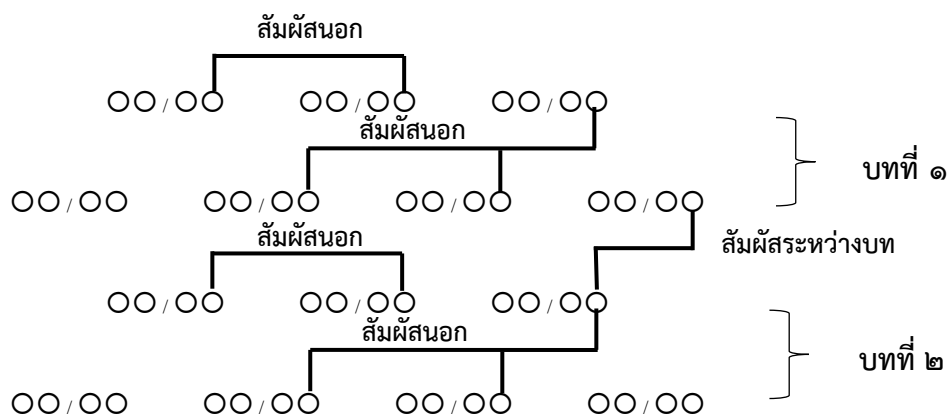

ตัวอย่าง

สุราง / คนางค์	เจ็ดวรรค / จักวาง	ให้เห็น / วิธี
สัมผัส / มีหลัก	คำวรรค / ละสี่	ยี่สิบแปด / มี
ครบบท / จดจำ		
สุราง / คนางค์	แต่งเป็น / ตัวอย่าง	เหมาะสม / คมขำ
คตินึก / ตรึกตรา	เลือกหา / ถ้อยคำ	สอดเสียง / สูงต่ำ
		ฟังเพราะ / เสนาะแล

(ฐะปะนีย์ นาครทรรพ)

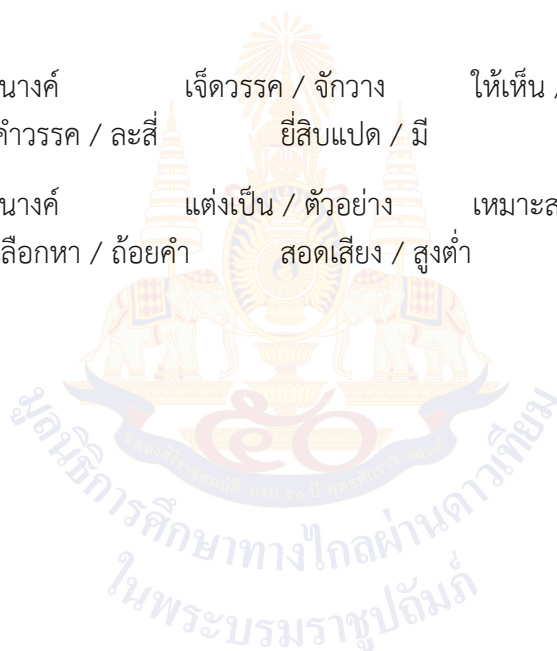
๑. แผนผังและการแบ่งวรรคตอนภาพยี่สุรางคนางค์ ๒๘

ตัวอย่าง

สุราง / คนางค์	เจ็ดวรรค / จักวาง	ให้เห็น / วิธี
สัมผัส / มีหลัก	คำวรรค / ละสี่	ยี่สิบแปด / มี
		ครบบท / จดจำ
สุราง / คนางค์	แต่งเป็น / ตัวอย่าง	เหมาะสม / คมขำ
คตินึก / ตรึกตรอง	เลือกหา / ถ้อยคำ	สอดเสียง / สูงต่ำ
		ฟังเพราะ / เสนาะแล

(ฐะปะนีย์ นาครทรรพ)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๗)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓	เรื่อง ขับขันสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย	
รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑	รายวิชา ภาษาไทย	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ภาคเรียนที่ ๑	เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม.๑/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่อง

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๒.๑ ใช้กระบวนการสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวใน
รูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษา
ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ท ๒.๑ ม.๑/๒ เขียนสื่อสารโดยใช้ ถ้อยคำถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสม และสละสลวย

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด
และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด ท ๓.๑ ม.๑/๓ พูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง
เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม.๑/๕ ท่องจำบทอาขยาน ตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มี
คุณค่าตามความสนใจ

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ นิยามคำ ไอ้เอ๋ ที่เป็นคำนามว่า เรียกการสวด
กาพย์ลำนำเป็นทำนองอย่างหนึ่งที่นักเรียนสวดตามศาลารายวัดพระศรีรัตนศาสดารามในวันเข้าพรรษา วันกลาง
พรรษา และวันออกพรรษา ว่า สวดไอ้เอ๋วิหารราย และที่เป็นคำวิเศษณ์หมายถึง ชักช้า ส่วนคำ วิหารราย
พจนานุกรมฯ นิยามว่า วิหารขนาดเล็กใกล้เคียงกับวิหารน้อย ตั้งเรียงรายภายในพุทธาวาสโดยรอบ เช่น วิหารราย
วัดพระศรีสรรเพชญ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ศาลารายที่ใช้สำหรับพิธีสวดไอ้เอ๋วิหารราย เช่น ศาลารายวัด
พระศรีรัตนศาสดาราม กรุงเทพมหานคร

การให้นักเรียนได้ศึกษาที่มาและความสำคัญของการอ่านไอ้เอ๋วิหารราย จะทำให้ทราบขั้นตอนและ
วิธีการสวดที่เป็นขั้นตอนได้ถูกต้อง

๓. สารการเรียนรู้

การสวดมหาชาติคำหลวงในสมัยอยุธยาสวดในระหว่างเข้าพรรษา ๓ ครั้ง คือ ตอนเข้าพรรษารั้งหนึ่ง กลางพรรษารั้งหนึ่ง และออกพรรษาอีกหนึ่ง พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชศรัทธาเสด็จพระราชดำเนิน มาฟังทุกนัด เมื่อสวดครบสามนัดแล้วจะพระราชทานเงินรางวัลให้แก่ผู้สวดทั้ง ๓ ชุด ๆ ละ ๑ ชั่ง การสวด มหาชาติคำหลวงยังคงมีสวดเป็นประเพณีตลอดมา แต่ภายหลังเรียกว่า “สวดไอ้เอื้อวิหารราย” อาจเป็นเพราะ คนรุ่นหลังไม่ทราบว่ามีการสวดมหาชาติคำหลวงในวิหารใหญ่เห็นแต่เพียงการสวดฝึกหัดตามศาลารายเท่านั้น จึงเข้าใจว่านั่นคือการสวดไอ้เอื้อวิหารราย ดังปรากฏในท้ายกัณฑ์มหาพนฉบับตั้งสวดในวัดพระศรีรัตนศาสดารามว่า

“มีนามไพบระว่าพระ คำหลวง
ที่ต้นต่าสติปวง ปองเรียก อิงมา

แรกเรียกตามกระทรวง กษัตริย์สร้าง
ผองอ่อนแออ่านอ้าง ไอ้เอื้อวิหารราย”

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

๑) อธิบายที่มาของการสวดไอ้เอื้อวิหารรายได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (S)

๑) สรุปที่มาของการสวดไอ้เอื้อวิหารรายได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

๑) บอกประโยชน์ของการสวดไอ้เอื้อวิหารรายในการปรับใช้ได้

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

สรุปสาระสำคัญโดยการถ่ายทอดความคิดจากสารที่ได้รับด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนเข้าใจง่าย (๑.๑.๑

๑.๑.๓ ๑.๑.๔ ๒.๓.๑ ๔.๓.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน

๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๑) หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัณฑ์ขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอววิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ / แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน / ชิ้นงาน	การวัดและประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน สรุปสาระสำคัญโดยการถ่ายทอดความคิดจากสารที่ได้รับด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนเข้าใจง่าย (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๑.๑.๔ ๒.๓.๑ ๔.๓.๑) ด้านความรู้ (K) - อธิบายที่มาของการสวดไอ้เอววิหารรายได้	ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๕ นาที) - ครูทบทวนการเรียนรู้และตั้งคำถาม - ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า - “นักเรียนรู้จักบทร้อยกรองชนิดใดบ้างแล้วนักเรียนคิดว่าเจตนาของการอ่านบทร้อยกรองมีขึ้นเพื่ออะไร” - ครูเชื่อมโยงกิจกรรมในชั่วโมงนี้ว่าศึกษาเรื่องการศึกษาที่มาของกลอนสวด (ไอ้เอววิหารราย)	นักเรียนร่วมกันระดมความคิดเพื่อตอบคำถาม	- สื่อ Power Point - ใบความรู้ที่ ๙ ลำนำกลอนสวด (๑)	ใบงานที่ ๙ ลำนำกลอนสวด (๑)	- ตอบคำถามจากคำถามขั้นนำเข้าสู่บทเรียน - ประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยประเมินแบบประเมินสมรรถนะจากการสรุปใจความสำคัญ - ประเมินสมรรถนะด้วยแบบสังเกต
	ขั้นสอน (๑๕ นาที) ครูแจกใบงานแล้วให้นักเรียนศึกษาความรู้ที่ปรากฏ จากนั้นให้ร่วมกันพูดคุยที่สาระสำคัญที่ปรากฏในใบงานแล้วแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงสิ่งที่ได้จากการอ่าน	นักเรียนศึกษาใบความรู้แล้วร่วมกันพูดคุยถึงสาระสำคัญที่ปรากฏ			
ด้านทักษะกระบวนการ (S)					

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๑)

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัณฑ์ขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋ววิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
- สรุปที่มาของการสวดไอ้เอ๋ววิหารรายได้	๒. ครูเป็นผู้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมแล้วอธิบายสิ่งที่ปรากฏเพื่อเป็นการทบทวนความรู้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น				พฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)					
- บอกประโยชน์ของการสวดไอ้เอ๋ววิหารรายในการปรับใช้ได้	ขั้นปฏิบัติ (๒๕ นาที) ๑. ครูให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญที่ปรากฏในใบงาน จากนั้นให้พูดคุยแลกเปลี่ยนประเด็นสำคัญก่อนนำเสนอผลงาน โดยครูเป็นผู้กำกับดูแลให้คำแนะนำเพิ่มเติม ๒. ครูให้นักเรียนนำเสนอผลงานตามลำดับ	๑. นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอน ๒. นักเรียนนำเสนอผลงาน			
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน ๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	ขั้นสรุป (๕ นาที) ๑. ครูสรุปภาพรวมของความสามารถทางการสรุปสาระสำคัญของการอ่านไอ้เอ๋ววิหารราย หลังจากนั้นให้นักเรียนเขียนลงกระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติดบริเวณหน้าห้องเรียน	๑. นักเรียนเขียนสะท้อนผลลงกระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติดบริเวณหน้าห้องเรียน			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. Power Point เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๑)
๒. ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๑)
๓. ใบงานที่ ๙ ลำนำกลอนสวด (๑)

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๙ การสรุปใจความสำคัญจากการศึกษาที่มาของการอ่านบทโอ้อั้ววิหาราย

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - อธิบายที่มาของการสวดโอ้อั้ววิหารายได้	๑. ตอบคำถามจากชั้น นำเข้าสู่บทเรียน ๒. ตรวจคำตอบจาก ใบงานที่ ๖ (ข้อที่ ๑)	๑. คำถาม ๒. ใบงานที่ ๖ (ข้อ ที่ ๑)	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
ด้านทักษะ/กระบวนการ (S) - สรุปที่มาของการสวดโอ้อั้ววิหารายได้	ใช้วิธีการเดียวกับการ ประเมินสมรรถนะ	ใช้เครื่องมือเดียวกับการ ประเมิน สมรรถนะ	ใช้เกณฑ์เดียวกับการ ประเมินสมรรถนะ
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - บอกประโยชน์ของการสวดโอ้อั้ววิหารายในการปรับใช้ได้	๑. ประเมินการร่วม กิจกรรมการร่วม กิจกรรมแบบประเมิน สมรรถนะจากการ สรุปใจความสำคัญ ๒. ตรวจคำตอบจาก ใบงานที่ ๖ (ข้อที่ ๒ - ๓)	๑. แบบประเมิน สมรรถนะจาก การสรุปใจความ สำคัญ ๒. ใบงานที่ ๖ (ข้อ ที่ ๒ - ๓)	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับ ผู้เรียน สรุปสาระสำคัญโดยการถ่ายทอด ความคิดจากสารที่ได้รับด้วย ถ้อยคำที่ชัดเจนเข้าใจง่าย (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๑.๑.๔ ๒.๓.๑ ๔.๓.๑)	๑. ประเมิน สมรรถนะด้วย แบบประเมิน สมรรถนะจาก การสรุปใจความ สำคัญ ๒. ตรวจคำตอบจาก ใบงานที่ ๖ (ข้อที่ ๓)	๑. แบบประเมิน สมรรถนะจาก การสรุปใจความ สำคัญ ๒. ใบงานที่ ๖ (ข้อ ที่ ๓)	๑. ผ่านเกณฑ์ คุณภาพระดับ “ดี” ๒. ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมเป็น รายบุคคล	- แบบสังเกต พฤติกรรมตามตัว บ่งชี้คุณลักษณะอัน พึงประสงค์	ผ่าน / ไม่ผ่าน
--	--------------------------------	---	----------------

หมายเหตุ : (๑) การวัด การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ประเมินเป็นรายหน่วย ดูเครื่องมือ การประเมินในภาคผนวก

แบบประเมินสมรรถนะจากการสรุปใจความสำคัญ

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
๑. ความเข้าใจเนื้อหา	เข้าใจเนื้อหาได้ดีมาก สรุปใจความสำคัญได้ ครบถ้วนและถูกต้อง	เข้าใจเนื้อหาได้ดี สามารถสรุปใจความ สำคัญได้เกือบ ครบถ้วน	เข้าใจเนื้อหาในระดับ ปานกลาง สามารถ สรุปใจความสำคัญได้ บ้าง	ไม่เข้าใจเนื้อหาหลัก ไม่สามารถสรุป ใจความสำคัญได้
๒. การใช้ภาษาถูกต้อง และชัดเจน	ใช้ภาษาที่ถูกต้องและ ชัดเจนอย่างสมบูรณ์	ใช้ภาษาที่ถูกต้องและ ชัดเจนเกือบทั้งหมด	ใช้ภาษาที่ถูกต้องใน ระดับปานกลาง มี ความชัดเจนบางส่วน	ใช้ภาษาที่ไม่ถูกต้อง และไม่ชัดเจน
๓. การจัดระเบียบข้อมูล	ข้อมูลเรียงลำดับ ถูกต้อง มีการจัด ระเบียบข้อมูลอย่าง เป็นระบบ	ข้อมูลเรียงลำดับ ถูกต้องเกือบทั้งหมด มีการจัดระเบียบ ข้อมูลที่ดี	ข้อมูลเรียงลำดับไม่ ถูกต้องบางส่วน มี การจัดระเบียบบ้าง	ข้อมูลไม่เรียงลำดับ ไม่มีการจัดระเบียบ
๔. การสรุปใจความ สำคัญ	สรุปใจความสำคัญได้ ถูกต้องและครบถ้วน	สรุปใจความสำคัญได้ ถูกต้องเกือบทั้งหมด	สรุปใจความสำคัญ ถูกต้องบางส่วน	สรุปใจความสำคัญไม่ ถูกต้อง
๕. การระบุประโยชน์ของ การนำไปใช้	ระบุประโยชน์ที่ นำไปใช้ได้ครอบคลุม ชัดเจน ตรงตาม เจตนา	ระบุประโยชน์ที่ นำไปใช้ได้ครอบคลุม ชัดเจน ตรงตาม เจตนาโดยส่วนใหญ่	ระบุประโยชน์ที่ นำไปใช้ได้ครอบคลุม ชัดเจน ตรงตาม เจตนาบางส่วน	ไม่สามารถระบุ ประโยชน์ที่นำไปใช้ ได้

คำถาม

- “นักเรียนรู้จักบทร้อยกรองชนิดใดบ้างแล้วนักเรียนคิดว่าเจตนาของการอ่านบทร้อยกรองมีขึ้น
เพื่ออะไร”

คำถามสะท้อนคิด

การศึกษาที่มาของการสวดโอ้เอ้วิหารราย ส่งผลดีอย่างไร

เกณฑ์การพิจารณา

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๕ - ๒๐ คะแนน	ดีมาก
๑๐ - ๑๔ คะแนน	ดี
๕ - ๙ พอใช้	พอใช้
๐-๔ คะแนน	ปรับปรุง

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

.....

*หมายเหตุ : ดูแนวคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๘)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัขนานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ้วหารราย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๘)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงบัญญัติเป็นธรรมเนียมไว้ว่า เมื่อถึงฤดูฝนให้พระภิกษุที่จาริกธรรมาออกไปสั่งสอนประกาศพระศาสนาในที่ต่าง ๆ ให้หยุดพักประจำ ณ ที่แห่งใดแห่งหนึ่ง ต่อมาเราเรียกสถานที่นั้นว่า วัดหรืออาราม ตลอดฤดูฝนเป็นเวลา ๓ เดือน ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ถึงกึ่งกลางเดือน ๑๑ เรียกว่า “เข้าพรรษา” จึงถือเป็นแบบธรรมเนียมพุทธบัญญัติ เมื่อพระภิกษุสงฆ์หยุดพักอยู่ที่ ประจำพรรษา ณ อารามหรือวัดเช่นนี้แล้ว พุทธศาสนิกชนจึงไปฟังธรรมถวายสักการะบำเพ็ญกุศล แก่พระภิกษุสงฆ์ แต่นั้นมาจึงเรียกว่า “เทศกาลเข้าพรรษา”

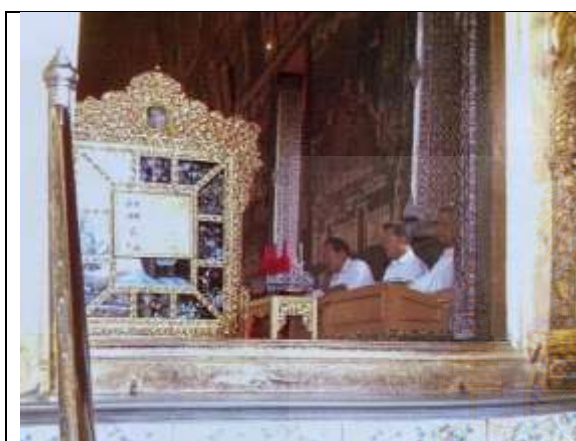
พระราชพิธีหลวงในเทศกาลเข้าพรรษา กลางพรรษา และออกพรรษา จัดราชบัณฑิตขุนนาง ข้าราชการมหาดเล็กมหาดเล็กในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวัง ส่วนภายนอกพระอุโบสถ นักเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จะตั้งโต๊ะหมู่บูชาที่ศาลาราย ๑๒ หลัง รอบพระอุโบสถ ผลัดกันอ่านฉันทที่ศาลาราย

ตามโบราณราชประเพณีในพระราชพิธีสิบสองเดือน ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ว่า การสวดมหาชาติคำหลวง เป็นธรรมเนียมมีมาแต่ในแผ่นดินพระเจ้าทรงธรรม นัยหนึ่งเรียกว่าไอ้เอ้วหารราย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริว่า ด้วยทุกวันนี้ ก็ไม่มีผู้ใดชอบฟัง ด้วยฟังก็ไม่มีใครจะเข้าใจ จึงโปรดเกล้าฯ ให้จัดนักเรียนโรงเรียนอ่านหนังสือสวด ตามที่เล่าเรียนเป็น ทำนองยานี ๑๑ ฉบับ ๑๖ สุรางคนางค์ ๒๘ ตามแต่ผู้ใดจะถนัด สวดเรื่องใดทำนองใดทุก ศาลาราย ศาลาสองคน พระราชทานเงินเป็นรางวัล คนหนึ่งวันละสลึง ถ้าผู้ใดสวดดีอาจารย์ก็ยกมาไว้ศาลาที่เป็นทางเสด็จพระราชดำเนิน ถ้าสำหรับใดสวดดี บางปีก็ได้พระราชทานรางวัลเพิ่มเติมบ้าง เป็นการล่อให้นักเรียนมีใจฝึกซ้อมในการอ่านหนังสือ ส่วนที่สวดพระมหาชาติคำหลวงสำหรับใหญ่นั้น ปัจจุบันยังคงสวดอยู่ในพระอุโบสถตามอย่างแต่ก่อน

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

หนังสือสาส์นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงตั้งโรงเรียนสอนหนังสือไทย ขึ้นเป็นปฐมที่โรงงานเข้าประตูต้นสน (ประตูศรีสุนทร) ครั้นถึงเทศกาลที่ขุนทินขุนทานสวดมหาชาติ คำหลวง ในโบสถ์วัดพระแก้ว จึงโปรดให้จัดเด็กที่โรงงานมาสวด “ไอ้เอื้อวิหารราย” อย่างโบราณที่ศาลาราย ครั้นเมื่อเลิก โรงเรียนที่โรงงาน สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพจึงสั่งให้โรงเรียน ขึ้นประณมของ หลวงที่ตั้งขึ้น ณ ที่ต่าง ๆ ให้จัดเด็กมาสวดไอ้เอื้อวิหารรายแทนเด็กโรงงานโรงเรียนละศาลา รอบพระอุโบสถ ตั้งแต่นั้นมา จนเป็นพิธีสืบเนื่องมาถึงปัจจุบัน นักเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จะสวดไอ้เอื้อวิหารราย เข้าพรรษา ๓ วัน กลางพรรษา ๓ วัน และออกพรรษา ๓ วัน

ราชบัณฑิตสวดมหาชาติคำหลวง ในพระอุโบสถ
วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

นักเรียนสวดไอ้เอื้อวิหารราย ณ ศาลาราย รอบพระ
อุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสถาปนาโรงเรียน พระตำหนักสวนกุหลาบ ในพระบรมมหาราชวังขึ้นใหม่ เมื่อครั้งสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พุทธศักราช ๒๕๒๕ เพื่อดำเนินรอยตามพระยุคลบาทสมเด็จพระปิตามหัยกา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ พระผู้ทรงก่อตั้งโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ ในพระบรมมหาราชวัง เป็นครั้งแรก

(.....มีต่อ.....)

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๘)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขับขันสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๘)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เรื่อง ‘ไอ้เอ๋วิหารราย’ (หรือ ‘ไอ้เอ๋พิหารราย’) ซึ่งเป็นสำนวนหมายถึง ยึดยึด อ้อยอิ่ง ล่าช้า เรื่องนี้พบใน ‘สาส์นสมเด็จ’ ฉบับลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๔ ท่านว่า คำมูลการสวดไอ้เอ๋วิหารรายนั้น มาจากเมืองนครศรีธรรมราช การที่มีเด็กสวดตามศาลารายในวัดพระแก้วนั้น เพิ่งมีขึ้นในรัชกาลที่ ๓ ด้วยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ ทรงตั้งโรงเรียนสอนหนังสือไทยขึ้นเป็นปฐมที่โรงเรียนข้างประตูต้นสน ครั้นถึงเทศกาลที่ขุนทินขุนทานสวดมหาชาติคำหลวง ในโบสถ์วัดพระแก้ว จึงโปรดฯ ให้จัดเด็กนักเรียนที่โรงเรียนมาสวด ‘ไอ้เอ๋วิหารราย’ อย่างโบราณที่ศาลาราย เลยเป็นธรรมเนียมมาจนในรัชกาลที่ ๔ และที่ ๕ จนกระทั่งเลิกโรงเรียนที่โรงเรียน มีโรงเรียนชั้นประถมของหลวง จึงจัดเด็กตามชั้นประถมที่ต่าง ๆ มาสวดไอ้เอ๋วิหารรายแทนเด็กโรงเรียนหลวง

เมื่อเปลี่ยนเป็นสวดตามศาลา มิได้สวดตามวิหารรายอย่างเดิม บางทีอาจมีผู้เรียกเพี้ยนไปเป็นอย่างอื่น พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ จึงทรงมีพระบรมราชโองการประกาศว่า

“สวดหนังสือสวดอย่างเช่นเด็ก ๆ สวดนั้น เรียกชื่อว่าสวดไอ้เอ๋พิหารราย จะสวดที่พิหารรายก็ดี สวดที่พระระเบียงก็ดี สวดที่พิหารใหญ่ ที่ศาลา กุฏิ ที่ใด ๆ ก็ดี ก็คงเรียกชื่อยืนอยู่อย่างเดียวกันว่า ไอ้เอ๋พิหารราย ไม่ยกย้ายไปตามที่สวดเลย”

ต่อมาคำว่า ‘ไอ้เอ๋วิหารราย’ มาเป็นสำนวนหมายถึงช้าอ้อยอิ่ง เพราะการสวดแบบนี้สวดช้า ๆ มีเอื้อนมีสร้อยประกอบยืดยาว ยิ่งเด็ก ๆ สวดก็ยิ่งลากเสียงยาวนาน

นางปริศนา พงษ์ทัตศิริกุล เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม ให้ความรู้เกี่ยวกับ “การสวดไอ้เอ๋วิหารราย” ดังนี้

“การสวดไอ้เอ๋วิหารราย” มีมาตั้งแต่สมัยอยุธยา เดิม คือ การสวดของผู้ที่กำลังฝึกหัดสวดมหาชาติคำหลวง ซึ่งยังสวดไม่คล่อง ไม่ถูกทำนอง จึงนั่งฝึกซ้อมตามวิหารเล็กที่รายรอบพระอุโบสถวัดพระศรีสรรเพชญ์ เมื่อสวดจนชำนาญแล้วจึงได้ขึ้นไปสวดในวิหารใหญ่ให้พระเจ้าแผ่นดินทรงฟัง ครั้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนสอนหนังสือขึ้นที่โรงเรียน และโปรดฯ นักเรียนโรงเรียนนำหนังสือ ที่เรียนเรื่องใดก็ได้มาเป็นบทสวด ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยให้สวดตามที่เรียนมาตามถนัด เป็น ๓ ทำนอง คือ ทำนองยานี ฉบับแ และสร้างคนางค์ ทำให้การฝึกสวดมหาชาติคำหลวงเดิมเปลี่ยนเป็นการสวดกาพย์พระไชยสุริยาเสียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งหลังจากโรงเรียนเลิกไปแล้ว สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ทรงจัดนักเรียนชั้นประถมศึกษาจาก ๖ โรงเรียนมารับหน้าที่สวดไอ้เอ๋วิหารรายแทน ได้แก่ โรงเรียนราชวินิต โรงเรียนมหาวิธานวัตร โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม โรงเรียนวัดพลับพลาชัย โรงเรียนวัดอมรินทราราม และโรงเรียนวัดประยุรวงศาวาส ซึ่งทั้งหกโรงเรียนก็ได้รับหน้าที่สวดมาระยะหนึ่ง ก่อนจะหาผู้สืบทอดการสวดต่อไม่ได้ และเลิกไปในที่สุด กล่าวโดยย่อ การสวดไอ้เอ๋วิหารราย ก็คือ การทำนองอ่านหนังสือสวดของเด็กนักเรียน ซึ่งใช้กลอนสวดเป็นแบบเรียนฝึกการอ่านในสมัยที่วัดยังทำหน้าที่เป็นสถานศึกษาอยู่ และที่มาของชื่อก็คือ การที่ผู้อ่านหรือผู้สวดต้องมาสวดตามวิหารรายรอบพระอุโบสถ

ในช่วงเทศกาลต่าง ๆ นั้นเอง ซึ่งการสวดดังกล่าวนอกจากจะช่วยฝึกการอ่านแล้ว เด็ก ๆ ยังได้ซึมซับคำสอนดีๆ ที่มีอยู่ในบทสวดด้วย

ไอ้เอ๋วิหารรายคืออะไร

ท่านคงเคยได้ยินสำนวนว่า “ไอ้เอ๋วิหารราย” ซึ่งมีความหมายว่า ชักช้า มาบ้าง หรือหลายท่านคงเคยเข้าไปในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดารามในระหว่างเข้าพรรษา และตรงกับเทศกาลสวดมหาชาติคำหลวง ท่านคงจะสังเกตเห็นตามวิหารรายรอบพระอุโบสถจะมีเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา นั่งอยู่ศาลาละ ๓ คน บนศาลาตั้งโต๊ะหมู่บูชา มีม้ารองหนังสือวางไว้ และเมื่อถึงเวลาเด็กเหล่านี้ก็จะอ่านหนังสือเป็นทำนองอันไพเราะเวียนกันไปทีละศาลาจนครบหมด เรียกว่า “ไอ้เอ๋วิหารราย”

ศาลาราย หรือวิหารราย เป็นศาลาโถงที่สร้างขึ้นเป็นหลังๆ เรียงแถวกันใช้เป็นที่สำหรับพักผ่อนในบริเวณวัด รอบพระอุโบสถหรือวิหารเช่น ศาลารายรอบพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เป็นต้น

ประวัติความเป็นมา

สมัยกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงอุทิศพระราชวังส่วนหนึ่งให้สถาปนาเป็นวัดพระศรีสรรเพชญ์และให้ประชุมนักปราชญ์ราชบัณฑิตแห่งมหาชาติคำหลวง โดยมีพระสังฆราชเป็นประธานเพื่อใช้สวดในพระอุโบสถวัดพระศรีสรรเพชญ์ เมื่อแต่งเสร็จแล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ฝึกซ้อมนักสวดตามวิหารที่รายรอบวัดพระศรีสรรเพชญ์ และคัดเลือกผู้ที่สวดดี คล่องแคล่ว แม่นยำในอักขระและทำนองขึ้นไปอ่านที่วิหารใหญ่ ถวายสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ๓ ชุด ชุดละ ๔ คน เพื่อสับเปลี่ยนกัน ส่วนที่เหลือก็ให้ฝึกหัดสวดกันต่อไปตามศาลารายเช่นเดิม จึงเกิดเป็นสำนวน “ไอ้เอ๋วิหารราย” ขึ้น

การสวดมหาชาติคำหลวงในสมัยอยุธยาสวดในระหว่างเข้าพรรษา ๓ ครั้ง คือ ตอนเข้าพรรษาครึ่งหนึ่ง กลางพรรษาครึ่งหนึ่ง และออกพรรษาอีกครั้งหนึ่ง พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชศรัทธาเสด็จพระราชดำเนินมาฟังทุกนัด เมื่อสวดครบสามนัดแล้วจะพระราชทานเงินรางวัลให้แก่ผู้สวดทั้ง ๓ ชุด ๆ ละ ๑ ชั่ง การสวดมหาชาติคำหลวงยังคงมีสวดเป็นประจำตลอดมา แต่ภายหลังเรียกว่า “สวดไอ้เอ๋วิหารราย” อาจเป็นเพราะคนรุ่นหลังไม่ทราบว่ามีการสวดมหาชาติคำหลวงในวิหารใหญ่เห็นแต่เพียงการสวดฝึกหัดตามศาลารายเท่านั้น จึงเข้าใจว่านั่นคือการสวดไอ้เอ๋วิหารราย ดังปรากฏในทำนองมหาพนฉบับตั้งสวดในวัดพระศรีรัตนศาสดารามว่า

“มีนามไพเราะว่าพระ คำหลวง
ที่ตื่นต่าสติปวง ปองเรียก อิงมา

แรกเรียกตามกระทรวง กษัตริย์สร้าง
ผองอ่อนแออ่านอ้าง ไอ้เอ๋วิหารราย”

เมื่อกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าในพุทธศักราช ๒๓๑๐ หนังสือมหาชาติคำหลวงกระจัดกระจายสูญหายไปเกือบหมด ในสมัยรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นักปราชญ์บัณฑิตแต่งมหาชาติคำหลวงซ่อมแซมแก้ไขที่สูญหาย คือ หิมพานต์ ทานกัณฑ์ จุลพน มัทรี สกปรรรพ และฉกษัตริย์ ขึ้นใหม่ การสวดมหาชาติคำหลวงก็ยังสวดเป็นประจำสืบทอดกันมาเหมือนสมัยกรุงศรี

อยุธยา โดยสวดในพระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม มีหัวหน้าสวดได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ว่า “ขุนทิน” “ขุนทาน” และพระมหากษัตริย์เสด็จฟังการสวดทุกนัด

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนสอนหนังสือไทยขึ้นที่ โรงทานข้างประตูต้นสน เมื่อถึงเทศกาลที่ขุนทิน ขุนทาน สวดมหาชาติคำหลวงในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดนักเรียนโรงทานมาสวดที่ศาลาราย ด้านเหนือของพระอุโบสถด้วย แต่แทนที่จะสวดมหาชาติคำหลวงเปลี่ยนเป็นสวดเทียบมูลบทแหวน เมื่อขุนทิน ขุนทาน ถึงแก่อนิจกรรมแล้วการสวดมหาชาติ ก็เรียวยาวเหลือแต่สวดกัณฑ์มหาพนเพียงกัณฑ์เดียว

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริจะให้มีการสวด ตามศาลารายรอบพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ซึ่งมีทั้งหมด ๑๒ ศาลา แต่ข้าราชการในกรมธรรมการขณะนั้นมีจำนวนน้อย และผู้ฟังก็คงจะไม่ค่อยสนใจฟังสวดเทียบมูลบทแหวน จึงทรงโปรดเกล้าฯ ให้นักเรียนโรงทานมาสวดตามหนังสือที่ตนเรียน คือ เรื่องกาพย์พระไชยสุริยา ของสุนทรภู่ สวดโอ้เอื้อวิหารรายจึงกลายจากการฝึกหัดสวดมหาชาติคำหลวงในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นสวดเรื่องกาพย์พระไชยสุริยามาจนทุกวันนี้ เมื่อเลิกโรงเรียนสอนภาษาไทยที่โรงทานแล้ว สมเด็จพระบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงจัดนักเรียนชั้นประถมศึกษา ๖ โรงเรียน เข้ามาสวดโอ้เอื้อวิหารรายคือ โรงเรียนราชวินิต โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชินี โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม โรงเรียนวัดพลับพลาชัย โรงเรียนวัดอมรินทราราม และโรงเรียนวัดประยุรวงศาวาส ซึ่งโรงเรียนเหล่านี้ยังคงทำหน้าที่สวดโอ้เอื้อวิหารรายมาจนถึงปัจจุบันนี้

ก่อนสวดโอ้เอื้อวิหารรายแต่ละศาลาจะจัดโต๊ะหมู่บูชา มีเชิงเทียนแจกันดอกไม้ กระจกธูปพร้อมมีม้าสำหรับวางหนังสือ ๑ ตัว เมื่อถึงเวลานักเรียนผู้สวด ซึ่งมีศาลาละ ๓ คน จะนำหนังสือกาพย์พระไชยสุริยาเปิดวางไว้บนม้านั้น เมื่อจะเริ่มอ่านผู้อ่านทั้ง ๓ คนจะนั่งคุกเข่า คนหนึ่งเป็นผู้จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย เสร็จแล้วกราบเบญจางคประดิษฐ์พร้อมกัน นั่งพับเพียบอ่านกาพย์พระไชยสุริยา การสวดโอ้เอื้อวิหารรายนี้จะสวดกันไปทีละศาลา เมื่อเริ่มต้นอ่านแต่ละ ศาลาปฏิบัติเช่นเดียวกันหมด เมื่อเริ่มอ่านรอบสองผู้อ่านเพียงแต่กราบด้วยเบญจางคประดิษฐ์เท่านั้น อ่านเช่นนี้ไปทีละศาลา จนได้เวลาพระสงฆ์เริ่มแสดง พระธรรมเทศนาในพระอุโบสถ จึงเลิกสวด จะขอยกบทสวดโอ้เอื้อวิหารรายในกาพย์พระไชยสุริยา มาให้ดูเป็นตัวอย่าง ส่วนท่วงทำนองในการอ่านนั้น ขอให้ท่านโปรดลองเข้าไปฟังในวัดพระที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในเวลาเช้าพรรษา ตัวอย่างบทสวดคือ

ที่มา <https://www.royaloffice.th/๒๐๒๓/๐๘/๐๑/>

<https://www.stou.ac.th/study/projects/training/culture/oaeviharai.htm>

ตัวอย่างบทสวดไอ้เอ้ววิหารราย

บทสวดไอ้เอ้ววิหารราย ทำนองหลวง เรื่อง พระไชยสุริยา ของสุนทรภู่

ยานี้ ๑๑ (แม่ ก กา)

ที่แพ้แก่ชนะ	ไม่ถือพระประเวณี
ซี้ฉ้อก็ได้ดี	ไล่ดำตีมีอาญา
ที่ซื้อถือพระเจ้า	ว่าโง่เง่าเต่าปูปลา
ผู้เฒ่าเหล่าเมธา	ว่าใบ้บ้าสาระยำ
ภิกษุสมณะ	เล่าก็ละพระธรรม
คาถาลำนำ	ไปเร่ร่ำทำเนโก
ไม่จำคำผู้ใหญ่	ศิระขมิ้นในยโส
ที่ดีมีอะโซ	ข้าขอโมทนาไป
พาราสาละวดี	ใครไม่มีปราณีใคร
ดุเดือดแต่ใจ	ที่ใครได้ใส่เอาพอ
ผู้ที่มีฝีมือ	ทำดุเดือดไม่ซื้อขอ
ไล่คว่ำผ้าที่คอ	อะไรลอกก็เอาไป
ข้าเฝ้าเหล่าเสนา	มิได้ว่าหมู่ข้าไท
ถือน้ำร่ำเข้าไป	แต่น้ำใจไม่นำพา
หาได้ใครหาเอา	ไพร่ฟ้าเศร้ายะเล่าอร่า
ผู้ที่มีอาญา	ไล่ตีดำไม่ปราณี
ผีป่ามากระทำ	มรณกรรมชาวบุรี
น้ำป่าเข้าธานี	ก็ไม่มีที่อาศัย
ข้าเฝ้าเหล่าเสนา	หนีไปหาพาราไกล
ชีบาล่าลิไป	ไม่มีใครในธานีฯ

ใบงานที่ ๙ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๑)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัณฑ์ขันธ์สำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอวหารราย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. การสวดโอ้เอ้วิหารรายมีที่มาและสาระสำคัญอย่างไร จงอธิบาย (๕ คะแนน)

ตอบ.....

๒. จากกิจกรรมที่นักเรียนได้ฝึกอ่านภาพยนต์มาทั้ง ๓ ทำนอง นักเรียนได้ประโยชน์อย่างไรบ้าง (๕ คะแนน)

ตอบ.....

๓. นักเรียนคิดว่า การสวดไอ้เอ๋ววิหารรายสัปดาห์สามารถนำไปบูรณาการในชีวิตประจำวันได้อย่างไร แล้วจะอย่างไร เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการอ่านไอ้เอ๋ววิหารรายสัปดาห์ไป จงอธิบาย (๑๐ คะแนน)

[illegible]

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๘)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒	เรื่อง ขับขันสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย	
รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑	รายวิชา ภาษาไทย	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ภาคเรียนที่ ๑	เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม.๑/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่อง

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๒.๑ ใช้กระบวนการสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวใน
รูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษา
ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ท ๒.๑ ม.๑/๒ เขียนสื่อสารโดยใช้ ถ้อยคำถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสม และสละสลวย

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด
และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด ท ๓.๑ ม.๑/๓ พูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง
เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม.๑/๕ ท่องจำบทอาขยาน ตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มี
คุณค่าตามความสนใจ

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ นิยามคำ ไอ้เอ๋ ที่เป็นคำนามว่า เรียกการสวด
กาพย์ลำนำเป็นทำนองอย่างหนึ่งที่นักเรียนสวดตามศาลารายวัดพระศรีรัตนศาสดารามในวันเข้าพรรษา วันกลาง
พรรษา และวันออกพรรษา ว่า สวดไอ้เอ๋วิหารราย และที่เป็นคำวิเศษณ์หมายถึง ชักช้า ส่วนคำ วิหารราย
พจนานุกรมฯ นิยามว่า วิหารขนาดเล็กเคียงกับวิหารน้อย ตั้งเรียงรายภายในพุทธาวาสโดยรอบ เช่น วิหารราย
วัดพระศรีสรรเพชญ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ศาลารายที่ใช้สำหรับพิธีสวดไอ้เอ๋วิหารราย เช่น ศาลารายวัด
พระศรีรัตนศาสดาราม กรุงเทพมหานคร

การให้นักเรียนได้ศึกษาที่มาและความสำคัญของการอ่านไอ้เอ๋วิหารราย จะทำให้ทราบขั้นตอนและ
วิธีการสวดที่เป็นขั้นตอนได้ถูกต้อง

๓. สารการเรียนรู้

การสวดมหาชาติคำหลวงในสมัยอยุธยาสวดในระหว่างเข้าพรรษา ๓ ครั้ง คือ ตอนเข้าพรรษารั้งหนึ่ง กลางพรรษารั้งหนึ่ง และออกพรรษาอีกหนึ่ง พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชศรัทธาเสด็จพระราชดำเนิน มาฟังทุกนัด เมื่อสวดครบสามนัดแล้วจะพระราชทานเงินรางวัลให้แก่กษัตริย์ทั้ง ๓ ชุด ๆ ละ ๑ ชั่ง การสวด มหาชาติคำหลวงยังคงมีสวดเป็นประเพณีตลอดมา แต่ภายหลังเรียกว่า “สวดไอ้เอวี่หารราย” อาจเป็นเพราะ คนรุ่นหลังไม่ทราบว่ามีการสวดมหาชาติคำหลวงในวิหารใหญ่เห็นแต่เพียงการสวดฝึกหัดตามศาลารายเท่านั้น จึงเข้าใจว่านั่นคือการสวดไอ้เอวี่หารราย ดังปรากฏในท้ายกัณฑ์มหาพนฉบับตั้งสวดในวัดพระศรีรัตนศาสดารามว่า

“มีนามไพบระว่าพระ คำหลวง
ที่ต้นต่าสติปวง ปองเรียก อิงมา

แรกเรียกตามกระทรวง กษัตริย์สร้าง
ผองอ่อนแออ่านอ้าง ไอ้เอวี่หารราย”

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

๑) อธิบายที่มาของการสวดไอ้เอวี่หารรายได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (S)

๑) สรุปที่มาของการสวดไอ้เอวี่หารรายได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

๑) บอกประโยชน์ของการสวดไอ้เอวี่หารรายในการปรับใช้ได้

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

สรุปสาระสำคัญโดยการถ่ายทอดความคิดจากสารที่ได้รับด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนเข้าใจง่าย (๑.๑.๑

๑.๑.๓ ๑.๑.๔ ๒.๓.๑ ๔.๓.๑)

๘. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๘.๑ มุ่งมั่นการทำงาน

๘.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

๘.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๘)

หน่วยที่ ๒ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขั้วขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน สรุปสาระสำคัญโดยการถ่ายทอดความคิดจากสารที่ได้รับด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนเข้าใจง่าย (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๑.๑.๔ ๒.๓.๑ ๔.๓.๑) ด้านความรู้ (K) - อธิบายที่มาของการสวดไอ้เอ๋วิหารรายได้	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๕ นาที) ๑. ครูทบทวนการเรียนรู้และตั้งคำถาม ๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า – “ <i>นักเรียนคิดว่า การอ่านไอ้เอ๋วิหารราย สามารถให้ประโยชน์อย่างไรบ้าง</i> ” ๓. ครูเชื่อมโยงกิจกรรมในชั่วโมงนี้ว่า ศึกษาเรื่องการศึกษามาของกลอนสวด (ไอ้เอ๋วิหารราย)	๑. นักเรียนร่วมกันระดมความคิดเพื่อตอบคำถาม	- สื่อ Power Point - ใบความรู้ที่ ๑๐ เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๘)	- ใบงานที่ ๑๐ เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๘)	๑. ตอบคำถามจากคำถามชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ๒. ประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยประเมินแบบประเมินสมรรถนะจากการสรุปใจความสำคัญ ๓. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบสังเกต
	ขั้นสอน (๑๕ นาที) ๑. ครูแจกใบงานแล้วให้นักเรียนศึกษาความรู้ที่ปรากฏ จากนั้นให้ร่วมกันพูดคุยที่สาระสำคัญที่ปรากฏในใบงานแล้วแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงสิ่งที่ได้จากการอ่าน	๑. นักเรียนศึกษาใบความรู้แล้วร่วมกันพูดคุยถึงสาระสำคัญที่ปรากฏ			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๘)

หน่วยที่ ๒ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขับขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋ววิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
ด้านทักษะกระบวนการ (S) - สรุปที่มาของการสวดไอ้เอ๋ววิหารรายได้	๒. ครูเป็นผู้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมแล้วอธิบายสิ่งที่ปรากฏเพื่อเป็นการทบทวนความรู้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น				พฤติกรรมตาม ตัวบ่งชี้ คุณลักษณะอัน พึงประสงค์
ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - บอกประโยชน์ของการสวดไอ้เอ๋ววิหารรายในการปรับใช้ได้	ขั้นปฏิบัติ (๒๕ นาที) ๑. ครูให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญที่ปรากฏในใบงาน จากนั้นให้พูดคุยแลกเปลี่ยนประเด็นสำคัญก่อนนำเสนอผลงาน โดยครูเป็นผู้กำกับดูแลให้คำแนะนำเพิ่มเติม ๒. ครูให้นักเรียนนำเสนอผลงานตามลำดับ	๑. นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอน ๒. นักเรียนนำเสนอผลงาน			
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘.๑ มุ่งมั่นการทำงาน ๘.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ๘.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	ขั้นสรุป (๕ นาที) ๑. ครูสรุปภาพรวมของความสามารถทางการสรุปสาระสำคัญของการอ่านไอ้เอ๋ววิหารราย หลังจากนั้นให้นักเรียนเขียนลงกระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติดบริเวณหน้าห้องเรียน	๑. นักเรียนเขียนสะท้อนผลลงกระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติดบริเวณหน้าห้องเรียน			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. Power Point เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๘)
๒. ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๘)
๓. ใบงานที่ ๑๐ เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๘)

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๑๐ การสรุปใจความสำคัญจากการศึกษาที่มาของการอ่านบทโอเอ้ววิหารราย

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - อธิบายที่มาของการสวดโอเอ้ววิหารรายได้	๑. ตอบคำถามจากขั้น นำเข้าสู่บทเรียน ๒. ตรวจคำตอบจาก ใบงานที่ ๘ (ข้อที่ ๑)	๑. คำถาม ๒. ใบงานที่ ๘ (ข้อ ที่ ๑)	ผ่านคะแนนร้อยละ ๘๐
ด้านทักษะ/กระบวนการ (S) - สรุปที่มาของการสวดโอเอ้ววิหาร รายได้	ใช้วิธีการเดียวกับการ ประเมินสมรรถนะ	ใช้เครื่องมือเดียวกับการ ประเมิน สมรรถนะ	ใช้เกณฑ์เดียวกับการ ประเมินสมรรถนะ
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - บอกประโยชน์ของการสวดโอเอ้ว วิหารรายในการปรับใช้ได้	๑. ประเมินการร่วม กิจกรรมการร่วม กิจกรรมแบบประเมิน สมรรถนะจากการ สรุปใจความสำคัญ ๒. ตรวจคำตอบจาก ใบงานที่ ๘ (ข้อที่ ๒ - ๓)	๑. แบบประเมิน สมรรถนะจาก การสรุปใจความ สำคัญ ๒. ใบงานที่ ๘ (ข้อ ที่ ๒ - ๓)	ผ่านคะแนนร้อยละ ๘๐
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับ ผู้เรียน สรุปสาระสำคัญโดยการถ่ายทอด ความคิดจากสารที่ได้รับด้วย ถ้อยคำที่ชัดเจนเข้าใจง่าย (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๑.๑.๔ ๒.๓.๑ ๔.๓.๑)	๑. ประเมิน สมรรถนะด้วย แบบประเมิน สมรรถนะจาก การสรุปใจความ สำคัญ ๒. ตรวจคำตอบจาก ใบงานที่ ๘ (ข้อที่ ๓)	๑. แบบประเมิน สมรรถนะจาก การสรุปใจความ สำคัญ ๒. ใบงานที่ ๘ (ข้อ ที่ ๓)	๑. ผ่านเกณฑ์ คุณภาพระดับ “ดี” ๒. ผ่านคะแนนร้อย ละ ๘๐

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘.๑ มุ่งมั่นการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมเป็น รายบุคคล	- แบบสังเกต พฤติกรรมตามตัว บ่งชี้คุณลักษณะอัน พึงประสงค์	ผ่าน / ไม่ผ่าน
--	--------------------------------	---	----------------

หมายเหตุ : (๑) การวัด การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ประเมินเป็นรายหน่วย ดูเครื่องมือ การประเมินในภาคผนวก

แบบประเมินสมรรถนะจากการสรุปใจความสำคัญ

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
๑. ความเข้าใจเนื้อหา	เข้าใจเนื้อหาได้ดีมาก สรุปใจความสำคัญได้ ครบถ้วนและถูกต้อง	เข้าใจเนื้อหาได้ดี สามารถสรุปใจความ สำคัญได้เกือบ ครบถ้วน	เข้าใจเนื้อหาในระดับ ปานกลาง สามารถ สรุปใจความสำคัญได้ บ้าง	ไม่เข้าใจเนื้อหาหลัก ไม่สามารถสรุป ใจความสำคัญได้
๒. การใช้ภาษาถูกต้อง และชัดเจน	ใช้ภาษาที่ถูกต้องและ ชัดเจนอย่างสมบูรณ์	ใช้ภาษาที่ถูกต้องและ ชัดเจนเกือบทั้งหมด	ใช้ภาษาที่ถูกต้องใน ระดับปานกลาง มี ความชัดเจนบางส่วน	ใช้ภาษาที่ไม่ถูกต้อง และไม่ชัดเจน
๓. การจัดระเบียบข้อมูล	ข้อมูลเรียงลำดับ ถูกต้อง มีการจัด ระเบียบข้อมูลอย่าง เป็นระบบ	ข้อมูลเรียงลำดับ ถูกต้องเกือบทั้งหมด มีการจัดระเบียบ ข้อมูลที่ดี	ข้อมูลเรียงลำดับไม่ ถูกต้องบางส่วน มี การจัดระเบียบบ้าง	ข้อมูลไม่เรียงลำดับ ไม่มีการจัดระเบียบ
๔. การสรุปใจความ สำคัญ	สรุปใจความสำคัญได้ ถูกต้องและครบถ้วน	สรุปใจความสำคัญได้ ถูกต้องเกือบทั้งหมด	สรุปใจความสำคัญ ถูกต้องบางส่วน	สรุปใจความสำคัญไม่ ถูกต้อง
๕. การระบุประโยชน์ของ การนำไปใช้	ระบุประโยชน์ที่ นำไปใช้ได้ครอบคลุม ชัดเจน ตรงตาม เจตนา	ระบุประโยชน์ที่ นำไปใช้ได้ครอบคลุม ชัดเจน ตรงตาม เจตนาโดยส่วนใหญ่	ระบุประโยชน์ที่ นำไปใช้ได้ครอบคลุม ชัดเจน ตรงตาม เจตนาบางส่วน	ไม่สามารถระบุ ประโยชน์ที่นำไปใช้ ได้

คำถาม

- “นักเรียนคิดว่าการอ่านโอเอ็ววิหารราย สามารถให้ประโยชน์อย่างไรบ้าง”

คำถามสะท้อนคิด

การศึกษาที่มาของการสวดโอ้เอ้วิหารราย ส่งผลดีอย่างไร

เกณฑ์การพิจารณา

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๕ - ๒๐ คะแนน	ดีมาก
๑๐ - ๑๔ คะแนน	ดี
๕ - ๙ พอใช้	พอใช้
๐-๔ คะแนน	ปรับปรุง

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

.....

*หมายเหตุ : ดูแนวคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๘)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัขนานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๘)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงบัญญัติเป็นธรรมเนียมไว้ว่า เมื่อถึงฤดูฝนให้พระภิกษุที่จาริกธรรมาศออกไปสั่งสอนประกาศพระศาสนาในที่ต่าง ๆ ให้หยุดพักประจำ ณ ที่แห่งใดแห่งหนึ่ง ต่อมาเราเรียกสถานที่นั้นว่า วัดหรืออาราม ตลอดฤดูฝนเป็นเวลา ๓ เดือน ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ถึงกึ่งกลางเดือน ๑๑ เรียกว่า “เข้าพรรษา” จึงถือเป็นแบบธรรมเนียมพุทธบัญญัติ เมื่อพระภิกษุสงฆ์หยุดพักอยู่ที่ ประจำพรรษา ณ อารามหรือวัดเช่นนี้แล้ว พุทธศาสนิกชนจึงไปฟังธรรมถวายสักการะบำเพ็ญกุศล แก่พระภิกษุสงฆ์ แต่นั้นมาจึงเรียกว่า “เทศกาลเข้าพรรษา”

พระราชพิธีหลวงในเทศกาลเข้าพรรษา กลางพรรษา และออกพรรษา จัดราชบัณฑิตขุนนาง ข้าราชการมหาดเล็กในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวัง ส่วนภายนอกพระอุโบสถ นักเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จะตั้งโต๊ะหมู่บูชาที่ศาลาราย ๑๒ หลัง รอบพระอุโบสถ ผลัดกันอ่านฉันทที่ศาลาราย

ตามโบราณราชประเพณีในพระราชพิธีสิบสองเดือน ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ว่า การสวดมหาชาติคำหลวง เป็นธรรมเนียมมีมาแต่ในแผ่นดินพระเจ้าทรงธรรมนัยหนึ่งเรียกว่าไอ้เอ๋วิหารราย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริว่า ด้วยทุกวันนี้ ก็ไม่มีผู้ใดชอบฟัง ด้วยฟังก็ไม่มีใครจะเข้าใจ จึงโปรดเกล้าฯ ให้จัดนักเรียนโรงเรียนอ่านหนังสือสวด ตามที่เล่าเรียนเป็นทำนองยานี ๑๑ ฉบับ ๑๘ สุรางคนางค์ ๒๘ ตามแต่ผู้ใดจะถนัด สวดเรื่องใดทำนองใดทุก ศาลาราย ศาลาสองคน พระราชทานเงินเป็นรางวัล คนหนึ่งวันละสลึง ถ้าผู้ใดสวดดีอาจารย์ก็ยกมาไว้ศาลาที่เป็นทางเสด็จพระราชดำเนิน ถ้าสำหรับใดสวดดี บางปีก็ได้พระราชทานรางวัลเพิ่มเติมบ้าง เป็นการล่อให้นักเรียนมีใจฝึกซ้อมในการอ่านหนังสือ ส่วนที่สวดพระมหาชาติคำหลวงสำหรับใหญ่นั้น ปัจจุบันยังคงสวดอยู่ในพระอุโบสถตามอย่างแต่ก่อน

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

หนังสือสาส์นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงตั้งโรงเรียนสอนหนังสือไทย ขึ้นเป็นปฐมที่โรงงานเข้าประตูต้นสน (ประตูศรีสุนทร) ครั้นถึงเทศกาลที่ขุนทินขุนทานสวตมหาชาติ คำหลวง ในโบสถ์วัดพระแก้ว จึงโปรดให้จัดเด็กที่โรงงานมาสวด “ไอ้เอื้อวิหารราย” อย่างโบราณที่ศาลาราย ครั้นเมื่อเลิกโรงเรียนที่โรงงาน สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพจึงสั่งให้โรงเรียน ขึ้นประถมของ หลวงที่ตั้งขึ้น ณ ที่ต่าง ๆ ให้จัดเด็กมาสวดไอ้เอื้อวิหารรายแทนเด็กโรงงานโรงเรียนละศาลา รอบพระอุโบสถ ตั้งแต่นั้นมา จนเป็นพิธีสืบเนื่องมาถึงปัจจุบัน นักเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จะสวดไอ้เอื้อวิหารราย เข้าพรรษา ๓ วัน กลางพรรษา ๓ วัน และออกพรรษา ๓ วัน

	
ราชบัณฑิตสวตมหาชาติคำหลวง ในพระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม	นักเรียนสวดไอ้เอื้อวิหารราย ณ ศาลาราย รอบพระ อุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสถาปนาโรงเรียน พระตำหนักสวนกุหลาบ ในพระบรมมหาราชวังขึ้นใหม่ เมื่อครั้งสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พุทธศักราช ๒๕๒๕ เพื่อดำเนินรอยตามพระยุคลบาทสมเด็จพระปิตามหัยกา พระบาทสมเด็จพระ จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ พระผู้ทรงก่อตั้งโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ ในพระบรมมหาราชวัง เป็นครั้งแรก

(.....มีต่อ.....)

ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๘)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัບขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๘)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เรื่อง ‘ไอ้เอ๋วิหารราย’ (หรือ ‘ไอ้เอ๋พิหารราย’) ซึ่งเป็นสำนวนหมายถึง ยึดยึด อ้อยอิ่ง ล่าช้า เรื่องนี้พบใน ‘สาส์นสมเด็จ’ ฉบับลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๔ ท่านว่า คำมูลการสวดไอ้เอ๋วิหารรายนั้น มาจากเมืองนครศรีธรรมราช การที่มีเด็กสวดตามศาลารายในวัดพระแก้วนั้น เพิ่งมีขึ้นในรัชกาลที่ ๓ ด้วยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ ทรงตั้งโรงเรียนสอนหนังสือไทยขึ้นเป็นปฐมที่โรงเรียนข้างประตูต้นสน ครั้นถึงเทศกาลที่ขุนทินขุนทานสวดมหาชาติคำหลวง ในโบสถ์วัดพระแก้ว จึงโปรดฯ ให้จัดเด็กนักเรียนที่โรงเรียนมาสวด ‘ไอ้เอ๋วิหารราย’ อย่างโบราณที่ศาลาราย เลยเป็นธรรมเนียมมาจนในรัชกาลที่ ๔ และที่ ๕ จนกระทั่งเลิกโรงเรียนที่โรงเรียน มีโรงเรียนชั้นประถมของหลวง จึงจัดเด็กตามชั้นประถมที่ต่าง ๆ มาสวดไอ้เอ๋วิหารรายแทนเด็กโรงเรียนหลวง

เมื่อเปลี่ยนเป็นสวดตามศาลา มิได้สวดตามวิหารรายอย่างเดิม บางทีอาจมีผู้เรียกเพี้ยนไปเป็นอย่างอื่น พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ จึงทรงมีพระบรมราชโองการประกาศว่า

“สวดหนังสือสวดอย่างเช่นเด็ก ๆ สวดนั้น เรียกชื่อว่าสวดไอ้เอ๋พิหารราย จะสวดที่พิหารรายก็ดี สวดที่พระระเบียงก็ดี สวดที่พิหารใหญ่ ที่ศาลา กุฏิ ที่ใด ๆ ก็ดี ก็คงเรียกชื่อยืนอยู่อย่างเดียวกันว่า ไอ้เอ๋พิหารราย ไม่ยกย้ายไปตามที่สวดเลย”

ต่อมาคำว่า ‘ไอ้เอ๋วิหารราย’ มาเป็นสำนวนหมายถึง ช้าอ้อยอิ่ง เพราะการสวดแบบนี้สวดช้า ๆ มีเอื้อนมีสร้อยประกอบยืดยาว ยิ่งเด็ก ๆ สวดก็ยิ่งลากเสียงยาวนาน

นางปริศนา พงษ์ทัตศิริกุล เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม ให้ความรู้เกี่ยวกับ “การสวดไอ้เอ๋วิหารราย” ดังนี้

“การสวดไอ้เอ๋วิหารราย” มีมาตั้งแต่สมัยอยุธยา เดิม คือ การสวดของผู้ที่กำลังฝึกหัดสวดมหาชาติคำหลวง ซึ่งยังสวดไม่คล่อง ไม่ถูกทำนอง จึงนั่งฝึกซ้อมตามวิหารเล็กที่รายรอบพระอุโบสถวัดพระศรีสรรเพชญ์ เมื่อสวดจนชำนาญแล้วจึงได้ขึ้นไปสวดในวิหารใหญ่ให้พระเจ้าแผ่นดินทรงฟัง ครั้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนสอนหนังสือขึ้นที่โรงเรียน และโปรดฯ นักเรียนโรงเรียนนำหนังสือ ที่เรียนเรื่องใดก็ได้มาเป็นบทสวด ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยให้สวดตามที่เรียนมาตามถนัด เป็น ๓ ทำนอง คือ ทำนองยานี ฉบับแ และสร้างคนางค์ ทำให้การฝึกสวดมหาชาติคำหลวงเดิมเปลี่ยนเป็นการสวดกาพย์พระไชยสุริยาเสียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งหลังจากโรงเรียนเลิกไปแล้ว สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ทรงจัดนักเรียนชั้นประถมศึกษาจาก ๖ โรงเรียนมารับหน้าที่สวดไอ้เอ๋วิหารรายแทน ได้แก่ โรงเรียนราชวินิต โรงเรียนมหาวิธานวัตร โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม โรงเรียนวัดพลับพลาชัย โรงเรียนวัดอมรินทราราม และโรงเรียนวัดประยุรวงศาวาส ซึ่งทั้งหกโรงเรียนก็ได้รับหน้าที่สวดมาระยะหนึ่ง ก่อนจะหาผู้สืบทอดการสวดต่อไม่ได้ และเลิกไปในที่สุด กล่าวโดยย่อ การสวดไอ้เอ๋วิหารราย ก็คือ การทำนองอ่านหนังสือสวดของเด็กนักเรียน ซึ่งใช้กลอนสวดเป็นแบบเรียนฝึกการอ่านในสมัยที่วัดยังทำหน้าที่เป็นสถานศึกษาอยู่ และที่มาของชื่อก็คือ การที่ผู้อ่านหรือผู้สวดต้องมาสวดตามวิหารรายรอบพระอุโบสถ

ในช่วงเทศกาลต่าง ๆ นั้นเอง ซึ่งการสวดดังกล่าวนอกจากจะช่วยฝึกการอ่านแล้ว เด็ก ๆ ยังได้ซึมซับคำสอนดีๆ ที่มีอยู่ในบทสวดด้วย

ไอ้เอ๋วิหารรายคืออะไร

ท่านคงเคยได้ยินสำนวนว่า “ไอ้เอ๋วิหารราย” ซึ่งมีความหมายว่า ชักช้า มาบ้าง หรือหลายท่านคงเคยเข้าไปในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดารามในระหว่างเข้าพรรษา และตรงกับเทศกาลสวดมหาชาติคำหลวง ท่านคงจะสังเกตเห็นตามวิหารรายรอบพระอุโบสถจะมีเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา นั่งอยู่ศาลาละ ๓ คน บนศาลาตั้งโต๊ะหมู่บูชา มีม้านั่งหนังสือวางไว้ และเมื่อถึงเวลาเด็กเหล่านี้ก็จะอ่านหนังสือเป็นทำนองอันไพเราะเวียนกันไปทีละศาลาจนครบหมด เรียกว่า “ไอ้เอ๋วิหารราย”

ศาลาราย หรือวิหารราย เป็นศาลาโถงที่สร้างขึ้นเป็นหลังๆ เรียงแถวกันใช้เป็นที่สำหรับพักผ่อนในบริเวณวัด รอบพระอุโบสถหรือวิหารเช่น ศาลารายรอบพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เป็นต้น

ประวัติความเป็นมา

สมัยกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงอุทิศพระราชวังส่วนหนึ่งให้สถาปนาเป็นวัดพระศรีสรรเพชญ์และให้ประชุมนักปราชญ์ราชบัณฑิตแห่งมหาชาติคำหลวง โดยมีพระสังฆราชเป็นประธานเพื่อใช้สวดในพระอุโบสถวัดพระศรีสรรเพชญ์ เมื่อแต่งเสร็จแล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ฝึกซ้อมนักสวดตามวิหารที่รายรอบวัดพระศรีสรรเพชญ์ และคัดเลือกผู้ที่สวดดี คล่องแคล่ว แม่นยำในอักขระและทำนองขึ้นไปอ่านที่วิหารใหญ่ ถวายสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ๓ ชุด ชุดละ ๔ คน เพื่อสับเปลี่ยนกัน ส่วนที่เหลือก็ให้ฝึกหัดสวดกันต่อไปตามศาลารายเช่นเดิม จึงเกิดเป็นสำนวน “ไอ้เอ๋วิหารราย” ขึ้น

การสวดมหาชาติคำหลวงในสมัยอยุธยาสวดในระหว่างเข้าพรรษา ๓ ครั้ง คือ ตอนเข้าพรรษาครึ่งหนึ่ง กลางพรรษาครึ่งหนึ่ง และออกพรรษาอีกครั้งหนึ่ง พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชศรัทธาเสด็จพระราชดำเนินมาฟังทุกนัด เมื่อสวดครบสามนัดแล้วจะพระราชทานเงินรางวัลให้แก่ผู้สวดทั้ง ๓ ชุด ๆ ละ ๑ ซึ่ง การสวดมหาชาติคำหลวงยังคงมีสวดเป็นประจำต่อเนื่องตลอดมา แต่ภายหลังเรียกว่า “สวดไอ้เอ๋วิหารราย” อาจเป็นเพราะคนรุ่นหลังไม่ทราบว่ามี การสวดมหาชาติคำหลวงในวิหารใหญ่เห็นแต่เพียงการสวดฝึกหัดตามศาลารายเท่านั้น จึงเข้าใจว่านั่นคือการสวดไอ้เอ๋วิหารราย ดังปรากฏในทำัยกัณฑ์มหาพนฉบับตั้งสวดในวัดพระศรีรัตนศาสดารามว่า

“มีนามไพเราะว่าพระ คำหลวง
ที่ตื่นต่ำสติปวง ปองเรียก อึงมา

แรกเรียกตามกระทรง กษัตริย์สร้าง
ผองอ่อนแออ่านอ้าง ไอ้เอ๋วิหารราย”

เมื่อกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าในพุทธศักราช ๒๓๑๐ หนังสือมหาชาติคำหลวงกระจัดกระจายสูญหายไปเกือบหมด ในสมัยรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นักปราชญ์บัณฑิตแต่งมหาชาติคำหลวงซ่อมแซมกัณฑ์ที่สูญหาย คือ หิมพานต์ ทานกัณฑ์ จุลพน มัทรี สักบรรพ และฉกษัตริย์ ขึ้นใหม่ การสวดมหาชาติคำหลวงก็ยังสวดเป็นประจำสืบทอดกันมาเหมือนสมัยกรุงศรี

อยุธยา โดยสวดในพระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม มีหัวหน้าสวดได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ว่า “ขุนทิน” “ขุนทาน” และพระมหากษัตริย์เสด็จฟังการสวดทุกนัด

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนสอนหนังสือไทยขึ้นที่ โรงทานข้างประตูต้นสน เมื่อถึงเทศกาลที่ขุนทิน ขุนทาน สวดมหาชาติคำหลวงในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดนักเรียนโรงทานมาสวดที่ศาลาราย ด้านเหนือของพระอุโบสถด้วย แต่แทนที่จะสวดมหาชาติคำหลวงเปลี่ยนเป็นสวดเทียบมูลบทแหวน เมื่อขุนทิน ขุนทาน ถึงแก่อนิจกรรมแล้วการสวดมหาชาติ ก็เรียวยาวเหลือแต่สวดกัณฑ์มหาพนเพียงกัณฑ์เดียว

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริจะให้มีการสวด ตามศาลารายรอบพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ซึ่งมีทั้งหมด ๑๒ ศาลา แต่ข้าราชการในกรมธรรมการขณะนั้นมีจำนวนน้อย และผู้ฟังก็คงจะไม่ค่อยสนใจฟังสวดเทียบมูลบทแหวน จึงทรงโปรดเกล้าฯ ให้นักเรียนโรงทานมาสวดตามหนังสือที่ตนเรียน คือ เรื่องกาพย์พระไชยสุริยา ของสุนทรภู่ สวดโอ้เอื้อวิหารรายจึงกลายจากการฝึกหัดสวดมหาชาติคำหลวงในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นสวดเรื่องกาพย์พระไชยสุริยามาจนทุกวันนี้ เมื่อเลิกโรงเรียนสอนภาษาไทยที่โรงทานแล้ว สมเด็จพระบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงจัดนักเรียนชั้นประถมศึกษา ๖ โรงเรียน เข้ามาสวดโอ้เอื้อวิหารรายคือ โรงเรียนราชวินิต โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชินี โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม โรงเรียนวัดพลับพลาชัย โรงเรียนวัดอมรินทราราม และโรงเรียนวัดประยูรวงศาวาส ซึ่งโรงเรียนเหล่านี้ยังคงทำหน้าที่สวดโอ้เอื้อวิหารรายมาจนถึงปัจจุบันนี้

ก่อนสวดโอ้เอื้อวิหารรายแต่ละศาลาจะจัดโต๊ะหมู่บูชา มีเชิงเทียนแจกันดอกไม้ กระจกธูปพร้อมมีม้าสำหรับวางหนังสือ ๑ ตัว เมื่อถึงเวลานักเรียนผู้สวด ซึ่งมีศาลาละ ๓ คน จะนำหนังสือกาพย์พระไชยสุริยาเปิดวางไว้บนม้านั้น เมื่อจะเริ่มอ่านผู้อ่านทั้ง ๓ คนจะนั่งคุกเข่า คนหนึ่งเป็นผู้จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย เสร็จแล้วกราบเบญจางคประดิษฐ์พร้อมกัน นั่งพับเพียบอ่านกาพย์พระไชยสุริยา การสวดโอ้เอื้อวิหารรายนี้จะสวดกันไปทีละศาลา เมื่อเริ่มต้นอ่านแต่ละ ศาลาปฏิบัติเช่นเดียวกันหมด เมื่อเริ่มอ่านรอบสองผู้อ่านเพียงแต่กราบด้วยเบญจางคประดิษฐ์เท่านั้น อ่านเช่นนี้ไปทีละศาลา จนได้เวลาพระสงฆ์เริ่มแสดง พระธรรมเทศนาในพระอุโบสถ จึงเลิกสวด จะขอยกบทสวดโอ้เอื้อวิหารรายในกาพย์พระไชยสุริยา มาให้ดูเป็นตัวอย่าง ส่วนท่วงทำนองในการอ่านนั้น ขอให้ท่านโปรดลองเข้าไปฟังในวัดพระที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในเวลาเช้าพรรษา ตัวอย่างบทสวดคือ

ที่มา <https://www.royaloffice.th/๒๐๒๓/๐๘/๐๑/>
<https://www.stou.ac.th/study/projects/training/culture/oaeviharai.htm>

ตัวอย่างบทสวดไอ้เอ้ววิหารราย บทสวดไอ้เอ้ววิหารราย ทำนองหลวง เรื่อง พระไชยสุริยา ของสุนทรภู่

ยานี ๑๑ (แม่ ก กา)

ที่แพ้แก่ชนะ	ไม่ถือพระประเวณี
ซี้ฉ้อก็ได้ดี	ไล่ดำตีมีอาญา
ที่ซื้อถือพระเจ้า	ว่าโง่งเงาเต่าปูปลา
ผู้เฒ่าเหล่าเมธา	ว่าใบ้บ้าสาระยำ
ภิกษุสมณะ	เล่าก็ละพระธรรม
คาถาลำนำ	ไปเร่ร่ำทำเนโก
ไม่จำคำผู้ใหญ่	ศีรชะไม้ในยโส
ที่ดีมีอะโซ	ข้าขอโมทนาไป
พาราสาვეถิ	ใครไม่มีปราณีใคร
ดุเดือดแต่ใจ	ที่ใครได้ใส่เอาพอ
ผู้ที่มีฝีมือ	ทำดุเดือดไม่ซื้อขอ
ไล่คว่ำผ้าที่คอ	อะไรลอกก็เอาไป
ข้าเฝ้าเหล่าเสนา	มิได้ว่าหมู่ข้าไท
ถือน้ำร่ำเข้าไป	แต่น้ำใจไม่นำพา
หาได้ใครหาเอา	ไพร่ฟ้าเศร้ายะเล่าอร่า
ผู้ที่มีอาญา	ไล่ตีดำไม่ปราณี
ผีป่ามากระทำ	มรณกรรมชาวบุรี
น้ำป่าเข้าธานี	ก็ไม่มีที่อาศัย
ข้าเฝ้าเหล่าเสนา	หนีไปหาพาราไกล
ชีบาล่าลิไป	ไม่มีใครในธานีฯ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๑)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

เรื่อง ขัณฑ์ขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑

รายวิชา ภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ภาคเรียนที่ ๑

เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม.๑/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่อง

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๒.๑ ใช้กระบวนการสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวใน
รูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษา
ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ท ๒.๑ ม.๑/๒ มีมารยาทในการเขียนที่อ่าน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด
และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด ท ๓.๑ ม.๑/๓ พูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง
เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม.๑/๕ ท่องจำบทอาขยาน ตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มี
คุณค่าตามความสนใจ

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ นิยามคำ ไอ้เอ๋ ที่เป็นคำนามว่า เรียกการสวด
กาพย์ลำนำเป็นทำนองอย่างหนึ่งที่นักเรียนสวดตามศาลารายวัดพระศรีรัตนศาสดารามในวันเข้าพรรษา วันกลาง
พรรษา และวันออกพรรษา ว่า สวดไอ้เอ๋วิหารราย และที่เป็นคำวิเศษณ์หมายถึง ชักช้า ส่วนคำ วิหารราย
พจนานุกรมฯ นิยามว่า วิหารขนาดเล็กเคียงกับวิหารน้อย ตั้งเรียงรายภายในพุทธาวาสโดยรอบ เช่น วิหารราย
วัดพระศรีสรรเพชญ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ศาลารายที่ใช้สำหรับพิธีสวดไอ้เอ๋วิหารราย เช่น ศาลารายวัด
พระศรีรัตนศาสดาราม กรุงเทพมหานคร

การให้นักเรียนได้ศึกษาที่มาและความสำคัญของการอ่านไอ้เอ๋วิหารราย จะทำให้ทราบขั้นตอนและ
วิธีการสวดที่เป็นขั้นตอนได้ถูกต้อง

๓. สารการเรียนรู้

การสวดมหาชาติคำหลวงในสมัยอยุธยาสวดในระหว่างเข้าพรรษา ๓ ครั้ง คือ ตอนเข้าพรรษารั้งหนึ่ง กลางพรรษารั้งหนึ่ง และออกพรรษาอีกหนึ่ง พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชศรัทธาเสด็จพระราชดำเนิน มาฟังทุกนัด เมื่อสวดครบสามนัดแล้วจะพระราชทานเงินรางวัลให้แก่ผู้สวดทั้ง ๓ ชุด ๆ ละ ๑ ชั่ง การสวด มหาชาติคำหลวงยังคงมีสวดเป็นประเพณีตลอดมา แต่ภายหลังเรียกว่า “สวดไอ้เอื้อวิหารราย” อาจเป็นเพราะ คนรุ่นหลังไม่ทราบว่ามีการสวดมหาชาติคำหลวงในวิหารใหญ่เห็นแต่เพียงการสวดฝึกหัดตามศาลารายเท่านั้น จึงเข้าใจว่านั่นคือการสวดไอ้เอื้อวิหารราย ดังปรากฏในท้ายกัณฑ์มหาพนฉบับตั้งสวดในวัดพระศรีรัตนศาสดารามว่า

“มีนามไพบระว่าพระ คำหลวง
ที่ต้นต่าสติปวง ปองเรียก อิงมา

แรกเรียกตามกระทรวง กษัตริย์สร้าง
ผองอ่อนแออ่านอ้าง ไอ้เอื้อวิหารราย”

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

๑) อธิบายหลักการออกแบบการประกวดการสวดไอ้เอื้อวิหารรายได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (S)

๑) สรุปขั้นตอนของการออกแบบการประกวดการสวดไอ้เอื้อวิหารรายได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

๑) บอกประโยชน์ของการออกแบบการประกวดการสวดไอ้เอื้อวิหารรายได้

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

สรุปสาระสำคัญโดยการถ่ายทอดความคิดจากสารที่ได้รับด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนเข้าใจง่าย (๑.๑.๑

๑.๑.๓ ๑.๑.๔ ๒.๓.๑ ๔.๓.๑)

๘. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๘.๑ มุ่งมั่นการทำงาน

๘.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

๘.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๑) หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัณฑ์ขันธ์นิยม เสนาะเสียงไอเอื้อวิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน สรุปสาระสำคัญโดยการถ่ายทอดความคิดจากสารที่ได้รับด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนเข้าใจง่าย (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๑.๑.๔ ๒.๓.๑ ๔.๓.๑) ด้านความรู้ (K) - อธิบายหลักการออกแบบการประกวดการสวดไอเอื้อวิหารรายได้ ด้านทักษะกระบวนการ (S)	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๕ นาที) ๑. ครูทบทวนการเรียนรู้และตั้งคำถาม ๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า - หากนักเรียนต้องทำกิจกรรมที่ทำหายเช่นการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน นักเรียนจะมีวิธีการเตรียมตัวอย่างไร - ในกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มนักเรียนคิดว่าจะต้องมีวิธีการบริหารจัดการกลุ่มอย่างไรเพื่อให้การจัดการฝึกซ้อมการสวดไอเอื้อวิหารรายประสบความสำเร็จ ๓. ครูเชื่อมโยงกิจกรรมในชั่วโมงนี้ว่าเป็นการวางแผนการออกแบบการเตรียมตัวฝึกซ้อมการประกวด ไอเอื้อวิหารราย	๑. นักเรียนร่วมกันระดมความคิดเพื่อตอบคำถาม	- สื่อ Power Point - ใบความรู้ที่ ๑๑ ลำนำกลอนสวด (๑)	- ใบงานที่ ๑๑ ลำนำกลอนสวด (๑)	๑. ตอบคำถามจากคำถามชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ๒. ประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยประเมินแบบประเมินสมรรถนะจากการสรุปใจความสำคัญ ๓. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้คุณลักษณะอัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๑)

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัณฑ์ขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
- สรุปขั้นตอนของการ ออกแบบการประกวดการ สวดไอ้เอ๋วิหารรายได้ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - บอกประโยชน์ของการ ออกแบบการประกวดการ สวดไอ้เอ๋วิหารรายได้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘.๑ มุ่งมั่นการทำงาน ๘.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ๘.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการ ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย	ขั้นสอน (๑๕ นาที) ๑. ครูแจกใบงานให้กับนักเรียนจากนั้นให้นักเรียนศึกษาใบงานหลังจากนั้นครูได้อธิบายเพิ่มเติมในเรื่องของการเตรียมตัวเพื่อการวางแผนการกำหนดช่วงเวลาในการฝึกซ้อมการสวดไอ้เอ๋วิหารรายและให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ลองวางแผนทางในการเตรียมตัวเพื่อฝึกซ้อมการอ่านไอ้เอ๋วิหารรายให้ เป็นไปตามบริบทของแต่ละกลุ่ม ๒. ครูเป็นผู้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมแล้วอธิบายสิ่งที่ปรากฏเพื่อเป็นการทบทวนความรู้ให้ ชักเจนยิ่งขึ้น	๑. นักเรียนศึกษาใบความรู้แล้ว ร่วมกันพูดคุยถึงสาระสำคัญที่ ปรากฏ			ฟังประสงค์
	ขั้นปฏิบัติ (๒๕ นาที) ๑. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบงานและ ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการวางแผนเส้นทาง	๑. นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมตาม ขั้นตอน			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๑)

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัณฑ์ขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	การฝึกซ้อมการสวดไอ้เอ๋วิหารรายโดยมี คุณครูเป็นผู้ให้คำแนะนำเพิ่มเติม ทั้งนี้ อาจจะมีการให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มเสนอ ความคิดหรือแนวทางในการวางแผน เพื่อให้เกิดมุมมองการแลกเปลี่ยนที่ หลากหลาย	๒. นักเรียนนำเสนอผลงาน			
	๒. ครูให้นักเรียนนำเสนอผลงานตามลำดับ ขั้นสรุป (๕ นาที) ๑. ครูสรุปภาพรวมของความสามารถ ทางการสรุปสาระสำคัญของการวางแผน เพื่อเตรียมฝึกซ้อมการอ่านไอ้เอ๋วิหารร ราย หลังจากนั้นให้นักเรียนเขียนลง กระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติดบริเวณ หน้าห้องเรียน	๑. นักเรียนเขียนสะท้อนผลลง กระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติด บริเวณหน้าห้องเรียน			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. Power Point เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๑)
๒. ใบความรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๑)
๓. ใบงานที่ ๑๑ ลำนำกลอนสวด (๑)

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๑๑ การสรุปใจความสำคัญจากการศึกษาที่มาของการอ่านบทโอ้อั้ววิหารราย

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - อธิบายหลักการออกแบบการประกวดการสวดโอ้อั้ววิหารรายได้	๑. ตอบคำถามจากขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ๒. ตรวจสอบคำตอบจากใบงานที่ ๑๑ (ข้อที่ ๑)	๑. คำถาม ๒. ใบงานที่ ๑๑ (ข้อที่ ๑)	ผ่านคะแนนร้อยละ ๘๐
ด้านทักษะ/กระบวนการ (S) - สรุปขั้นตอนของการออกแบบการประกวดการสวดโอ้อั้ววิหารรายได้	ใช้วิธีการเดียวกับการประเมินสมรรถนะ	ใช้เครื่องมือเดียวกับการประเมินสมรรถนะ	ใช้เกณฑ์เดียวกับการประเมินสมรรถนะ
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - บอกประโยชน์ของการออกแบบการประกวดการสวดโอ้อั้ววิหารรายได้	๑. ประเมินการร่วมกิจกรรมการร่วมกิจกรรมแบบประเมินสมรรถนะจากการสรุปใจความสำคัญ ๒. ตรวจสอบคำตอบจากใบงานที่ ๑๑ (ข้อที่ ๒ - ๓)	๑. แบบประเมินสมรรถนะจากการสรุปใจความสำคัญ ๒. ใบงานที่ ๑๑ (ข้อที่ ๒ - ๓)	ผ่านคะแนนร้อยละ ๘๐
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน สรุปสาระสำคัญโดยการถ่ายทอดความคิดจากสารที่ได้รับด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนเข้าใจง่าย (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๑.๑.๔ ๒.๓.๑ ๔.๓.๑)	๑. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบประเมินสมรรถนะจากการสรุปใจความสำคัญ ๒. ตรวจสอบคำตอบจากใบงานที่ ๑๑ (ข้อที่ ๓)	๑. แบบประเมินสมรรถนะจากการสรุปใจความสำคัญ ๒. ใบงานที่ ๑๑ (ข้อที่ ๓)	๑. ผ่านเกณฑ์คุณภาพระดับ “ดี” ๒. ผ่านคะแนนร้อยละ ๘๐

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘.๑ มุ่งมั่นการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมเป็น รายบุคคล	- แบบสังเกต พฤติกรรมตามตัว บ่งชี้คุณลักษณะอัน พึงประสงค์	ผ่าน / ไม่ผ่าน
--	--------------------------------	---	----------------

หมายเหตุ : (๑) การวัด การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ประเมินเป็นรายหน่วย ดูเครื่องมือ การประเมินในภาคผนวก

แบบประเมินสมรรถนะจากการสรุปใจความสำคัญ

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
๑. ความเข้าใจเนื้อหา	เข้าใจเนื้อหาได้ดีมาก สรุปใจความสำคัญได้ ครบถ้วนและถูกต้อง	เข้าใจเนื้อหาได้ดี สามารถสรุปใจความ สำคัญได้เกือบ ครบถ้วน	เข้าใจเนื้อหาในระดับ ปานกลาง สามารถ สรุปใจความสำคัญได้ บ้าง	ไม่เข้าใจเนื้อหาหลัก ไม่สามารถสรุป ใจความสำคัญได้
๒. การใช้ภาษาถูกต้อง และชัดเจน	ใช้ภาษาที่ถูกต้องและ ชัดเจนอย่างสมบูรณ์	ใช้ภาษาที่ถูกต้องและ ชัดเจนเกือบทั้งหมด	ใช้ภาษาที่ถูกต้องใน ระดับปานกลาง มี ความชัดเจนบางส่วน	ใช้ภาษาที่ไม่ถูกต้อง และไม่ชัดเจน
๓. การจัดระเบียบข้อมูล	ข้อมูลเรียงลำดับ ถูกต้อง มีการจัด ระเบียบข้อมูลอย่าง เป็นระบบ	ข้อมูลเรียงลำดับ ถูกต้องเกือบทั้งหมด มีการจัดระเบียบ ข้อมูลที่ดี	ข้อมูลเรียงลำดับไม่ ถูกต้องบางส่วน มี การจัดระเบียบบ้าง	ข้อมูลไม่เรียงลำดับ ไม่มีการจัดระเบียบ
๔. การสรุปใจความ สำคัญ	สรุปใจความสำคัญได้ ถูกต้องและครบถ้วน	สรุปใจความสำคัญได้ ถูกต้องเกือบทั้งหมด	สรุปใจความสำคัญ ถูกต้องบางส่วน	สรุปใจความสำคัญไม่ ถูกต้อง
๕. การระบุประโยชน์ของ การนำไปใช้	ระบุประโยชน์ที่ นำไปใช้ได้ครอบคลุม ชัดเจน ตรงตาม เจตนา	ระบุประโยชน์ที่ นำไปใช้ได้ครอบคลุม ชัดเจน ตรงตาม เจตนาโดยส่วนใหญ่	ระบุประโยชน์ที่ นำไปใช้ได้ครอบคลุม ชัดเจน ตรงตาม เจตนาบางส่วน	ไม่สามารถระบุ ประโยชน์ที่นำไปใช้ ได้

คำถาม

- หากนักเรียนต้องทำกิจกรรมที่ท้าทายเช่นการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน นักเรียนจะมีวิธีการเตรียมตัวอย่างไร
- ในกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มนักเรียนคิดว่าจะต้องมีวิธีการบริหารจัดการกลุ่มอย่างไรเพื่อให้การจัดการฝึกซ้อมการสวดโอ้เอ้วิหารรายประสบความสำเร็จ

คำถามสะท้อนคิด

การศึกษาที่มาของการสวดโอ้เอ้วิหารราย ส่งผลดีอย่างไร

เกณฑ์การพิจารณา

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๕ - ๒๐ คะแนน	ดีมาก
๑๐ - ๑๔ คะแนน	ดี
๕ - ๙ พอใช้	พอใช้
๐-๔ คะแนน	ปรับปรุง

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

.....

*หมายเหตุ : ดูแนวคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๑)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัณฑ์ขันธ์เนียง เสนาะเสียงโธเอื้อวิหารราย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การออกแบบเครื่องมือสำหรับการประกวดโธเอื้อวิหารรายนั้น มีสิ่งสำคัญคือการทำทำความเข้าใจองค์ประกอบของการสวดโธเอื้อวิหารรายและเกณฑ์การให้คะแนนของการประกวดมีดังนี้

๑. ความถูกต้องของเนื้อหา ผู้เข้าประกวดต้องท่องบทสวดได้อย่างถูกต้องตามอักขระและทำนอง ความเข้าใจในเนื้อหาและสามารถสื่อความหมายออกมาได้อย่างเหมาะสม
๒. ทำนองและลีลา การเลือกใช้ทำนองที่ถูกต้องและเหมาะสมกับบทสวด การออกเสียงที่ชัดเจน ไพเราะ และมีอารมณ์ร่วม การใช้ลีลาและน้ำเสียงที่เหมาะสมกับบทสวด
๓. บุคลิกภาพและความมั่นใจ บุคลิกภาพและความมั่นใจของผู้เข้าประกวด
๔. การแต่งกายที่สุภาพและเหมาะสม แต่งกายถูกต้องตามบริบท

แนวทางการออกแบบเครื่องมือ

๑. การฝึกฝนเนื้อหา จัดทำบทสวดที่มีการถอดเสียงอ่านอย่างละเอียด เพื่อช่วยให้ผู้เข้าประกวดสามารถฝึกฝนการออกเสียงได้อย่างถูกต้อง
๒. จัดทำสื่อการสอนที่อธิบายความหมายของบทสวด เพื่อให้ผู้เข้าประกวดเข้าใจเนื้อหาและสามารถสื่อความหมายออกมาได้อย่างเหมาะสม
๓. การฝึกฝนทำนองและลีลา
 - จัดทำสื่อการสอนที่แสดงทำนองต่างๆ ของการสวดโธเอื้อวิหารราย
 - จัดทำแบบฝึกหัดการออกเสียงและลีลาต่างๆ เพื่อให้ผู้เข้าประกวดสามารถฝึกฝนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - จัดหาตัวอย่างการสวดโธเอื้อวิหารรายที่ถูกต้องตามแบบแผน
๔. การเตรียมความพร้อมสำหรับการแสดง
 - จัดทำแบบฝึกหัดการสร้างความมั่นใจและการแสดงออกบนเวที
 - แนะนำเกี่ยวกับการแต่งกายที่สุภาพและเหมาะสม
 - ฝึกการควบคุมสติ ไม่ประหม่า ตื่นเต้น จนเกินไป

ใบความรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๑)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัບขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ตัวอย่างตารางการฝึกซ้อมการสวดไอ้เอ๋วิหารราย

ระยะเวลา: ๔ สัปดาห์ (สัปดาห์ละ ๓ วัน)

เวลาฝึก: ๑ ชั่วโมงต่อครั้ง

สัปดาห์	วัน	กิจกรรม	หมายเหตุ
สัปดาห์ที่ ๑	วันจันทร์	แนะนำโครงสร้างและจังหวะของบทสวดไอ้เอ๋วิหารราย	ศึกษาบทสวดและความหมาย
	วันพุธ	ฝึกการออกเสียงและน้ำเสียงที่ถูกต้อง	ฝึกที่ละวรรค
	วันศุกร์	ฝึกสวดรวมทั้งบทแบบช้า ๆ	ใช้จังหวะช้าเพื่อความเข้าใจ
สัปดาห์ที่ ๒	วันจันทร์	ฝึกแบ่งวรรคและการเว้นจังหวะ	ฝึกกับเพื่อนร่วมกลุ่ม
	วันพุธ	ฝึกสวดกับจังหวะที่ถูกต้อง	ใช้เครื่องมือช่วย เช่น กลอง
	วันศุกร์	ทบทวนและแก้ไขจุดที่ผิดพลาด	ครูให้ข้อเสนอแนะ
สัปดาห์ที่ ๓	วันจันทร์	ฝึกซ้อมสวดพร้อมกันเป็นกลุ่ม	เน้นความพร้อมเพรียง
	วันพุธ	ซ้อมแบบมีบทบาทและแสดงสีหน้าท่าทาง	เพิ่มอารมณ์และความรู้สึก
	วันศุกร์	ฝึกซ้อมเต็มรูปแบบเหมือนจริง	บันทึกวิดีโอเพื่อประเมินตนเอง
สัปดาห์ที่ ๔	วันจันทร์	ซ้อมใหญ่ก่อนการแสดง	ซ้อมเหมือนวันจริง
	วันพุธ	แก้ไขข้อผิดพลาดและทบทวน	ปรับจุดที่ต้องแก้ไข
	วันศุกร์	การแสดงจริงหรือการประเมิน	ครูและเพื่อนร่วมให้คะแนน
	วันจันทร์	ซ้อมใหญ่ก่อนการแสดง / ประเมินผล	ซ้อมเหมือนวันจริง / ประเมินผล

คำแนะนำเพิ่มเติม

- ฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ: การฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการพัฒนาทักษะการสวดไอ้เอ๋วิหารราย
- บันทึกเสียงหรือวิดีโอ: การบันทึกเสียงหรือวิดีโอการฝึกซ้อมจะช่วยให้คุณประเมินและปรับปรุงการแสดงของคุณได้
- ขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ: หากเป็นไปได้ ควรขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านการสวดไอ้เอ๋วิหารราย เพื่อรับคำแนะนำและข้อเสนอแนะ
- รักษาสุขภาพ: การดูแลสุขภาพร่างกายและจิตใจให้แข็งแรงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการแสดงที่ดี

ใบงานที่ ๑๑ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๑)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขั้วขานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้เอ้วิหารราย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๗. จงออกแบบขั้นตอนการฝึกซ้อมการสวดโอ้เอ้วิหารรายให้เหมาะสมกับบริบทของกลุ่มของนักเรียน (๑๐ คะแนน)

ลำดับ	วัน	กิจกรรม	หมายเหตุ

๘. นักเรียนคิดว่าการวางแผนตารางการฝึกซ้อมการอ่านโอ้เอ้วิหารรายนั้นมีประโยชน์กับนักเรียนอย่างไร จงอธิบาย (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

๙. "ในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญ เราจะประยุกต์ใช้คุณค่าและประโยชน์ของการสวดโอ้เอ้วิหารราย เช่น ในด้านการส่งเสริมคุณธรรม การพัฒนาทักษะทางภาษา และการสืบสานวัฒนธรรม ให้เข้ากับวิถีชีวิตและสื่อสมัยใหม่ได้อย่างไรบ้าง" (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๒)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓	เรื่อง ขัณฑ์ขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย	
รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑	รายวิชา ภาษาไทย	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ภาคเรียนที่ ๑	เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม.๑/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่อง

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๒.๑ ใช้กระบวนการสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวใน
รูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ท ๒.๑ ม.๑/๒ มีมารยาทในการเขียนที่อ่าน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด
และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด ท ๓.๑ ม.๑/๓ พูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา
และพลังของภาษาภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็น
สมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด ท ๔.๑ ม.๑/๕ แต่งบทร้อยกรอง

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง
เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม.๑/๕ ท่องจำบทอาขยาน ตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มี
คุณค่าตามความสนใจ

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การแต่งบทประพันธ์นั้นเป็นศิลปะที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจในภาษาและฉันทลักษณ์ รวมถึงความคิด
สร้างสรรค์ในการถ่ายทอดเรื่องราวหรือความรู้สึกออกมาเป็นตัวอักษร โดยทั่วไปแล้ว การแต่งบทประพันธ์
สามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภทตามลักษณะและรูปแบบ เช่น กาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ ร่าย และลิลิต ซึ่ง
แต่ละประเภทก็มีกฎเกณฑ์และลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันไป

การให้นักเรียนได้ศึกษาและฝึกแต่งบทประพันธ์เพื่อประกอบการอ่านไอ้เอ๋วิหารราย จะทำให้ทราบ
ขั้นตอนและวิธีการสวดที่เป็นขั้นตอนได้ถูกต้อง

๓. สารการเรียนรู้

การแต่งบทประพันธ์นั้นเป็นศิลปะที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจในภาษาและฉันทลักษณ์ รวมถึงความคิดสร้างสรรค์ในการถ่ายทอดเรื่องราวหรือความรู้สึกออกมาเป็นตัวอักษร โดยทั่วไปแล้ว การแต่งบทประพันธ์สามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภทตามลักษณะและรูปแบบ เช่น กาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ ร่าย และลิลิต ซึ่งแต่ละประเภทก็มีกฎเกณฑ์และลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันไป

หลักการพื้นฐานในการแต่งบทประพันธ์

เลือกประเภทของบทประพันธ์ ตัดสินใจเลือกประเภทของบทประพันธ์ที่ต้องการแต่ง เช่น กลอนสี่ สุภาพ โคลงสี่สุภาพ หรือกาพย์ยานี ๑๑ แต่ละประเภทมีรูปแบบฉันทลักษณ์ที่แตกต่างกัน

กำหนดเนื้อหาและแนวคิด กำหนดเรื่องราวหรือแนวคิดที่ต้องการนำเสนอในบทประพันธ์ อาจเป็นเรื่องราวจากชีวิตประจำวัน ประสบการณ์ส่วนตัว หรือเรื่องราวที่สร้างสรรค์ขึ้น

วางแผนโครงสร้าง วางแผนโครงสร้างของบทประพันธ์ โดยกำหนดจำนวนบทหรือบาท และลำดับเนื้อหาให้เหมาะสม

เลือกใช้คำ เลือกใช้คำที่มีความหมายเหมาะสม สละสลวย และไพเราะ อาจใช้คำที่มีสัมผัสคล้องจองหรือภาพพจน์เพื่อเพิ่มความสวยงาม

สร้างสัมผัส สร้างสัมผัสในและสัมผัสนอกตามกฎเกณฑ์ของฉันทลักษณ์แต่ละประเภท

ปรับปรุงและแก้ไข เมื่อแต่งเสร็จแล้ว ควรตรวจสอบและแก้ไขบทประพันธ์ เพื่อให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

๑) อธิบายหลักการแต่งบทประพันธ์ได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (S)

๑) สรุปขั้นตอนของการแต่งบทประพันธ์ได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

๑) บอกประโยชน์ของการแต่งบทประพันธ์ได้

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

สรุปสาระสำคัญโดยการถ่ายทอดความคิดจากสารที่ได้รับด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนเข้าใจง่าย (๑.๑.๑

๑.๑.๓ ๑.๑.๔ ๒.๓.๑ ๔.๓.๑)

๘. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๘.๑ มุ่งมั่นการทำงาน

๘.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

๘.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๒) หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัขันสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๊วิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน สรุปสาระสำคัญโดยการถ่ายทอดความคิดจากสารที่ได้รับด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนเข้าใจง่าย (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๑.๑.๔ ๒.๓.๑ ๔.๓.๑) ด้านความรู้ (K) - อธิบายหลักการแต่งบทประพันธ์ได้ ด้านทักษะกระบวนการ (S) - สรุปขั้นตอนของการแต่งบทประพันธ์ได้	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๕ นาที) ๑. ครูทบทวนการเรียนรู้และตั้งคำถาม ๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า - หากเราอยากจะถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดที่สวยงาม แต่ก็ไม่ว่าจะเริ่มอย่างไร ถ้าเราอยากจะแต่งบทประพันธ์ที่แสดงความรู้สึกของเราออกมาให้คนอื่นได้เข้าใจ เราควรจะเริ่มต้นจากตรงไหน - หากนักเรียนต้องการถ่ายทอดความรู้สึกของตนเองผ่านคำประพันธ์ นักเรียนจะเลือกใช้รูปแบบใด เพราะเหตุใด ๓. ครูเชื่อมโยงกิจกรรมในช่วงนี้ว่าเป็นการแต่งบทประพันธ์ที่สะท้อนให้เห็นผลของการสวดไอ้เอ๊วิหารราย	๑. นักเรียนร่วมกันระดมความคิดเพื่อตอบคำถาม	- สื่อ Power Point - ใบความรู้ที่ ๑๒ ลำนำกลอนสวด (๒)	- ใบงานที่ ๑๒ ลำนำกลอนสวด (๒)	๑. ตอบคำถามจากคำถามชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ๒. ประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยประเมินแบบประเมินสมรรถนะจากการสรุปใจความสำคัญ ๓. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้คุณลักษณะอัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๒) หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัณฑ์ขันธ์เสนาเสียงไอ้เอื้อวิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - บอกประโยชน์ของการแต่งบทประพันธ์ได้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘.๑ มุ่งมั่นการทำงาน ๘.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ๘.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	ขั้นสอน (๑๕ นาที) ๑. ครูแจกใบงานให้กับนักเรียนจากนั้นให้ร่วมกันศึกษาและคัดเลือกบทประพันธ์ที่นักเรียนมีความสนใจที่จะแต่งซึ่งประกอบไปด้วยกาพย์ยานี ๑๑ กาพย์ฉกั ๑๖ และกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ โดยให้นักเรียนเลือกแต่งตามความสนใจและความชอบโดยสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของคุณค่าและการนำเอาไปใช้ในเรื่องของการสวดไอ้เอื้อวิหารราย ๒. ครูเป็นผู้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมแล้วอธิบายสิ่งที่ปรากฏเพื่อเป็นการทบทวนความรู้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น	๑. นักเรียนศึกษาใบความรู้แล้วร่วมกันพูดคุยถึงสาระสำคัญที่ปรากฏ			ฟังประสงค์
	ขั้นปฏิบัติ (๒๕ นาที)				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๒)

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัณฑ์ขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	๑. ครูมอบหมายให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนและกำหนดหัวข้อที่เกี่ยวข้องในการแต่งบทประพันธ์โดยกำหนดเลือกฉันทลักษณ์ที่ชื่นชอบจากนั้นให้คำนึงถึงคุณค่าของการสวดไอ้เอ๋วิหารรายจากนั้นระดมความคิดในการฝึกแต่งคำประพันธ์โดยต้องแต่งให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ ทั้งนี้ให้คุณครูเป็นผู้กำกับดูแลสมาชิกในห้องและให้คำแนะนำเพิ่มเติม ๒. ครูให้นักเรียนนำเสนอผลงานตามลำดับ	๑. นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอน ๒. นักเรียนนำเสนอผลงาน			
	ขั้นสรุป (๕ นาที) ๑. คุณครูและนักเรียนร่วมกันสรุปภาพรวมจากการจัดกิจกรรมในช่วงนี้คือเรื่องของการกำหนดหัวข้อในการแต่งบทประพันธ์เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าและประโยชน์ของการสวดไอ้เอ๋วิหารรายเพื่อการนำไปใช้ในด้านภาษาการออกเสียง	๑. นักเรียนเขียนสะท้อนผลลงกระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติดบริเวณหน้าห้องเรียน			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๒)

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัບขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	การอ่านอักขระให้ถูกต้องตามหลักภาษาไทยซึ่งถือว่าเป็นนิยยะหนึ่งหลังจากนั้นให้นักเรียนเขียนลงกระดาษโพสต์อิทแล้วนำไปติดบริเวณหน้าห้องเรียน				

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. Power Point เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๒)
๒. ใบความรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๒)
๓. ใบงานที่ ๑๒ ลำนำกลอนสวด (๒)

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๑๒ การแต่งบทประพันธ์เพื่อสะท้อนคุณค่าของการสวดโอ้เอ้วิหารราย

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - อธิบายหลักการแต่งบทประพันธ์ได้	๑. ตอบคำถามจากชั้น นำเข้าสู่บทเรียน ๒. ตรวจคำตอบจาก ใบงานที่ ๑๒ (ข้อที่ ๑)	๑. คำถาม ๒. ใบงานที่ ๑๒ (ข้อที่ ๑)	ผ่านคะแนนร้อยละ ๘๐
ด้านทักษะ/กระบวนการ (S) - สรุปขั้นตอนของการแต่งบทประพันธ์ได้	ใช้วิธีการเดียวกับการ ประเมินสมรรถนะ	ใช้เครื่องมือเดียวกับการ ประเมิน สมรรถนะ	ใช้เกณฑ์เดียวกับการ ประเมินสมรรถนะ
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - บอกประโยชน์ของการแต่งบทประพันธ์ได้	๑. ประเมินการร่วม กิจกรรมการร่วม กิจกรรมแบบประเมิน สมรรถนะจากการ สรุปใจความสำคัญ ๒. ตรวจคำตอบจาก ใบงานที่ ๑๒ (ข้อที่ ๒-๓)	๑. แบบประเมิน สมรรถนะจาก การสรุปใจความ สำคัญ ๒. ใบงานที่ ๑๒ (ข้อที่ ๒ - ๓)	ผ่านคะแนนร้อยละ ๘๐
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับ ผู้เรียน สรุปสาระสำคัญโดยการถ่ายทอด ความคิดจากสารที่ได้รับด้วย ถ้อยคำที่ชัดเจนเข้าใจง่าย (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๑.๑.๔ ๒.๓.๑ ๔.๓.๑)	๑. ประเมิน สมรรถนะด้วย แบบประเมิน สมรรถนะจาก การสรุปใจความ สำคัญ ๒. ตรวจคำตอบจาก ใบงานที่ ๑๒ (ข้อที่ ๓)	๑. แบบประเมิน สมรรถนะจาก การสรุปใจความ สำคัญ ๒. ใบงานที่ ๑๒ (ข้อที่ ๓)	๑. ผ่านเกณฑ์ คุณภาพระดับ “ดี” ๒. ผ่านคะแนนร้อยละ ๘๐

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘.๑ มุ่งมั่นการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมเป็น รายบุคคล	- แบบสังเกต พฤติกรรมตามตัว บ่งชี้คุณลักษณะอัน พึงประสงค์	ผ่าน / ไม่ผ่าน
--	--------------------------------	---	----------------

หมายเหตุ : (๑) การวัด การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ประเมินเป็นรายหน่วย ดูเครื่องมือ การประเมินในภาคผนวก

แบบประเมินสมรรถนะจากการสรุปใจความสำคัญ

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
๑. ความเข้าใจเนื้อหา	เข้าใจเนื้อหาได้ดีมาก สรุปใจความสำคัญได้ ครบถ้วนและถูกต้อง	เข้าใจเนื้อหาได้ดี สามารถสรุปใจความ สำคัญได้เกือบ ครบถ้วน	เข้าใจเนื้อหาในระดับ ปานกลาง สามารถ สรุปใจความสำคัญได้ บ้าง	ไม่เข้าใจเนื้อหาหลัก ไม่สามารถสรุป ใจความสำคัญได้
๒. การใช้ภาษาถูกต้อง และชัดเจน	ใช้ภาษาที่ถูกต้องและ ชัดเจนอย่างสมบูรณ์	ใช้ภาษาที่ถูกต้องและ ชัดเจนเกือบทั้งหมด	ใช้ภาษาที่ถูกต้องใน ระดับปานกลาง มี ความชัดเจนบางส่วน	ใช้ภาษาที่ไม่ถูกต้อง และไม่ชัดเจน
๓. การจัดระเบียบข้อมูล	ข้อมูลเรียงลำดับ ถูกต้อง มีการจัด ระเบียบข้อมูลอย่าง เป็นระบบ	ข้อมูลเรียงลำดับ ถูกต้องเกือบทั้งหมด มีการจัดระเบียบ ข้อมูลที่ดี	ข้อมูลเรียงลำดับไม่ ถูกต้องบางส่วน มี การจัดระเบียบบ้าง	ข้อมูลไม่เรียงลำดับ ไม่มีการจัดระเบียบ
๔. การสรุปใจความ สำคัญ	สรุปใจความสำคัญได้ ถูกต้องและครบถ้วน	สรุปใจความสำคัญได้ ถูกต้องเกือบทั้งหมด	สรุปใจความสำคัญ ถูกต้องบางส่วน	สรุปใจความสำคัญไม่ ถูกต้อง
๕. การระบุประโยชน์ของ การนำไปใช้	ระบุประโยชน์ที่ นำไปใช้ได้ครอบคลุม ชัดเจน ตรงตาม เจตนา	ระบุประโยชน์ที่ นำไปใช้ได้ครอบคลุม ชัดเจน ตรงตาม เจตนาโดยส่วนใหญ่	ระบุประโยชน์ที่ นำไปใช้ได้ครอบคลุม ชัดเจน ตรงตาม เจตนาบางส่วน	ไม่สามารถระบุ ประโยชน์ที่นำไปใช้ ได้

คำถาม

- หากเราอยากจะถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดที่สวยงาม แต่ก็ไม่รู้ว่าจะเริ่มอย่างไร ถ้าเรา
อยากจะแต่งบทประพันธ์ที่แสดงความรู้สึกของเราออกมาให้คนอื่นได้เข้าใจ เราควรจะ
เริ่มต้นจากตรงไหน
- หากนักเรียนต้องการถ่ายทอดความรู้สึกของตนเองผ่านคำประพันธ์ นักเรียนจะเลือกใช้
รูปแบบใด เพราะเหตุใด

คำถามสะท้อนคิด

การแต่งบทประพันธ์โดยมีการสอดแทรกคุณค่าในการสวดเกล้าวิหารรายนั้นนักเรียนคิดว่านักเรียนได้อะไรความรู้ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างไร

เกณฑ์การพิจารณา

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๕ - ๒๐ คะแนน	ดีมาก
๑๐ - ๑๔ คะแนน	ดี
๕ - ๙ พอใช้	พอใช้
๐-๔ คะแนน	ปรับปรุง

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

.....

*หมายเหตุ : ดูแนวคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๒)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขั้วขานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้อัศจรรย์
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การแต่งบทประพันธ์นั้นเป็นศิลปะที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจในภาษาและฉันทลักษณ์ รวมถึงความคิดสร้างสรรค์ในการถ่ายทอดเรื่องราวหรือความรู้สึกออกมาเป็นตัวอักษร โดยทั่วไปแล้ว การแต่งบทประพันธ์สามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภทตามลักษณะและรูปแบบ เช่น กาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ ร่าย และลิลิต ซึ่งแต่ละประเภทก็มีกฎเกณฑ์และลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันไป

หลักการพื้นฐานในการแต่งบทประพันธ์

๑. **เลือกประเภทของบทประพันธ์:** ตัดสินใจเลือกประเภทของบทประพันธ์ที่ต้องการแต่ง เช่น กลอนสี่ สุภาพ โคลงสี่สุภาพ หรือกาพย์ยานี ๑๑ แต่ละประเภทมีรูปแบบฉันทลักษณ์ที่ต่างกัน
๒. **กำหนดเนื้อหาและแนวคิด:** กำหนดเรื่องราวหรือแนวคิดที่ต้องการนำเสนอในบทประพันธ์ อาจเป็นเรื่องราวจากชีวิตประจำวัน ประสบการณ์ส่วนตัว หรือเรื่องราวที่สร้างสรรค์ขึ้น
๓. **วางแผนโครงสร้าง:** วางแผนโครงสร้างของบทประพันธ์ โดยกำหนดจำนวนบทหรือบาท และลำดับเนื้อหาให้เหมาะสม
๔. **เลือกใช้คำ:** เลือกใช้คำที่มีความหมายเหมาะสม สละสลวย และไพเราะ อาจใช้คำที่มีสัมผัสคล้องจองหรือภาพพจน์เพื่อเพิ่มความสวยงาม
๕. **สร้างสัมผัส:** สร้างสัมผัสในและสัมผัสนอกตามกฎเกณฑ์ของฉันทลักษณ์แต่ละประเภท
๖. **ปรับปรุงและแก้ไข:** เมื่อแต่งเสร็จแล้ว ควรตรวจสอบและแก้ไขบทประพันธ์ เพื่อให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เคล็ดลับเพิ่มเติม

- **อ่านบทประพันธ์ตัวอย่าง:** ศึกษาบทประพันธ์ของกวีที่มีชื่อเสียง เพื่อเรียนรู้เทคนิคและวิธีการแต่ง
- **ฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ:** การฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้คุณพัฒนาทักษะการแต่งบทประพันธ์ได้ดียิ่งขึ้น
- **ใช้พจนานุกรมและแหล่งข้อมูล:** ใช้พจนานุกรมและแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อค้นหาคำศัพท์และความหมายที่เหมาะสม
- **ขอคำแนะนำ:** หากมีโอกาส ควรขอคำแนะนำจากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการแต่งบทประพันธ์

ใบความรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๒)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัณฑ์สำเนียง เสนาะเสียงโอ้เอ้วิหารราย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ตัวอย่างประเภทของบทประพันธ์

- กลอน: กลอนสุภาพ กลอนสี่กั้ว กลอนบทละคร
- กาพย์: กาพย์ยานี ๑๑ กาพย์ฉกั้ว ๑๖ กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘
- โคลง: โคลงสี่สุภาพ โคลงสามสุภาพ
- ฉันท์: อินทรีเขียรฉันท์ วสันตดิถีฉันท์
- ร่าย: ร่ายยาว ร่ายสุภาพ
- ลิลิต: ลิลิตพระลอ ลิลิตตะเลงพ่าย

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

- หนังสือเกี่ยวกับฉันทลักษณ์และวิธีการแต่งบทประพันธ์
- เว็บไซต์และแหล่งข้อมูลออนไลน์เกี่ยวกับวรรณคดีไทย
- ชุมชนออนไลน์สำหรับนักเขียนและผู้สนใจวรรณคดี

การแต่งบทประพันธ์นั้นเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและความพยายาม แต่เมื่อคุณฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ คุณก็จะสามารถสร้างสรรค์บทประพันธ์ที่งดงามและมีคุณค่าได้

ใบงานที่ ๑๒ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๒)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัບขานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้อัศจรรย์
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑๐. หลักการแต่งบทประพันธ์ควรคำนึงถึงสิ่งใดบ้าง (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

๑๑. อธิบายขั้นตอนการวางแผนการแต่งบทประพันธ์ให้เกิดผลสำเร็จ (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

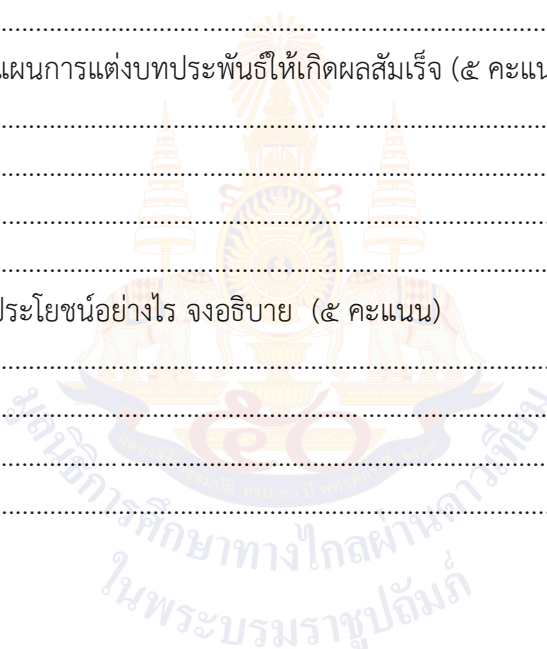
๑๒. การแต่งบทประพันธ์มีประโยชน์อย่างไร จงอธิบาย (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๓)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓	เรื่อง ขัณฑ์ขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย	
รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑	รายวิชา ภาษาไทย	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ภาคเรียนที่ ๑	เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม.๑/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่อง

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๒.๑ ใช้กระบวนการสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวใน
รูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ท ๒.๑ ม.๑/๒ มีมารยาทในการเขียนที่อ่าน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด
และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด ท ๓.๑ ม.๑/๓ พูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา
และพลังของภาษาภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็น
สมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด ท ๔.๑ ม.๑/๕ แต่งบทร้อยกรอง

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง
เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม.๑/๕ ท่องจำบทอาขยาน ตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มี
คุณค่าตามความสนใจ

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การแต่งบทประพันธ์นั้นเป็นศิลปะที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจในภาษาและฉันทลักษณ์ รวมถึงความคิด
สร้างสรรค์ในการถ่ายทอดเรื่องราวหรือความรู้สึกออกมาเป็นตัวอักษร โดยทั่วไปแล้ว การแต่งบทประพันธ์
สามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภทตามลักษณะและรูปแบบ เช่น กาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ ร่าย และลิลิต ซึ่ง
แต่ละประเภทก็มีกฎเกณฑ์และลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันไป

การให้นักเรียนได้ศึกษาและฝึกแต่งบทประพันธ์เพื่อประกอบการอ่านไอ้เอ๋วิหารราย จะทำให้ทราบ
ขั้นตอนและวิธีการสวดที่เป็นขั้นตอนได้ถูกต้อง

๓. สารการเรียนรู้

การแต่งบทประพันธ์นั้นเป็นศิลปะที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจในภาษาและฉันทลักษณ์ รวมถึงความคิดสร้างสรรค์ในการถ่ายทอดเรื่องราวหรือความรู้สึกออกมาเป็นตัวอักษร โดยทั่วไปแล้ว การแต่งบทประพันธ์สามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภทตามลักษณะและรูปแบบ เช่น กาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ ร่าย และลิลิต ซึ่งแต่ละประเภทก็มีกฎเกณฑ์และลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันไป

หลักการพื้นฐานในการแต่งบทประพันธ์

เลือกประเภทของบทประพันธ์ ตัดสินใจเลือกประเภทของบทประพันธ์ที่ต้องการแต่ง เช่น กลอนสี่สุภาพ โคลงสี่สุภาพ หรือกาพย์ยานี ๑๑ แต่ละประเภทมีรูปแบบฉันทลักษณ์ที่แตกต่างกัน

กำหนดเนื้อหาและแนวคิด กำหนดเรื่องราวหรือแนวคิดที่ต้องการนำเสนอในบทประพันธ์ อาจเป็นเรื่องราวจากชีวิตประจำวัน ประสบการณ์ส่วนตัว หรือเรื่องราวที่สร้างสรรค์ขึ้น

วางแผนโครงสร้าง วางแผนโครงสร้างของบทประพันธ์ โดยกำหนดจำนวนบทหรือบาท และลำดับเนื้อหาให้เหมาะสม

เลือกใช้คำ เลือกใช้คำที่มีความหมายเหมาะสม สละสลวย และไพเราะ อาจใช้คำที่มีสัมผัสคล้องจองหรือภาพพจน์เพื่อเพิ่มความสวยงาม

สร้างสัมผัส สร้างสัมผัสในและสัมผัสนอกตามกฎเกณฑ์ของฉันทลักษณ์แต่ละประเภท

ปรับปรุงและแก้ไข เมื่อแต่งเสร็จแล้ว ควรตรวจสอบและแก้ไขบทประพันธ์ เพื่อให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

๑) -

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (S)

๑) แต่งบทประพันธ์ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

๑) บอกประโยชน์ของการแต่งบทประพันธ์ได้

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

สรุปสาระสำคัญโดยการถ่ายทอดความคิดจากสารที่ได้รับด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนเข้าใจง่าย (๑.๑.๑

๑.๑.๓ ๑.๑.๔ ๒.๓.๑ ๔.๓.๑)

๘. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๘.๑ มุ่งมั่นการทำงาน

๘.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

๘.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๓) หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัณฑ์ขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอื้อวิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ / แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน / ชิ้นงาน	การวัดและประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน สรุปลักษณะสำคัญโดยการถ่ายทอดความคิดจากสารที่ได้รับด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนเข้าใจง่าย (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๑.๑.๔ ๒.๓.๑ ๔.๓.๑) ด้านความรู้ (K) - - ด้านทักษะกระบวนการ (S) - แต่งบทประพันธ์ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ได้	ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๕ นาที) ๑. ครูทบทวนการเรียนรู้และตั้งคำถาม ๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า - จากกิจกรรมในช่วงที่ผ่านมา นักเรียนได้มีการวางแผนการแต่งบทประพันธ์อย่างไรบ้าง แล้วมีความคืบหน้าอย่างไร ให้ร่วมกันอภิปราย - การแต่งบทประพันธ์มีความท้าทายหรือไม่ จงอธิบาย ๓. ครูเชื่อมโยงกิจกรรมในช่วงนี้ว่าเป็นการฝึกปฏิบัติการแต่งบทประพันธ์ที่สะท้อนให้เห็นผลของการสวดไอ้เอื้อวิหารราย	๑. นักเรียนร่วมกันระดมความคิดเพื่อตอบคำถาม	- สื่อ Power Point - ใบความรู้ที่ ๑๓ ลำนำกลอนสวด (๓)	- ใบงานที่ ๑๑ ลำนำกลอนสวด (๓)	๑. ตอบคำถามจากคำถามขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ๒. ประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยประเมินแบบประเมินสมรรถนะจากการสรุปใจความสำคัญ ๓. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้คุณลักษณะอัน
	ขั้นสอน (๑๕ นาที) ๑. ครูทบทวนภารกิจในการแต่งบทประพันธ์ไอ้เอื้อวิหารราย แล้วให้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการแต่งบทประพันธ์ต่อ	๒. นักเรียนศึกษาใบความรู้แล้วร่วมกันพูดคุยถึงสาระสำคัญที่ปรากฏ			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๓) หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัณฑ์ขานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้อั้ววิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - บอกประโยชน์ของการแต่งบทประพันธ์ได้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘.๑ มุ่งมั่นการทำงาน ๘.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ๘.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	๒. ครูเป็นผู้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมแล้วอธิบายสิ่งที่ปรากฏเพื่อเป็นการทบทวนความรู้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น				ฟังประสงค์
	ขั้นปฏิบัติ (๒๕ นาที) ๑. ครูมอบหมายให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มร่วมกันปฏิบัติหน้าที่การแต่งบทประพันธ์ โดยกำหนดเลือกฉันทลักษณ์ที่ชื่นชอบต่อให้สำเร็จ ทั้งนี้ให้คุณครูเป็นผู้กำกับดูแลสมาชิกในห้องและให้คำแนะนำเพิ่มเติม ๒. ครูให้นักเรียนนำเสนอผลงานตามลำดับ	๑. นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอน ๒. นักเรียนนำเสนอผลงาน			
	ขั้นสรุป (๕ นาที) ๑. คุณครูและนักเรียนร่วมกันสรุปภาพรวมจากการจัดกิจกรรมในช่วงนี้คือเรื่องการแต่งบทประพันธ์เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าและประโยชน์ของการสวดโอ้อั้ววิหารราย โดยให้นักเรียนเขียนลงกระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติดบริเวณหน้าห้องเรียน	๑. นักเรียนเขียนสะท้อนผลลงกระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติดบริเวณหน้าห้องเรียน			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. Power Point เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๓)
๒. ใบความรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๓)
๓. ใบงานที่ ๑๓ ลำนำกลอนสวด (๓)

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๑๓ การแต่งบทประพันธ์เพื่อสะท้อนคุณค่าของการสวดโอ้เอ้วิหารราย

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) -	๑. ตอบคำถามจากชิ้น นำเข้าสู่บทเรียน	๓. คำถาม	ผ่านคะแนนร้อยละ ๘๐
ด้านทักษะ/กระบวนการ (S) - แต่งบทประพันธ์ถูกต้องตามฉันท ลักษณ์ได้	ใช้วิธีการเดียวกับการ ประเมินสมรรถนะ	ใช้เครื่องมือเดียวกับการ ประเมิน สมรรถนะ	ใช้เกณฑ์เดียวกับการ ประเมินสมรรถนะ
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - บอกประโยชน์ของการแต่งบท ประพันธ์ได้	๑. ประเมินการร่วม กิจกรรมการร่วม กิจกรรมแบบประเมิน สมรรถนะจากการ สรุปใจความสำคัญ ๒. ตรวจสอบคำตอบจาก ใบงานที่ ๑๓(ข้อที่ ๒)	๓. แบบประเมิน สมรรถนะจาก การสรุปใจความ สำคัญ ๔. ใบงานที่ ๑๓(ข้อ ที่ ๑ - ๒)	ผ่านคะแนนร้อยละ ๘๐
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับ ผู้เรียน สรุปสาระสำคัญโดยการถ่ายทอด ความคิดจากสารที่ได้รับด้วย ถ้อยคำที่ชัดเจนเข้าใจง่าย (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๑.๑.๔ ๒.๓.๑ ๔.๓.๑)	๒. ประเมิน สมรรถนะด้วย แบบประเมิน สมรรถนะจาก การสรุปใจความ สำคัญ ๒. ตรวจสอบคำตอบจาก ใบงานที่ ๑๓(ข้อที่ ๑- ๒)	๓. แบบประเมิน สมรรถนะจาก การสรุปใจความ สำคัญ ๔. ใบงานที่ ๑๓ (ข้อที่ ๑-๒)	๑. ผ่านเกณฑ์ คุณภาพระดับ “ดี” ๒. ผ่านคะแนนร้อย ละ ๘๐

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘.๑ มุ่งมั่นการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมเป็น รายบุคคล	- แบบสังเกต พฤติกรรมตามตัว บ่งชี้คุณลักษณะอัน พึงประสงค์	ผ่าน / ไม่ผ่าน
--	--------------------------------	---	----------------

หมายเหตุ : (๑) การวัด การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ประเมินเป็นรายหน่วย ดูเครื่องมือ การประเมินในภาคผนวก

แบบประเมินสมรรถนะจากการสรุปใจความสำคัญ

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
๑. ความเข้าใจเนื้อหา	เข้าใจเนื้อหาได้ดีมาก สรุปใจความสำคัญได้ ครบถ้วนและถูกต้อง	เข้าใจเนื้อหาได้ดี สามารถสรุปใจความ สำคัญได้เกือบ ครบถ้วน	เข้าใจเนื้อหาในระดับ ปานกลาง สามารถ สรุปใจความสำคัญได้ บ้าง	ไม่เข้าใจเนื้อหาหลัก ไม่สามารถสรุป ใจความสำคัญได้
๒. การใช้ภาษาถูกต้อง และชัดเจน	ใช้ภาษาที่ถูกต้องและ ชัดเจนอย่างสมบูรณ์	ใช้ภาษาที่ถูกต้องและ ชัดเจนเกือบทั้งหมด	ใช้ภาษาที่ถูกต้องใน ระดับปานกลาง มี ความชัดเจนบางส่วน	ใช้ภาษาที่ไม่ถูกต้อง และไม่ชัดเจน
๓. การจัดระเบียบข้อมูล	ข้อมูลเรียงลำดับ ถูกต้อง มีการจัด ระเบียบข้อมูลอย่าง เป็นระบบ	ข้อมูลเรียงลำดับ ถูกต้องเกือบทั้งหมด มีการจัดระเบียบ ข้อมูลที่ดี	ข้อมูลเรียงลำดับไม่ ถูกต้องบางส่วน มี การจัดระเบียบบ้าง	ข้อมูลไม่เรียงลำดับ ไม่มีการจัดระเบียบ
๔. การสรุปใจความ สำคัญ	สรุปใจความสำคัญได้ ถูกต้องและครบถ้วน	สรุปใจความสำคัญได้ ถูกต้องเกือบทั้งหมด	สรุปใจความสำคัญ ถูกต้องบางส่วน	สรุปใจความสำคัญไม่ ถูกต้อง
๕. การระบุประโยชน์ของ การนำไปใช้	ระบุประโยชน์ที่ นำไปใช้ได้ครอบคลุม ชัดเจน ตรงตาม เจตนา	ระบุประโยชน์ที่ นำไปใช้ได้ครอบคลุม ชัดเจน ตรงตาม เจตนาโดยส่วนใหญ่	ระบุประโยชน์ที่ นำไปใช้ได้ครอบคลุม ชัดเจน ตรงตาม เจตนาบางส่วน	ไม่สามารถระบุ ประโยชน์ที่นำไปใช้ ได้

คำถาม

- จากกิจกรรมในช่วงที่ผ่านมา นักเรียนได้มีการวางแผนการแต่งบทประพันธ์อย่างไรบ้าง แล้วมีความคิดเห็นอย่างไร ให้ร่วมกันอภิปราย
- การแต่งบทประพันธ์มีความท้าทายหรือไม่ จงอธิบาย

คำถามสะท้อนคิด

การแต่งบทประพันธ์โดยมีการสอดแทรกคุณค่าในการสวดเก้าอัฐิหารรายนั้นนักเรียนคิดว่านักเรียนได้อาความรู้ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างไร

เกณฑ์การพิจารณา

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๕ - ๒๐ คะแนน	ดีมาก
๑๐ - ๑๔ คะแนน	ดี
๕ - ๙ พอใช้	พอใช้
๐-๔ คะแนน	ปรับปรุง

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

*หมายเหตุ : ดูแนวคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๓)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัขนานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้เอ้วิหารราย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๓)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การแต่งบทประพันธ์นั้นเป็นศิลปะที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจในภาษาและฉันทลักษณ์ รวมถึงความคิดสร้างสรรค์ในการถ่ายทอดเรื่องราวหรือความรู้สึกลอกออกมาเป็นตัวอักษร โดยทั่วไปแล้ว การแต่งบทประพันธ์สามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภทตามลักษณะและรูปแบบ เช่น กาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ ร่าย และลิลิต ซึ่งแต่ละประเภทก็มีกฎเกณฑ์และลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันไป

หลักการพื้นฐานในการแต่งบทประพันธ์

๗. **เลือกประเภทของบทประพันธ์:** ตัดสินใจเลือกประเภทของบทประพันธ์ที่ต้องการแต่ง เช่น กลอนสี่ สุภาพ โคลงสี่สุภาพ หรือกาพย์ยานี ๑๑ แต่ละประเภทมีรูปแบบฉันทลักษณ์ที่ต่างกัน
๘. **กำหนดเนื้อหาและแนวคิด:** กำหนดเรื่องราวหรือแนวคิดที่ต้องการนำเสนอในบทประพันธ์ อาจเป็นเรื่องราวจากชีวิตประจำวัน ประสบการณ์ส่วนตัว หรือเรื่องราวที่สร้างสรรค์ขึ้น
๙. **วางแผนโครงสร้าง:** วางแผนโครงสร้างของบทประพันธ์ โดยกำหนดจำนวนบทหรือบาท และลำดับเนื้อหาให้เหมาะสม
๑๐. **เลือกใช้คำ:** เลือกใช้คำที่มีความหมายเหมาะสม สละสลวย และไพเราะ อาจใช้คำที่มีสัมผัสคล้องจอง หรือภาพพจน์เพื่อเพิ่มความสวยงาม
๑๑. **สร้างสัมผัส:** สร้างสัมผัสในและสัมผัสนอกตามกฎเกณฑ์ของฉันทลักษณ์แต่ละประเภท
๑๒. **ปรับปรุงและแก้ไข:** เมื่อแต่งเสร็จแล้ว ควรตรวจสอบและแก้ไขบทประพันธ์ เพื่อให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เคล็ดลับเพิ่มเติม

- **อ่านบทประพันธ์ตัวอย่าง:** ศึกษาบทประพันธ์ของกวีที่มีชื่อเสียง เพื่อเรียนรู้เทคนิคและวิธีการแต่ง
- **ฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ:** การฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้คุณพัฒนาทักษะการแต่งบทประพันธ์ได้ดียิ่งขึ้น
- **ใช้พจนานุกรมและแหล่งข้อมูล:** ใช้พจนานุกรมและแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อค้นหาคำศัพท์และความหมายที่เหมาะสม
- **ขอคำแนะนำ:** หากมีโอกาส ควรขอคำแนะนำจากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการแต่งบทประพันธ์

ใบความรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๓)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัณฑ์สำเนียง เสนาะเสียงโอ้เอ้วิหารราย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๓)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ตัวอย่างประเภทของบทประพันธ์

- กลอน: กลอนสุภาพ กลอนสี่กั้ว กลอนบทละคร
- กาพย์: กาพย์ยานี ๑๑ กาพย์ฉกั้ว ๑๖ กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘
- โคลง: โคลงสี่สุภาพ โคลงสามสุภาพ
- ฉันท์: อินทรีเขียรฉันท์ วสันตดิถีฉันท์
- ร่าย: ร่ายยาว ร่ายสุภาพ
- ลิลิต: ลิลิตพระลอ ลิลิตตะเลงพ่าย

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

- หนังสือเกี่ยวกับฉันทลักษณ์และวิธีการแต่งบทประพันธ์
- เว็บไซต์และแหล่งข้อมูลออนไลน์เกี่ยวกับวรรณคดีไทย
- ชุมชนออนไลน์สำหรับนักเขียนและผู้สนใจวรรณคดี

การแต่งบทประพันธ์นั้นเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและความพยายาม แต่เมื่อคุณฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ คุณก็จะสามารถสร้างสรรค์บทประพันธ์ที่งดงามและมีคุณค่าได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๔)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓	เรื่อง ขัณฑ์ขานสำเนียง เสนาะเสียงไอเอื้อวิหารราย	
รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑	รายวิชา ภาษาไทย	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ภาคเรียนที่ ๑	เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม.๑/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่อง

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๒.๑ ใช้กระบวนการสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวใน
รูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ท ๒.๑ ม.๑/๒ มีมารยาทในการเขียนที่อ่าน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด
และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด ท ๓.๑ ม.๑/๓ พูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง
เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม.๑/๕ ท่องจำบทอาขยาน ตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มี
คุณค่าตามความสนใจ

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การจัดประกวดการอ่านกลอนสวดเป็นกิจกรรมที่สะท้อนผลการวางแผนและการวัดฝีมือการอ่าน
กลอนสวดจากวรรณคดีทั้งยังเป็นการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมการอ่านไม่ให้สูญหาย การออกแบบการประกวด
ให้ประสบความสำเร็จนั้นต้องคำนึงถึงหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเป้าหมาย กติกาการประกวด รางวัล และ
การประชาสัมพันธ์กิจกรรม

การให้นักเรียนได้วางแผนกระบวนการจัดเตรียมประกวดการอ่านกลอนสวดจะทำให้นักเรียนสามารถ
วางแผนเป็นระบบจนเกิดผลสำเร็จได้

๓. สาระการเรียนรู้

กลอนสวดเป็นคำเรียกประเภทวรรณกรรมประเภทหนึ่ง หมายถึงวรรณกรรมคำกาพย์ที่นำมาอ่าน
เป็นทำนองสวดเรียกว่ากลอน (ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงคำประพันธ์ประเภทกลอนแต่หมายถึงร้อยกรองหรือกาพย์
ก่อนนั่นเอง) วรรณกรรมประเภทกลอนสวดแต่งด้วยจากมนุษย์ต่าง ๆ ได้แก่กาพย์ยานี ๑๑ สุรางคนางค์ ๒๘
และกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ทั้งยังมีกาพย์ชนิดอื่นๆ แทรกบ้างเล็กน้อยเหตุที่กลอนสวดใช้แต่คำประพันธ์
ประเภทกาพย์อาจเป็นเพราะจากแต่งได้ง่ายและมีลีลาจังหวะราบรื่นและมีท่วงทำนองส่วนหลายทำนองใน

สมัยก่อนจากเป็นคำประพันธ์ที่ใช้แพร่หลายโดยใช้แต่หนังสือสอนอ่านตำราและหนังสืออ่านเล่นด้วยส่วนเนื้อเรื่องของกลอนสวดส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับพุทธศาสนาโดยมีเนื้อเรื่องที่มุ่งสั่งสอนข้อธรรมะโดยตรงและโดยอ้อมซึ่งได้แก่ชาดกและเรื่องที่ต่างเลียนแบบชาดกการนำวรรณกรรมประเภทกลอนสวดมาอ่านเป็นทำนองเป็นประเพณีนิยมของคนไทยที่มีมาแต่โบราณกาลและเพิ่งจะเริ่มเสื่อมความนิยมลงในปลายรัชสมัยรัชกาลที่ ๕ ซึ่งเป็นช่วงที่ระบอบอารยธรรมตะวันตกเผยแพร่เข้ามาในประเทศไทยมากยิ่งขึ้นและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการพิมพ์ค่อยๆมีอิทธิพลต่อการเผยแพร่วรรณกรรมทำให้ประเพณีการอ่านหนังสือเปลี่ยนไปจากการอ่านด้วยหูหรือการอ่านออกเสียงเพื่อผู้ฟังจำนวนมากเป็นการอ่านด้วยตาหรือการอ่านเฉพาะบุคคลมากยิ่งขึ้น

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- ๑) บอกขั้นตอนการออกแบบการประกวดกลอนสวดได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (S)

- ๑) วางแผนและสร้างแนวการประกวดกลอนสวดได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ๑) ร่วมกิจกรรมวางแผนและสร้างแนวการประกวดกลอนสวดได้

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

วางแผน/ออกแบบการประกวดโอเออีวิหารราย แล้วนำเสนอผลการออกแบบทั้งยังสามารถยอมรับฟังข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่องานกลุ่มแล้วแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

(๑.๑.๑ ๑.๓.๑ ๒.๑.๓ ๓.๑.๗ ๔.๒.๑ ๕.๑.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน

- ๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

- ๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๔) หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัพบานสำเนียง เสนาะเสียงไอเอื้อวิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน วางแผน/ออกแบบการประกวดไอเอื้อวิหารราย แล้วนำเสนอผลการออกแบบทั้งยังสามารถยอมรับฟังข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่องานกลุ่มแล้วแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ด้านความรู้ (K) - บอกขั้นตอนการออกแบบการประกวดกลอนสวดได้ ด้านทักษะกระบวนการ (S)	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๕ นาที) ๑. ครูครูทบทวนกิจกรรมที่ได้ทำมาในชั่วโมงที่แล้ว พร้อมตั้งคำถามนักเรียนว่า - ถ้าเราจะต้องจัดการแข่งขันการอ่านกลอนสวด เราจะต้องวางแผนอย่างไร - นักเรียนคิดว่าจะสามารถปฏิบัติการวางแผนการเตรียมตัวประกวดไอเอื้อวิหารรายได้อย่างไรบ้าง จงอธิบาย ๒. ให้ร่วมกันตอบคำถามแล้วแสดงความเห็น ๓. ครูเชื่อมโยงกิจกรรมว่าในชั่วโมงนี้จะเป็นกระบวนการวางแผนเพื่อเตรียมสร้างการประกวดการแข่งขันกลอนสวด ขั้นสอน (๑๕ นาที) ๑. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ จากนั้นสอบถามเพิ่มเติม	๑. นักเรียนร่วมกันระดมความคิดเพื่อตอบคำถาม	- สื่อ Power Point - ใบความรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๔)	- ใบงานที่ ๑๔ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๔)	๑. ตอบคำถามจากชุดคำถามชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ๒. ประเมินการวางแผนการออกแบบกิจกรรมด้วยแบบประเมินสมรรถนะการออกแบบการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด ๓. ประเมินการร่วมกิจกรรมด้วยแบบประเมิน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๔)

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัษขานสำเนียง เสนาะเสียงโอเอวิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
- วางแผนและสร้างแนวการประกวดกลอนสวดได้ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - ร่วมกิจกรรมวางแผนและสร้างแนวการประกวดกลอนสวดได้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน ๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	๒. ครูให้นักเรียนลองวางแผนก่อนเข้าสู่กิจกรรมต่อไปว่า หากต้องจัดกิจกรรมการอ่านกลอนสวด เราต้องเตรียมตัวและทำอย่างไรบ้าง	๒. นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสนทนากะบวนการวางแผนเพื่อเตรียมจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด			สมรรถนะการออกแบบการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด ๔. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์
	ขั้นปฏิบัติ (๒๕ นาที) ๑. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจแล้วให้แต่ละกลุ่มศึกษาใบงานเพื่อวางแผนตามกลุ่มของใบงานที่กำหนดให้ แต่ละกลุ่มจะมีแนวทางแตกต่างกันไป ให้ระดมความคิดและให้ครูเป็นผู้ให้คำแนะนำเพิ่มเติม ๒. ครูให้นักเรียนนำเสนอผลงานการออกแบบใบงานแล้วสะท้อนผลเพื่อการพัฒนา	๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจแล้วปฏิบัติใบงานตามที่ได้รับมอบหมาย ๒. นักเรียนนำเสนอผลงาน จากนั้นให้สะท้อนผลเพื่อการพัฒนาผลงานให้มีคุณภาพขึ้น			
	ขั้นสรุป (๕ นาที) ๑. ครูสรุปภาพรวมของความสามารถทางการสรุปเรื่องการจัดการประกวดกลอนสวดหลังจากนั้นให้นักเรียนเขียนลง	๑. นักเรียนเขียนสะท้อนผลลงกระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติดบริเวณหน้าห้องเรียน			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๔)

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัณฑ์สำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอื้อวิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	กระดาชโพสค์อิท แล้วนำไปติดบริเวณ หน้าห้องเรียน				

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. Power Point เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๔)
๒. ใบความรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๔)
๓. ใบงานที่ ๑๔ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๔)

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๑๔ การออกแบบการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกขั้นตอนการออกแบบการประกวดกลอนสวดได้	๑. ตอบคำถามจากชิ้นนำเข้าสู่บทเรียน	๑. ชุดคำถาม	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
ด้านทักษะ/กระบวนการ (S) - วางแผนและสร้างแนวการประกวดกลอนสวดได้	ใช้วิธีการเดียวกับการประเมินสมรรถนะใบงานที่ ๑๔ (ข้อที่ ๑-๒)	ใช้เครื่องมือเดียวกับการประเมินสมรรถนะแบบประเมินใบงานที่ ๑๔ (ข้อที่ ๑-๒)	ใช้เกณฑ์เดียวกับการประเมินสมรรถนะ
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - ร่วมกิจกรรมวางแผนและสร้างแนวการประกวดกลอนสวดได้	๑. ประเมินการร่วมกิจกรรมการร่วมกิจกรรมด้วยแบบประเมินสมรรถนะการออกแบบการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด ๒. ใบงานที่ ๑๔ (ข้อที่ ๓)	๑. แบบประเมินสมรรถนะการออกแบบการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด ๒. ประเมิน ใบงานที่ ๑๔ (ข้อที่ ๓)	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน วางแผน/ออกแบบการประกวดโอเออีวิหารราย แล้วนำเสนอผลการออกแบบทั้งยังสามารถยอมรับฟังข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่องานกลุ่มแล้วแก้ไขตามข้อเสนอแนะ	๑. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบประเมินสมรรถนะการออกแบบการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด	๑. แบบประเมินสมรรถนะการออกแบบการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด	๑. ผ่านเกณฑ์คุณภาพระดับ “ดี” ๒. ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐

		๒. แบบประเมินใบ งานที่ ๑๔ (ข้อ ๑ – ๓)	
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมเป็น รายบุคคล	- แบบสังเกต พฤติกรรมตามตัว บ่งชี้คุณลักษณะอัน พึงประสงค์	ผ่าน / ไม่ผ่าน

หมายเหตุ : (๑) การวัด การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ประเมินเป็นรายหน่วย ดูเครื่องมือ การประเมินในภาคผนวก

แบบประเมินสมรรถนะในการออกแบบการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
๑. ความชัดเจนของ วัตถุประสงค์	กำหนดวัตถุประสงค์ ของกิจกรรมได้อย่าง ชัดเจน ตรงตาม เป้าหมายการเรียนรู้ และสะท้อนถึงคุณค่า ทางวัฒนธรรม	วัตถุประสงค์ของ กิจกรรมชัดเจน แต่ ยังขาดการเชื่อมโยง กับบางประเด็น ทางการเรียนรู้หรือ คุณค่าทางวัฒนธรรม	วัตถุประสงค์ของ กิจกรรมไม่ชัดเจน หรือขาดความ เกี่ยวข้องกับ เป้าหมายการเรียนรู้ บางส่วน	ขาดการกำหนด วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และไม่ตรงกับ เป้าหมายการเรียนรู้ และคุณค่าทาง วัฒนธรรม
๒. ความคิดสร้างสรรค์ใน การออกแบบกิจกรรม	ออกแบบกิจกรรมได้ อย่างสร้างสรรค์ มี ความหลากหลายและ น่าสนใจ ตรงกับ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	มีกิจกรรมที่ สร้างสรรค์ แต่ยังขาด ความหลากหลาย หรือยังไม่สมบูรณ์ใน บางส่วน	กิจกรรมมีความคิด สร้างสรรค์บ้าง แต่ยัง ขาดความโดดเด่น และการเชื่อมโยงกับ วัตถุประสงค์	ขาดความคิด สร้างสรรค์ในการ ออกแบบกิจกรรม หรือกิจกรรมไม่ น่าสนใจ
๓. ความเหมาะสมของ เกณฑ์การประเมิน	กำหนดเกณฑ์การ ประเมินที่ชัดเจน ยุติธรรม และ เหมาะสมกับกิจกรรม และวัตถุประสงค์	เกณฑ์การประเมิน ชัดเจน แต่ยังขาด ความยุติธรรมหรือ ความเหมาะสมใน บางส่วน	เกณฑ์การประเมินไม่ ชัดเจนหรือขาดความ ยุติธรรมในบางส่วน	ขาดเกณฑ์การ ประเมินที่ชัดเจนและ ยุติธรรม
๔. การวางแผนและการ จัดการ	วางแผนการใช้ ทรัพยากรได้อย่างมี ประสิทธิภาพและ คุ้มค่า รวมถึงการ จัดการเวลาและ บุคลากรได้ดี	วางแผนการใช้ ทรัพยากรได้ดี แต่ยัง ขาดความคุ้มค่าใน บางส่วน	การวางแผนและการ จัดการทรัพยากรยัง ไม่ครบถ้วน หรือขาด ประสิทธิภาพ บางส่วน	ขาดการวางแผนที่ เหมาะสมในการใช้ ทรัพยากร และการ จัดการที่ไม่คุ้มค่า
การร่วมกิจกรรมการ ออกแบบการจัดประกวด กลอนสวด	ร่วมกิจกรรมด้วย ความเต็มใจ ทุ่มเท หน้าที่ตนเอง มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนอย่างดีเยี่ยม	นำเสนอด้วยความ มั่นใจและชัดเจน มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนอย่างดี	นำเสนอด้วยความ มั่นใจบางส่วน และ ยังไม่ชัดเจนในบาง จุด มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนบางส่วน	นำเสนอด้วยความไม่ มั่นใจ และยังไม่ ชัดเจน ขาดการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อน

ชุดคำถาม

- ถ้าเราจะต้องจัดการแข่งขันการอ่านกลอนสวด เราจะต้องวางแผนอย่างไร
- นักเรียนคิดว่าจะสามารถปฏิบัติการวางแผนการเตรียมตัวประกวดโอเอั้ววิหารรายได้อย่างไรบ้าง จงอธิบาย

คำถามสะท้อนคิด

นักเรียนได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากการระดมความคิดการวางแผนเพื่อเตรียมตัวประกวดการอ่านโอเอั้ววิหารราย

เกณฑ์การพิจารณา

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๕ - ๒๐ คะแนน	ดีมาก
๑๐ - ๑๔ คะแนน	ดี
๕ - ๙ พอใช้	พอใช้
๐-๔ คะแนน	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลขที่	ชื่อ - สกุล	รายการ						สรุปผล การประเมิน	
		ร่วมมือในการ ทำกิจกรรม (๑ คะแนน)		ความกล้า แสดงออก (๑ คะแนน)		เข้าร่วม กิจกรรมด้วย ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน (๑ คะแนน)			
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน

เกณฑ์การประเมิน

ผ่านตั้งแต่ ๒ รายการ ถือว่า ผ่าน
ผ่าน ๑ รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน

ลงชื่อ _____ ผู้ประเมิน
(_____)
_____/_____/____/

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

.....

*หมายเหตุ : ดูแนวคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๔)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัณฑ์ขันธ์สำเนียง เสนาะเสียงไอเอื้อวิหารราย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๔)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การออกแบบการจัดประภททำนองเสนาะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ (ม.๑) ควรมีการพิจารณาหลายด้านเพื่อให้การประภทเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป็นรูปธรรม

๑. วัตถุประสงค์ของการประภท

- เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการฝึกฝนทักษะการทำนองเสนาะในบทกลอนและบทกวี
- เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาไทยและการแสดงออกทางศิลปะ
- เพื่อสร้างเวทีในการแสดงความสามารถและความคิดสร้างสรรค์

๒. เกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าประภท

- นักเรียนที่มีความสนใจและมีทักษะพื้นฐานในการอ่านและทำนองเสนาะ
- อาจมีการคัดเลือกจากการแข่งขันภายในห้องเรียนหรือจากผลงานการอ่านทำนองเสนาะที่ส่งเข้ามา

๓. ประเภทของการประภท

- การทำนองเสนาะจากบทกวีที่กำหนด ให้ผู้เข้าประภทเลือกบทกวีที่กำหนดไว้และแสดงความสามารถในการทำนองเสนาะ
- การทำนองเสนาะจากบทกวีที่แต่งขึ้นเอง ผู้เข้าประภทจะต้องแต่งบทกวีและทำนองเสนาะด้วยตัวเอง

๔. เกณฑ์การตัดสิน

- การออกเสียง: ความชัดเจนของเสียง การออกเสียงสระและพยัญชนะถูกต้องหรือไม่
- จังหวะและน้ำเสียง: การปรับเปลี่ยนจังหวะและน้ำเสียงให้เหมาะสมกับเนื้อหาและอารมณ์ของบทกวี
- ความสัมพันธ์กับเนื้อหา การตีความเนื้อหาของบทกวีและการแสดงออกถึงอารมณ์
- ความคิดสร้างสรรค์ การใส่ลีลาและทำนองให้เกิดความไพเราะ
- บุคลิกภาพ ความมั่นใจและท่าทางที่แสดงออกระหว่างการทำนองเสนาะ

๕. การจัดกิจกรรม

- สถานที่จัดประภท: ควรเลือกสถานที่ที่มีบรรยากาศที่เหมาะสม เช่น ห้องประชุมหรือโรงละครขนาดเล็ก
- การเชิญกรรมการ กรรมการควรมีความเชี่ยวชาญด้านภาษาไทยและทำนองเสนาะ เช่น ครูอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปวัฒนธรรม
- การประเมินผล ใช้เกณฑ์ที่กำหนดไว้และมีการให้คะแนนแบบละเอียดเพื่อความยุติธรรม

๖. รางวัล

- จัดเตรียมรางวัลสำหรับผู้ชนะ เช่น โล่รางวัล เกียรติบัตร หรือทุนการศึกษา

- อาจมีรางวัลพิเศษสำหรับผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ หรือการตีความเนื้อหาดีเด่น

๗. การประชาสัมพันธ์และสนับสนุน

- การจัดทำโปสเตอร์หรือโฆษณาภายในโรงเรียน
- การสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่น
- การเชิญชวนให้ผู้เข้าร่วมให้คะแนนหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรม
- การจัดประกวดทำนองเสนาะนี้ไม่เพียงแต่เป็นเวทีแสดงความสามารถเท่านั้น แต่ยังเป็นการส่งเสริม

การเรียนรู้และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยที่สำคัญ

ใบงานที่ ๑๔ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๔)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขั้วขานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้อัศจรรย์
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๔)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. จงบอกขั้นตอนในการวางแผนการออกแบบการประกวดกลอนสวด (๕คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

๒. การจัดการประกวดให้สำเร็จ ต้องอาศัยสิ่งใดมาประกอบบ้าง จงอธิบาย (๕คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

๓. กระบวนการวางแผนของกลุ่ม มีการตั้งเป้าหมายการประกวดไว้อย่างไรบ้าง จงอธิบาย (๕คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๕)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓	เรื่อง ขัณฑ์ขานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้เอ้วิหารราย	
รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑	รายวิชา ภาษาไทย	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ภาคเรียนที่ ๑	เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม.๑/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่อง

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๒.๑ ใช้กระบวนการสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวใน
รูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษา
ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ท ๒.๑ ม.๑/๒ มีมารยาทในการเขียนที่อ่าน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด
และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด ท ๓.๑ ม.๑/๓ พูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง
เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม.๑/๕ ท่องจำบทอาขยาน ตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มี
คุณค่าตามความสนใจ

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การจัดประกวดการอ่านกลอนสวดเป็นกิจกรรมที่สะท้อนผลการวางแผนและการวัดฝีมือการอ่าน
กลอนสวดจากวรรณคดีทั้งยังเป็นการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมการอ่านไม่ให้อ่อนด้อย การออกแบบการประกวด
ให้ประสบความสำเร็จนั้นต้องคำนึงถึงหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเป้าหมาย กติกาการประกวด รางวัล และ
การประชาสัมพันธ์กิจกรรม.

การให้นักเรียนได้วางแผนกระบวนการจัดเตรียมประกวดการอ่านกลอนสวดจะทำให้นักเรียนสามารถ
วางแผนเป็นระบบจนเกิดผลสำเร็จได้

๓. สาระการเรียนรู้

กลอนสวดเป็นคำเรียกประเภทวรรณกรรมประเภทหนึ่ง หมายถึงวรรณกรรมคำกาพย์ที่นำมาอ่าน
เป็นทำนองสวดเรียกว่ากลอน (ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงคำประพันธ์ประเภทกลอนแต่หมายถึงร้อยกรองหรือกาพย์
ก่อนหน้านั้นเอง) วรรณกรรมประเภทกลอนสวดแต่งด้วยจากมนุษย์ต่าง ๆ ได้แก่กาพย์ยานี ๑๑ สุรางคนางค์ ๒๘
และกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ทั้งยังมีกาพย์ชนิดอื่น ๆ แทรกบ้างเล็กน้อยเหตุที่กลอนสวดใช้แต่คำประพันธ์
ประเภทกาพย์อาจเป็นเพราะจากแต่งได้ง่ายและมีลีลาจังหวะราบรื่นและมีท่วงทำนองส่วนหลายทำนองใน

สมัยก่อนจากเป็นคำประพันธ์ที่ใช้แพร่หลายโดยใช้แต่หนังสือสอนอ่านตำราและหนังสืออ่านเล่นด้วยส่วนเนื้อเรื่องของกลอนสวดส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับพุทธศาสนาโดยมีเนื้อเรื่องที่มุ่งสั่งสอนข้อธรรมะโดยตรงและโดยอ้อมซึ่งได้แก่ชาดกและเรื่องที่ต่างเลียนแบบชาดกการนำวรรณกรรมประเภทกลอนสวดมาอ่านเป็นทำนองเป็นประเพณีนิยมของคนไทยที่มีมาแต่โบราณกาลและเพิ่งจะเริ่มเสื่อมความนิยมลงในปลายรัชสมัยรัชกาลที่ ๕ ซึ่งเป็นช่วงที่ระบอบอารยธรรมตะวันตกเผยแพร่เข้ามาในประเทศไทยมากยิ่งขึ้นและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการพิมพ์ค่อยๆมีอิทธิพลต่อการเผยแพร่วรรณกรรมทำให้ประเพณีการอ่านหนังสือเปลี่ยนไปจากการอ่านด้วยหูหรือการอ่านออกเสียงเพื่อผู้ฟังจำนวนมากเป็นการอ่านด้วยตาหรือการอ่านเฉพาะบุคคลมากยิ่งขึ้น

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- ๑) บอกขั้นตอนการออกแบบการประกวดกลอนสวดได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (S)

- ๑) วางแผนและสร้างแนวการประกวดกลอนสวดได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ๑) ร่วมกิจกรรมวางแผนและสร้างแนวการประกวดกลอนสวดได้

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

วางแผน/ออกแบบการประกวดโอเออีวิหารราย แล้วนำเสนอผลการออกแบบทั้งยังสามารถยอมรับฟังข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่องานกลุ่มแล้วแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

(๑.๑.๑ ๑.๓.๑ ๒.๑.๓ ๓.๑.๗ ๔.๒.๑ ๕.๑.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน

- ๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

- ๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๕) หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัพบานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้เอ้วิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน วางแผน/ออกแบบการประกวดโอ้เอ้วิหารราย แล้วนำเสนอผลการออกแบบทั้งยังสามารถยอมรับฟังข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่องานกลุ่มแล้วแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ด้านความรู้ (K) - บอกขั้นตอนการออกแบบการประกวดกลอนสวดได้ ด้านทักษะกระบวนการ (S)	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๕ นาที) ๑. ครูครูทบทวนกิจกรรมที่ได้ทำมาในชั่วโมงที่แล้ว พร้อมตั้งคำถามนักเรียนว่า - จากกิจกรรมในชั่วโมงที่ผ่านมา นักเรียนพบอุปสรรค หรือข้อสังเกตใด ๆ บ้าง - กระบวนการแบ่งคนให้มีความชัดเจนในการวางแผนการจำลองการประกวดโอ้เอ้วิหารราย จะส่งผลดีต่อนักเรียนอย่างไร ๒. ให้ร่วมกันตอบคำถามแล้วแสดงความเห็น ๓. ครูเชื่อมโยงกิจกรรมว่าในชั่วโมงนี้จะเป็นกระบวนการวางแผนต่อเนื่อง เพื่อเตรียมสร้างการประกวดการแข่งขันกลอนสวด	๑. นักเรียนร่วมกันระดมความคิดเพื่อตอบคำถาม	- สื่อ Power Point - ใบความรู้ที่ ๑๕ ลำนำกลอนสวด (๕)	- ใบงานที่ ลำนำ กลอน สวด (๕) -	๑. ตอบคำถามจากชุดคำถามชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ๒. ประเมินการวางแผนการออกแบบกิจกรรมด้วยแบบประเมินสมรรถนะการออกแบบการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด ๓. ประเมินการร่วมกิจกรรมด้วยแบบประเมิน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๕)

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัณฑ์ขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋ววิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
- วางแผนและสร้างแนวการประกวดกลอนสวดได้ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - ร่วมกิจกรรมวางแผนและสร้างแนวการประกวดกลอนสวดได้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน ๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	ขั้นสอน (๑๕ นาที) ๑. ครูให้นักเรียนทบทวนและศึกษาใบความรู้ จากนั้นสอบถามเพิ่มเติม ๒. ครูให้นักเรียนลองวางแผนก่อนเข้าสู่กิจกรรมต่อไปว่า หากต้องจัดกิจกรรมการอ่านกลอนสวด เราต้องเตรียมตัวและทำอย่างไรบ้าง	๑. นักเรียนศึกษาใบงานแล้วร่วมแสดงความคิดเห็น ๒. นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสนทนาระบวนการวางแผนเพื่อเตรียมจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด			สมรรถนะการออกแบบการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด ๔. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์
	ขั้นปฏิบัติ (๒๕ นาที) ๑. ครูให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการวางแผนการแบ่งบทบาทหน้าที่ในการประกวดไอ้เอ๋ววิหารราย โดยให้ระดมความคิดและให้ครูเป็นผู้ให้คำแนะนำเพิ่มเติม ๒. ครูให้นักเรียนนำเสนอผลงานการออกแบบใบงานแล้วสะท้อนผลเพื่อการพัฒนา	๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจแล้วปฏิบัติใบงานตามที่ได้รับมอบหมาย ๒. นักเรียนนำเสนอผลงาน จากนั้นให้สะท้อนผลเพื่อการพัฒนาผลงานให้มีคุณภาพขึ้น			
	ขั้นสรุป (๕ นาที) ๑. ครูสรุปภาพรวมของความสามารถทางการสรุปเรื่องการจัดการประกวด				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๕)

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัณฑ์สำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	กลอนสวดหลังจากนั้นให้นักเรียนเขียนลง กระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติดบริเวณ หน้าห้องเรียน	๑. นักเรียนเขียนสะท้อนผลลง กระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติด บริเวณหน้าห้องเรียน			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. Power Point เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๕)
๒. ใบความรู้ที่ ๑๕ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๕)
๓. ใบงานที่ ๑๕ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๕)

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๑๕ การออกแบบการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกขั้นตอนการออกแบบการประกวดกลอนสวดได้	๑. ตอบคำถามจากชิ้นนำเข้าสู่บทเรียน	๒. ชุดคำถาม	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
ด้านทักษะ/กระบวนการ (S) - วางแผนและสร้างแนวการประกวดกลอนสวดได้	ใช้วิธีการเดียวกับการประเมินสมรรถนะ ใบงานที่ ๑๔ (ข้อที่ ๑-๒)	ใช้เครื่องมือเดียวกับการประเมินสมรรถนะ แบบประเมินใบงานที่ ๑๔ (ข้อที่ ๑-๒)	ใช้เกณฑ์เดียวกับการประเมินสมรรถนะ
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - ร่วมกิจกรรมวางแผนและสร้างแนวการประกวดกลอนสวดได้	๑. ประเมินการร่วมกิจกรรมการร่วมกิจกรรมด้วยแบบประเมินสมรรถนะการออกแบบการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด ๒. ใบงานที่ ๑๔ (ข้อที่ ๓)	๓. แบบประเมินสมรรถนะการออกแบบการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด ๔. ประเมิน ใบงานที่ ๑๔ (ข้อที่ ๓)	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน วางแผน/ออกแบบการประกวดโอเออีวิหารราย แล้วนำเสนอผลการออกแบบทั้งยังสามารถยอมรับฟังข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่องานกลุ่มแล้วแก้ไขตามข้อเสนอแนะ	๒. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบประเมินสมรรถนะการออกแบบการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด	๓. แบบประเมินสมรรถนะการออกแบบการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด	๑. ผ่านเกณฑ์คุณภาพระดับ “ดี” ๒. ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐

		๔. แบบประเมินใบ งานที่ ๑๔ (ข้อ ๑ – ๓)	
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมเป็น รายบุคคล	- แบบสังเกต พฤติกรรมตามตัว บ่งชี้คุณลักษณะอัน พึงประสงค์	ผ่าน / ไม่ผ่าน

หมายเหตุ : (๑) การวัด การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ประเมินเป็นรายหน่วย ดูเครื่องมือ การประเมินในภาคผนวก

แบบประเมินสมรรถนะในการออกแบบการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
๑. ความชัดเจนของ วัตถุประสงค์	กำหนดวัตถุประสงค์ ของกิจกรรมได้อย่าง ชัดเจน ตรงตาม เป้าหมายการเรียนรู้ และสะท้อนถึงคุณค่า ทางวัฒนธรรม	วัตถุประสงค์ของ กิจกรรมชัดเจน แต่ ยังขาดการเชื่อมโยง กับบางประเด็น ทางการเรียนรู้หรือ คุณค่าทางวัฒนธรรม	วัตถุประสงค์ของ กิจกรรมไม่ชัดเจน หรือขาดความ เกี่ยวข้องกับ เป้าหมายการเรียนรู้ บางส่วน	ขาดการกำหนด วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และไม่ตรงกับ เป้าหมายการเรียนรู้ และคุณค่าทาง วัฒนธรรม
๒. ความคิดสร้างสรรค์ใน การออกแบบกิจกรรม	ออกแบบกิจกรรมได้ อย่างสร้างสรรค์ มี ความหลากหลายและ น่าสนใจ ตรงกับ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	มีกิจกรรมที่ สร้างสรรค์ แต่ยังขาด ความหลากหลาย หรือยังไม่สมบูรณ์ใน บางส่วน	กิจกรรมมีความคิด สร้างสรรค์บ้าง แต่ยัง ขาดความโดดเด่น และการเชื่อมโยงกับ วัตถุประสงค์	ขาดความคิด สร้างสรรค์ในการ ออกแบบกิจกรรม หรือกิจกรรมไม่ น่าสนใจ
๓. ความเหมาะสมของ เกณฑ์การประเมิน	กำหนดเกณฑ์การ ประเมินที่ชัดเจน ยุติธรรม และ เหมาะสมกับกิจกรรม และวัตถุประสงค์	เกณฑ์การประเมิน ชัดเจน แต่ยังขาด ความยุติธรรมหรือ ความเหมาะสมใน บางส่วน	เกณฑ์การประเมินไม่ ชัดเจนหรือขาดความ ยุติธรรมในบางส่วน	ขาดเกณฑ์การ ประเมินที่ชัดเจนและ ยุติธรรม
๔. การวางแผนและการ จัดการ	วางแผนการใช้ ทรัพยากรได้อย่างมี ประสิทธิภาพและ คุ้มค่า รวมถึงการ จัดการเวลาและ บุคลากรได้ดี	วางแผนการใช้ ทรัพยากรได้ดี แต่ยัง ขาดความคุ้มค่าใน บางส่วน	การวางแผนและการ จัดการทรัพยากรยัง ไม่ครบถ้วน หรือขาด ประสิทธิภาพ บางส่วน	ขาดการวางแผนที่ เหมาะสมในการใช้ ทรัพยากร และการ จัดการที่ไม่คุ้มค่า
การร่วมกิจกรรมการ ออกแบบการจัดประกวด กลอนสวด	ร่วมกิจกรรมด้วย ความเต็มใจ ทุ่มเท หน้าที่ตนเอง มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนอย่างดีเยี่ยม	นำเสนอด้วยความ มั่นใจและชัดเจน มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนอย่างดี	นำเสนอด้วยความ มั่นใจบางส่วน และ ยังไม่ชัดเจนในบาง จุด มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนบางส่วน	นำเสนอด้วยความไม่ มั่นใจ และยังไม่ ชัดเจน ขาดการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อน

ชุดคำถาม

- จากกิจกรรมในช่วงที่ผ่านมา นักเรียนพบอุปสรรค หรือข้อสังเกตใด ๆ บ้าง
- กระบวนการแบ่งคนให้มีความชัดเจนในการวางแผนการจำลองการประกวดโอเออีวิหารรายจะส่งผลต่อนักเรียนอย่างไร

คำถามสะท้อนคิด

นักเรียนได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากการระดมความคิดการวางแผนเพื่อเตรียมตัวประกวดการอ่านโอเออีวิหารราย

เกณฑ์การพิจารณา

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๕ - ๒๐ คะแนน	ดีมาก
๑๐ - ๑๔ คะแนน	ดี
๕ - ๙ พอใช้	พอใช้
๐-๔ คะแนน	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลขที่	ชื่อ - สกุล	รายการ						สรุปผล การประเมิน	
		ร่วมมือในการ ทำกิจกรรม (๑ คะแนน)		ความกล้า แสดงออก (๑ คะแนน)		เข้าร่วม กิจกรรมด้วย ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน (๑ คะแนน)			
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
					</				

เกณฑ์การประเมิน

ผ่านตั้งแต่ ๒ รายการ ถือว่า ผ่าน
ผ่าน ๑ รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน

ลงชื่อ _____ ผู้ประเมิน
(_____)
_____/_____/____/

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

.....

*หมายเหตุ : ดูแนวคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๑๕ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๕)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัณฑ์ขันธ์สำเนียง เสนาะเสียงไอเอื้อวิหารราย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๕)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การออกแบบการจัดประภททำนองเสนาะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ (ม.๑) ควรมีการพิจารณาหลายด้านเพื่อให้การประภทเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป็นรูปธรรม

๑. วัตถุประสงค์ของการประภท

- เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการฝึกฝนทักษะการทำนองเสนาะในบทกลอนและบทกวี
- เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาไทยและการแสดงออกทางศิลปะ
- เพื่อสร้างเวทีในการแสดงความสามารถและความคิดสร้างสรรค์

๒. เกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าประภท

- นักเรียนที่มีความสนใจและมีทักษะพื้นฐานในการอ่านและทำนองเสนาะ
- อาจมีการคัดเลือกจากการแข่งขันภายในห้องเรียนหรือจากผลงานการอ่านทำนองเสนาะที่ส่งเข้ามา

๓. ประเภทของการประภท

- การทำนองเสนาะจากบทกวีที่กำหนด ให้ผู้เข้าประภทเลือกบทกวีที่กำหนดไว้และแสดงความสามารถในการทำนองเสนาะ
- การทำนองเสนาะจากบทกวีที่แต่งขึ้นเอง ผู้เข้าประภทจะต้องแต่งบทกวีและทำนองเสนาะด้วยตัวเอง

๔. เกณฑ์การตัดสิน

- การออกเสียง: ความชัดเจนของเสียง การออกเสียงสระและพยัญชนะถูกต้องหรือไม่
- จังหวะและน้ำเสียง: การปรับเปลี่ยนจังหวะและน้ำเสียงให้เหมาะสมกับเนื้อหาและอารมณ์ของบทกวี
- ความสัมพันธ์กับเนื้อหา การตีความเนื้อหาของบทกวีและการแสดงออกถึงอารมณ์
- ความคิดสร้างสรรค์ การใส่ลีลาและทำนองให้เกิดความไพเราะ
- บุคลิกภาพ ความมั่นใจและท่าทางที่แสดงออกระหว่างการทำนองเสนาะ

๕. การจัดกิจกรรม

- สถานที่จัดประภท: ควรเลือกสถานที่ที่มีบรรยากาศที่เหมาะสม เช่น ห้องประชุมหรือโรงละครขนาดเล็ก
- การเชิญกรรมการ กรรมการควรมีความเชี่ยวชาญด้านภาษาไทยและทำนองเสนาะ เช่น ครูอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปวัฒนธรรม
- การประเมินผล ใช้เกณฑ์ที่กำหนดไว้และมีการให้คะแนนแบบละเอียดเพื่อความยุติธรรม

๖. รางวัล

- จัดเตรียมรางวัลสำหรับผู้ชนะ เช่น โล่รางวัล เกียรติบัตร หรือทุนการศึกษา

- อาจมีรางวัลพิเศษสำหรับผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ หรือการตีความเนื้อหาดีเด่น

๗. การประชาสัมพันธ์และสนับสนุน

- การจัดทำโปสเตอร์หรือโฆษณาภายในโรงเรียน
- การสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่น
- การเชิญชวนให้ผู้เข้าร่วมให้คะแนนหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรม
- การจัดประกวดทำนองเสนาะนี้ไม่เพียงแต่เป็นเวทีแสดงความสามารถเท่านั้น แต่ยังเป็นการส่งเสริม

การเรียนรู้และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยที่สำคัญ

ใบงานที่ ๑๕ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๕)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขั้วขานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้อัศจรรย์
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๕)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๔. จงบอกขั้นตอนในการวางแผนการออกแบบการประกวดกลอนสวด (๕คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

๕. การจัดการประกวดให้สำเร็จ ต้องอาศัยสิ่งใดมาประกอบบ้าง จงอธิบาย (๕คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

๖. กระบวนการวางแผนของกลุ่ม มีการตั้งเป้าหมายการประกวดไว้อย่างไรบ้าง จงอธิบาย (๕คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๖ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๖)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓	เรื่อง ขัณฑ์ขานสำเนียง เสนาะเสียงไอเอื้อวิหารราย	
รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑	รายวิชา ภาษาไทย	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ภาคเรียนที่ ๑	เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม.๑/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่อง

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๒.๑ ใช้กระบวนการสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวใน
รูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษา
ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ท ๒.๑ ม.๑/๒ มีมารยาทในการเขียนที่อ่าน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด
และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด ท ๓.๑ ม.๑/๓ พูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง
เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม.๑/๕ ท่องจำบทอาขยาน ตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มี
คุณค่าตามความสนใจ

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การจัดประกวดการอ่านทำนองเสนาะและทำนองกลอนสวดเป็นกิจกรรมที่สำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้และอนุรักษ์วรรณคดีไทย กิจกรรมนี้ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่าน การออกเสียง และการเข้าใจเนื้อหาของบทกวีหรือบทละครไทยแบบโบราณ นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาความมั่นใจในการแสดงออกและการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องและสละสลวย

การให้นักเรียนได้จำลองสถานการณ์สมมติเพื่อจัดการแข่งขันการอ่านทำนองเสนาะ และ ทำนองกลอนสวดแล้วประเมินผล / สะท้อนผล จะเป็นการเพิ่มทักษะทำให้นักเรียนสามารถวางแผนกระบวนการทำงานและสะท้อนผลการจัดกิจกรรมเพื่อนำไปพัฒนาในการจัดการประกวดในโอกาสต่อไปได้

๓. สาระการเรียนรู้

การจัดประกวดการอ่านทำนองเสนาะและทำนองกลอนสวด เป็นกิจกรรมที่สำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้และอนุรักษ์วรรณคดีไทย กิจกรรมนี้ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่าน การออกเสียง และการเข้าใจ

เนื้อหาของบทกวีหรือบทละครไทยแบบโบราณ นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาความมั่นใจในการแสดงออกและการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องและสละสลวย

วัตถุประสงค์ของการจัดประกวด

- เพื่อกระตุ้นการส่งเสริมการอ่าน กระตุ้นให้เยาวชนและผู้สนใจทั่วไปหันมาสนใจการอ่านมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งวรรณคดีไทย
- เพื่ออนุรักษ์ภาษาไทย สืบสานและรักษาความงดงามของภาษาไทยให้คงอยู่สืบไป
- เพื่อพัฒนาทักษะการพูด ฝึกฝนให้ผู้เข้าประกวดมีทักษะการพูดที่ชัดเจนและไพเราะ

รูปแบบการจัดประกวด

- กำหนดกลุ่มเป้าหมาย กำหนดระดับชั้นศึกษาหรือกลุ่มอายุของผู้เข้าประกวด เช่นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรือทั่วไป
- กำหนดบทประพันธ์ คัดเลือกบทประพันธ์ที่เหมาะสมกับระดับชั้นและความสามารถของผู้เข้าประกวด
- ประกาศรายละเอียดการประกวด ประชาสัมพันธ์การจัดประกวดผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น โรงเรียน สื่อสังคมออนไลน์ หรือเว็บไซต์
- รับสมัครผู้เข้าประกวด เปิดรับสมัครผู้สนใจเข้าร่วมการประกวดตามระยะเวลาที่กำหนด
- จัดการประกวด จัดให้มีการประกวดในรอบต่าง ๆ เช่น รอบคัดเลือก รอบรองชนะเลิศ และรอบชิงชนะเลิศ
- ตัดสินผลการประกวด แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมาทำการตัดสินผลการประกวด โดยพิจารณาจากหลายองค์ประกอบ เช่น การอ่านออกเสียง ความเข้าใจเนื้อหา การแสดงออกทางสีหน้าและท่าทาง
- มอบรางวัล มอบรางวัลให้แก่ผู้ชนะเลิศและผู้ที่ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- ๑) ปฏิบัติตามหลักการประกวดการอ่านบทร้อยกรองได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (S)

- ๑) อ่านบทร้อยกรองทั้งแบบทำนองเสนาะได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ๑) ร่วมกิจกรรมการอ่านบทร้อยกรองได้

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

อ่านทำนองเสนาะได้จากสถานการณ์สมมติโดยใช้กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ มีการวางแผนการทำงานเป็นขั้นตอน และยอมรับความคิดเห็นต่างและความคิดเห็น (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑ ๔.๓.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน

- ๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

- ๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๖ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๖) หน่วยที่ ๒ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัณฑ์ขันธ์ เสนาะเสียงไอเอื้อวิหาราราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน อ่านทำนองเสนาะได้จากสถานการณ์สมมุติโดยใช้กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ มีการวางแผนการทำงานเป็นขั้นตอน และยอมรับความคิดเห็น (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑ ๔.๓.๑) ด้านความรู้ (K) - ปฏิบัติตามหลักการประกวดการอ่านบทร้อยกรองได้	ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๕ นาที) ๑. ครูทบทวนการเรียนรู้และตั้งคำถาม ๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า - กาพย์ทั้ง ๓ รูปแบบ นักเรียนขึ้นชมแบบไหน เพราะเหตุใด แล้วถ้าจะต้องเลือกมาเพื่ออ่าน นักเรียนจะเลือกกาพย์ชนิดมาเพื่อฝึกอ่าน - การฝึกอ่านกาพย์ทั้ง ๓ ชนิด นักเรียนคิดว่าชนิดใดมีความท้าทายมากที่สุด เพราะเหตุใด ๓. ครูเชื่อมโยงกิจกรรมในช่วงนี้ว่าจะจำลองการประกวดการอ่านทำนองเสนาะ จากกาพย์จำนวน ๓ ชนิด ได้แก่ กาพย์ยานี ๑๑ กาพย์ฉก ๑๖ และกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘	๑. นักเรียนร่วมกันระดมความคิดเพื่อตอบคำถาม	- สื่อ Power Point - ฉลากบทประพันธ์ - เกณฑ์การประเมินผล	- ใบงานที่ ๑๖ ลำนำกลอนสวด (๖)	๑. ตอบคำถามจากชุดคำถามขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ๒. ประเมินการอ่านด้วยประเมินแบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านบทร้อยกรองด้วยรูปรีค ๓. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้คุณลักษณะอัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๖ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๖)

หน่วยที่ ๒ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัณฑ์สำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
ด้านทักษะกระบวนการ (S) - อ่านบทร้อยกรองทั้งแบบ ทำนองเสนาะและทำนอง กลอนสวดได้ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - ร่วมกิจกรรมการอ่านบท ร้อยกรองทั้งแบบทำนอง เสนาะและทำนองกลอนสวด ได้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน	ขั้นสอน (๑๕ นาที) ๑. ครูให้แบ่งกลุ่มแล้วส่งตัวแทนมาจับ ฉลากบทประพันธ์จากกาพย์ชนิดต่าง ๆ โดยฉลากนั้นจะมีชื่อชนิดกาพย์ จากนั้นเอกสารของกาพย์ชนิดนั้น ๆ เพื่อไปเตรียมตัวอ่าน และเอกสาร เกณฑ์การอ่านบทประพันธ์ ๒. ให้กลุ่มใช้เวลาในการฝึกอ่านบทแล้วส่ง ตัวแทนกลุ่มออกมาเพื่อจำลองการแข่งขัน ๓. ให้ส่งตัวแทนสมาชิกในกลุ่มมาเป็น กรรมการตัดสินผลการแข่งขัน	๑. นักเรียนจับฉลาก / เอกสารเกณฑ์ การประเมิน ๒. สมาชิกในกลุ่มคัดเลือกตัวแทนเพื่อมา แข่งขัน ๓. ตัวแทนสมาชิกในกลุ่มศึกษาเกณฑ์การ ตัดสินการอ่านบทร้อยกรอง			ฟังประสงค์
	ขั้นปฏิบัติ (๒๕ นาที) ๑. ครูจำลองสถานการณ์การประกวดบทร้อย กรอง โดยให้ตัวแทนกลุ่มที่จับฉลากได้ มาอ่านเรียงไปที่ละกลุ่ม ๒. เมื่อครบแล้วให้ตัวแทนกรรมการเป็นผู้ ตัดสินผลการแข่งขัน	๑. ตัวแทนนักเรียนประกวดการแข่งขันห การอ่านบทร้อยกรอง เรียงไปที่ละกลุ่ม ๒. กรรมการนักเรียนประกาศผล ๓. นักเรียนร่วมสะท้อนผลการจัดการ ประกวด			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๖ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๖) หน่วยที่ ๒ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัณฑ์สำเนียง เสนาะเสียงโอเอวิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการ ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย	๓. ครูประกาศผลการแข่งขัน ๓ ลำดับ และที่ เหลือเป็นชมเชย พร้อมสะท้อนผลการ ประกวดในส่วนของคุณดี – ข้อสังเกต เป็น ต้น				
	ขั้นสรุป (๕ นาที) ๑. ครูสรุปภาพรวมของความสามารถ ทางการประกวดการอ่านบทร้อยกรอง เพื่อสะท้อนให้เห็นความสำคัญของการ อ่านที่ดี และถูกต้อง หลังจากนั้นให้ นักเรียนเขียนลงกระดาษโพสต์อิท แล้ว นำไปติดบริเวณหน้าห้องเรียน	๑. นักเรียนเขียนสะท้อนผลลง กระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติด บริเวณหน้าห้องเรียน			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. Power Point เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๖)
๒. ใบความรู้ที่ ๑๖ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๖)
๓. ใบงานที่ ๑๖ ลำนำกลอนสวด (๖)
๔. ฉลากบทประพันธ์
๕. เกณฑ์การประเมินผลการอ่านบทร้อยกรอง

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๑๖ การประเมินผลการอ่านทำนองเสนาะ

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - ปฏิบัติตามหลักการประกวดการอ่านบทร้อยกรองได้	๑. ตอบคำถามจากชิ้นนำเข้าสู่บทเรียน	๑. ชุดคำถาม	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
ด้านทักษะ/กระบวนการ (S) - อ่านบทร้อยกรองทั้งแบบทำนองเสนาะได้	ใช้วิธีการเดียวกับการประเมินสมรรถนะ	ใช้เครื่องมือเดียวกับการประเมินสมรรถนะ	ใช้เกณฑ์เดียวกับการประเมินสมรรถนะ
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - ร่วมกิจกรรมการอ่านบทร้อยกรองได้	๑. ประเมินการร่วมกิจกรรมการอ่านทำนองเสนาะด้วยประเมินสมรรถนะจากการอ่านบทร้อยกรอง	๑. แบบประเมินสมรรถนะจากการอ่านบทร้อยกรอง	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน อ่านทำนองเสนาะได้จากสถานการณ์สมมติโดยใช้กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ มีการวางแผนการทำงานเป็นขั้นตอน และยอมรับความคิดเห็นแตกต่างและความคิดเห็น (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๒.๓.๑ ๔.๓.๑)	๑. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบประเมินสมรรถนะจากการอ่านบทร้อยกรอง	๑. แบบประเมินสมรรถนะจากการอ่านบทร้อยกรอง	๑. ผ่านเกณฑ์คุณภาพระดับ “ดี” ๒. ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมเป็น รายบุคคล	- แบบสังเกต พฤติกรรมตามตัว บ่งชี้คุณลักษณะอัน พึงประสงค์	ผ่าน / ไม่ผ่าน
--	--------------------------------	---	----------------

หมายเหตุ : (๑) การวัด การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ประเมินเป็นรายหน่วย ดูเครื่องมือ การประเมินในภาคผนวก

แบบประเมินสมรรถนะจากการหลักการอ่านบทร้อยกรอง

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
๑. การอ่านถูกต้อง ตามอักขรวิธี	อ่านออกเสียงถูกต้อง ตามอักขรวิธีทุกคำ	อ่านออกเสียง ไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๑ - ๒ คำ	อ่านออกเสียง ไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๓ - ๔ คำ	อ่านออกเสียง ไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๕ - ๖ คำ
๒. การอ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ	ไม่อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ	อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ ๑ - ๒ แห่ง	อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ ๓ - ๔ แห่ง	อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ ๕ - ๖ แห่ง
๓. ความชัดเจนในการอ่าน ๓.๑ อ่านชัดถ้อยชัดคำ ๓.๒ อ่านด้วยน้ำเสียง เหมาะสมกับเนื้อ เรื่อง	ความชัดเจน ในการอ่านสมบูรณ์ ทั้ง ๒ ข้อ	ความชัดเจน ในการอ่านบกพร่อง ๑ - ๒ แห่ง	ความชัดเจน ในการอ่านบกพร่อง ๓ - ๔ แห่ง	ความชัดเจน ในการอ่านบกพร่อง ๕ - ๖ แห่ง
๔. การเว้นวรรคตอน และจังหวะในการอ่าน	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ได้ถูกต้องทุกแห่ง	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ไม่ถูกต้อง ๑ - ๒ แห่ง	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ไม่ถูกต้อง ๓ - ๔ แห่ง	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ไม่ถูกต้อง ๕ - ๖ แห่ง
การร่วมกิจกรรมการอ่าน บทร้อยกรอง ได้	ร่วมกิจกรรมด้วย ความเต็มใจ รับผิดชอบ หน้าที่ตนเอง มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนอย่างดีเยี่ยม	นำเสนอด้วยความ มั่นใจและชัดเจน มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนอย่างดี	นำเสนอด้วยความ มั่นใจบางส่วน และ ยังไม่ชัดเจนในบาง จุด มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนบางส่วน	นำเสนอด้วยความไม่ มั่นใจ และยังไม่ ชัดเจน ขาดการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อน

ชุดคำถาม

- “ภาพทั้ง ๓ รูปแบบ นักเรียนชื่นชมแบบไหน เพราะเหตุใด แล้วถ้าจะต้องเลือกมาเพื่ออ่าน นักเรียนจะเลือกภาพชนิดมาเพื่อฝึกอ่าน”

คำถามสะท้อนคิด

การฝึกการจำลองการประกวดทำนองเสนาะ ส่งผลดีอย่างไรบ้าง

เกณฑ์การพิจารณา

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๕ - ๒๐ คะแนน	ดีมาก
๑๐ - ๑๔ คะแนน	ดี
๕ - ๙ พอใช้	พอใช้
๐-๔ คะแนน	ปรับปรุง

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

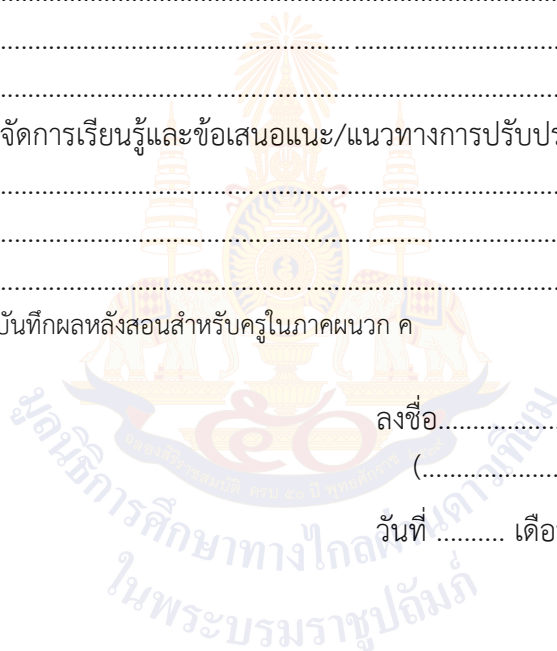
ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

.....

*หมายเหตุ : ดูแนวคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๑๖ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๖)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัษขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอววิหารราย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๖ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๖)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การอ่านทำนองเสนาะเป็นวิธีการอ่านออกเสียงอย่างไรเพราะตามลีลาของบทร้อยกรองประเภทโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน.

๑. ความหมายของ "การอ่านทำนองเสนาะ"

การอ่านทำนองเสนาะคือวิธีการอ่านออกเสียงอย่างไรเพราะตามลีลาของบทร้อยกรองแต่ละ ประเภท หรือหมายถึง การอ่านตามทำนอง (ทำนอง = ระบบเสียงสูงต่ำ ซึ่งมีจังหวะสั้นยาว) เพื่อให้ เกิดความเสนาะ (เสนาะ, น่าฟัง, เพราะ, วังเวงใจ)

๒. วัตถุประสงค์ในการอ่านทำนองเสนาะ

การอ่านทำนองเสนาะเป็นการอ่านให้คนอื่นฟัง ฉะนั้นทำนองเสนาะต้องอ่านออกเสียง เสียงทำ ให้เกิด ความรู้สึก ทำให้เห็นความงาม เห็นความไพเราะ เห็นภาพพจน์ ผู้ฟังสัมผัสด้วยเสียงจึงจะเข้าใจ ถึงรสและความ งามของบทร้อยกรองที่เรียกว่าอ่านแล้วฟังเพราะเสนาะโสต การอ่านทำนอง เสนาะจึงมุ่งให้ผู้ฟังเข้าใจถึงรส และเห็นความงามของบทร้อยกรอง

๓. รสที่ใช้ในการอ่านทำนองเสนาะ

๓.๑ รสถ้อย (คำพูด) แต่ละคำมีรสในคำของตัวเอง ผู้อ่านจะต้องอ่านให้เกิดรสถ้อย ตัวอย่าง

สักวาหวานอื่นมีหมื่นแสน	ไม่เหมือนแม่น้ำพจนานที่หวานหอม
กลิ่นประเทียบเปรียบดวงพวงพะยอม	อาจจะน้อมจิตโน้มด้วยโลมลม
แม่น้ำลอลามหยามหยาบไม่ปลาบปลื้ม	ดังดูดดื่มบอระเพ็ดต้องเข็ดขม
ผู้ดีไพร่ไม่ประกอบชอบอารมณ์	ใครฟังลมเมินหน้าระอาเอย
(พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหลวงชินวราลงกรณไพศาลโสภณ)	

๓.๒ รสความ (เรื่องราวที่อ่าน) ข้อความที่อ่านมีเรื่องราวเกี่ยวกับอะไร เช่น โศกเศร้า สนุกสนาน ตื่นเต้น โกรธ รัก เวลาอ่านต้องอ่านให้มีลีลาไปตามลักษณะของเนื้อเรื่องนั้นๆ
 ตัวอย่าง : บทโศกตอนที่นางวันทองไปส่งพลายงามให้ไปหาอย่าทองประศรีที่สุพรรณบุรี

ลูกก็แลดูแม่แม่ดูลูก	ต่างพันผูกเพียงว่าเลือดตาไหล
สะอื้นรำอาลาด้วยอาลัย	แล้วแข็งใจจากนางตามทางมา
เหลียวหลังยังเห็นแม่แลเชม้น	แม่อีกเห็นลูกน้อยละห้อยหา
แต่เหลียวเหลียวเลี้ยวลับวับวิญญูณ	ไอ้เปล่าตาต่างสะอื้นย่นตะลึง
(เสภาขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม : สุนทรภู่)	

๓.๓ รสทำนอง (ระบบเสียงสูงต่ำซึ่งมีจังหวะสั้นยาว) ในบทร้อยกรองไทยจะประกอบด้วย ทำนองต่าง ๆ เช่น ทำนองโคลง ทำนองฉันท์ ทำนองกาพย์ ทำนองกลอนและทำนองร่าย เป็นต้น

สัตว์ พวกหนึ่งนี้ชื่อ
มี อเนกสมญา
ทำ เกิดยิ่งจิตวา
มาก จวบหมื่นแสนซ้อน

พหุบา ทาแฮ
ยอกย่อน
ควรรับ เขานอ
สุดพันประมาณฯ

(สัตตวาภิธาน : พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)

๓.๔ รศคล้องจอง ในบทร้อยกรองต้องมีคำคล้องจอง ในคำคล้องจองนั้นต้องให้ออกเสียง
ต่อเนื่องกันโดยเน้นสัมผัสนอกเป็นสำคัญ เช่น

ถึงโรงเหล้าเตากลั่นควันโขมง
โอบาปกรรมน่านรกรเจียวอกเรา
ทำบุญบวชกรวดน้ำขอสำเร็จ
ถึงสุราพารอดไม่วอดวาย
ไม่เมาเหล้าแล้วแต่เรายังเมารัก
ถึงเมาเหล้าเข้าส่ายก็หายไป

มีคันโพงผูกสายไว้ปลายเสา
ให้มัวเมาเหมือนหนึ่งบ้าเป็นน่าอาย
พระสรเพชญ์โพธิญาณประมาณหมาย
ไม่ไกล่กรายแกล้งเมื่อกี้เกินไป
สุดจะหักห้ามจิตคิดเฒ่า
แต่เมาใจนี้ประจำทุกคำคืน

(นิราศภูเขาทอง : สุนทรภู่)

๓.๕ รสภาพ เสียงทำให้เกิดภาพ ในแต่ละคำจะแฝงไปด้วยภาพในการอ่านให้เห็นภาพต้องใช้
เสียงสูง-ต่ำ ดัง – ค่อย แล้วแต่จะให้เกิดภาพอย่างไร เช่น

"มดเอ๋ยมดแดง

"สุพรรณหงส์ทรงพุ่มห้อย

"อยู่ยงยลแล้ว ลอยสวรรค

เล็กเล็กเรียวแรงแข็งขยัน"

งามชดช้อยลอยหลังสินธุ์"

ลงถ"

๔. หลักการอ่านทำนองเสนาะ มีดังนี้

๑. ก่อนอ่านทำนองเสนาะให้แบ่งคำแบ่งวรรคให้ถูกต้องตามหลักคำประพันธ์เสียก่อนโดย
ต้องระวังในเรื่องความหมายของคำด้วย เพราะคำบางคำอ่านแยกคำกันไม่ได้

๒. อ่านออกเสียงธรรมดาให้คล่องก่อน

๓. อ่านให้ชัดเจน โดยเฉพาะออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำให้ถูกต้อง เช่น

"เกิดเป็นชายชาติรื้อยาชี้ขลาด

หยิบน้ำปลาตราสับประดให้ทดลอง

เนื้อนั้นมีโปรตีนกินเข้าไว้

ใช้น้ำคลองกรองเสียก่อนจึงจะดี

บรรยาอากาศปลอดโปร่งโล่งสมอง

ไหนเล่าน้องครีมนวดหน้าทาใ้ที่

คนเคราะห์ร้ายคลุ้มคลั่งเรื่องหนังผี

เห็นมาลีคลี่บานหน้าบ้านเอย"

๔. อ่านให้อือสัมผัส เรียกว่า คำแปรเสียง เพื่อให้เกิดเสียงสัมผัสที่ไพเราะ เช่น

พระสมุทรสุดลึกลั่น คณนา

(อ่านว่า พระ-สะ-หมด-สุด-ลึกลั่น คน-นะ-นา)

ข้าขอเคารพอภิบาท ในพระบาทบพิตรอดิศร

(อ่านว่า ข้า-ขอ-เคา-รบ-อบ-พิ-วาด ใน-พระ-บาต-บอ-พิต-อะ-ดิด-สอน

ขอสมหวังตั้งประโยชน์โพธิญาณ

(อ่านว่า ขอ-สม-หวัง-ตั้ง-ประ-โยค-โพด-ทิ-ยาน)

๕. ระวัง ๓ ต อย่าให้ตกหล่น อย่าต่อเติม และอย่าตัดตัว

๖. อ่านให้ถูกจังหวะ คำประพันธ์แต่ละประเภทมีจังหวะแตกต่างกัน ต้องอ่านให้ถูกวรรคตอน ตามแบบแผนของคำประพันธ์นั้นๆ เช่น มุทิตกนาถันท์ (๒-๒-๓) "ป๊ะโทน / ป๊ะโทน / ป๊ะโทนโทน บุรุษ / สิโธน / สะเอวไหว อนงค์ / นำเคลื่อน / เขยื้อนไป สะบัด / สไบ / วิไลตา"

๗. อ่านให้ถูกทำนองของคำประพันธ์นั้นๆ (รสทำนอง)

๘. ผู้อ่านต้องใส่อารมณ์ตามรสความของบทประพันธ์นั้นๆ รสรัก โศก ตื่นเต้น ขบขัน โกรธ แล้วใส่น้ำเสียงให้สอดคล้องกับรสหรืออารมณ์ต่างๆ เหล่านั้น

๙. อ่านให้เสียงดัง (พอที่จะได้ยินกันทั่วถึง) ไม่ใช่ตะโกน

๑๐. เวลาอ่านอย่าให้เสียงขาดเป็นช่วงๆ ต้องให้เสียงติดต่อกันตลอด เช่น "วันจันทร์ มีดารากร เป็นบริวาร เห็นลั่นดินฟ้า ในป่าท่าธาร มาลิลีบาน ใบก้านอรชร"

๑๑. เวลาจบให้ทอดเสียงช้าๆ

๕. ประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านทำนองเสนาะ

๑. ช่วยให้ผู้ฟังเข้าถึงรสและเห็นความงามของบทร้อยกรองที่อ่าน
๒. ช่วยให้ผู้ฟังได้รับความไพเราะและเกิดความซาบซึ้ง (อาการรู้สึกจับใจอย่างลึกซึ้ง)
๓. ช่วยให้เกิดความสนุกสนาน ความเพลิดเพลิน
๔. ช่วยให้ผู้จดจำบทร้อยกรองได้รวดเร็วและแม่นยำ
๕. ช่วยกล่อมเกล่าจิตใจให้เป็นคนอ่อนโยนและเยือกเย็น (ประโยชน์โดยอ้อม)
๖. ช่วยสืบทอดวัฒนธรรม ในการอ่านทำนองเสนาะไว้เป็นมรดกต่อไป

ที่มา <https://wipakot.wordpress.com/category/uncategorized/>

เกณฑ์การประเมินการอ่านทำนองเสนาะ

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
๑. การอ่านถูกต้อง ตามอักขรวิธี	อ่านออกเสียงถูกต้อง ตามอักขรวิธีทุกคำ	อ่านออกเสียง ไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๑ - ๒ คำ	อ่านออกเสียง ไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๓ - ๔ คำ	อ่านออกเสียง ไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๕ - ๖ คำ
๒. การอ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ	ไม่อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ	อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ ๑ - ๒ แห่ง	อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ ๓ - ๔ แห่ง	อ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ ๕ - ๖ แห่ง
๓. ความชัดเจนในการอ่าน ๓.๑ อ่านชัดถ้อยชัดคำ ๓.๒ อ่านด้วยน้ำเสียง เหมาะสมกับเนื้อ เรื่อง	ความชัดเจน ในการอ่านสมบูรณ์ ทั้ง ๒ ข้อ	ความชัดเจน ในการอ่านบกพร่อง ๑ - ๒ แห่ง	ความชัดเจน ในการอ่านบกพร่อง ๓ - ๔ แห่ง	ความชัดเจน ในการอ่านบกพร่อง ๕ - ๖ แห่ง
๔. การเว้นวรรคตอน และจังหวะในการอ่าน	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ได้ถูกต้องทุกแห่ง	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ไม่ถูกต้อง ๑ - ๒ แห่ง	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ไม่ถูกต้อง ๓ - ๔ แห่ง	อ่านเว้นวรรคตอน และจังหวะ ไม่ถูกต้อง ๕ - ๖ แห่ง
การร่วมกิจกรรมการอ่าน บทร้อยกรอง ได้	ร่วมกิจกรรมด้วย ความเต็มใจ รับผิดชอบ หน้าที่ตนเอง มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนอย่างดีเยี่ยม	นำเสนอด้วยความ มั่นใจและชัดเจน มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนอย่างดี	นำเสนอด้วยความ มั่นใจบางส่วน และ ยังไม่ชัดเจนในบาง จุด มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนบางส่วน	นำเสนอด้วยความไม่ มั่นใจ และยังไม่ ชัดเจน ขาดการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อน

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๕ - ๒๐ คะแนน	ดีมาก
๑๐ - ๑๔ คะแนน	ดี
๕ - ๙ พอใช้	พอใช้
๐-๔ คะแนน	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินการอ่านทำนองเสนาะ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
 ชนิดบทร้อยกรอง.....

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ				
	๔	๓	๒	๑	หมายเหตุ
๑. การอ่านถูกต้อง ตามอักขรวิธี					
๒. การอ่านเพิ่มคำ หรือข้ามคำ					
๓. ความชัดเจนในการอ่าน ๓.๑ อ่านชัดถ้อยชัดคำ ๓.๒ อ่านด้วยน้ำเสียง เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง					
๔. การเว้นวรรคตอน และจังหวะในการอ่าน					
๕. การร่วมกิจกรรมการอ่านบท ร้อยกรอง ได้					

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๕ - ๒๐ คะแนน	ดีมาก
๑๐ - ๑๔ คะแนน	ดี
๕ - ๙ พอใช้	พอใช้
๐-๔ คะแนน	ปรับปรุง

ผลการสะท้อนจากกรรมการ

.....

.....

.....

.....

ฉลากบทประพันธ์	
กาพย์ยานี ๑๑ (ลำดับที่ ๑)	๑ สารุสะจะขอไหว้ พระศรีไตรสระระณา พ่อแม่แลครุบา เทวดาในราศี ๑ ข้าเจ้าเอา ก ข เข้ามาต่อ ก กา มี แก้วไขในเท้านี้ ดีมิดือยาตรา ๑ จะร่ำคำต่อไป พอล้อใจกุมารา ธรรมชาติมีราชา เจ้าภาราสาวะถี ๑ ชื่อพระไชยสุริยา มีสุตามะเหสี ชื่อว่าสุมาลี อยู่บุรีไม่มีภัย ๑ ข้าเฝ้าเหล่าเสนา มีกิริยาอะฉาศรัย พ่อค้ำมาแต่ไกล ได้อาศัยในภารา
กาพย์ฉับ ๑๖ (ลำดับที่ ๒)	๑ พระไชยสุริยาภูมิ พาพระมะเหสี มาที่ในลำสำเภา ๑ ข้าวปลาหาไปไม่เบา นารีที่เยาว์ ก็เอาไปในเกตรา ๑ เฒ่าแก่ชาวแม่แซ่มา เสนีเสนา ก็มาในลำสำเภา ๑ ตีม้าล่อข้อใบใส่เสา วายุพยุเพลลา สำเภาก็ใช้ใบไป ๑ เกตรามาในน้ำไหล คำเข้าเปล่าใจ ที่ในมหาวารี
กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ (ลำดับที่ ๓)	๑ ขึ้นใหม่ใน กน ก กา ว่าปน ระคนกันไป เอ็นดูภูธร มานอนในไพร มณฑลตันไทร แทนไพชยนต์สถาน ๑ ส่วนสุมาลี วันทาสามี เทวียู่งาน เฝ้าอยู่ดูแล เหมือนแต่ก่อนกาล ให้พระภูบาล สรราณวิญญูณ

ฉลากบทประพันธ์	
กาพย์ยานี ๑๑ (ลำดับที่ ๔)	๑ ขึ้นกกตกทุกซ่ยาก แสนลำบากจากเวียงไชย - มันเผือกเลือกเผาไฟ กินผลไม้ได้เป็นแรง ๑ รอนรอนอ่อนอัสตง พระสุริยงเย็นยอแสง - ช่วงดั่งน้ำครึ่งแดง แฝงเมฆเขาเงาเมรุธร ๑ ลิงค่างครางโครกครอก ผู้งจิ้งจอกออกเห่าหอน - ชะนีวีเวกาวอน นกหกร่อนนอนรังเรียง ๑ ลูกนกยกปีกป้อง อ้าปากร้องซ้องแซ่เสียง - แม่นกปุกปีกเคียง เลี้ยงลูกอ่อนป้อนอาหาร ๑ ภูธรนอนเนินเขา เคียงคดลึงเกล้าเยาวยมาลย์ - ตกยากจากศฤงคาร สงสารน้องหมองพักตรา
กาพย์ฉบบ้าง ๑๖ (ลำดับที่ ๕)	๑ ขึ้นกงจงจำสำคัญ ทั้งกนปนกัน - รำพันมิ่งไม้ในดง ๑ ไกรกร่างยางยูงสูงระหง ตลิ่งปลิงปริงประยงค์ - คั่นทรงส่งกลืนผืนผาง ๑ มะม่วงพวงพลองซ้องนาง หล่นเกลื่อนเถื่อนทาง - กินพลางเดินพลางหว่างเนิน ๑ เห็นกวางย่างเยื้องช้าเลื่องเดิน เหมือนอย่างนางเชิญ - พระแสงสำอางข้างเคียง ๑ เขาสูงผู้งหงส์ลงเรียง เรืองร้องก้องเสียง - สำเนียงนำฟังวังเวง ๑ กลางไพรไก่อชันบรรเลง ฟังเสียงเพียงเพลง - ขอแจ้งจำเรียงเวียงวัง
กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ (ลำดับที่ ๕)	๑ พระชวนนวนลอน - เชิญใจไม้ขอนแก่น เหมือนหมอนแม่นา - ภูธรสอนมนต์ ให้บ่นภาวนา - เย็นคำร่ำว่า กันป่าภัยพาล ๑ วันนั้นจันทร - มีดารากร เป็นบริวาร - เห็นสิ้นดินฟ้า ในป่าท่าธาร - มาลิลีบาน ใบก้านอรชร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๗ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๗)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓	เรื่อง ขัณฑ์ขันธ์สำเนียง เสนาะเสียงไอเอื้อวิหารราย	
รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑	รายวิชา ภาษาไทย	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ภาคเรียนที่ ๑	เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม.๑/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่อง

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๒.๑ ใช้กระบวนการสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวใน
รูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษา
ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ท ๒.๑ ม.๑/๒ มีมารยาทในการเขียนที่อ่าน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด
และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด ท ๓.๑ ม.๑/๓ พูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง
เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม.๑/๕ ท่องจำบทอาขยาน ตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มี
คุณค่าตามความสนใจ

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ นิยามคำ ไอ้เอ้ ที่เป็นคำนามว่า เรียกการสวด
กาพย์ลำนำเป็นทำนองอย่างหนึ่งที่นักเรียนสวดตามศาลารายวัดพระศรีรัตนศาสดารามในวันเข้าพรรษา วันกลาง
พรรษา และวันออกพรรษา ว่า สวดไอ้เอ้วิหารราย และที่เป็นคำวิเศษณ์หมายถึง ชักช้า ส่วนคำ วิหารราย
พจนานุกรมฯ นิยามว่า วิหารขนาดเล็กเคียงกับวิหารน้อย ตั้งเรียงรายภายในพุทธาวาสโดยรอบ เช่น วิหารราย
วัดพระศรีสรรเพชญ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ศาลารายที่ใช้สำหรับพิธีสวดไอ้เอ้วิหารราย เช่น ศาลารายวัด
พระศรีรัตนศาสดาราม กรุงเทพมหานคร

การให้นักเรียนได้ศึกษาที่มาและความสำคัญของการอ่านไอ้เอ้วิหารราย จะทำให้ทราบขั้นตอนและ
วิธีการสวดที่เป็นขั้นตอนได้ถูกต้อง

๓. สารการเรียนรู้

การสวดมหาชาติคำหลวงในสมัยอยุธยาสวดในระหว่างเข้าพรรษา ๓ ครั้ง คือ ตอนเข้าพรรษารั้งหนึ่ง กลางพรรษารั้งหนึ่ง และออกพรรษาอีกหนึ่งครั้ง พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชศรัทธาเสด็จพระราชดำเนิน มาฟังทุกนัด เมื่อสวดครบสามนัดแล้วจะพระราชทานเงินรางวัลให้แก่ผู้สวดทั้ง ๓ ชุด ๆ ละ ๑ ชั่ง การสวด มหาชาติคำหลวงยังคงมีสวดเป็นประเพณีตลอดมา แต่ภายหลังเรียกว่า “สวดไอ้เอื้อวิหารราย” อาจเป็นเพราะ คนรุ่นหลังไม่ทราบว่ามีการสวดมหาชาติคำหลวงในวิหารใหญ่เห็นแต่เพียงการสวดฝึกหัดตามศาลารายเท่านั้น จึงเข้าใจว่านั่นคือการสวดไอ้เอื้อวิหารราย ดังปรากฏในท้ายกัณฑ์มหาพนฉบับตั้งสวดในวัดพระศรีรัตนศาสดารามว่า

“มีนามไพบระว่าพระ คำหลวง
ที่ต้นตำสตีปวง ปองเรียก อิงมา

แรกเรียกตามกระทรวง กษัตริย์สร้าง
ผองอ่อนแออ่านอ้าง ไอ้เอื้อวิหารราย”

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

๑) อธิบายที่มาของการสวดไอ้เอื้อวิหารรายได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (S)

๑) สรุปที่มาของการสวดไอ้เอื้อวิหารรายได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

๑) บอกประโยชน์ของการสวดไอ้เอื้อวิหารรายได้

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

สรุปสาระสำคัญโดยการถ่ายทอดความคิดจากสารที่ได้รับด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนเข้าใจง่าย (๑.๑.๑

๑.๑.๓ ๑.๑.๔ ๒.๓.๑ ๔.๓.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน

๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๗ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๗) หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัพบานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอื้อวิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน สรุปลักษณะสำคัญโดยการถ่ายทอดความคิดจากสารที่ได้รับด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนเข้าใจง่าย (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๑.๑.๔ ๒.๓.๑ ๔.๓.๑)	ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๕ นาที) ๑. ครูทบทวนการเรียนรู้และตั้งคำถาม ๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า – “ นักเรียนรู้จักบทร้อยกรองชนิดใดบ้าง แล้วนักเรียนคิดว่าเจตนาของการอ่านบทร้อยกรองมีขึ้นเพื่ออะไร ” ๓. ครูเชื่อมโยงกิจกรรมในชั่วโมงนี้ว่าศึกษาเรื่องการศึกษาที่มาของกลอนสวด (ไอ้เอื้อวิหารราย)	๑. นักเรียนร่วมกันระดมความคิดเพื่อตอบคำถาม	- สื่อ Power Point - ใบความรู้ที่ ๑๗ ลำนำกลอนสวด (๗)	- ใบงานที่ ๑๗ ลำนำกลอนสวด (๗)	๑. ตอบคำถามจากชุดคำถามขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ๒. ประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยประเมินแบบประเมินสมรรถนะจากการสรุปใจความสำคัญ ๓. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบสังเกต
	ด้านความรู้ (K) - อธิบายที่มาของการสวดไอ้เอื้อวิหารรายได้	ขั้นสอน (๑๕ นาที) ๑. ครูแจกใบงานแล้วให้นักเรียนศึกษาความรู้ที่ปรากฏ จากนั้นให้ร่วมกันพูดคุยที่สาระสำคัญที่ปรากฏในใบงานแล้วแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงสิ่งที่ได้จากการอ่าน			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๗ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๗)

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัณฑ์ขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋ววิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
ด้านทักษะกระบวนการ (S) - สรุปที่มาของการสวดไอ้เอ๋ววิหารรายได้	๒. ครูเป็นผู้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมแล้วอธิบายสิ่งที่ปรากฏเพื่อเป็นการทบทวนความรู้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น				พฤติกรรมตาม ตัวบ่งชี้ คุณลักษณะอัน พึงประสงค์
ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - บอกประโยชน์ของการสวดไอ้เอ๋ววิหารรายได้	ขั้นปฏิบัติ (๒๕ นาที) ๑. ครูให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญที่ปรากฏในใบงาน จากนั้นให้พูดคุยแลกเปลี่ยนประเด็นสำคัญก่อนนำเสนอผลงาน โดยครูเป็นผู้กำกับดูแลให้คำแนะนำเพิ่มเติม ๒. ครูให้นักเรียนนำเสนอผลงานตามลำดับ	๑. นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอน ๒. นักเรียนนำเสนอผลงาน			
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน ๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	ขั้นสรุป (๕ นาที) ๑. ครูสรุปภาพรวมของความสามารถทางการสรุปสาระสำคัญของการอ่านไอ้เอ๋ววิหารราย หลังจากนั้นให้นักเรียนเขียนลงกระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติดบริเวณหน้าห้องเรียน	๑. นักเรียนเขียนสะท้อนผลลงกระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติดบริเวณหน้าห้องเรียน			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. Power Point เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๗)
๒. ใบความรู้ที่ ๑๗ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๗)
๓. ใบงานที่ ๑๗ ลำนำกลอนสวด (๗)

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๑๗ การสรุปใจความสำคัญจากการศึกษาที่มาของการอ่านบทโอ้อั่ววิหาราย

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - อธิบายที่มาของการสวดโอ้อั่ววิหารายได้	๑. ตอบคำถามจากชั้น นำเข้าสู่บทเรียน ๒. ตรวจคำตอบจาก ใบงานที่ ๑๗ (ข้อที่ ๑)	๑. ชุดคำถาม ๒. ใบงานที่ ๑๗ (ข้อที่ ๑)	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
ด้านทักษะ/กระบวนการ (S) - สรุปที่มาของการสวดโอ้อั่ววิหารายได้	ใช้วิธีการเดียวกับการ ประเมินสมรรถนะ	ใช้เครื่องมือเดียวกับการ ประเมิน สมรรถนะ	ใช้เกณฑ์เดียวกับการ ประเมินสมรรถนะ
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - บอกประโยชน์ของการสวดโอ้อั่ววิหารายได้	๑. ประเมินการร่วม กิจกรรมการร่วม กิจกรรมแบบประเมิน สมรรถนะจากการ สรุปใจความสำคัญ ๒. ตรวจคำตอบจาก ใบงานที่ ๑๗ (ข้อที่ ๒ -๓)	๑. แบบประเมิน สมรรถนะจาก การสรุปใจความ สำคัญ ๒. ใบงานที่ ๑๗ (ข้อที่ ๒ - ๓)	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับ ผู้เรียน สรุปสาระสำคัญโดยการถ่ายทอด ความคิดจากสารที่ได้รับด้วย ถ้อยคำที่ชัดเจนเข้าใจง่าย (๑.๑.๑ ๑.๑.๓ ๑.๑.๔ ๒.๓.๑ ๔.๓.๑)	๑. ประเมิน สมรรถนะด้วย แบบประเมิน สมรรถนะจาก การสรุปใจความ สำคัญ ๒. ตรวจคำตอบจาก ใบงานที่ ๑๗ (ข้อที่ ๓)	๑. แบบประเมิน สมรรถนะจาก การสรุปใจความ สำคัญ ๒. ใบงานที่ ๑๗ (ข้อที่ ๓)	๑. ผ่านเกณฑ์ คุณภาพระดับ “ดี” ๒. ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมเป็น รายบุคคล	- แบบสังเกต พฤติกรรมตามตัว บ่งชี้คุณลักษณะอัน พึงประสงค์	ผ่าน / ไม่ผ่าน
--	--------------------------------	---	----------------

หมายเหตุ : (๑) การวัด การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ประเมินเป็นรายหน่วย ดูเครื่องมือ การประเมินในภาคผนวก

แบบประเมินสมรรถนะจากการสรุปใจความสำคัญ

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
๑. ความเข้าใจเนื้อหา	เข้าใจเนื้อหาได้ดีมาก สรุปใจความสำคัญได้ ครบถ้วนและถูกต้อง	เข้าใจเนื้อหาได้ดี สามารถสรุปใจความ สำคัญได้เกือบ ครบถ้วน	เข้าใจเนื้อหาในระดับ ปานกลาง สามารถ สรุปใจความสำคัญได้ บ้าง	ไม่เข้าใจเนื้อหาหลัก ไม่สามารถสรุป ใจความสำคัญได้
๒. การใช้ภาษาถูกต้อง และชัดเจน	ใช้ภาษาที่ถูกต้องและ ชัดเจนอย่างสมบูรณ์	ใช้ภาษาที่ถูกต้องและ ชัดเจนเกือบทั้งหมด	ใช้ภาษาที่ถูกต้องใน ระดับปานกลาง มี ความชัดเจนบางส่วน	ใช้ภาษาที่ไม่ถูกต้อง และไม่ชัดเจน
๓. การจัดระเบียบข้อมูล	ข้อมูลเรียงลำดับ ถูกต้อง มีการจัด ระเบียบข้อมูลอย่าง เป็นระบบ	ข้อมูลเรียงลำดับ ถูกต้องเกือบทั้งหมด มีการจัดระเบียบ ข้อมูลที่ดี	ข้อมูลเรียงลำดับไม่ ถูกต้องบางส่วน มี การจัดระเบียบบ้าง	ข้อมูลไม่เรียงลำดับ ไม่มีการจัดระเบียบ
๔. การสรุปใจความ สำคัญ	สรุปใจความสำคัญได้ ถูกต้องและครบถ้วน	สรุปใจความสำคัญได้ ถูกต้องเกือบทั้งหมด	สรุปใจความสำคัญ ถูกต้องบางส่วน	สรุปใจความสำคัญไม่ ถูกต้อง
๕. การระบุประโยชน์ของ การนำไปใช้	ระบุประโยชน์ที่ นำไปใช้ได้ครอบคลุม ชัดเจน ตรงตาม เจตนา	ระบุประโยชน์ที่ นำไปใช้ได้ครอบคลุม ชัดเจน ตรงตาม เจตนาโดยส่วนใหญ่	ระบุประโยชน์ที่ นำไปใช้ได้ครอบคลุม ชัดเจน ตรงตาม เจตนาบางส่วน	ไม่สามารถระบุ ประโยชน์ที่นำไปใช้ ได้

ชุดคำถาม

- “นักเรียนรู้จักบทร้อยกรองชนิดใดบ้างแล้วนักเรียนคิดว่าเจตนาของการอ่านบทร้อยกรองมีขึ้น
เพื่ออะไร”

คำถามสะท้อนคิด

การศึกษาที่มาของการสวดโอ้เอ้วิหารราย ส่งผลดีอย่างไร

เกณฑ์การพิจารณา

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๕ - ๒๐ คะแนน	ดีมาก
๑๐ - ๑๔ คะแนน	ดี
๕ - ๙ พอใช้	พอใช้
๐-๔ คะแนน	ปรับปรุง

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

.....

*หมายเหตุ : ดูแนวคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๑๗ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๗)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัขนานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอัวิหารราย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๗ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๗)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงบัญญัติเป็นธรรมเนียมไว้ว่า เมื่อถึงฤดูฝนให้พระภิกษุที่จาริกธรรมาออกไปสั่งสอนประกาศพระศาสนาในที่ต่าง ๆ ให้หยุดพักประจำ ณ ที่แห่งใดแห่งหนึ่ง ต่อมาเราเรียกสถานที่นั้นว่า วัดหรืออาราม ตลอดฤดูฝนเป็นเวลา ๓ เดือน ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ถึงกึ่งกลางเดือน ๑๑ เรียกว่า “เข้าพรรษา” จึงถือเป็นแบบธรรมเนียมพุทธบัญญัติ เมื่อพระภิกษุสงฆ์หยุดพักอยู่ที่ ประจำพรรษา ณ อารามหรือวัดเช่นนี้แล้ว พุทธศาสนิกชนจึงไปฟังธรรมถวายสักการะบำเพ็ญกุศล แก่พระภิกษุสงฆ์ แต่นั้นมาจึงเรียกว่า “เทศกาลเข้าพรรษา”

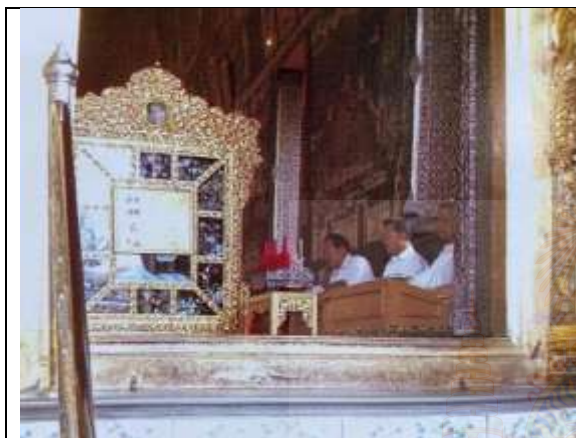
พระราชพิธีหลวงในเทศกาลเข้าพรรษา กลางพรรษา และออกพรรษา จักรราชบัณฑิตขุนนางชาวสยามมหาชาติคำหลวงที่มณฑลเหนือในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวัง ส่วนภายนอกพระอุโบสถ นักเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จะตั้งโต๊ะหมู่บูชาที่ศาลาราย ๑๒ หลัง รอบพระอุโบสถผลัดกันอ่านฉันทที่ศาลาราย

ตามโบราณราชประเพณีในพระราชพิธีสิบสองเดือน ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ว่า การสวดมหาชาติคำหลวง เป็นธรรมเนียมมีมาแต่ในแผ่นดินพระเจ้าทรงธรรมนัยหนึ่งเรียกว่าไอ้เอัวิหารราย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริว่า ด้วยทุกวันนี้ ก็ไม่มีผู้ใดชอบฟัง ด้วยฟังก็ไม่ใคร่จะเข้าใจ จึงโปรดเกล้าฯ ให้จัดนักเรียนโรงเรียนอ่านหนังสือสวด ตามที่เล่าเรียนเป็นทำนองยานี้ ๑๑ ฉบับ ๑๖ สุรางคนางค์ ๒๘ ตามแต่ผู้ใดจะถนัด สวดเรื่องใดทำนองใดทุก ศาลาราย ศาลาสองคน พระราชทานเงินเป็นรางวัล คนหนึ่งวันละสลึง ถ้าผู้ใดสวดดีอาจารย์ก็ยกมาไว้ศาลาที่เป็นทางเสด็จพระราชดำเนิน ถ้าสำหรับใดสวดดี บางปีก็ได้พระราชทานรางวัลเพิ่มเติมบ้าง เป็นการล่อให้นักเรียนมีใจฝึกซ้อมในการอ่านหนังสือ ส่วนที่สวดพระมหาชาติคำหลวงสำหรับใหญ่นั้น ปัจจุบันยังคงสวดอยู่ในพระอุโบสถตามอย่างแต่ก่อน

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

หนังสือสาส์นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงตั้งโรงเรียนสอนหนังสือไทย ขึ้นเป็นปฐมที่โรงงานเข้าประตูต้นสน (ประตูศรีสุนทร) ครั้นถึงเทศกาลที่ขุนทินขุนทานสวตมหาชาติ คำหลวง ในโบสถ์วัดพระแก้ว จึงโปรดให้จัดเด็กที่โรงงานมาสวด “ไอ้เอื้อวิหารราย” อย่างโบราณที่ศาลาราย ครั้นเมื่อเลิกโรงเรียนที่โรงงาน สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพจึงสั่งให้โรงเรียน ขึ้นประณมของ หลวงที่ตั้งขึ้น ณ ที่ต่าง ๆ ให้จัดเด็กมาสวดไอ้เอื้อวิหารรายแทนเด็กโรงงานโรงเรียนละศาลา รอบพระอุโบสถ ตั้งแต่นั้นมา จนเป็นพิธีสืบเนื่องมาถึงปัจจุบัน นักเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จะสวดไอ้เอื้อวิหารราย เข้าพรรษา ๓ วัน กลางพรรษา ๓ วัน และออกพรรษา ๓ วัน

ราชบัณฑิตสวตมหาชาติคำหลวง ในพระอุโบสถ
วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

นักเรียนสวดไอ้เอื้อวิหารราย ณ ศาลาราย รอบพระ
อุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสถาปนาโรงเรียน พระตำหนักสวนกุหลาบ ในพระบรมมหาราชวังขึ้นใหม่ เมื่อครั้งสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พุทธศักราช ๒๕๒๕ เพื่อดำเนินรอยตามพระยุคลบาทสมเด็จพระปิตามหัยกา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ พระผู้ทรงก่อตั้งโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ ในพระบรมมหาราชวัง เป็นครั้งแรก

(.....มีต่อ.....)

ใบความรู้ที่ ๑๗ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๗)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัບขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอื้อวิหารราย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๗ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๗)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เรื่อง ‘ไอ้เอื้อวิหารราย’ (หรือ ‘ไอ้เอื้อพิหารราย’) ซึ่งเป็นสำนวนหมายถึง ยึดยึด อ้อยอิ่ง ล่าช้า เรื่องนี้พบใน ‘สาส์นสมเด็จ’ ฉบับลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๔ ท่านว่า คำมูลการสวดไอ้เอื้อวิหารรายนั้น มาจากเมืองนครศรีธรรมราช การที่มีเด็กสวดตามศาลารายในวัดพระแก้วนั้น เพิ่งมีขึ้นในรัชกาลที่ ๓ ด้วยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ ทรงตั้งโรงเรียนสอนหนังสือไทยขึ้นเป็นปฐมที่โรงเรียนข้างประตูต้นสน ครั้นถึงเทศกาลที่ขุนทินขุนทานสวดมหาชาติคำหลวง ในโบสถ์วัดพระแก้ว จึงโปรดฯ ให้จัดเด็กนักเรียนที่โรงเรียนมาสวด ‘ไอ้เอื้อวิหารราย’ อย่างโบราณที่ศาลาราย เลยเป็นธรรมเนียมมาจนในรัชกาลที่ ๔ และที่ ๕ จนกระทั่งเลิกโรงเรียนที่โรงเรียน มีโรงเรียนชั้นประถมของหลวง จึงจัดเด็กตามชั้นประถมที่ต่าง ๆ มาสวดไอ้เอื้อวิหารรายแทนเด็กโรงเรียนหลวง

เมื่อเปลี่ยนเป็นสวดตามศาลา มิได้สวดตามวิหารรายอย่างเดิม บางทีอาจมีผู้เรียกเพี้ยนไปเป็นอย่างอื่น พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ จึงทรงมีพระบรมราชโองการประกาศว่า

“สวดหนังสือสวดอย่างเช่นเด็ก ๆ สวดนั้น เรียกชื่อว่าสวดไอ้เอื้อพิหารราย จะสวดที่พิหารรายก็ดี สวดที่พระระเบียงก็ดี สวดที่พิหารใหญ่ ที่ศาลา กุฏิ ที่ใด ๆ ก็ดี ก็คงเรียกชื่อยืนอยู่อย่างเดียวกันว่า ไอ้เอื้อพิหารราย ไม่ยกย้ายไปตามที่สวดเลย”

ต่อมาคำว่า ‘ไอ้เอื้อวิหารราย’ มาเป็นสำนวนหมายถึง ช้าอ้อยอิ่ง เพราะการสวดแบบนี้สวดช้า ๆ มีเอื้อนมีสร้อยประกอบยืดยาว ยิ่งเด็ก ๆ สวดก็ยิ่งลากเสียงยาวนาน

นางปริศนา พงษ์ทัตศิริกุล เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม ให้ความรู้เกี่ยวกับ “การสวดไอ้เอื้อวิหารราย” ดังนี้

“การสวดไอ้เอื้อวิหารราย” มีมาตั้งแต่สมัยอยุธยา เดิม คือ การสวดของผู้ที่กำลังฝึกหัดสวดมหาชาติคำหลวง ซึ่งยังสวดไม่คล่อง ไม่ถูกทำนอง จึงนั่งฝึกซ้อมตามวิหารเล็กที่รายรอบพระอุโบสถวัดพระศรีสรรเพชญ์ เมื่อสวดจนชำนาญแล้วจึงได้ขึ้นไปสวดในวิหารใหญ่ให้พระเจ้าแผ่นดินทรงฟัง ครั้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนสอนหนังสือขึ้นที่โรงเรียน และโปรดฯ นักเรียนโรงเรียนนำหนังสือ ที่เรียนเรื่องใดก็ได้มาเป็นบทสวด ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยให้สวดตามที่เรียนมาตามถนัด เป็น ๓ ทำนอง คือ ทำนองยานี ฉบับแ และสร้างคนางค์ ทำให้การฝึกสวดมหาชาติคำหลวงเดิมเปลี่ยนเป็นการสวดกาพย์พระไชยสุริยาเสียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งหลังจากโรงเรียนเลิกไปแล้ว สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ทรงจัดนักเรียนชั้นประถมศึกษาจาก ๖ โรงเรียนมารับหน้าที่สวดไอ้เอื้อวิหารรายแทน ได้แก่ โรงเรียนราชวินิต โรงเรียนมหาวิธานวัตร โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม โรงเรียนวัดพลับพลาชัย โรงเรียนวัดอมรินทราราม และโรงเรียนวัดประยุรวงศาวาส ซึ่งทั้งหกโรงเรียนก็ได้รับหน้าที่สวดมาระยะหนึ่ง ก่อนจะหาผู้สืบทอดการสวดต่อไม่ได้ และเลิกไปในที่สุด กล่าวโดยย่อ การสวดไอ้เอื้อวิหารราย ก็คือ การทำนองอ่านหนังสือสวดของเด็กนักเรียน ซึ่งใช้กลอนสวดเป็นแบบเรียนฝึกการอ่านในสมัยที่วัดยังทำหน้าที่เป็นสถานศึกษาอยู่ และที่มาของชื่อก็คือ การที่ผู้อ่านหรือผู้สวดต้องมาสวดตามวิหารรายรอบพระอุโบสถ

ในช่วงเทศกาลต่าง ๆ นั้นเอง ซึ่งการสวดดังกล่าวนอกจากจะช่วยฝึกการอ่านแล้ว เด็ก ๆ ยังได้ซึมซับคำสอนดีๆ ที่มีอยู่ในบทสวดด้วย

ไอ้เอ๋วิหารรายคืออะไร

ท่านคงเคยได้ยินสำนวนว่า “ไอ้เอ๋วิหารราย” ซึ่งมีความหมายว่า ชักช้า มาบ้าง หรือหลายท่านคงเคยเข้าไปในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดารามในระหว่างเข้าพรรษา และตรงกับเทศกาลสวดมหาชาติคำหลวง ท่านคงจะสังเกตเห็นตามวิหารรายรอบพระอุโบสถจะมีเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา นั่งอยู่ศาลาละ ๓ คน บนศาลาตั้งโต๊ะหมู่บูชา มีม้านั่งหนังสือวางไว้ และเมื่อถึงเวลาเด็กเหล่านี้ก็จะอ่านหนังสือเป็นทำนองอันไพเราะเวียนกันไปทีละศาลาจนครบหมด เรียกว่า “ไอ้เอ๋วิหารราย”

ศาลาราย หรือวิหารราย เป็นศาลาโถงที่สร้างขึ้นเป็นหลังๆ เรียงแถวกันใช้เป็นที่สำหรับพักผ่อนในบริเวณวัด รอบพระอุโบสถหรือวิหารเช่น ศาลารายรอบพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เป็นต้น

ประวัติความเป็นมา

สมัยกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงอุทิศพระราชวังส่วนหนึ่งให้สถาปนาเป็นวัดพระศรีสรรเพชญ์และให้ประชุมนักปราชญ์ราชบัณฑิตแห่งมหาชาติคำหลวง โดยมีพระสังฆราชเป็นประธานเพื่อใช้สวดในพระอุโบสถวัดพระศรีสรรเพชญ์ เมื่อแต่งเสร็จแล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ฝึกซ้อมนักสวดตามวิหารที่รายรอบวัดพระศรีสรรเพชญ์ และคัดเลือกผู้ที่สวดดี คล่องแคล่ว แม่นยำในอักขระและทำนองขึ้นไปอ่านที่วิหารใหญ่ ถวายสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ๓ ชุด ชุดละ ๔ คน เพื่อสลับเปลี่ยนกัน ส่วนที่เหลือก็ให้ฝึกหัดสวดกันต่อไปตามศาลารายเช่นเดิม จึงเกิดเป็นสำนวน “ไอ้เอ๋วิหารราย” ขึ้น

การสวดมหาชาติคำหลวงในสมัยอยุธยาสวดในระหว่างเข้าพรรษา ๓ ครั้ง คือ ตอนเข้าพรรษาครึ่งหนึ่ง กลางพรรษาครึ่งหนึ่ง และออกพรรษาอีกครั้งหนึ่ง พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชศรัทธาเสด็จพระราชดำเนินมาฟังทุกนัด เมื่อสวดครบสามนัดแล้วจะพระราชทานเงินรางวัลให้แก่ผู้สวดทั้ง ๓ ชุด ๆ ละ ๑ ซึ่ง การสวดมหาชาติคำหลวงยังคงมีสวดเป็นประจำตลอดมา แต่ภายหลังเรียกว่า “สวดไอ้เอ๋วิหารราย” อาจเป็นเพราะคนรุ่นหลังไม่ทราบว่ามี การสวดมหาชาติคำหลวงในวิหารใหญ่เห็นแต่เพียงการสวดฝึกหัดตามศาลารายเท่านั้น จึงเข้าใจว่านั่นคือการสวดไอ้เอ๋วิหารราย ดังปรากฏในทำนองมหาพนฉบับตั้งสวดในวัดพระศรีรัตนศาสดารามว่า

“มีนามไพเราะว่าพระ คำหลวง
ที่ตื่นต่าสติปวง ปองเรียก อิงมา

แรกเรียกตามกระทรวง กษัตริย์สร้าง
ผองอ่อนแออ่านอ้าง ไอ้เอ๋วิหารราย”

เมื่อกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าในพุทธศักราช ๒๓๑๐ หนังสือมหาชาติคำหลวงกระจัดกระจายสูญหายไปเกือบหมด ในสมัยรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นักปราชญ์บัณฑิตแต่งมหาชาติคำหลวงซ่อมแซมกัณฑ์ที่สูญหาย คือ หิมพานต์ ทานกัณฑ์ จุลพน มัทรี สักบรรพ และฉกษัตริย์ ขึ้นใหม่ การสวดมหาชาติคำหลวงก็ยังสวดเป็นประจำสืบทอดกันมาเหมือนสมัยกรุงศรี

อยุธยา โดยสวดในพระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม มีหัวหน้าสวดได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ว่า “ขุนทิน” “ขุนทาน” และพระมหากษัตริย์เสด็จฟังการสวดทุกนัด

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนสอนหนังสือไทยขึ้นที่ โรงทานข้างประตูต้นสน เมื่อถึงเทศกาลที่ขุนทิน ขุนทาน สวดมหาชาติคำหลวงในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดนักเรียนโรงทานมาสวดที่ศาลาราย ด้านเหนือของพระอุโบสถด้วย แต่แทนที่จะสวดมหาชาติคำหลวงเปลี่ยนเป็นสวดเทียบมูลบทแหวน เมื่อขุนทิน ขุนทาน ถึงแก่อนิจกรรมแล้วการสวดมหาชาติ ก็เรี่ยพลิงเหลือแต่สวดกัณฑ์มหาพนเพียงกัณฑ์เดียว

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริจะให้มีการสวด ตามศาลารายรอบพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ซึ่งมีทั้งหมด ๑๒ ศาลา แต่ข้าราชการในกรมธรรมการขณะนั้นมีจำนวนน้อย และผู้ฟังก็คงจะไม่ค่อยสนใจฟังสวดเทียบมูลบทแหวน จึงทรงโปรดเกล้าฯ ให้นักเรียนโรงทานมาสวดตามหนังสือที่ตนเรียน คือ เรื่องกาพย์พระไชยสุริยา ของสุนทรภู่ สวดไอ้เอื้อวิหารรายจึงกลายจากการฝึกหัดสวดมหาชาติคำหลวงในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นสวดเรื่องกาพย์พระไชยสุริยามาจนทุกวันนี้ เมื่อเลิกโรงเรียนสอนภาษาไทยที่โรงทานแล้ว สมเด็จพระบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงจัดนักเรียนชั้นประถมศึกษา ๖ โรงเรียน เข้ามาสวดไอ้เอื้อวิหารรายคือ โรงเรียนราชวินิต โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชินี โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม โรงเรียนวัดพลับพลายชัย โรงเรียนวัดอมรินทราราม และโรงเรียนวัดประยุรวงศาวาส ซึ่งโรงเรียนเหล่านี้ยังคงทำหน้าที่สวดไอ้เอื้อวิหารรายมาจนถึงปัจจุบันนี้

ก่อนสวดไอ้เอื้อวิหารรายแต่ละศาลาจะจัดโต๊ะหมู่บูชา มีเชิงเทียนแจกันดอกไม้ กระจกธูปพร้อมมีม้าสำหรับวางหนังสือ ๑ ตัว เมื่อถึงเวลานักเรียนผู้สวด ซึ่งมีศาลาละ ๓ คน จะนำหนังสือกาพย์พระไชยสุริยาเปิดวางไว้บนม้านั้น เมื่อจะเริ่มอ่านผู้อ่านทั้ง ๓ คนจะนั่งคุกเข่า คนหนึ่งเป็นผู้จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย เสร็จแล้วกราบเบญจางคประดิษฐ์พร้อมกัน นั่งพับเพียบอ่านกาพย์พระไชยสุริยา การสวดไอ้เอื้อวิหารรายนี้จะสวดกันไปทีละศาลา เมื่อเริ่มต้นอ่านแต่ละ ศาลาปฏิบัติเช่นเดียวกันหมด เมื่อเริ่มอ่านรอบสองผู้อ่านเพียงแต่กราบด้วยเบญจางคประดิษฐ์เท่านั้น อ่านเช่นนี้ไปทีละศาลา จนได้เวลาพระสงฆ์เริ่มแสดง พระธรรมเทศนาในพระอุโบสถ จึงเลิกสวด จะขอยกบทสวดไอ้เอื้อวิหารรายในกาพย์พระไชยสุริยา มาให้ดูเป็นตัวอย่าง ส่วนท่วงทำนองในการอ่านนั้น ขอให้ท่านโปรดลองเข้าไปฟังในวัดพระที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในเวลาเช้าพรรษา ตัวอย่างบทสวดคือ

ที่มา <https://www.royaloffice.th/๒๐๒๓/๐๘/๐๑/>

<https://www.stou.ac.th/study/projects/training/culture/oaeviharai.htm>

ตัวอย่างบทสวดไอ้เอ้ววิหารราย
บทสวดไอ้เอ้ววิหารราย ทำนองหลวง เรื่อง พระไชยสุริยา ของสุนทรภู่

ยานี้ ๑๑ (แม่ ก กา)

ที่แพ้แก่ชนะ	ไม่ถือพระประเวณี
ซี้ฉ้อก็ได้ดี	ไล่ดำตีมีอาญา
ที่ซื้อถือพระเจ้า	ว่าโง่เง่าเต่าปูปลา
ผู้เฒ่าเหล่าเมธา	ว่าใบ้บ้าสาระยา
ภิกษุสมณะ	เล่าก็ละพระธรรม
คาถาลำนำ	ไปเร่ร่ำทำเนโก
ไม่จำคำผู้ใหญ่	ศิระขมิ้นในยโส
ที่ดีมีอะโซ	ข้าขอโมทนาไป
พาราสาვეถิ	ใครไม่มีปราณีใคร
ดุเดือดแต่ใจ	ที่ใครได้ใส่อาพ
ผู้ที่มีฝีมือ	ทำดุเดือดไม่ซื้อขอ
ไล่คว่ำผ้าที่คอ	อะไรลอกก็เอาไป
ข้าเฝ้าเหล่าเสนา	มิได้ว่าหมู่ข้าไท
ถือน้ำร่ำเข้าไป	แต่น้ำใจไม่นำพา
หาได้ใครหาเอา	ไพร่ฟ้าเศร้ายะเล่าอุรา
ผู้ที่มีอาญา	ไล่ตีดำไม่ปราณี
ผีป่ามากระทำ	มรณกรรมชาวบุรี
น้ำป่าเข้าธานี	ก็ไม่มีที่อาศัย
ข้าเฝ้าเหล่าเสนา	หนีไปหาพาราไกล
ชีบาล่าลิไป	ไม่มีใครในธานีฯ

[illegible]

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๘ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๘)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓	เรื่อง ขัณฑ์ขานสำเนียง เสนาะเสียงไอเอื้อวิหารราย	
รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑	รายวิชา ภาษาไทย	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ภาคเรียนที่ ๑	เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม.๑/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่อง

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๒.๑ ใช้กระบวนการสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวใน
รูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษา
ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ท ๒.๑ ม.๑/๒ มีมารยาทในการเขียนที่อ่าน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด
และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด ท ๓.๑ ม.๑/๓ พูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง
เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม.๑/๕ ท่องจำบทอาขยาน ตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มี
คุณค่าตามความสนใจ

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การจัดประกวดการอ่านกลอนสวดเป็นกิจกรรมที่สะท้อนผลการวางแผนและการวัดฝีมือการอ่าน
กลอนสวดจากวรรณคดีทั้งยังเป็นการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมการอ่านไม่ให้สูญหาย การออกแบบการประกวด
ให้ประสบความสำเร็จนั้นต้องคำนึงถึงหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเป้าหมาย กติกาการประกวด รางวัล และ
การประชาสัมพันธ์กิจกรรม

การให้นักเรียนจัดประกวดการอ่านกลอนสวดจะให้นักเรียนสามารถวางแผนเป็นระบบจนเกิด
ผลสำเร็จได้

๓. สาระการเรียนรู้

กลอนสวดเป็นคำเรียกประเภทวรรณกรรมประเภทหนึ่ง หมายถึงวรรณกรรมคำกาพย์ที่นำมาอ่าน
เป็นทำนองสวดเรียกว่ากลอน (ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงคำประพันธ์ประเภทกลอนแต่หมายถึงร้อยกรองหรือกาพย์
ก่อนนั่นเอง) วรรณกรรมประเภทกลอนสวดแต่งด้วยจากมนุษย์ต่าง ๆ ได้แก่กาพย์ยานี ๑๑ สุรางคนางค์ ๒๘
และกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ทั้งยังมีกาพย์ชนิดอื่นๆ แทรกบ้างเล็กน้อยเหตุที่กลอนสวดใช้แต่คำประพันธ์
ประเภทกาพย์อาจเป็นเพราะจากแต่งได้ง่ายและมีลีลาจังหวะราบรื่นและมีท่วงทำนองส่วนหลายทำนองใน

สมัยก่อนจากเป็นคำประพันธ์ที่ใช้แพร่หลายโดยใช้แต่หนังสือสอนอ่านตำราและหนังสืออ่านเล่นด้วยส่วนเนื้อเรื่องของกลอนสวดส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับพุทธศาสนาโดยมีเนื้อเรื่องที่มุ่งสั่งสอนข้อธรรมะโดยตรงและโดยอ้อมซึ่งได้แก่ชาดกและเรื่องที่ต่างเลียนแบบชาดกการนำวรรณกรรมประเภทกลอนสวดมาอ่านเป็นทำนองเป็นประเพณีนิยมของคนไทยที่มีมาแต่โบราณกาลและเพิ่งจะเริ่มเสื่อมความนิยมลงในปลายรัชสมัยรัชกาลที่ ๕ ซึ่งเป็นช่วงที่ระยะอารยธรรมตะวันตกเผยแพร่เข้ามาในประเทศไทยมากยิ่งขึ้นและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการพิมพ์ค่อยๆมีอิทธิพลต่อการเผยแพร่วรรณกรรมทำให้ประเพณีการอ่านหนังสือเปลี่ยนไปจากการอ่านด้วยหูหรือการอ่านออกเสียงเพื่อผู้ฟังจำนวนมากเป็นการอ่านด้วยตาหรือการอ่านเฉพาะบุคคลมากยิ่งขึ้น

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- ๑) บอกขั้นตอนการประกวดกลอนสวดได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (S)

- ๑) จัดการประกวดกลอนสวดได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ๑) ร่วมกิจกรรมจัดการประกวดกลอนสวดได้เหมาะสมเหมาะสม

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

ประกวดการอ่านโอวาทบรรยาย ๓ ทำนอง / สะท้อนผลการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนา นำไปสู่การปรับปรุงของตนเองและเพื่อนได้ (๑.๑.๑ ๑.๓.๑ ๒.๑.๓ ๓.๑.๗ ๔.๒.๑ ๕.๑.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน

- ๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน

- ๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๘ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๘) หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัณฑ์สำเนียง เสนาะเสียงโอ้เอ้วิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ / แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน / ชิ้นงาน	การวัดและประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ประกวดการอ่านโอ้เอ้วิหารราย ๓ ทำนอง / สะท้อนผลการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนา นำไปสู่การปรับปรุงของตนเองและเพื่อนได้ ด้านความรู้ (K) - บอกขั้นตอนการประกวดกลอนสวดได้	ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๕ นาที) ๑. ครูต้อนรับนักเรียนในชั่วโมง “ลำนำกลอนสวด (๘)” โดยอารัมภบทตั้งแต่ นักเรียนได้ศึกษาที่มาของกลอนสวด จนถึงการจัดการประกวดการอ่านกลอนสวดในชั่วโมงนี้ ๒. ครูเชื่อมโยงกิจกรรมการนำเข้าสู่บทเรียนว่าวันนี้จะเป็นการนำเสนอการจัดการประกวดการอ่านกลอนสวด “ลำนำกลอนสวด (๘)”	๑. นักเรียนร่วมกันตอบคำถาม	- สื่อ Power Point - ใบความรู้ที่ ๑๘ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๘)	- ใบงานที่ ๑๘ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๘) -	๑. ตอบคำถามจากชุดคำถามขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ๒. ประเมินการอ่านด้วยแบบประเมินสมรรถนะจากการอ่านทำนองกลอนสวดกาพย์ทั้ง ๓ ชนิด ๓. ประเมินการร่วมกิจกรรมด้วยแบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมทำนองกาพย์ทั้ง ๓ ชนิด
	ขั้นสอน (๑๐ นาที) - ครูให้นักเรียนเตรียมตัวเพื่อจัดประกวดการอ่านบทเสภา โดยให้กำหนดหน้าที่คือ - พิธีกร - กรรมการตัดสิน - ผู้ประสานงานในการนำผู้แข่งขันขึ้นเวที	นักเรียนแบ่งบทบาทหน้าที่ตามลำดับของกลุ่ม			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๘ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๘)

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัณฑ์สำเนียง เสนาะเสียงโอเอวิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - ร่วมกิจกรรมจัดการประกวดกลอนสวดได้เหมาะสม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน ๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ๖.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	ขั้นปฏิบัติ (๓๐ นาที) ๑. นักเรียนกลุ่ม ๑ – ๓ ประกวดกลอนสวด ๓ ทำนอง ทำนองยานี ๕ บท ทำนองฉับ ๑๖ จำนวน ๕ บท และ ทำนองสุรางคนางค์ ๓ บท ๒. ตัวแทนนักเรียนกลุ่มที่ ๔ – ๖ ให้คำแนะนำเพื่อนกลุ่มที่ ๑ – ๓ ๓. นักเรียนกลุ่ม ๔ – ๖ ประกวดกลอนสวด ๓ ทำนอง ทำนองยานี ๕ บท ทำนองฉับ ๑๖ จำนวน ๕ บท และ ทำนองสุรางคนางค์ ๓ บท ๔. ตัวแทนนักเรียนกลุ่มที่ ๔ – ๖ ให้คำแนะนำเพื่อนกลุ่มที่ ๑ – ๓ ๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสะท้อนผล	๑. นักเรียนศึกษานำเสนอผลงานโดยแบ่งหน้าที่เป็น - พิธีกร - กรรมการตัดสิน - ผู้ประสานงานในการนำผู้แข่งขันขึ้นเวที			๔. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๘ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๘)

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัณฑ์สำเนียง เสนาะเสียงไอเอื้อวิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	ขั้นสรุป (๕ นาที) ครูสรุปภาพรวมในชั่วโมงนี้ หลังจากนั้นให้นักเรียนเขียนประโยชน์ที่ได้รับลงกระดาษโน้ตแล้วนำไปติดบริเวณหน้าห้องเรียน	นักเรียนเขียนสะท้อนผลลงกระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติดบริเวณหน้าห้องเรียน			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. Power Point เรื่อง เสนาะลำดั่งตำสุนทรี (๒)
๒. ใบความรู้ที่ ๑๘ เรื่อง เสนาะลำดั่งตำสุนทรี (๒)
๓. ใบงานที่ ๑๘ เรื่อง เสนาะลำดั่งตำสุนทรี (๒)

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๑๘ การจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกขั้นตอนการประกวดกลอนสวดได้	๑. ตอบคำถามจากชิ้นนำเข้าสู่บทเรียน	๓. ชุดคำถาม	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
ด้านทักษะ/กระบวนการ (S) - จัดการประกวดกลอนสวดได้	ใช้วิธีการเดียวกับการประเมินสมรรถนะ	ใช้เครื่องมือเดียวกับการประเมินสมรรถนะ	ใช้เกณฑ์เดียวกับการประเมินสมรรถนะ
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - ร่วมกิจกรรมจัดการประกวดกลอนสวดได้เหมาะสม	๑. ประเมินการร่วมกิจกรรมการร่วมกิจกรรมด้วยแบบประเมินสมรรถนะการออกแบบการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด	๑. แบบประเมินสมรรถนะการออกแบบการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด ๒.	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน L-LO ประกวดการอ่านโอวาทราย ๓ ทำนอง / สะท้อนผลการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนา นำไปสู่การปรับปรุงของตนเองและเพื่อนได้	๓. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบประเมินสมรรถนะการออกแบบการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด	๕. แบบประเมินสมรรถนะการออกแบบการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด	๑. ผ่านเกณฑ์คุณภาพระดับ “ดี” ๒. ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมเป็นรายบุคคล	- แบบสังเกตพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ผ่าน / ไม่ผ่าน

หมายเหตุ : (๑) การวัด การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ประเมินเป็นรายหน่วย ดูเครื่องมือ การประเมินในภาคผนวก

แบบประเมินสมรรถนะในการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
๑. ความชัดเจนของ วัตถุประสงค์	กำหนดวัตถุประสงค์ ของกิจกรรมได้อย่าง ชัดเจน ตรงตาม เป้าหมายการเรียนรู้ และสะท้อนถึงคุณค่า ทางวัฒนธรรม	วัตถุประสงค์ของ กิจกรรมชัดเจน แต่ ยังขาดการเชื่อมโยง กับบางประเด็น ทางการเรียนรู้หรือ คุณค่าทางวัฒนธรรม	วัตถุประสงค์ของ กิจกรรมไม่ชัดเจน หรือขาดความ เกี่ยวข้องกับ เป้าหมายการเรียนรู้ บางส่วน	ขาดการกำหนด วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และไม่ตรงกับ เป้าหมายการเรียนรู้ และคุณค่าทาง วัฒนธรรม
๒. ความคิดสร้างสรรค์ใน การออกแบบกิจกรรม	ออกแบบกิจกรรมได้ อย่างสร้างสรรค์ มี ความหลากหลายและ น่าสนใจ ตรงกับ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	มีกิจกรรมที่ สร้างสรรค์ แต่ยังขาด ความหลากหลาย หรือยังไม่สมบูรณ์ใน บางส่วน	กิจกรรมมีความคิด สร้างสรรค์บ้าง แต่ยัง ขาดความโดดเด่น และการเชื่อมโยงกับ วัตถุประสงค์	ขาดความคิด สร้างสรรค์ในการ ออกแบบกิจกรรม หรือกิจกรรมไม่ น่าสนใจ
๓. ความเหมาะสมของ เกณฑ์การประเมิน	กำหนดเกณฑ์การ ประเมินที่ชัดเจน ยุติธรรม และ เหมาะสมกับกิจกรรม และวัตถุประสงค์	เกณฑ์การประเมิน ชัดเจน แต่ยังขาด ความยุติธรรมหรือ ความเหมาะสมใน บางส่วน	เกณฑ์การประเมินไม่ ชัดเจนหรือขาดความ ยุติธรรมในบางส่วน	ขาดเกณฑ์การ ประเมินที่ชัดเจนและ ยุติธรรม
๔. การวางแผนและการ จัดการ	วางแผนการใช้ ทรัพยากรได้อย่างมี ประสิทธิภาพและ คุ้มค่า รวมถึงการ จัดการเวลาและ บุคลากรได้ดี	วางแผนการใช้ ทรัพยากรได้ดี แต่ยัง ขาดความคุ้มค่าใน บางส่วน	การวางแผนและการ จัดการทรัพยากรยัง ไม่ครบถ้วน หรือขาด ประสิทธิภาพ บางส่วน	ขาดการวางแผนที่ เหมาะสมในการใช้ ทรัพยากร และการ จัดการที่ไม่คุ้มค่า
การร่วมกิจกรรมการ ออกแบบการจัดประกวด กลอนสวด	ร่วมกิจกรรมด้วย ความเต็มใจ ทุ่มเท หน้าที่ตนเอง มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนอย่างดีเยี่ยม	นำเสนอด้วยความ มั่นใจและชัดเจน มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนอย่างดี	นำเสนอด้วยความ มั่นใจบางส่วน และ ยังไม่ชัดเจนในบาง จุด มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนบางส่วน	นำเสนอด้วยความไม่ มั่นใจ และยังไม่ ชัดเจน ขาดการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อน

ชุดคำถาม

- “ถ้าเราจะต้องจัดการแข่งขันการอ่านกลอนสวด เราจะต้องวางแผนอย่างไร”

คำถามสะท้อนคิด

นักเรียนได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากการจัดประกวดในครั้งนี้

เกณฑ์การพิจารณา

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๕ - ๒๐ คะแนน	ดีมาก
๑๐ - ๑๔ คะแนน	ดี
๕ - ๙ พอใช้	พอใช้
๐-๔ คะแนน	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลขที่	ชื่อ - สกุล	รายการ						สรุปผล การประเมิน	
		ร่วมมือในการ ทำกิจกรรม (๑ คะแนน)		ความกล้า แสดงออก (๑ คะแนน)		เข้าร่วม กิจกรรมด้วย ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน (๑ คะแนน)			
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน

เกณฑ์การประเมิน

ผ่านตั้งแต่ ๒ รายการ ถือว่า ผ่าน
ผ่าน ๑ รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน

ลงชื่อ _____ ผู้ประเมิน
(_____)
_____/_____/____/

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

.....

*หมายเหตุ : ดูแนวคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๑๘ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๘)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัขนานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอื้อวิหารราย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๘ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๘)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การออกแบบการจัดประกวดทำนองเสนาะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ (ม.๑) ควรมีการพิจารณาหลายด้านเพื่อให้การประกวดเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป็นรูปธรรม

๑. วัตถุประสงค์ของการประกวด

- เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการฝึกฝนทักษะการทำนองเสนาะในบทกลอนและบทกวี
- เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาไทยและการแสดงออกทางศิลปะ
- เพื่อสร้างเวทีในการแสดงความสามารถและความคิดสร้างสรรค์

๒. เกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าประกวด

- นักเรียนที่มีความสนใจและมีทักษะพื้นฐานในการอ่านและทำนองเสนาะ
- อาจมีการคัดเลือกจากการแข่งขันภายในห้องเรียนหรือจากผลงานการอ่านทำนองเสนาะที่ส่งเข้ามา

๓. ประเภทของการประกวด

- การทำนองเสนาะจากบทกวีที่กำหนด ให้ผู้เข้าประกวดเลือกบทกวีที่กำหนดไว้และแสดงความสามารถในการทำนองเสนาะ
- การทำนองเสนาะจากบทกวีที่แต่งขึ้นเอง ผู้เข้าประกวดจะต้องแต่งบทกวีและทำนองเสนาะด้วยตัวเอง

๔. เกณฑ์การตัดสิน

- การออกเสียง: ความชัดเจนของเสียง การออกเสียงสระและพยัญชนะถูกต้องหรือไม่
- จังหวะและน้ำเสียง: การปรับเปลี่ยนจังหวะและน้ำเสียงให้เหมาะสมกับเนื้อหาและอารมณ์ของบทกวี
- ความสัมพันธ์กับเนื้อหา การตีความเนื้อหาของบทกวีและการแสดงออกถึงอารมณ์
- ความคิดสร้างสรรค์ การใส่ลีลาและทำนองให้เกิดความไพเราะ
- บุคลิกภาพ ความมั่นใจและท่าทางที่แสดงออกระหว่างการทำนองเสนาะ

๕. การจัดกิจกรรม

- สถานที่จัดประกวด: ควรเลือกสถานที่ที่มีบรรยากาศที่เหมาะสม เช่น ห้องประชุมหรือโรงละครขนาดเล็ก
- การเชิญกรรมการ กรรมการควรมีความเชี่ยวชาญด้านภาษาไทยและทำนองเสนาะ เช่น ครูอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปวัฒนธรรม
- การประเมินผล ใช้เกณฑ์ที่กำหนดไว้และมีการให้คะแนนแบบละเอียดเพื่อความยุติธรรม

๖. รางวัล

- จัดเตรียมรางวัลสำหรับผู้ชนะ เช่น โล่รางวัล เกียรติบัตร หรือทุนการศึกษา
- อาจมีรางวัลพิเศษสำหรับผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ หรือการตีความเนื้อหาดีเด่น

๗. การประชาสัมพันธ์และสนับสนุน

- การจัดทำโปสเตอร์หรือโฆษณาภายในโรงเรียน
- การสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่น
- การเชิญชวนให้ผู้เข้าร่วมให้คะแนนหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรม
- การจัดประกวดทำนองเสนาะนี้ไม่เพียงแต่เป็นเวทีแสดงความสามารถเท่านั้น แต่ยังเป็นการส่งเสริม

การเรียนรู้และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยที่สำคัญ

ใบงานที่ ๑๘ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๘)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัณฑ์ขันธ์เนียง เสนาะเสียงโอ้อั้ววิหารราย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๘ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๘)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้ตัวแทนกรรมการเป็นผู้ประเมินการประกวดโอ้อั้ววิหารราย

กลุ่มที่ประกวด	จุดเด่น	ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
สรุปผลการสะท้อน			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			

ระดับการประเมิน

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๙ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๙)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓	เรื่อง ขัณฑ์ขานสำเนียง เสนาะเสียงไอเอื้อวิหารราย	
รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑	รายวิชา ภาษาไทย	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ภาคเรียนที่ ๑	เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม.๑/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่อง

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๒.๑ ใช้กระบวนการสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวใน
รูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ท ๒.๑ ม.๑/๒ มีมารยาทในการเขียนที่อ่าน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด
และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด ท ๓.๑ ม.๑/๓ พูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง
เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม.๑/๕ ท่องจำบทอาขยาน ตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มี
คุณค่าตามความสนใจ

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การจัดประกวดการอ่านกลอนสวดเป็นกิจกรรมที่สะท้อนผลการวางแผนและการวัดฝีมือการอ่าน
กลอนสวดจากวรรณคดีทั้งยังเป็นการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมการอ่านไม่ให้สูญหาย การออกแบบการประกวด
ให้ประสบความสำเร็จนั้นต้องคำนึงถึงหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเป้าหมาย กติกาการประกวด รางวัล และ
การประชาสัมพันธ์กิจกรรม

การให้นักเรียนจัดประกวดการอ่านกลอนสวดจะให้นักเรียนสามารถวางแผนเป็นระบบจนเกิด
ผลสำเร็จได้

๓. สาระการเรียนรู้

กลอนสวดเป็นคำเรียกประเภทวรรณกรรมประเภทหนึ่ง หมายถึงวรรณกรรมคำกาพย์ที่นำมาอ่าน
เป็นทำนองสวดเรียกว่ากลอน (ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงคำประพันธ์ประเภทกลอนแต่หมายถึงร้อยกรองหรือกาพย์
ก่อนนั่นเอง) วรรณกรรมประเภทกลอนสวดแต่งด้วยจากมนุษย์ต่าง ๆ ได้แก่กาพย์ยานี ๑๑ สุรางคนางค์ ๒๘
และกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ทั้งยังมีกาพย์ชนิดอื่นๆ แทรกบ้างเล็กน้อยเหตุที่กลอนสวดใช้แต่คำประพันธ์
ประเภทกาพย์อาจเป็นเพราะจากแต่งได้ง่ายและมีลีลาจังหวะราบรื่นและมีท่วงทำนองส่วนหลายทำนองใน

สมัยก่อนจากเป็นคำประพันธ์ที่ใช้แพร่หลายโดยใช้แต่หนังสือสอนอ่านตำราและหนังสืออ่านเล่นด้วยส่วนเนื้อเรื่องของกลอนสวดส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับพุทธศาสนาโดยมีเนื้อเรื่องที่มุ่งสั่งสอนข้อธรรมะโดยตรงและโดยอ้อมซึ่งได้แก่ชาดกและเรื่องที่ยกตัวอย่างแบบชาดกการนำวรรณกรรมประเภทกลอนสวดมาอ่านเป็นทำนองเป็นประเพณีนิยมของคนไทยที่มีมาแต่โบราณกาลและฟังจะเริ่มเสื่อมความนิยมลงในปลายรัชสมัยรัชกาลที่ ๕ ซึ่งเป็นช่วงที่ระยะอารยธรรมตะวันตกเผยแพร่เข้ามาในประเทศไทยมากยิ่งขึ้นและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการพิมพ์ค่อยๆมีอิทธิพลต่อการเผยแพร่วรรณกรรมทำให้ประเพณีการอ่านหนังสือเปลี่ยนไปจากการอ่านด้วยหูหรือการอ่านออกเสียงเพื่อผู้ฟังจำนวนมากเป็นการอ่านด้วยตาหรือการอ่านเฉพาะบุคคลมากยิ่งขึ้น

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- ๑) บอกขั้นตอนการประกวดกลอนสวดได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (S)

- ๑) จัดการประกวดกลอนสวดได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ๑) ร่วมกิจกรรมจัดการประกวดกลอนสวดได้เหมาะสมเหมาะสม

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

ประกวดการอ่านโอวาทบรรยาย ๓ ทำนอง / สะท้อนผลการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนา นำไปสู่การปรับปรุงของตนเองและเพื่อนได้ (๑.๑.๑ ๑.๓.๑ ๒.๑.๓ ๓.๑.๗ ๔.๒.๑ ๕.๑.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน

- ๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน

- ๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๙ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๙) หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัขนานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋ววิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที					
จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ / แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน / ชิ้นงาน	การวัดและประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ประกวดการอ่านไอ้เอ๋ววิหารราย ๓ ทำนอง / สะท้อนผลการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนา นำไปสู่การปรับปรุงของตนเองและเพื่อนได้ ด้านความรู้ (K) - บอกขั้นตอนการประกวดกลอนสวดได้ ด้านทักษะกระบวนการ (S) - จัดการประกวดกลอนสวดได้	ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๕ นาที) ๑. ครูต้อนรับนักเรียนในชั่วโมง “ลำนำกลอนสวด (๙)” โดยอารัมภบทตั้งแต่นักเรียนได้ศึกษาที่มาของกลอนสวดจนถึงการจัดการประกวดการอ่านกลอนสวดในชั่วโมงนี้ ๒. ครูเชื่อมโยงกิจกรรมการนำเข้าสู่บทเรียนว่าวันนี้จะเป็นการนำเสนอการจัดการประกวดการอ่านกลอนสวด “ลำนำกลอนสวด (๙)”	๑. นักเรียนร่วมกันตอบคำถาม	- สื่อ Power Point - ใบความรู้ที่ ๑๙ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๙)	- ใบงานที่ ๑๙ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๙) -	๑. ตอบคำถามจากชุดคำถามขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ๒. ประเมินการอ่านด้วยแบบประเมินสมรรถนะจากการอ่านทำนองกลอนสวดกาพย์ทั้ง ๓ ชนิด ๓. ประเมินการร่วมกิจกรรมด้วยแบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรม
	ขั้นสอน (๑๐ นาที) - ครูให้นักเรียนเตรียมตัวเพื่อจัดประกวดการอ่านบทเสภา โดยให้กำหนดหน้าที่คือ - พิธีกร - กรรมการตัดสิน	๑. นักเรียนแบ่งบทบาทหน้าที่ตามลำดับของกลุ่ม			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๙ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๙)

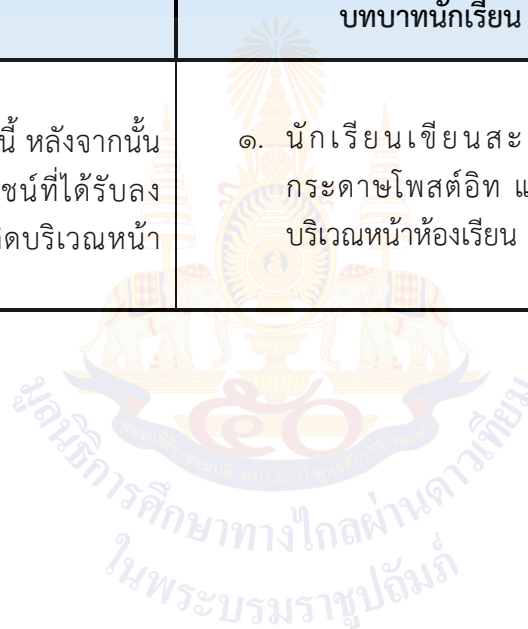
หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัບขานสำเนียง เสนาะเสียงโ้อเอื้อวิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - ร่วมกิจกรรมจัดการประกวดกลอนสวดได้เหมาะสม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน ๖.๑.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ๖.๑.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	- ผู้ประสานงานในการนำผู้แข่งขันขึ้นเวที				ทำนองกาพย์ทั้ง ๓ ชนิด ๔. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์
	ขั้นปฏิบัติ (๓๐ นาที) ๑. นักเรียนกลุ่ม ๑ – ๓ ประกวดกลอนสวด ๓ ทำนอง ทำนองยานี ๕ บท ทำนองฉับ ๑๖ จำนวน ๕ บท และ ทำนองสุรางคนางค์ ๓ บท ๒. ตัวแทนนักเรียนกลุ่มที่ ๔ – ๖ ให้คำแนะนำเพื่อนกลุ่มที่ ๑ – ๓ ๓. นักเรียนกลุ่ม ๔ – ๖ ประกวดกลอนสวด ๓ ทำนอง ทำนองยานี ๕ บท ทำนองฉับ ๑๖ จำนวน ๕ บท และ ทำนองสุรางคนางค์ ๓ บท ๔. ตัวแทนนักเรียนกลุ่มที่ ๔ – ๖ ให้คำแนะนำเพื่อนกลุ่มที่ ๑ – ๓ ๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสะท้อนผล	๑. นักเรียนศึกษานำเสนอผลงานโดยแบ่งหน้าที่เป็น - พิธีกร - กรรมการตัดสิน - ผู้ประสานงานในการนำผู้แข่งขันขึ้นเวที			

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๙ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๙)

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขัບขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอื้อวิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
	ขั้นสรุป (๕ นาที) ๑. ครูสรุปภาพรวมในชั่วโมงนี้ หลังจากนั้น ให้นักเรียนเขียนประโยชน์ที่ได้รับลง กระดาษโน้ต แล้วนำไปติดบริเวณหน้า ห้องเรียน	๑. นักเรียนเขียนสะท้อนผลลง กระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติด บริเวณหน้าห้องเรียน			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. Power Point เรื่อง เสนาะลำดั่งตำสุนทรี (๒)
๒. ใบความรู้ที่ ๑๙ เรื่อง เสนาะลำดั่งตำสุนทรี (๒)
๓. ใบงานที่ ๑๙ เรื่อง เสนาะลำดั่งตำสุนทรี (๒)

๙. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงานที่ ๑๙ การจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - บอกขั้นตอนการประกวดกลอนสวดได้	๑. ตอบคำถามจากชิ้นนำเข้าสู่บทเรียน	๑. ชุดคำถาม	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
ด้านทักษะ/กระบวนการ (S) - จัดการประกวดกลอนสวดได้	ใช้วิธีการเดียวกับการประเมินสมรรถนะ	ใช้เครื่องมือเดียวกับการประเมินสมรรถนะ	ใช้เกณฑ์เดียวกับการประเมินสมรรถนะ
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - ร่วมกิจกรรมจัดการประกวดกลอนสวดได้เหมาะสม	๑. ประเมินการร่วมกิจกรรมการร่วมกิจกรรมด้วยแบบประเมินสมรรถนะการออกแบบการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด	๑. แบบประเมินสมรรถนะการออกแบบการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด ๒.	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน L-LO ประกวดการอ่านโอ้วิหารราย ๓ ทำนอง / สะท้อนผลการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนา นำไปสู่การปรับปรุงของตนเองและเพื่อนได้	๑. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบประเมินสมรรถนะการออกแบบการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด	๑. แบบประเมินสมรรถนะการออกแบบการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด	๑. ผ่านเกณฑ์คุณภาพระดับ “ดี” ๒. ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ มุ่งมั่นการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมเป็นรายบุคคล	- แบบสังเกตพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ผ่าน / ไม่ผ่าน

หมายเหตุ : (๑) การวัด การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ประเมินเป็นรายหน่วย ดูเครื่องมือ การประเมินในภาคผนวก

แบบประเมินสมรรถนะในการจัดกิจกรรมการประกวดกลอนสวด

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
๑. ความชัดเจนของ วัตถุประสงค์	กำหนดวัตถุประสงค์ ของกิจกรรมได้อย่าง ชัดเจน ตรงตาม เป้าหมายการเรียนรู้ และสะท้อนถึงคุณค่า ทางวัฒนธรรม	วัตถุประสงค์ของ กิจกรรมชัดเจน แต่ ยังขาดการเชื่อมโยง กับบางประเด็น ทางการเรียนรู้หรือ คุณค่าทางวัฒนธรรม	วัตถุประสงค์ของ กิจกรรมไม่ชัดเจน หรือขาดความ เกี่ยวข้องกับ เป้าหมายการเรียนรู้ บางส่วน	ขาดการกำหนด วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และไม่ตรงกับ เป้าหมายการเรียนรู้ และคุณค่าทาง วัฒนธรรม
๒. ความคิดสร้างสรรค์ใน การออกแบบกิจกรรม	ออกแบบกิจกรรมได้ อย่างสร้างสรรค์ มี ความหลากหลายและ น่าสนใจ ตรงกับ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	มีกิจกรรมที่ สร้างสรรค์ แต่ยังขาด ความหลากหลาย หรือยังไม่สมบูรณ์ใน บางส่วน	กิจกรรมมีความคิด สร้างสรรค์บ้าง แต่ยัง ขาดความโดดเด่น และการเชื่อมโยงกับ วัตถุประสงค์	ขาดความคิด สร้างสรรค์ในการ ออกแบบกิจกรรม หรือกิจกรรมไม่ น่าสนใจ
๓. ความเหมาะสมของ เกณฑ์การประเมิน	กำหนดเกณฑ์การ ประเมินที่ชัดเจน ยุติธรรม และ เหมาะสมกับกิจกรรม และวัตถุประสงค์	เกณฑ์การประเมิน ชัดเจน แต่ยังขาด ความยุติธรรมหรือ ความเหมาะสมใน บางส่วน	เกณฑ์การประเมินไม่ ชัดเจนหรือขาดความ ยุติธรรมในบางส่วน	ขาดเกณฑ์การ ประเมินที่ชัดเจนและ ยุติธรรม
๔. การวางแผนและการ จัดการ	วางแผนการใช้ ทรัพยากรได้อย่างมี ประสิทธิภาพและ คุ้มค่า รวมถึงการ จัดการเวลาและ บุคลากรได้ดี	วางแผนการใช้ ทรัพยากรได้ดี แต่ยัง ขาดความคุ้มค่าใน บางส่วน	การวางแผนและการ จัดการทรัพยากรยัง ไม่ครบถ้วน หรือขาด ประสิทธิภาพ บางส่วน	ขาดการวางแผนที่ เหมาะสมในการใช้ ทรัพยากร และการ จัดการที่ไม่คุ้มค่า
การร่วมกิจกรรมการ ออกแบบการจัดประกวด กลอนสวด	ร่วมกิจกรรมด้วย ความเต็มใจ ทุ่มเท หน้าที่ตนเอง มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนอย่างดีเยี่ยม	นำเสนอด้วยความ มั่นใจและชัดเจน มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนอย่างดี	นำเสนอด้วยความ มั่นใจบางส่วน และ ยังไม่ชัดเจนในบาง จุด มีการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อนบางส่วน	นำเสนอด้วยความไม่ มั่นใจ และยังไม่ ชัดเจน ขาดการร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับ เพื่อน

ชุดคำถาม

- “ถ้าเราจะต้องจัดการแข่งขันการอ่านกลอนสวด เราจะต้องวางแผนอย่างไร”

คำถามสะท้อนคิด

นักเรียนได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากการจัดประกวดในครั้งนี้

เกณฑ์การพิจารณา

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๕ - ๒๐ คะแนน	ดีมาก
๑๐ - ๑๔ คะแนน	ดี
๕ - ๙ พอใช้	พอใช้
๐-๔ คะแนน	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลขที่	ชื่อ - สกุล	รายการ						สรุปผล การประเมิน	
		ร่วมมือในการทำกิจกรรม (๑ คะแนน)		ความกล้า แสดงออก (๑ คะแนน)		เข้าร่วม กิจกรรมด้วย ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน (๑ คะแนน)			
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน

เกณฑ์การประเมิน

ผ่านตั้งแต่ ๒ รายการ ถือว่า ผ่าน
ผ่าน ๑ รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน

ลงชื่อ _____ ผู้ประเมิน
(_____)
_____/_____/____/

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

.....

*หมายเหตุ : ดูแนวคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๑๙ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๘)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัษขานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้อั้ววิหารราย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๙ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๘)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การออกแบบการจัดประกวดทำนองเสนาะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ (ม.๑) ควรมีการพิจารณาหลายด้านเพื่อให้การประกวดเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป็นรูปธรรม

๑. วัตถุประสงค์ของการประกวด

- เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการฝึกฝนทักษะการทำนองเสนาะในบทกลอนและบทกวี
- เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาไทยและการแสดงออกทางศิลปะ
- เพื่อสร้างเวทีในการแสดงความสามารถและความคิดสร้างสรรค์

๒. เกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าประกวด

- นักเรียนที่มีความสนใจและมีทักษะพื้นฐานในการอ่านและทำนองเสนาะ
- อาจมีการคัดเลือกจากการแข่งขันภายในห้องเรียนหรือจากผลงานการอ่านทำนองเสนาะที่ส่งเข้ามา

๓. ประเภทของการประกวด

- การทำนองเสนาะจากบทกวีที่กำหนด ให้ผู้เข้าประกวดเลือกบทกวีที่กำหนดไว้และแสดงความสามารถในการทำนองเสนาะ
- การทำนองเสนาะจากบทกวีที่แต่งขึ้นเอง ผู้เข้าประกวดจะต้องแต่งบทกวีและทำนองเสนาะด้วยตัวเอง

๔. เกณฑ์การตัดสิน

- การออกเสียง: ความชัดเจนของเสียง การออกเสียงสระและพยัญชนะถูกต้องหรือไม่
- จังหวะและน้ำเสียง: การปรับเปลี่ยนจังหวะและน้ำเสียงให้เหมาะสมกับเนื้อหาและอารมณ์ของบทกวี
- ความสัมพันธ์กับเนื้อหา การตีความเนื้อหาของบทกวีและการแสดงออกถึงอารมณ์
- ความคิดสร้างสรรค์ การใส่ลีลาและทำนองให้เกิดความไพเราะ
- บุคลิกภาพ ความมั่นใจและท่าทางที่แสดงออกระหว่างการทำนองเสนาะ

๕. การจัดกิจกรรม

- สถานที่จัดประกวด: ควรเลือกสถานที่ที่มีบรรยากาศที่เหมาะสม เช่น ห้องประชุมหรือโรงละครขนาดเล็ก
- การเชิญกรรมการ กรรมการควรมีความเชี่ยวชาญด้านภาษาไทยและทำนองเสนาะ เช่น ครูอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปวัฒนธรรม
- การประเมินผล ใช้เกณฑ์ที่กำหนดไว้และมีการให้คะแนนแบบละเอียดเพื่อความยุติธรรม

๖. รางวัล

- จัดเตรียมรางวัลสำหรับผู้ชนะ เช่น โล่รางวัล เกียรติบัตร หรือทุนการศึกษา
- อาจมีรางวัลพิเศษสำหรับผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ หรือการตีความเนื้อหาดีเด่น

๗. การประชาสัมพันธ์และสนับสนุน

- การจัดทำโปสเตอร์หรือโฆษณาภายในโรงเรียน
- การสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่น
- การเชิญชวนให้ผู้เข้าร่วมให้คะแนนหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรม
- การจัดประกวดทำนองเสนาะนี้ไม่เพียงแต่เป็นเวทีแสดงความสามารถเท่านั้น แต่ยังเป็นการส่งเสริม

การเรียนรู้และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยที่สำคัญ

ใบงานที่ ๑๙ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๘)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัณฑ์ขันธ์เนียง เสนาะเสียงโอ้เอ้วิหารราย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๙ เรื่อง ลำนำกลอนสวด (๘)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้ตัวแทนกรรมการเป็นผู้ประเมินการประกวดโอ้เอ้วิหารราย

กลุ่มที่ประกวด	จุดเด่น	ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
สรุปผลการสะท้อน			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			

ระดับการประเมิน

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๐ เรื่อง ถอดบทเรียนพัฒนาความคิด		
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓	เรื่อง ขบวนการสำเนียง เสนาะเสียงโอเอวิหารราย	
รหัสวิชา ท๒๑๓๐๑	รายวิชา ภาษาไทย	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ภาคเรียนที่ ๑	เวลา ๕๐ นาที

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม.๑/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่อง

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๒.๑ ใช้กระบวนการสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวใน
รูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษา
ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ท ๒.๑ ม.๑/๒ มีมารยาทในการเขียนที่อ่าน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด
และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด ท ๓.๑ ม.๑/๓ พูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การถอดบทเรียนเป็นกระบวนการวิเคราะห์ประสบการณ์ที่ผ่านมา เพื่อสกัดเอาความรู้ บทเรียน และ
ข้อแนะนำที่มีประโยชน์ นำไปใช้เพื่อพัฒนาการทำงาน ปรับปรุงคุณภาพงานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

การให้นักเรียนได้ร่วมกันถอดบทเรียนจากการทำกิจกรรมตลอดหน่วยการเรียนรู้ “นิทรรศการปลูก
ปัญญา” จึงเป็นการแลกเปลี่ยนกระบวนการจัดเรียนรู้ผ่านปัญญา ๓ ฐาน Head Heart Hand อันเป็นการ
เรียนรู้ของมนุษย์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาคุณภาพของผลงานและพัฒนาทักษะทางภาษาไทยให้ชำนาญขึ้น

๓. สาระการเรียนรู้

การถอดบทเรียนเป็นกระบวนการรวบรวม วิเคราะห์ และประเมินผลข้อมูลหรือประสบการณ์ที่ได้จาก
การดำเนินงานหรือกิจกรรมหนึ่งๆ เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนางานในอนาคต การถอดบทเรียนมักถูกใช้ใน
หลากหลายสาขา เช่น การจัดการโครงการ การศึกษา การทหาร และธุรกิจ เป็นต้น การถอดบทเรียนช่วยให้
เกิดการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ทำให้องค์กรหรือบุคคลสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมา
และนำไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญญา ๓ ฐาน - Head Heart Hand เป็นพฤติกรรมและความคิดของมนุษย์เป็นสิ่งที่ซับซ้อน การ
อธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์อาจมีหลากหลายวิธีเช่น ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ แต่
องค์ความรู้ที่ได้รับความนิยมมากในการอธิบายการทำงานของมนุษย์ที่เป็นที่นิยมและสามารถใช้ได้จริงในยุค
ปัจจุบัน ปัญญา ๓ ฐาน คือ ความสามารถในการทำงานของมนุษย์ ซึ่งสามารถอธิบายได้โดยสมองในส่วนต่างๆ

ได้แก่ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ (cognitive domain), อารมณ์และความรู้สึก (affective domain, และ ทักษะ (psychomotor domain) โดยอาจเรียก ๓ ส่วนนี้ว่า Head Heart Hand ตามลำดับเพื่อเป็นการเปรียบเทียบให้เห็นภาพชัดเจนถึงความสามารถในใช้องค์ประกอบต่าง ๆ

การถอดบทเรียนจากการหน่วยการเรียนรู้ “ขับเคลื่อนสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย” โดยใช้หลัก ปัญหา ๓ ฐาน จึงเป็นกระบวนการที่ทำให้เราสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้แล้วนำผลไปเพื่อพัฒนาตนเองให้มีความสามารถและชำนาญมากขึ้น

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๔.๑ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

๑) อธิบายกระบวนการถอดบทเรียนได้

๔.๒ ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

๑) สะท้อนผลการถอดบทเรียนได้

๔.๓ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) (ของแต่ละวิชา)

๑) บอกประโยชน์ของการถอดบทเรียนได้

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

ร่วมกันสะท้อนผลการเรียนรู้และการปฏิบัติได้อย่างหลากหลาย (๑.๑.๓ ๑.๑.๔ ๒.๑.๒ ๓.๔.๑ ๔.๑.๑)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๖.๑ ใฝ่เรียนรู้

๖.๑.๑ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

๖.๑.๑.๑ บันทึกความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบจากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้

๖.๑.๑.๒ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม

๖.๒ มุ่งมั่นการทำงาน

๖.๒.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

๖.๒.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๖.๑.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ

๖.๓ มีจิตสาธารณะ

๖.๓.๑ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจโดยไม่หวังผลตอบแทน

๖.๓.๑.๑ ๘.๑.๒ อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา โดยไม่หวังผลตอบแทน

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๐ เรื่อง ถอดบทเรียนพัฒนาความคิด

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขั้วขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ร่วมกันสะท้อนผลการเรียนรู้และการปฏิบัติได้อย่างหลากหลาย (๑.๑.๓ ๑.๑.๔ ๒.๑.๒ ๓.๔.๑ ๔.๑.๑) ด้านความรู้ (K) - อธิบายกระบวนการถอดบทเรียนได้ ด้านทักษะกระบวนการ (P) - สะท้อนผลการถอดบทเรียนได้ ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - บอกประโยชน์ของการถอดบทเรียนได้	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๕ นาที) ๑. ครูทบทวนเนื้อหาในชั่วโมงที่ผ่านมาว่าเป็นการนำเสนอผลงานการจัดนิทรรศการและมีการแลกเปลี่ยนบทบาทหน้าที่เพื่อประเมินผลการจัดกิจกรรม จากนั้นครูถามคำถามนักเรียนดังนี้ - ตลอดระยะเวลาในการศึกษาเนื้อหา จนถึงการนำเอาความรู้ไปจัดการประกวดการอ่านกลอนสวด นักเรียนได้ประโยชน์อะไรบ้าง ๒. ครูเชื่อมโยงกิจกรรมการนำเข้าสู่บทเรียนว่าวันนี้จะเป็นการถอดบทเรียนจากการศึกษามาตลอดหน่วยการเรียนรู้ที่ ๓	๑. นักเรียนร่วมกันตอบคำถาม	- สื่อ Power Point	๑ ใบงานที่ ๒๐ ถอดบทเรียนพัฒนาความคิด	๑. ตอบคำถามจากชุดคำถามชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ๒. ประเมินใบงาน ที่ ๒๐ ด้วยแบบประเมินแบบประเมินสมรรถนะจากการถอดบทเรียนด้วยรูปรีด ๓. ประเมินสมรรถนะด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมตามตัวปั้งชี้คุณลักษณะอัน

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๐ เรื่อง ถอดบทเรียนพัฒนาความคิด

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขั้วขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖.๑ ใฝ่เรียนรู้ ๖.๑.๑ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ ๖.๑.๑.๑ บันทึกความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบจากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้ ๖.๑.๑.๒ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม	ขั้นสอน (๑๐ นาที) ๑. นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ ๒๐ ถอดบทเรียนพัฒนาความคิด ให้ร่วมกันอภิปรายถึงสาระความรู้ที่ได้ศึกษาจากใบงาน โดยมีครูทำหน้าที่กำกับดูแลและให้คำแนะนำ / อธิบายเพิ่มเติม	๑. นักเรียนแบ่งบทบาทหน้าที่ในกลุ่มแล้วระดมความคิดในการแลกเปลี่ยนความรู้			พึ่งประสงค์
	ขั้นปฏิบัติ (๓๐ นาที) ๑. นักเรียนร่วมกันทำใบงานที่ ๒๐ ถอดบทเรียนพัฒนาความคิด โดยให้ร่วมกันระดมความคิดแล้วเขียนลงในใบงานที่กำหนดให้นักเรียน ๒. ครูกำกับดูแลแล้วให้สัญญาณเวลาเพื่อกระตุ้นนักเรียน ๓. นักเรียนนำเสนอผลการถอดบทเรียน แล้วแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	๓. นักเรียนร่วมกันระดมความคิดแล้วช่วยทำใบงานแล้วนำเสนอเมื่อเสร็จ			

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๐ เรื่อง ถอดบทเรียนพัฒนาความคิด

หน่วยที่ ๓ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ขั้วขานสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอ๋วิหารราย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ เวลา ๕๐ นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้		สื่อ /แหล่งเรียนรู้	ภาระงาน /ชิ้นงาน	การวัดและ ประเมินผล (วิธีวัด/เครื่องมือวัด)
	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน			
๖.๒ มุ่งมั่นการทำงาน ๖.๒.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ๖.๒.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ๖.๑.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบต่อการทำงานให้แล้วเสร็จ ๖.๓ มีจิตสาธารณะ ๖.๓.๑ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจโดยไม่หวังผลตอบแทน ๖.๓.๑.๑ ๘.๑.๒ อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน	ขั้นสรุป (๕ นาที) ๑. ครูสรุปสาระสำคัญและแจ้งผลการประเมินรวมถึงข้อดี / ข้อเสนอแนะ เพื่อให้นักเรียนได้ทราบ ๒. ครูตรวจผลงานหรือใบงานนักเรียนเพื่อสะท้อนผลในชั่วโมงต่อไป	- นักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญ			

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- ๑) ใบความรู้ ที่ ๒๐ เรื่อง ถอดบทเรียนพัฒนาความคิด
- ๒) ใบงานที่ ๒๐ เรื่อง ถอดบทเรียนพัฒนาความคิด
- ๒) สื่อ PowerPoint เรื่อง เปิดโลกนิทรรศการ

๙. การประเมินผลรวบยอด

ใบงานที่ ๒๐ การถอดบทเรียน

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - อธิบายกระบวนการถอดบทเรียนได้	๑. ตอบคำถามจากขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ๒. ตรวจสอบคำตอบในใบงานที่ ๒๐ (ข้อ ๑)	๑. ชุดคำถาม ๒. ใบงานที่ ๒๐	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - สะท้อนผลการถอดบทเรียนได้	ใช้วิธีการเดียวกับการประเมินสมรรถนะ	ใช้เครื่องมือเดียวกับการประเมินสมรรถนะ	ใช้เกณฑ์เดียวกับการประเมินสมรรถนะ
คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - บอกประโยชน์ของการถอดบทเรียนได้	ตรวจสอบคำตอบในใบงานที่ ๒๐ (ข้อ ๔)	- แบบประเมินใบงาน ที่ ๒๐	ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ร่วมกันสะท้อนผลการเรียนรู้และการปฏิบัติได้อย่างหลากหลาย (๑.๑.๓ ๑.๑.๔ ๒.๑.๒ ๓.๔.๑ ๔.๑.๑)	๑. ประเมินสมรรถนะจากการถอดบทเรียน ๒. ตรวจสอบผลงานจากใบงานที่ ๒๐	๑. แบบประเมินสมรรถนะจากการถอดบทเรียน ๒. ใบงานที่ ๒๐ (ข้อ ๒ - ๓)	๑. ผ่านเกณฑ์คุณภาพระดับ “ดี” ๒. ผ่านคะแนนร้อยละ ๖๐

หมายเหตุ : (๑) การวัด การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ประเมินเป็นรายหน่วย ดูเครื่องมือการประเมินในภาคผนวก

ชุดคำถาม กิจกรรมชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ตลอดระยะเวลาในการศึกษาเนื้อหา จนถึงการนำเอาความรู้ไปจัดการประกวดการอ่านกลอนสด นักเรียนได้ประโยชน์อะไรบ้าง

แบบประเมินสมรรถนะจากการถอดบทเรียน

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
ความเข้าใจในเนื้อหา	แสดงความเข้าใจอย่างครอบคลุม ครบถ้วน และสามารถสรุปได้อย่างถูกต้องและชัดเจน	แสดงความเข้าใจในเนื้อหาได้ดี แต่มีบางส่วนที่ขาดความชัดเจน	แสดงความเข้าใจในเนื้อหาได้บางส่วน แต่ยังไม่ครบถ้วน	ไม่สามารถแสดงความเข้าใจในเนื้อหา และมีข้อผิดพลาดหลายจุด
การวิเคราะห์ข้อมูล	วิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างละเอียดและมีเหตุผล สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับแนวคิดต่าง ๆ ได้ดี	วิเคราะห์ข้อมูลได้ดี มีเหตุผล แต่ยังขาดการเชื่อมโยงบางประการ	วิเคราะห์ข้อมูลได้บางส่วน แต่ยังมีข้อผิดพลาดและความชัดเจน	ไม่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ และมีข้อผิดพลาดจำนวนมาก
การสรุปบทเรียน	สรุปบทเรียนได้อย่างชัดเจน ครบถ้วน และเชื่อมโยงกับเนื้อหาอย่างถูกต้อง	สรุปบทเรียนได้ดี แต่ยังขาดบางส่วนที่สำคัญ	สรุปบทเรียนได้บางส่วน แต่ยังไม่ครบถ้วนและมีข้อผิดพลาด	ไม่สามารถสรุปบทเรียนได้และมีข้อผิดพลาดจำนวนมาก
การนำเสนอ	การนำเสนอมีความชัดเจน น่าสนใจ และจัดระบบได้ดี	การนำเสนอชัดเจน แต่น่าสนใจน้อยกว่า และมีบางส่วนที่ขาดการจัดระบบ	การนำเสนอน่าสนใจ แต่ไม่ชัดเจนและขาดการจัดระบบ	การนำเสนอขาดความชัดเจน ไม่มีการจัดลำดับความคิด
การระบุประโยชน์การถอดบทเรียน	ระบุประโยชน์ได้ครอบคลุม ชัดเจน ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการถอดบทเรียน ความรู้ได้ตรงตามประเด็น	ระบุประโยชน์ได้ชัดเจน ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการถอดบทเรียนได้ บางตามประเด็น	ระบุประโยชน์ได้ ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการถอดบทเรียนได้บางส่วน	ไม่สามารถระบุประโยชน์ได้ ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการถอดบทเรียนหรือทำผิดประเด็น

เกณฑ์การพิจารณา

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
15 - 20 คะแนน	ดีมาก
10 - 14 คะแนน	ดี
5 - 9 พอใช้	พอใช้
0-4 คะแนน	ปรับปรุง

๑๐. บันทึกผลหลังสอน*

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

ความสำเร็จ

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อจำกัดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

.....

*หมายเหตุ : ดูแนวคำถามการบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูในภาคผนวก ค

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

๑๑. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ตรวจ
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๒๐ เรื่อง ถอดบทเรียนพัฒนาความคิด
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขั้วขานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้อั้วหารราย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๐ เรื่อง ถอดบทเรียนพัฒนาความคิด
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การถอดบทเรียนเป็นกระบวนการรวบรวม วิเคราะห์ และประเมินผลข้อมูลหรือประสบการณ์ที่ได้จากการดำเนินงานหรือกิจกรรมหนึ่งๆ เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนางานในอนาคต การถอดบทเรียนมักถูกใช้ในหลากหลายสาขา เช่น การจัดการโครงการ การศึกษา การทหาร และธุรกิจ เป็นต้น การถอดบทเรียนช่วยให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ทำให้องค์กรหรือบุคคลสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมาและนำไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญญา ๓ ฐาน - Head Heart Hand เป็นพฤติกรรมและความคิดของมนุษย์เป็นสิ่งที่ซับซ้อน การอธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์อาจมีหลากหลายวิธีเช่น แต่องค์ความรู้ที่ได้รับความนิยมมากในการอธิบายการทำงานของมนุษย์ที่เป็นที่นิยมและสามารถใช้ได้จริงในยุคปัจจุบันก็คือปัญญา ๓ ฐาน

ปัญญา ๓ ฐาน คือ ความสามารถในการทำงานของมนุษย์ ซึ่งสามารถอธิบายได้โดยสมองในส่วนต่างๆ ได้แก่ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ (cognitive domain), อารมณ์และความรู้สึก (affective domain, และ ทักษะ (psychomotor domain) โดยอาจเรียก ๓ ส่วนนี้ว่า Head Heart Hand ตามลำดับเพื่อเป็นการเปรียบเทียบให้เห็นภาพชัดเจนถึงความสามารถในข้อองค์ประกอบต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีอีกหลายชื่อเช่น ศูนย์หัว ศูนย์ใจ ศูนย์ท้อง ฐานคิด ฐานใจ ฐานกาย โดยสิ่งเหล่านี้มีที่มาจาก Professor Hugo M. Kehr ซึ่งถูกเรียกว่า ๓C-model of motivation (๓ Components of motivation) และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยคุณ สามารถลองค้นหาว่าคุณถนัด คุณเคย หรือมักใช้สิ่งไหนเป็นประจำ

ฐานหัว (HEAD)

ความสามารถในเชิงเหตุผล การคิดวิเคราะห์
เข้าใจด้วยกระบวนการคิด การอภิปราย

- ใช้เหตุผลในการเปรียบเทียบ
- ตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้น
- ค้นหาความรู้

ฐานหัว (Head)

Head ฐานหัว ฐานคิด หรือศูนย์หัว คือการแสดงถึงองค์ความรู้ (cognitive domain) โดยเป็นปัญหาหรือความสามารถในเชิงเหตุผล การคิดวิเคราะห์ เข้าใจด้วยกระบวนการคิด การเรียนรู้ผ่านการอ่าน กาฟ่ง การอภิปราย

คนที่มีลักษณะเด่นเป็นฐานนี้มักจะชอบใช้ความคิด ไม่ว่าจะเป็นจากการตัดสินใจ หรือเริ่มลงมือทำอะไรส่วนมากจะใช้ความคิดเป็นหลัก เป็นคนที่ชอบหาเหตุผลกับสิ่งต่าง ๆ และต้องการคำอธิบายในเชิงเหตุผลแม้ว่าเรื่องนั้นอาจไม่สามารถอธิบายด้วยเหตุผลได้ หากคุณเป็นคนที่มีลักษณะเด่นของฐานคิด คุณอาจจะลักษณะบางอย่างดังนี้

มีไอเดียใหม่ๆเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องใช้เหตุผลในการเปรียบเทียบตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้น มองถึงเบื้องหลังของสิ่งที่ซ่อนอยู่ค้นหาความรู้ได้เป็นประจำชอบวางแผน

ฐานใจ (HEART)

ความสามารถในการใช้อารมณ์ เกี่ยวข้องกับ
ความรู้สึก การให้คุณค่า ความรู้สึก

- เข้าใจอารมณ์และความรู้สึก
ของคนอื่น
- ไวต่อการเปลี่ยนแปลงอารมณ์

- เข้าใจว่าอะไรเกิดขึ้นภายในจิตใจได้ดี
- เข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของคนอื่น
- ไวต่อการเปลี่ยนแปลงอารมณ์
- อาจจมดิ่งลงไปสู่อารมณ์หรือความเศร้า
- มีอารมณ์เป็นเงื่อนไขในการทำงานที่ต้องการประสิทธิภาพ

ฐานกาย (HAND)

ความสามารถที่เกี่ยวข้องกับทักษะเกิดจาก
การลงมือทำ ประสบการณ์ สัญชาตญาณ

- ใช้สัญชาตญาณที่ไม่ใช่เหตุผล
เชิงตรรกะ
- รับรู้ถึงการเคลื่อนไหวหรือการ
เปลี่ยนแปลงของกายได้ดี

ฐานใจ (Heart)

Heart ฐานใจ หรือศูนย์ใจ คือการแสดง
ถึงอารมณ์และความรู้สึก (affective domain)
ปัญญาหรือความสามารถในการใช้อารมณ์
เกี่ยวข้องกับความรู้สึก การให้คุณค่า ความรู้สึกว่า
เป้าหมายหรือผลลัพธ์เป็นสิ่งที่สำคัญ

คนที่มีลักษณะเด่นเป็นฐานนี้มักจะ
อ่อนไหวต่อความรู้สึกเพราะให้ความสนใจกับ
ความรู้สึกและอารมณ์ต่าง ๆ อาจมีลักษณะขึ้นๆ
ลงๆ บางครั้งก็อารมณ์รุนแรง บางครั้งก็อ่อนโยน
มาก สิ่งที่มีร่วมกันคือมีความสามารถในการ
เข้าใจคนอื่นสูง การทำอะไรบางอย่างอาจต้องรอ
ให้อารมณ์มันถึงจุดหนึ่งก่อนถึงจะทำได้ หากคุณ
เป็นคนที่มีลักษณะเด่นของฐานใจ คุณอาจจะ
ลักษณะบางอย่างดังนี้

ฐานกาย (Hand)

Hand ฐานกาย หรือศูนย์ท้อง คือการ
แสดงถึงทักษะ (psychomotor domain)
ปัญญาหรือความสามารถที่เกี่ยวข้องกับทักษะ
ความรู้ที่เกิดจากการลงมือทำ ประสบการณ์
สัญชาตญาณ

คนที่มีลักษณะเด่นเป็นฐานนี้มักจะชอบ
ทำกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหว การเรียนรู้จะ
เกิดขึ้นได้ดีเมื่อได้ลงมือทำ ในการตัดสินใจหรือ
ลงมือทำอะไรคุณอาจไม่ได้ทำลงไปด้วยเหตุผล
มากนัก แต่เป็นเหมือนการสั่งการจากภายในหรือ
ปฏิกิริยาอัตโนมัติ หากคุณเป็นคนที่มีลักษณะ
เด่นของฐานกาย คุณอาจจะลักษณะบางอย่าง
ดังนี้

- ใช้สัญชาตญาณที่ไม่ใช่เหตุผลเชิงตรรกะ
- มีทักษะทางร่างกาย
- รับรู้ถึงการเคลื่อนไหวหรือการเปลี่ยนแปลงของกายได้ดี
- มีความสามารถในการจดจำรูปแบบของกล้ามเนื้อว่าเป็นอย่างไร
- การทำตามแบบหรือคำแนะนำได้ดี

ทั้ง Head Hand Heart ไม่ได้เป็นลักษณะบุคลิกภาพของใครคนใดคนหนึ่ง เพียงแต่การที่เราเติบโตมาเรามักจะใช้คุณลักษณะที่เราเคยใช้ได้ผลหรือทำได้ดีซ้ำ ๆ จนเกิดเป็นความเคยชิน เมื่อใช้สิ่งนั้นซ้ำ ๆ จนเกิดเป็นความเคยชินแล้วอาจทำให้ไม่รู้ตัวและใช้สิ่งเดิมนั้นแก้ปัญหาอื่น ๆ ซึ่งเมื่อปัญหาเปลี่ยนแต่เรายังใช้วิธีการแก้ไขปัญหาเดิม ด้วยสิ่งเดิมอาจไม่ได้ผล

นอกจากนี้สภาพแวดล้อมยังส่งเสริมให้เกิดความถนัดในรูปแบบด้วยเช่นโรงเรียนในระบบที่จะให้คุณค่ากับการคิดวิเคราะห์ที่อยู่ในฐานคิด แต่มักไม่ให้คุณค่ากับฐานใจ แต่นั่นไม่ได้หมายความว่าฐานใจ หรือฐานกายนั้นไม่มีความหมาย หรือไม่ใช้การเรียนรู้ เพียงแต่สภาพแวดล้อมเหล่านั้นไม่ให้คุณค่าสิ่งเหล่านี้เพียงเท่านั้น

ที่มา <https://www.urbiner.com/post/mcs-head-heart-hand>

ใบงานที่ ๒๐ เรื่อง ถอดบทเรียนพัฒนาความคิด
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขั้วขานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้เอ้วิหารราย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๐ เรื่อง ถอดบทเรียนพัฒนาความคิด
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสะท้อนผลการจัดกิจกรรมตลอดหน่วยการเรียนรู้ “นิทรรศการปลูกปัญญา”

หัวข้อเรื่อง (ข้อ)	รายละเอียด
๑. Head นักเรียนได้อะไรจากการการ เรียนหน่วยการเรียนรู้ “กาลครั้งหนึ่งหนังสือเล่ม หนึ่งมีชื่อว่าฉัน” บ้าง	
๒. Hand นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ อะไรบ้าง	
๓. Heart นักเรียนรู้สึกอย่างไรบ้าง จากการเรียนหน่วยการ เรียนรู้ “กาลครั้งหนึ่ง หนังสือเล่มหนึ่งมีชื่อว่า ฉัน”	
๔. ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม	

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....